

ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ
WYŻSZA SZKOŁA EKONOMII, PRAWA I NAUK
MEDYCZNYCH IM. PROF. E. LIPÍŃSKIEGO W KIELCACH

"ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ, ГУМАНІТАРНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ"

ТЕЗИ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

22-23 Листопада 2019 р.

ВІННИЦЯ

Вінницький кооперативний інститут
Вища школа економіки, права та медичних наук
ім. проф. Едварда Ліпінського, м. Кельце (Польща)

Наукове видання
«Молодь і сучасність: економічні, інформаційні, правові та
культурні аспекти»
Частина I

«Європейська інтеграція України: економічні, політичні, гуманітарні та правові аспекти»

Тези учасників міжнародної науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених

22-23 листопада 2019 р.

м. Вінниця

УДК 378.012-048.35

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації. Серія ВЦ №794-152-р від 23.09.2010 р.

Друкується за рішенням вченої ради Вінницького кооперативного інституту. Протокол № 3 від «27» листопада 2019 р.

Робочі мови конференції: українська, англійська, польська.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голова редакційної колегії: Прицюк Л. А., к.е.н., проректор з науково-методичної роботи Вінницького кооперативного інституту.

Члени редакційної колегії: Драбовська В.А., к.філол.н., в.о. ректора Вінницького кооперативного інституту;

Wątarek Krzysztof, доктор, проректор Вищої школи економіки, права та медичних наук ім.проф. Едварда Ліпінського, м. Кельце, Польща;

Іванюта П. В., д.н.держ.упр., доцент, професор кафедри менеджменту Вінницького кооперативного інституту;

Морозова Л. П., д.філос.н., професор, професор кафедри економічної теорії, фундаментальних та соціально-гуманітарних дисциплін Вінницького кооперативного інституту.

Петренко В.І, к.і.н., доцент кафедри права Вінницького кооперативного інституту.

Технічний секретар: Ліпінська К. В.

Європейська інтеграція України: економічні, політичні, гуманітарні та правові аспекти: Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих вчених, Вінниця, 22-23 листопада 2019 р.: [тези доп.] / редкол.: Л.А. Прицюк [та ін.]. – Вінниця: ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2019. – 215 с.

Видається в авторській редакції.

© Вінницький кооперативний інститут, 2019

© ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2019

ЗМІСТ

Апопій Г. В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТОРГІВЛІ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ.....	9
Артемівич Т. М., Богутенко О., Ваталін К. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР.....	12
Sylwia Banak ANALIZA FINANOWA PKP ENERGETYKA S.A W LATACH 2014-2017.....	15
Бойко І.В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СИСТЕМИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ...	19
Васильчук О. Д., Довбиш В. А. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ У КАДРОВІЙ ПОЛІТИЦІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....	22
Вечірко О. Г., Герей О. В. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	24
Вознюк Т. К., Паталаха М. Г. ЧИ ПОТРІБНО ОБ'ЄДНУВАТИСЯ У ГРОМАДИ?.....	26
Волобуєв М. І., Бережнюк І. М. ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ.....	29
Гаєвська О. П., Богутенко О.В. МІСЦЕВЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ БАГАТОРІВНЕВОГО ПРАВЛІННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	31
Гераскевич О. В., Кафлевська С. Г. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	33
Голик М. М. ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	36
Adrian Góra WPŁYW WIZERUNKU NA PUBLICITY NA PRZYKŁADZIE DZIAŁAŃ JUSTINA BIEBERA.....	38

Гринчук Т. П., Іщенко Д. А. ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА ПРОБЛЕМИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС.....	45
Горелова Н. М., Горячкіна Н. В. ЛІКВІДАЦІЯ БУДИНКІВ-ІНТЕРНАТІВ В УКРАЇНІ ТА ДОСВІД КРАЇН ЄС У ПРОВЕДЕННІ РЕФОРМ.....	48
Дерелі Д. Д., Хоптова Л. Т. РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ ТА ЄС.....	51
Дибчук Л. В., Гончарук А. Ю. РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО РИНКУ – СВІТОВИЙ ТРЕНД....	54
Дибчук Л. В., Марчук М. І. ПЕРСПЕКТИВИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЧНИХ ТОВАРІВ НА СВІТОВИЙ РИНОК.....	57
Vira Drabovska LINGUAL INNOVATIONS IN THE XXI CENTURY ENGLISH IN THE SPHERE OF MARKETING AND ENTREPRENEURSHIP AS REFLECTION OF CULTURE-DETERMINED TRENDS.....	61
Жарун Є. О., Прищук Л. А. СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ РОЗДРІБНИХ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ.....	64
Зубчик О. А., Матвійчук М. О. ПОЛІТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ПОЛІТИЧНА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНІ.....	66
Іванова О.О. ОБЛІК І АУДИТ ГРОШОВИХ КОШТІВ.....	69
Ільніцька Ю. Б., Медведська В. Б. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	72
Agnieszka Kendra WPŁYW INTELIGENCJI EMOCJONALNEJ NA WIZERUNEK MENEDŻERA W SEKTORZE LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO.....	75
Koval Zuzanna AKTUALNE WARUNKI DZIAŁALNOSC MAŁYCH I ŚREDNICH FIRM NA UKRAINIE.....	80
Коваль Ю. А., Довгалюк А. М., Хавлюк В. О. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	82

Ковальчук О. О., Вітенко З. Р.	
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМИ НАРОДЖЕННИХ ЗА ҐРАТАМИ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ.....	84
Костинюк Н. М., Стоянова А.	
ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ: ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ.....	87
Костюкевич В.В.	
АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	90
Крутоус Т. П., Загурна М. В.	
ЗАСТОСУВАННЯ ФУНКЦІЇ ОДНІЄЇ ЗМІННОЇ В ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	92
Кубчик Є. В., Мацера С.М.	
АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВАРУ.....	95
Кубчик Є. В., Марчук О. О.	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ РИНКАМИ УКРАЇНИ.....	97
Кульбіда Н. Ю., Лішинська У. І., Горобець Л. В.	
МІСЦЕ BIG DATA У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	100
Ліпінська К.В.	
РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	102
Літневська А. Р., Крук Л. А.	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	104
Agnieszka Łukawska	
PODSTAWY INSTYTUCJONALNE I PRAWNE ZAPEWNIAJĄCE INTEGRACJĘ EUROPEJSKĄ UKRAINY.....	108
Мазур Г.О.	
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА.....	111
Мазуркевич Є. Я., Ткачук Н. П.	
THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF UKRAINIAN SOCIO-HUMANITARIAN SPACE IN CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION.....	113

Мазуркевич Є. Я., Калита С. В.	
РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....	116
Мамонов П. Д., Гребінь В. В.	
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ.....	118
Мандрук О. І., Прицюк Л. А., Паночишен Ю. М.	
МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ «ТРИ ЛІНІЇ ЗАХИСТУ».....	122
Мартинюк Т. М.	
ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ.....	124
Нагорна Ю. М., Дацюк Ю.С., Фіногєєва С.М.	
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ГАРАНТІЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	127
Олексій В. С., Гончарук В. А.	
ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	129
Опар Н. В.	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	132
Павлюк В. А., Павлюк А. І.	
ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР.....	135
Петренко М. І., Гладунець А. М.	
УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ.....	137
Петренко М. І., Гладунець А. М.	
ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО І КАЛЬКУЛЯЦІЮ СОБІВАРТОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	141
Петренко М. І., Присяжний В. І.	
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА В КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	144
Петренко М. І., Присяжний В. І.	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	148

Петренко М. І., Процюк В. М. СУЧАСНІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА.....	151
Петренко М. І., Процюк В. М. УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ НА ОСНОВІ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ.....	154
Петришена А. А., Лукіяничук С. М. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	156
Пилявець Є. М., Пилявець І. М. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ.....	159
Пиріжок С. Є., Ландесман В. В. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗВІТУ ПРО УПРАВЛІННЯ СТАРТАП- КОМПАНІЄЮ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	162
Поліщук А. В., Яковець О. В. ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	164
Полупан М. О., Пастушенко А. О. РОЗВИТОК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВПОДОБАНЬ УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ НА ЇЇ ШЛЯХУ ДО ВСТУПУ В ЄС.....	167
Ролінська А. О, Клебанівська В. В., Ольшевський Б. О. ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	170
Сташко Г. І. СПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ ТУРИЗМУ.....	172
Смоляк М. В., Чорна Є. О., Шмагельська М. О. ТРАНСПОРТНА ПАНЕЛЬ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	174
Ewa Sojda INSTRUMENTY PRAWNE SCHENGEN REGULUJĄCE UNIJNO-UKRAIŃSKIE STOSUNKI WIZOWE.....	177
Сторожук Я. Ю., Прицюк Л. А. АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ КООПЕРАТИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ.....	179
Терещук І. М., Петренко В. І. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ.....	182

Тимошенко А.С. ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЦІ БАЛАНСУ ЖИТТЄВИХ ЦИКЛІВ ЩОДО ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ПЕРЕДУМОВИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОВИМИ ЯВИЩАМИ.....	185
Трунова Я., Помазанова О. І. THE IMPORTANCE OF LANGUAGE COMPONENT IN THE EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE.....	187
Ульянко М. В., Чорна Є. О., Шмагельська М. О. ШВЕЙЦАРСЬКІ ПРОГРАМИ ОЦІНКИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНУ.....	190
Філіппова Ю. В. СПОРТ ЯК ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	193
Харченко А. О. РОЛЬ РЕЛІГІЙНОГО ФАКТОРУ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	195
Черненко Н. С., Клебанівська В. В., Марчук М. І. ОСОБЛИВОСТІ ПОШУКУ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	198
Чернілевська О. Г., Козаченко І. В. ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	200
Шмагельська М. О., Чуловська К. В. ОСОБЛИВОСТІ НАПРЯМІВ СПІВПРАЦІ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ.....	203
Justyna Szczukiewicz BEZROBOSCIE W POLSCE W LATACH 2015-2017.....	206
Ярова Ю. М., Дужак О. М. ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	210
Ярова Ю. М., Тищук Б. І., Томчук Я. В. РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	212

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТОРГІВЛІ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Після втрати кооперативною торгівлею домінуючої ролі у сільській місцевості, на її зміну з'явилися фрагменти різних форм і структур, які не вписуються в цілісну модель або систему торгівлі. Така безсистемність породжує складні проблеми торговельного обслуговування сільського населення, реалізації сільгосппродукції та забезпечення потреб суб'єктів господарювання в товарах і послугах [1, с. 11]. Дані проблеми і причини, що їх зумовлюють об'єктивно вимагають пошуку і обґрунтування концептуальних підходів їх вирішення.

На нашу думку, формування ефективної системи сільської торгівлі може відбуватися шляхом створення багатовекторної структурної моделі в умовах територіально-регіональної децентралізації управління.

Створення такої багатовекторної структурної моделі торгівлі в сільській місцевості повинно базуватися на низці принципів, з яких базовими слід вважати:

- багатокладність. Принцип, який передбачає розвиток господарюючих суб'єктів в сфері торгівлі та їх мереж різних форм власності, а також організаційно-правового статусу;
- збалансованість розвитку за економічними та соціальними критеріями. Суть даного принципу полягає у тому, щоб не допускати перевагу економічної над соціальною функцією торгівлі;
- системність. Означає узгоджений розвиток торгівлі з іншими галузями сільської економіки, інфраструктурним забезпеченням, програмами, положеннями розвитку сільських територій.
- оптимальність. Принцип орієнтує сільську торгівлю на оптимальні масштаби і структуру діяльності, оптимальні розміри об'єктів торгівлі та їх територіальне розташування, оптимальний асортимент, запаси, економічні показники;
- соціально-економічна ефективність. За своєю сутністю принцип надзвичайно важливий для умов ринкових відносин, де

абсолютна домінанта належить прибутку, принцип передбачає не тільки отримання високого прибутку, але й помітну соціальну орієнтацію торгівлі;

Із урахуванням всіх цих умов та основних засад структурна модель сільської торгівлі може бути представлена наступним чином: (рис. 1).

Рис 1. Концептуальна структурна модель сільської торгівлі

Концептуальна модель включає декілька видів торгівлі, частина з яких традиційно розвиваються у сільській місцевості, а інші тільки формуються. Характерним для такої моделі є багатовекторність.

Йдеться, насамперед, про розвиток збутової мережі об'єктів з дрібнооптового продажу сільськогосподарської продукції шляхом відновлення заготівельної діяльності споживчої кооперації та розвитку самостійних збутових кооперативів. Якщо мережа споживчої кооперації орієнтована на селянські господарства, то збутові кооперативи покликані залучати до товарообороту продукцію фермерських господарств і сільгосппідприємств.

У структурній моделі торгівлі важливе місце належить роздрібній і дрібно-роздрібній торгівлі, яка вже тепер виконує складні соціально-економічні функції. В перспективі роздрібна торгівля стане домінуючою. Вона суттєво розшириться за рахунок нових мереж дискаунтних магазинів, коопмаркетів, соціальних магазинів. У процесі диверсифікації з'являються нові типи магазинів – комбіновані. Вони поєднують торговельну, заготівельну діяльність, надання послуг, харчування поза домом.

Завдання мережі роздрібної торгівлі на селі полягатиме у тому, щоб охопити не менш 60-65% купівельних фондів сільського населення і суттєво скоротити міграцію покупок в містах [2, с 28].

Особливе значення для сільської торгівлі має розвиток принципово нових видів торгівлі. До них слід віднести електронну торгівлю, яка заснована на електронних комунікаціях та комп'ютерних технологіях. Віртуальна торгівля не має адміністративних кордонів і бар'єрів. Вже тепер вона охоплює широкий асортимент товарів, продукції, послуг і практично доступна для села, оскільки інтерес до неї стає все більшим.

Всі зазначені форми і види торгівлі можуть успішно розвиватися в межах сільських територій при умовах вирішення відповідних завдань, які зумовлюють соціальний, економічний, організаційний та техніко-технологічний розвиток торгівлі на селі.

Список використаних джерел:

1. Балабан П., Балабан М., Іванов Ю., Апопій Г. Торгівля в сільській місцевості: структурні зміни в трансформаційній економіці/ П. Балабан, М. Балабан, Ю. Іванов, Г. Апопій // Торгівля, комерція, підприємництво: зб. наук. праць. – Львів: ЛКА, 2015. – Вип. 18. – С. 11-16.
2. Система регулювання внутрішньої торгівлі України: [монографія] / В.Апопій, М.Копич, О.Біла та ін. – К.: Академвидав, 2012. – 420 с.

**Артемович Т.М., викладач
Богутенко О., Ваталін К., група ХТ-161
Коледж економіки і права
Вінницького кооперативного інституту**

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Сучасна вища освіта України націлена на удосконалення процесу підготовки фахівців, перегляду змісту значущих компонентів низки процесів формування кадрів майбутнього. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, є інтеграція в європейський освітній і соціокультурний простір.

Зміст освіти складає основу цілеспрямованого навчання і він має побудуватись на передових світових та європейських зразках, стандартах. Особливо актуальним завданням українського суспільства і системи вищої освіти стала інтеграція в Європейський Союз. Освітнє законодавство та урядові рішення виразно скеровані на підвищення національних освітніх реалій до європейських стандартів за всіма показниками (наприклад, структура і тривалість середньої освіти), а поява перших ознак візового зближення з Європейським Союзом стала потужним прискорювачем для руху українських студентів до європейських закладів вищої освіти.

В Україні до 85% студентів, що навчаються за рівнем бакалавра, хочуть продовжити навчання за магістерською програмою, а у західних країнах – лише 15-20%.

В Україні нині існує 178 напрямів підготовки бакалавра, для порівняння: у КНР – 22; у Німеччині – 24; в Англії – 20.

Потребує оптимізації мережа великої кількості закладів вищої освіти, що надають освітні послуги. Поступово втрачається поняття профільності закладів вищої освіти, які стали здебільшого готувати кадри з популярних спеціальностей – права, менеджменту, готельно-ресторанної справи і туризму тощо.

Доцільно раціонально впорядковувати мережу закладів вищої освіти. Якщо у Великій Британії – 142 університети, Франції – 78, Італії – 65, Іспанії – 5, Польщі – 11, то в Україні нині діють понад 300 закладів вищої освіти лише III-IV рівня акредитації.

Орієнтація на світові та європейські стандарти становить певну систему інтегрованого знання, у процесі оволодіння яким

створюються умови для формування та розвитку в особистості ціннісних орієнтацій та умінь, необхідних для життєдіяльності у сучасному демократичному суспільстві. Для реалізації такого змісту освіти необхідно дотримуватись:

- конкретно-історичного підходу, який спрямовує формування змісту освіти на вирішення найбільш актуальних для певного етапу суспільного розвитку питань; відповідає суспільно-історичним особливостям та фактам, реально відображаючи події європейського розвитку та їх взаємозв'язок із певними етапами української історії та сучасності;

- особистісно-зорієнтованого підходу, за якого у центрі навчально-виховного процесу стоять інтереси майбутнього фахівця, формування його якостей, цінних орієнтацій відповідно до вимог європейського суспільства;

- діяльного підходу, який визначає спрямування змісту освіти на формування цілісних соціально-професійних рис, ознак, що сприятимуть підвищенню соціальної активності та діяльності.

На нинішньому етапі інтеграція України в Європейський освітній простір

лише прискорить еміграційні процеси, оскільки певна частина українських студентів пов'язують свою майбутню діяльність не з Україною, а з Європейськими країнами та США.

Ефективним та дієвим способом вирішення проблем невідповідності освіти потребам ринку у світі часто стає ініціатива самого бізнесу. Великі компанії намагаються самостійно вирішити цю проблему через налагодження партнерських відносин безпосередньо із закладами вищої освіти. Для прикладу, компанія Siemens тісно співпрацює з Університетом Лінкольна (Велика Британія) та Трансильванським університетом (Румунія). Корпорація розміщує свої штаб-квартири безпосередньо на базі університетських кампусів та залучає експертів компанії до викладацької діяльності. Результатом такої співпраці є реальне наближення студентів до потреб виробництва. В Україні, на жаль, співпраця підприємств звужено до надання студентам можливості стажуватися або короткостроково працювати.

Позитивним є те, що зараз в Україні великі міжнародні корпорації намагаються побудувати діалог з університетами, які готують кадри у сфері економічних чи технічних наук. Так, компанія Samsung Electronics Україна активно ініціює підтримку навчання

молоді та розробляє програму із працевлаштування випускників ЗВО.

Налагодження дієвого зв'язку між ринком праці та системою вищої освіти задекларовано у Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. Одним із механізмів імплементції визначено регулярну діагностику ринку праці з метою раціонального використання бюджетних коштів, виділених на вищу освіту.

Для вирішення проблеми Україна переймає досвід країн ЄС, які працюють над питаннями взаємовідносин бізнесу та освіти не одне десятиліття.

Використовуючи Європейський досвід, Україна може успішно подолати проблему дисбалансу між ринком освітніх послуг та потребами ринку праці. Для цього необхідно переходити від аналізу потреб у спеціальностях на національному рівні до аналізу затребуваних спеціальностей на регіональному й місцевому рівнях, а також на рівні підприємств.

Україна зробила свідомий вибір на користь загальноєвропейської інтеграції та намагається сприяти подоланню геополітичних і культурних бар'єрів, створенню умов для успішної взаємодії, формуванню демократичного устрою.

Список використаних джерел:

1. Димань Т., Боньковський О., Вовкогон А. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: навч.-метод.посіб. Одеса: НУ «ОМА», 2017, 106 с.

2. Надольний І. Освіта – ключовий чинник модернізації суспільства. Вища школа, 2019. № 3. С. 19-25.

3. Тимошенко Н., Власюк Т. Освіта упродовж життя – головна тенденція розвитку сучасної освіти. Вища школа, 2018. № 7-8. С.28-35.

4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2017 № 1556 - VII[Ел.ресурс]. Режим доступу: [Rttp://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18).

5. Євроінтеграційний поступ системи вищої освіти України: нові можливості чи нові проблеми? [Ел.ресурс]. – Режим доступу: [Rttp://veche.hiev.ua/journal/1594/](http://veche.hiev.ua/journal/1594/).

Sylvia Banak
Wyższą Szkołą Ekonomii, Prawa
i Nauk Medycznych im. prof.
Edwarda Lipińskiego w Kielcach

ANALIZA FINANOWA PKP ENERGETYKA S.A W LATACH 2014-2017

Uzasadnienie wyboru tematu

Odpowiednie zarządzanie w jednostce gospodarczej wymaga podejmowaniu wielu decyzji a tym samym wiedzy związanej z jej sytuacją finansową. W związku z tym niezwykle przydatna okazuje się analiza kondycji ekonomicznej jednostki, która skupia się przede wszystkim na analizie finansowej przedsiębiorstwa. Szerokim źródłem informacji o stanie majątku i finansach jest sprawozdanie finansowe. Sprawozdanie finansowe pozwala uporządkować informacje w przedsiębiorstwie a także zaspokaja potrzeby odbiorców, którzy w opublikowanych danych doszukują się weryfikacji podjętego ryzyka. Podstawą oceny kondycji przedsiębiorstwa w aspekcie finansowym są wskaźniki, będące narzędziem do oceny sytuacji w firmie. Poszczególne wskaźniki są dość zróżnicowane pod względem konstrukcyjnym. Szeroki ich wybór pozwala wybrać odpowiednie, aby ustalić za ich pomocą słabe i mocne strony sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Najczęściej wykorzystuje się wskaźniki płynności, zadłużenia, sprawności działania oraz rentowności.

Cel pracy

Celem pracy jest analiza finansowa PKP Energetyka S.A. w oparciu o bilans, rachunek zysków i strat w latach 2014-2017.

Na podstawie celu pracy, postawiono tezę, iż kondycja majątkowo-finansowa jednostki dostarcza szereg istotnych informacji o przeszłej i teraźniejszej sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa oraz efektywności działalności, możliwości rozwojowej oraz potencjalnych zagrożeniach.

W oparciu o tak postawiony cel pracy i tezę przedstawia informacje o kondycji finansowej przedsiębiorstwa, sprawozdania finansowe ich klasyfikację, istotę, rodzaje.

Praca stanowi charakterystykę działalności badanego przedsiębiorstwa. Przedstawiono w nim charakterystykę i przedmiot działalności przedsiębiorstwa, strukturę organizacyjną, rynek działalności, zasoby ludzkie, analizę SWOT.

Dokonano oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa PKP Energetyka w latach 2014-2017 w oparciu o analizę sytuacji majątkowej w oparciu o aktywa bilansu, analizę sytuacji finansowej w oparciu o pasywa bilansu, wstępną analizę rachunku zysków i strat, analizę wybranych wskaźników PKP Energetyka w latach 2014-2017.

3. Prezentacja tezy

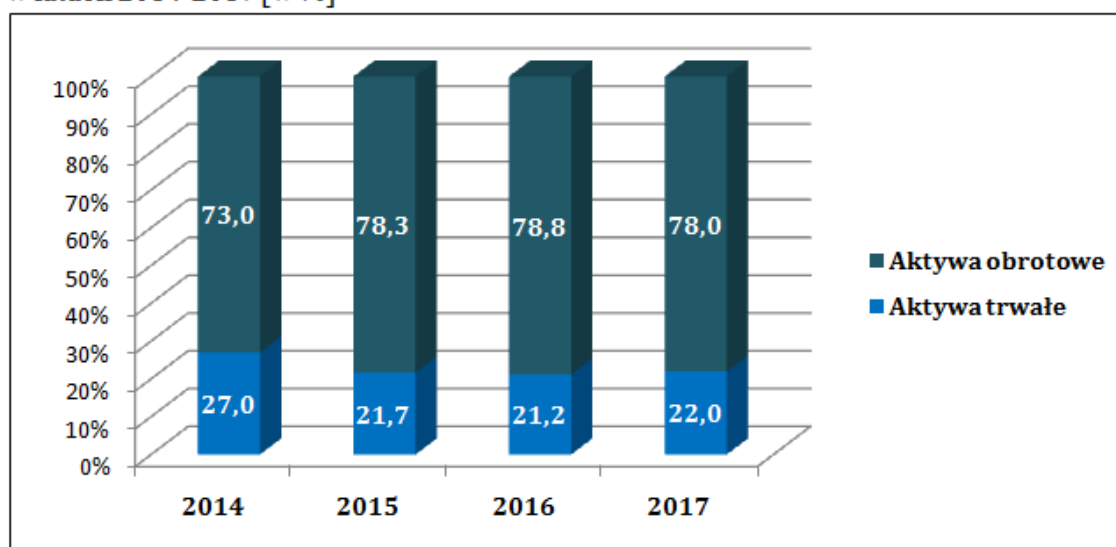
Poniżej przedstawiono udział aktywów trwałych i obrotowych w aktywach ogółem PKP Energetyka w latach 2014-2017.

Tabela 4.2. Udział aktywów trwałych i obrotowych w aktywach ogółem PKP Energetyka w latach 2014-2017 [w %]

Lata	Aktywa trwałe	Aktywa obrotowe	Aktywa Ogółem
2014	27,0	73,0	100,0
2015	21,7	78,3	100,0
2016	21,2	78,8	100,0
2017	22,0	78,0	100,0

Źródło: opracowanie na podstawie Sprawozdania Finansowego PKP Energetyka w latach 2014-2017.

Wykres 4.4. Udział aktywów trwałych i obrotowych w aktywach ogółem PKP Energetyka w latach 2014-2017 [w %]

Źródło: opracowanie własne

Z danych zaprezentowanych na wykresie można zauważyć, że w aktywach ogółem największy udział mają aktywa obrotowe. Udział aktywów trwałych w aktywach ogółem kształtuje się na poziomie 73% w 2014 roku i rośnie do 78% w 2018. Z kolei aktywa trwałe kształtują się na poziomie 27% udziału w aktywach ogółem w 2014 i wartość ta maleje do 21,2% w 2016 a w 2017 wskaźnik ten wyniósł 22%.

Zobowiązania i rezerwy w całym okresie miały rosnącą tendencję wynosiły one od 70,5% do 84%. Z kolei kapitał własny kształtował się na

poziomie do 26%.

Zysk brutto ze sprzedaży podobnie jak poprzednie wartości w całym analizowanym okresie wzrastały.

Przychody netto ze sprzedaży w całym okresie przyjmowały wartość rosnącą.

Natomiast kapitał w całym analizowanym okresie uległ wahaniu.

4.Wnioski

Zaprezentowana analiza pokazuje, że narzędzia wykorzystywane do analizy finansowej można w szeroki sposób zastosować do oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Przy ocenie sytuacji finansowej przedsiębiorstwa można wykorzystać wybrane wskaźniki. Zbyt szeroka analiza wskaźnikowa przy ocenie sytuacji majątkowej firmy może nie ułatwiać procesu analizy dlatego wymagane jest ograniczenie wskaźników do tych najistotniejszych dla danej firmy. Należy podkreślić, że narzędzia analizy finansowej można stosować do monitorowania sytuacji finansowej w zadanym horyzoncie czasu, ale i również w układzie przestrzennym.

Bilans jest to syntetyczne, dwustronne i wartościowe zestawienie aktywów i pasywów sporządzone na ściśle określony dzień bilansowy i w ściśle określonej formie. Aktywa dostarczają informacji na temat kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych o wiarygodnie określonych wartościach, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które przyczynią się w przyszłości do odnoszenia j korzyści ekonomicznych. Wyróżnia się aktywa trwałe i obrotowe. Pasywa pokazują różne możliwości w zakresie finansowania aktywów. Rachunek zysków i strat dotyczy oddzielenia przychodów, kosztów, zysków i strat oraz obciążenia wyniku finansowego za rok bieżący a także lata poprzednie. Cechuje się ustaloną, dość jako zaprezentowaną strukturę. Dzięki budowie prezentowane są informacje dotyczące wyniku finansowego. Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym odnieść można do informacji w zakresie zmian w poszczególnych składnikach kapitału (funduszu) własnego za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Rachunek przepływów pieniężnych może być sporządzony przy wykorzystaniu jednej z dwóch metod: bezpośredniej i pośredniej. Dodatkowe informacje i objaśnienia obejmują dwie części: wprowadzenie do sprawozdania finansowego i dodatkowe informacje i objaśnienia. Powiązania bilansu, rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych wskazuje, że poszczególne elementy podstawowego sprawozdania finansowego nie mogą być traktowane w sposób odrębny, niezależnie od siebie. Elementy te wzajemnie się przenikają są ze sobą powiązane i tworzą wewnętrznie

spójną całość. Powiązania pomiędzy elementami podstawowego sprawozdania finansowego mają odzwierciedlenie w zgodności rachunkowej określonych pozycji tych elementów, tj. sprawozdań cząstkowych.

Sprawozdawczość przedsiębiorstwa, w tym sprawozdawczość finansowa są nośnikami informacji i materiałem źródłowym dla przeprowadzania różnego rodzaju analizy ekonomicznej przedsiębiorstwa. Z kolei, analiza i ocena osiągania rezultatów zarządzania różnymi zasobami/kapitałami w działalności gospodarczej stanowi zasadniczy warunek racjonalnego i efektywnego działania każdej jednostki. Właściciele przedsiębiorstwa, kierownicy (menadżerowie) aby w sposób sprawnych a zarazem skuteczny zarządzali organizacją muszą posiadać dość dużą orientację w zakresie stanu finansowego przedsiębiorstwa muszą mieć rzeczywisty obraz aby móc w sposób efektywny i bez sytuacji ryzykownych podjąć decyzję w przeszłości oraz na bieżącą móc kontrolować to co się dzieje w organizacji. Osiągane wyniki w przedsiębiorstwie dowodzą nie tylko prawidłowego prowadzenia procesu zarządzania a także kierowania przedsiębiorstwem, są również podstawą do wyznaczenia zmian jeśli weźmie się pod uwagę sposoby postępowania (tj. prawidłowego kształtowania i realizacji strategii rozwoju przedsiębiorstwa).

5. Poniżej dokonano analizy SWOT PKP Energetyka
Zaprezentowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Mocne Strony	Słabe strony
1. Zasoby ludzkie 2. Rynek usług 3. Forma zarządzania 4. <u>Dobra polityka jakości</u> 5. <u>Nowoczesna technologia</u>	1. Przestarzały majątek produkcyjny 2. Niekorzystna struktura grupy 3. Konieczność kupowania dodatkowych uprawnień
Szanse	Zagrożenia
1. Przewidywany wzrost zapotrzebowania na energię 2. Rozwój odnawialnych źródeł energii 3. Polityka państwa chroniąca przedsiębiorstwa elektroenergetyczne 4. Rosnąca świadomość społeczna 5. Rosnący rynek 6. Ludzie w organizacji	1. Rosnące wymagania środowiskowe 2. Postępująca liberalizacja rynku energii 3. Propozycja administracyjnego ustalania cen 4. Brak specjalistów branży elektroenergetycznej

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując: Informacje, które przedstawiono na temat analizowanej spółki wskazują na jej słabe a także na mocne strony ale także szanse i zagrożenia. Z danych zaprezentowanych wynika przewaga mocnych stron nad słabymi oraz szans nad zagrożeniami.

Бойко І.В., група МН-185
Вінницький кооперативний інститут,
Науковий керівник: Якимчук К.Д., д.е.н.,
професор

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СИСТЕМИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ

Цілями торговельного процесу підприємств системи споживчої кооперації є: якісне обслуговування своїх членів з метою збільшення їх прибутків; збереження стабільного становища кооперативу на ринку; розширення частки ринку; зміцнення конкурентної позиції на ринку; скорочення витрат на закупівлю матеріально-технічних ресурсів; збільшення обсягів продажу товарів у грошовому або натуральному вигляді; вихід на нові ринки збуту тощо. І тут слід зауважити, що постійно існує можливість поєднання кількох цілей одночасно (наприклад, прагнення до збільшення обсягів продажу при зменшенні витрат) [1, с. 111].

Залежно від цілей підприємства системи споживчої кооперації визначається критерій ефективності їх торговельної діяльності – із застосуванням інтегрального коефіцієнту ($E_{мд}$) за формулою:

$$E_{мд} = \frac{(I_m + I_г + I_з + I_{м})}{n}, \quad (1)$$

де $E_{мд}$ - інтегральний коефіцієнт ефективності торговельної діяльності підприємства системи споживчої кооперації;

I_m - індекс обсягу товарообігу;

$I_г$ - індекс обсягу продажу товарів;

$I_з$ - індекс обсягу витрат кооперативу;

$I_{м}$ - індекс витрат на маркетинг;

n - кількість критеріїв.

Торговельну діяльність підприємства системи споживчої кооперації є ефективною при умові $E_{мд} > 1$, а при умові $E_{мд} < 1$ вона вважається неефективною.

Наступний етап оцінки ефективності торговельної діяльності на

підприємствах споживчої кооперації містить у собі такі показники (табл. 1).

Таблиця 1

Вихідні дані для розрахунку ефективності торговельної діяльності підприємства, тис. грн.

№ з/п	1. Показник	Базовий період	Минулий період	Звітний період
1	2	3	4	5
1.	Товарообіг, тис. грн.			
2.	Виручка від реалізації продукції без ПДВ, тис. грн.			
3.	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.			
4.	Адміністративні витрати, тис. грн.			
5.	Витрати на збут, тис. грн.			
6.	Інші операційні витрати, тис. грн.			
7.	Комерційна собівартість реалізованої продукції, тис. грн. (п.3 + п.4 + п.5 + п.6)			
8.	Валовий прибуток (збиток) від реалізації продукції, тис. грн. (п.2 – п.3)			
9.	Фінансовий результат, тис.грн. (п.2 - п.7)			
10.	Витрати кооперативу, тис. грн. (п.4 + п.5 + п.6)			
11.	Витрати на дослідження ринку (маркетинг), тис. грн.			

Всі дані для розрахунків показників, що у таблиці 1 містяться у таких формах звітності підприємств, зокрема системи споживчої кооперації, як:

I. форм фінансової звітності:

- Ф № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан);
- Ф № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід);

- звітність НКЦПФР «Річна інформація емітента цінних паперів»

II. форм статистичної звітності:

- Ф № 1-підприємництво «Звіт про основні показники діяльності підприємства» (річна);

- Ф № 1П-НПП «Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції» (річна);

- Ф № 1-торг «Звіт про товарооборот торгової мережі» (місячна) – за 12 місяців.

Далі на основі таблиці 1 для повнішої оцінки торговельної діяльності підприємств системи споживчої кооперації проаналізуємо такі показники (табл. 2) [2, с. 40].

Вищезазначена оцінка необхідна при розробці плану маркетингу, виявленні причин невиконання поставлених завдань,

пошуку резервів підвищення ефективності роботи кожного підприємства, який є у системі споживчої кооперації, визначенні маркетингової стратегії її застосування – все це дозволить керівництву встановити пріоритети збутової та постачальницької діяльності, сконцентрувати зусилля за напрямками, які є найбільш перспективними і вигідними для членів-власників.

Таблиця 2

Розрахунок додаткових показників для оцінки торговельної діяльності підприємства, тис. грн.

№ з/п	Показник	Порядок розрахунку	Базовий період	Минулий період	Звітний період	Відхилення (+,-)	
						минулого періоду до базового періоду	звітнього періоду до минулого періоду
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Коефіцієнт рентабельності продажу	Таблиця 1: п. 9 / п. 2					
2.	Коефіцієнт окупності маркетингових витрат	Таблиця 1: п. 9 / п. 11					
3.	Частка витрат кооперативу в комерційній собівартості, %	Таблиця 1: п. 10 / п. 7 • 100					
4.	Рівень рентабельності (збитковості), %:						
4.1	По фінансовому результату	Таблиця 1: п. 9 / п. 7 • 100					
4.2	По валовому прибутку	Таблиця 1: п. 8 / п. 7 • 100					

Список використаних джерел:

1. Макушок О. В. Методика оцінки ефективності маркетингової діяльності обслуговуючого кооперативу. / Методичні основи сучасного дослідження в аграрній економіці : у 3-х ч. Житомир: Державний агроекологічний університет, 2005. Ч. 2. С. 110–112.

2. Рясних Євгенія. Маржинальний підхід до аналізу асортименту продукції підприємництва / Маркетинг в Україні. 2018. № 6. С. 35–44.

Васильчук О.Д., група ПР-161
Довбиш В.А, к.філос.н., доцент
Вінницький кооперативний інститут

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ У КАДРОВІЙ ПОЛІТИЦІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Підвалини кожної національної правової системи складають загальні правила, які визначаються як правові принципи [1, с. 94, 151; 2, с. 31]. Ці принципи в більшості європейських держав закріплюються в їх конституціях, а конкретизуються – в нормах законів та підзаконних актів. Вони визначають правила взаємовідносин між державою, громадянином та особою, механізми формування та функціонування органів держави та її посадових осіб тощо. Міжнародна спільнота визнала, що наша Конституція має основою принципи демократії, які влада, усвідомлюючи європейський вибір народу, має втілювати в діяльності всіх державних органів та посадовців.

Європейська інтеграція вимагає реформуванням правоохоронної системи України, особливу роль в якій відіграє Національна поліція. Її статус визначено нормами базового Закону України від 02.07.2015 р.

Закон визначає правовий статус поліцейських, порядок їх добору. В основі такого визначення лежать загальнодемократичні принципи, закріплені в нормах Конституції України. Ці принципи відображені в нормах Закону, які встановили механізм підбору кадрів Національної поліції України. Але окремі з них вимагають зміни в напрямку посилення реалізації демократичних принципів в кадровій політиці цього державного органу.

Так, видається не обґрунтованим надане у ч. 6 ст. 15 Закону України керівнику територіального органу поліції право одноособово, без узгодження з керівником вищого рівня, чи з органами місцевого самоврядування, чи з громадськістю призначати на посади та звільняти з посад своїх заступників. Але таке правовада, з одного боку, може сформувати команду односторонців та колег, а з іншого – створити механізм корупції та засіб маніпулювання підлеглими, оскільки, як слушно, хоча і образно, зазначають автори «Антропології права», «влада є силою, що одночасно впливає на тіло,

душу і розум, пронизує їх, підкоряючи об'єкта влади закону волі суб'єкта влади» [3, с. 138]. Адже, як показує досвід, воля переважної більшості вітчизняних суб'єктів влади спрямовувалась на задоволення перш за все власних інтересів.

Необхідно також змінити вимоги до кандидатів на посади керівників територіального органу поліції та їх заступників. Наразі такими вимогами є: а) відповідність особи загальним умовам вступу на службу в поліцію; б) наявність вищої повної юридичної освіти; в) стаж роботи в галузі права не менш як п'ять років; г) досвід роботи на керівних посадах не менше одного року. На наш погляд це досить низькі вимоги. Адже, відповідно до них, теоретично керівниками поліції загальнодержавного і, тим більше, – територіального рівня можуть стати особи, молодші за 23 роки. Таке потенційно можливе «омолодження» керівництва поліцією за умов сучасної криміногенної ситуації в Україні викликає обґрунтований сумнів і є, мабуть, однією з причин не розкриття більшості резонансних злочинів.

Викликає зауваження також і ст. 49 Закону, яка закріплює такі загальні вимоги до кандидатів на службу в поліції: а) громадянство України; б) досягнення повноліття; в) повна загальна середня освіта незалежно від раси, кольору шкіри, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання; г) володіння українською мовою. Хоча ці норми і відображають загальнодемократичні принципи Європейської конвенції з прав людини, закріплені у Конституції України, однак, з огляду на євроінтеграцію, яка передбачає посилення впливу громадянського суспільства на державу, поглиблення втілення демократичних принципів формування поліцейських органів, потребують вдосконалення. Такими вдосконаленнями можуть бути збільшення мінімального віку для кандидатів на службу в поліції до 20 років та наявність у них юридичної освіти хоча б мінімального рівня. Такі вимоги більш адекватно враховували б специфіку роботи в цьому державному органі.

Крім того, варто було б внести зміни до ст. 51 Закону, яка встановлює що для забезпечення прозорого добору та просування по службі поліцейських утворюються: а) поліцейська комісія апарату центрального органу управління поліції; б) поліцейські комісії територіальних органів поліції. Вважаємо, що і держава, і суспільство в цілому отримали б лише позитив, якби до поліцейських комісій територіальних органів входили також і представники громадськості,

обрані відповідною місцевою радою з числа осіб, які мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет. Це підняло б роль органів місцевого самоврядування та посилило демократичні принципи формування кадрів поліції.

Сподіваємось на внесення Верховною Радою України відповідних змін до Закону, що сприятиме більш глибокому втіленню принципів демократизму в кадровій політиці Національної поліції.

Список використаних джерел:

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : Підруч. Харків, 2001. 656 с.
2. Довбиш В. А., Світлак І. І. Зовнішньоекономічний договір (контракт) купівлі-продажу: правове регулювання: монографія. Вінниця : ВНТУ, 2013. 248 с.
3. Кушерець В. І., Кравець В. М., Мосьондз С. О. [та ін.] Антропологія права: навч. посіб. / за ред. В. І. Кушереця. К. : Знання України, 2011. 223 с.

**Вечірко О. Г.,
Герей О. В., група ОП-171
Вінницький кооперативний інститут**

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Євроінтеграція – це процес, який не можна зупинити, це постійна робота всіх гілок органів влади на кожному її рівні. Для України це головний і не змінний зовнішньополітичний пріоритет. Взаємовідносини між ЄС та Україною здійснюються на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції. Важливо розуміти, що саме таким шляхом в Україні можна модернізувати економіку, залучити іноземних інвесторів, отримати вихід на світовий ринок, стати конкурентоспроможними з вітчизняним товаром. Також, переваги політичної інтеграції пов'язані з безпекою. Це важливий пункт, адже нерозповсюдження зброї масового знищення дасть змогу уникнути тероризму, контрабанди, організованих злочинів і наркобізнесу. Крім того, демократичні процеси та механізмом політичної стабільності. [1]

Перейдемо до проблем, що постають перед нашою державою на

її шляху до інтеграції з Європейським Союзом.

По-перше, цей процес є складним і тривалим. Тривалій відірваності та ізолюваності від політичного і культурного життя Європи сприяла політична та гуманітарна залежність України протягом довгого часу від Російської Федерації.

По-друге, для набуття членства в ЄС потрібна згода всіх країн-членів цього об'єднання. Заме з цієї причини деякі політики мають сумніви щодо існування України у складі ЄС. До того ж тільки у 2015 році комісія підтвердила готовність України до безвізового режиму, а в 2017р. Європейський Союз завершив усі процедури щодо надання права громадянам України на безвізові поїздки.

По-третє, вступ відбувається у декілька етапів: підписання Угоди про асоціацію, включення в офіційну програму розширення ЄС, подача заявки на вступ, отримання статусу кандидата і сам вступ до ЄС. Україна знаходиться на першому з цих етапів, адже процес вступу займає кілька років [2].

Загалом серед українських громадян домінує позитивне ставлення до ЄС. За результатами останнього дослідження наших громадян приваблює рівень захисту, розвинена демократія, верховенство прав, низький рівень корупції та якість охорони здоров'я. Такі сподівання є зрозумілими, виходячи саме з соціальних переваг ЄС, тому більший відсоток громадян нашої держави вважає, що Україна виграє від приєднання до Євросоюзу. Зрозуміло, що це питання перспективи, яке залежить від багатьох факторів, починаючи від ефективності внутрішніх реформ і процесів всередині ЄС.

Список використаних джерел:

1. НАТО 2020: упевненість у безпеці: стратегічна концепція для НАТО. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int>.
2. Порядок денний асоціації Україна – ЄС. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Тодощук А.В. Україна в інтеграційних процесах: ризики та переваги. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/168.pdf>

Вознюк Т. К., к.е.н.

Паталаха М. Г., група М-171

Коледж економіки і права

Вінницького кооперативного інституту

ЧИ ПОТРІБНО ОБ'ЄДНУВАТИСЯ У ГРОМАДИ?

Важливу роль у системі фінансів місцевих органів влади відіграє місцеве самоврядування. Носієм місцевого самоврядування є територіальна громада. Існування територіальної громади як суб'єкта економічної та фінансової діяльності вперше передбачено в Конституції України, ухваленій у 1996 році. Відповідно до Конституції України територіальна громада забезпечує реалізацію основних соціально-економічних прав громадян, є інструментом залучення їх до управління суспільством та його економікою [1].

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» розділ I, ст.2, місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування щодо вирішення питань місцевого значення в межах Конституції та законів України [2].

Земля і люди – справжнє багатство й саме від об'єднання людей залежить відбудова інфраструктури, подолання бідності та відставання, тому об'єднуватися стратегічно вигідно. Громади, які заохотили до об'єднання більшу кількість людей та територій, що проживають на них, мають кращий бюджет, так як 60 % податку на доходи фізичних осіб залишається у громаді. Ті громади, що мають близько п'яти тисяч населення, уже не потребують дотацій, але для успішного розвитку, цього не достатньо. Тому, значною перевагою об'єднання є те, що один мільярд субвенцій на інфраструктуру (дороги, освітлення, газифікацію, транспортне сполучення та інше) розподіляться пропорційно залежно від площі та кількості населення, а не від економічної спроможності тих чи інших населених пунктів. Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 04 квітня 2018 р. № 201-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2018 році» на

Вінниччини 34 об'єднаним територіальним громадам передбачено кошти у сумі 53,8 млн. грн., за рахунок яких реалізується 79 проектів, у тому числі: - 33 проекти з дорожньої інфраструктури на суму 25,5 млн. грн.; - 30 проектів з будівництва (реконструкції) мереж водопостачання та освітлення на суму 12,5 млн. грн.; - 10 проектів з проведення робіт у бюджетних закладах соціальної сфери на суму 9,9 млн. грн.; - 6 проектів з придбання обладнання та спецтехніки для комунальних підприємств ОТГ на суму 5,9 млн. грн. [3].

Для посилення ролі місцевого самоврядування та створення кращих умов для розвитку ОТГ, підвищення рівня залучення громадян до прийняття рішень та забезпечення підзвітності та прозорості в громадському управлінні розроблена Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE) – це п'ятирічна програма, що виконується міжнародною організацією ГлобалКом'юнітіз (GlobalCommunities) та фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID). До консорціуму виконавців програми DOBRE, на чолі з GlobalCommunities, входять: Український кризовий медіа центр, SocialBoost, Фундація підтримки місцевої демократії (FSLD/FRDL), Малопольська школа державного управління при Краківському університеті економіки (MSAP/UEK), Польща, Національний демократичний інститут (NDI). Дана програма працює уже в 7 цільових областях України: Дніпропетровській, Івано-Франківській, Харківській, Херсонській, Кіровоградській, Миколаївській та Тернопільській. Програма має дві основні цілі: підтримка доброї практики місцевого самоврядування в ОТГ; допомога громадянам у громадянському суспільстві в конструктивній взаємодії з органами врядування й формуванні вимог щодо прозорості та послуг. Досягнення цієї моделі врядування надасть приклад для інших громад України, та поширять актуальність і вплив децентралізації [4].

Сьогодні на Вінниччині створено 35 ОТГ, які покривають тільки 15% території області. У семи районах області не створено жодної ОТГ [5]. Проблемою є неузгодженість та відставання галузевих міністерств від поточних темпів децентралізації та їх реагування на виклики, які постають перед новоствореними громадами. Інколи громади просто не в змозі відповісти на питання своїх членів: як має бути з медичним обслуговуванням, освітою, соціальною допомогою, бо не отримують від міністерств чіткого бачення, а тим більше алгоритмів, стандартів чи механізмів реалізації секторальних реформ.

Наступна проблема, про яку часто згадують, — кадровий голод для нових виконкомів, бо робота в них потребує більшого обсягу знань та досвіду.

Значним для розвитку та ефективності будь-якої територіальної громади люди вважають згуртованість її мешканців. Проблему згуртованості громади, добре усвідомлюють представники самоврядування ОТГ, активні члени громад, пересічні мешканці міст, сіл, селищ [6].

У процесі конструювання згуртованості необхідно, щоб мешканці ОТГ отримували максимальне задоволення від життя. Вчені довели, що людина може отримувати від життя більше задоволення у тому випадку, коли буде мислити раціонально, але їй потрібно у цьому допомогти. Український письменник Сергій Жадан переконливо стверджує: «Трішки життєрадісності, трішки легкості, трішки самоіронії разом з співучістю, це може дати дивовижні результати» [7].

Практика сприяла позитивним змінам настроїв населення ОТГ щодо процесу децентралізації і згуртування людей громади на вирішення наступних завдань, керуючись принципом – «Дбаймо про нас разом – заради результату для усіх».

Список використаних джерел:

1. Територіальна громада: поняття, функції, роль, статус. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/finans/341-teritorialna-gromada-ponyattya-funktsiji-rol-status.html>.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» Розділ 1., ст. 2.
3. Наталія Гнидюк. Підходи до формування ефективних організаційних структур для об'єднаних територіальних громад. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/474/7.10.19.pdf>
4. Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2019 рік. [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://vinrada.gov.ua/upload/files/7sklikannya/36PozaSes/702.pdf>.
5. Вінниччина міркує, чи варто громадам об'єднуватись. [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://decentralization.gov.ua/news/923.1>
6. Успішна територіальна громада. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://Desprodespro.org.ua/library/publication>

dwnld1

7. Жадан С. П'ять речей, які я змінив би в Україні. Журнал «Новое Время», 2017.

Волобуєв М.І., к.м.н., доцент
Бережняк І.М., студентка 5к
Київський національний торговельно-економічний університет

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

Проблема оптимізації документообігу постала перед людством відразу після того, як людина створила перші два документи. Виникла необхідність зберігання документів, їх систематизації, управління документообігом. З появою інформаційних технологій документи стали займати місця в десятки разів менше, а управління їх рухом стало набагато простішим та ефективнішим.

Хоча перший персональний комп'ютер та перший цифровий підпис були створені та презентовані людству ще в далекому 1977 році, по сьогодні паперовий документ продовжує бути звичною річчю в будь-якому українському офісі – навіть самому передовому та сучасному.

Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі UNCITRAL в 1996 році видала Закон «Про електронну комерцію». В 2000 році Євросоюз прийняв Директиву «Про електронну комерцію». UNCITRAL, крім того, видає типовий закон «Про електронні підписи».

В Україні 2003 році приймається Закон «Про електронні документи та електронний документообіг». В цьому є році приймається Закон України «Про електронний цифровий підпис». Україна з темпами законотворчості не сильно відстає від Євросоюзу, хоча експерти засвідчили, що прийняті закони є недосконалими та потребують суттєвого доопрацювання і навіть переробки.

Сучасний світ вже активно просувається в напрямку зменшення паперового обігу. Так, вже десять років в Естонії голосування на виборах відбувається в електронному виді. А уряд цієї держави повністю переведений на електронний документообіг та листування більше шести років тому.

Австрійський уряд та органи місцевого самоврядування щорічно

заощаджують біля 60 тон паперу. Будь-який громадянин Австрії замовляє та отримує документи в державних установах в електронному виді.

На фоні цього, в вітчизняному освітньому процесу продовжуються заповнюватися щорічні плани роботи науково-педагогічного працівника в рукописній формі. До цього плану в кінці навчального року відповідно в ручну заповнюється й звіт про виконання цього плану. Хоча в деяких середніх школах України вчителі ведуть вже електронні журнали успішності, в вищих навчальних закладах викладач веде паперовий журнал. Всі методичні матеріали, що використовує викладач в своєму навчальному процесі роздруковуються та видаються накладами, розмір яких достатньо приблизний і постійно виникає проблема або нестачі цих матеріалів, або їх певного надлишку. А процес узгодження методичних матеріалів проходить декілька етапів, на кожному з яких потребується або часткове, або повне передрукування документу.

Вихід з ситуації достатньо логічний та однозначний – створення корпоративного програмного продукту, в якому можна було б створювати плани, звіти, вести базу студентів з їх успішністю. Створення цієї програми може бути покладене на студентів, як варіант виконання ними курсової або випускної кваліфікаційної роботи.

Запровадження в практику діяльності вищого навчального закладу електронного документообігу не лише оптимізує сам цей потік документів. Це сприятиме й покращенню іміджа самого вишу серед працівників, студентів, партнерів та роботодавців. Це дає можливість з честю заявити про те, що на кожній тоні паперу навчальний заклад заощаджує біля 17 великих дерев, 26 тисяч літрів води, 4000 кВт електроенергії та 240 літрів палива. Не кажучи вже про викиди в атмосферу та воду шкідливих хімічних сполук.

Гаєвська О.П., викладач
Богутенко О.В., група ХТ-161
Коледж економіки і права
Вінницького кооперативного інституту

МІСЦЕВЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ БАГАТОРІВНЕВОГО ПРАВЛІННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Стаття присвячена проблемам інтернаціоналізації місцевого управління в країнах Європейського союзу. Аналізуються найбільш значимі документи, що встановлюють стандарти, діяльності регіональних і місцевих органів, механізми реалізації цих стандартів. Розглядається місце та роль субнаціональної влади в сформованих країнах Європейського союзу багаторівневої системи правління, особливості діяльності Комітету регіонів ЄС.

Освіта нового владного рівня – загальноєвропейського – дає місцевим громадам додаткові можливості маневру в рамках міждержавних відносин, включаючи захист права на місцеве самоуправління і відстоювання своїх інтересів на загальноєвропейському рівні. В результаті інтеграційних процесів у місцевої влади «з'явилося нове вікно можливостей», яке дає їм нові канали зв'язків і впливів, які можуть бути використані в цілях мобілізації додаткових ресурсів для вирішення місцевих проблем.

Однак активність субнаціональних властей різних країн на загальноєвропейському рівні, неоднакова і «багато в чому залежить від ступеня автономії та свободи маневру, яка їм представлена в відповідних державах-членах, а також від ступеня впливу політики ЄС в тій чи іншій сфері на регіональні чи місцеві справи».

Аналіз сучасного європейського права свідчить про більш низьку ступінь інтернаціоналізації права, регулюючий інститут регіонального і місцевого правління, чим інтернаціоналізація права, регулюючого, наприклад, права та свободи, а також діяльності загальнонаціональних органів державної влади. На рівні Європейського союзу право на місцеве самоуправління було фактично вперше визнано Маастрихтським договором 1992 року. Відповідно діючої редакції Договору про Європейський союз «Союз притримується рівності держав-членів в відношенні Договорів, поважає національну самобутність, властиву їх основним конституційним і політичним структурам, включаючи те, що

стосується регіонального і місцевого самоуправління».

Просування гармонійного і збалансованого розвитку території всього Європейського союзу передбачає, зокрема, обмін досвідом, знаннями, технологіями та кращими практиками між регіональною і місцевою владою в двох пріоритетних сферах: «інноваційна економіка» та «навколишнє середовище та запобігання ризикам».

Основними інструментами політики згуртування є структурні фонди, через які традиційно здійснювався перерозподіл коштів на користь менш розвинутих регіонів. Сьогодні до них відносяться три важливих фонди: Європейський соціальний фонд, Європейський фонд регіонального розвитку а Фонд згуртування. Із Європейського соціального фонду фінансуються заходи і програми по професійній підготовці осіб з обмеженими можливостями, із Європейського фонду регіонального розвитку – програми та проекти щодо посилення економічного і соціального згуртування в Європейському союзі та зниженню регіональних диспропорцій.

Комітет регіонів – «найбільш видиме інституціональне втілення субнаціонального рівня влади в рамках системи «багаторівневого правління», що формується в ЄС.

Члени Комітету від однієї країни формують національні делегації, покликані відображати географічну різноманітність відповідної держави та баланс його регіональних та місцевих інтересів.

Члени Комітету приймають рішення в умовах повної політичної незалежності, хоча при цьому можуть входити в склад діючих в рамках Комітету п'яти політичних груп (Європейська народна партія, Партія європейських соціалістів, Альянс лібералів та демократів за Європу, Європейський альянс і Європейські консерватори та реформатори).

На перспективи багаторівневого правління в подальшій європеїзації місцевого і регіонального правління здійснюють вплив фінансова криза, що обмежує, на думку спеціалістів, матеріальні можливості субнаціональної влади та їх бажання брати участь в загальноєвропейських справах. В той самий час без участі останніх європейська інтеграція навряд чи буде ефективною, так як втратить зв'язок із населенням, найбільш легітимним та безпосереднім вираженням інтересів якого вважаються місцева та регіональна влада.

Список використаних джерел:

1. Громогласова Е.С. Теория и практика политического

управления в Европейском союзе. Москва, 2009. 48 с.

2. Кашкин С.Ю. Европейский Союз. Основопологающие акты в редакции Лиссабонского договора с комментариями. Москва, 2013. 363 с.

3. Иванов И.Д. Европа регионов. Москва, 1998. 94 с.

4. Хасбулатов О.Р. Развитые страны: центры и периферия. Опыт региональной экономической политики. Москва, 2009. 218 с.

5. Яровой Г., Белокурова Е. Европейский токе для регионов: что можно и нужно знать российским регионам о ЕС. Санкт-Петербург, 2012. 114 с.

Гераскевич О. В., група МН-185

Кафлевська С. Г. к.е.н., доцент

Вінницький кооперативний інститут

ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На сучасному етапі, який характеризується високим рівнем економічної інтеграції, проблеми конкурентоспроможності є не тільки важливими та актуальними для національної економіки в цілому, але і для підприємств зокрема.

Жорстка конкуренція, широкий асортимент товарів, швидке оновлення їх номенклатури постійно ставлять перед підприємством запитання, як клієнт сприймає вироблену ним продукцію, які причини успіху або невдачі товару, який реалізовується на цьому ринку. Всі ці причини змушують підприємства уважно оцінювати та вивчати конкурентоспроможність виробництва товарів.

Україна була і залишається лідируючою країною із виробництва та експорту соняшникової олії, так як соняшникова олія входить у п'ятірку товарів, які займають найбільшу частку в товарній структурі українського експорту.

За даними Асоціації «Укроліяпром» у ТОП – 10 виробників соняшникової нерафінованої олії, за підсумками 2017/18 маркетингового року, увійшов ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» (5,3 %), який посів третю сходинку у рейтингу після «Оптімусагротрейд» – 7,2%; Європейська Транспортна Стивідорна компанія» (Bunge) – 7,1%, рис. 1[1].

Асортимент продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» складає понад 60 найменувань. Фасована продукція виробляється під торговою маркою «Віолія».

Визначаючи потреби і очікування споживачів щодо якісних показників та асортименту продукції, комбінат постійно розширяє асортимент продукції та виробляє її як за ДСТУ, так і за власними Технічними умовами (ТУ).

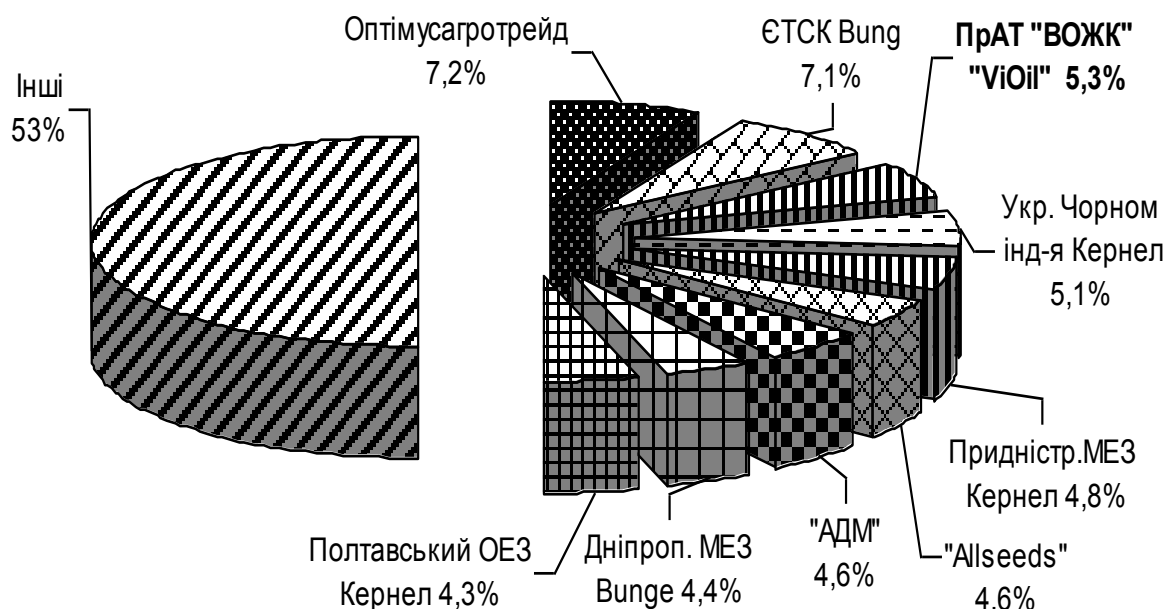

Рис. 1. Структура вітчизняних виробників соняшникової нерафінованої олії у 2017 – 2018 МР [1]

Аналіз конкурентоспроможності продукції, з допомогою АВС – методу, базується на використанні результативних показників, які відображають ефективність виробництва продукції. АВС – аналіз надає можливість визначити основні стратегічні види продукції на підприємстві протягом досліджуваного періоду та є основою подальшої конкурентної стратегії підприємства, табл. 1.

Отже, у ПрАТ «Вінницький олієжиркомбінат» у 2018 році до стратегічної групи виробництва – група А – увійшов такий вид продукції, як олія соняшникова нерафінована. Приведена група продукції приносить майже 55 % виручки в досліджуваному підприємстві, що становить 1386145 тис. грн.

До групи В відноситься виробництво олії ріпакової (14,1 %), шроту соняшникового і ріпакового (13,1 %) та найбільшу питому вагу в цій групі посідає торгівля і громадське харчування – майже 15 %. Дана група приносить підприємству 42 % від загальної виручки. Види продукції, котрі входять до групи С, суттєво не впливають на загальну виручку від реалізації.

Таблиця 1

АВС аналіз конкурентоспроможності продукції ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», 2018 р.

Показники	Виручка від реалізації		Питом а вага %	Кумулятивна виручка від реалізації	Група
	тис. грн.	%			
Олія соняшникова нерафінована	1386145	54,5	54,5	54,2	А
Торгівля, громадське харчування	378380	14,9	42,0	15,0	В
Олія ріпакова нерафінована	359036	14,1		14,2	В
Шрот	331649	13,0		13,1	В
Інша продукція	86471	3,5	3,5	3,5	С
Всього по підприємству	2541681	100	100	100	

Структура виручки від реалізації ПрАТ «Вінницький олієжиркомбінат» показана у вигляді діаграми, рис. 2.

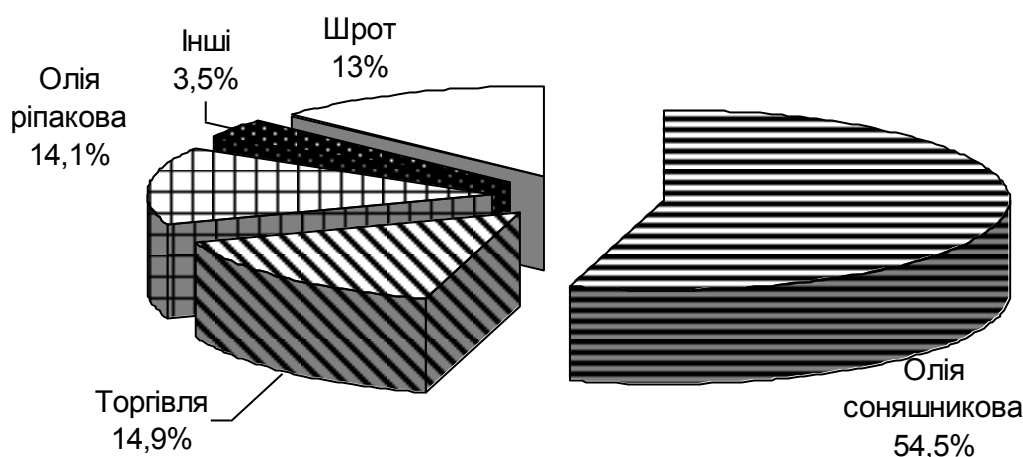

Рис. 2. Структура виручки від реалізації ПрАТ «ВОЖК» у 2018 р.

Висока якість та безпечність олій, жирів, маргаринів та шроту, відходів виробництва відповідає вимогам не тільки державних стандартів України, а і стандартів інших держав, куди відвантажується експортна продукція.

Отже, пріоритетом діяльності ПрАТ «Вінницький ОЖК» є виробництво широкого асортименту високоякісної продукції, яка конкурентоспроможна та відповідає сучасним вимогам якості та безпеки.

Список використаних джерел:

1. ТОП-10 українських виробників соняшникової олії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу:

**Голик М. М., к.е.н., викладач,
Чернівецький кооперативний
економіко-правовий коледж**

ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В умовах євроінтеграційних процесів головним орієнтиром і інвестиційно привабливим інтересом для України повинна виступати туристична індустрія. Відомо, що за обсягами доходів туризм посідає щонайменше третє місце серед галузей світового господарства. В багатьох європейських країнах прибутки, одержані внаслідок ведення туристичної діяльності, є ключовим джерелом формування грошових доходів держави (у світовому масштабі даний показник становлять понад 500 млрд. доларів США щорічно) [3].

Попри те, що туристична галузь є важливим пріоритетним напрямком розвитку в Україні, вкрай негативним чином на її подальший розвиток в умовах євроінтеграції впливають політична та економічна нестабільність. Сьогоднішня ситуація відлякує потенційних іноземних інвесторів вкладати кошти у туристичну індустрію України, саме тому з метою покращення ситуації, перш за все, варто визначити перешкоди, які гальмують її подальший розвиток та запропонувати шляхи їх подолання.

Зауважимо, що для розвитку туристичної галузі в Україні існують усі об'єктивні передумови: вигідне геополітичне розташування, значний рекреаційний потенціал, а саме: сприятливий клімат, різноманітний рельєф, мережа транспортних сполучень, історична самобутність та культурні цінності нації тощо.

Ключовими перешкодами, що стримують розвиток вітчизняної туристичної індустрії є [1, с. 14; 5]:

- політична нестабільність та військові дії на сході України;
- непередбачуваність політики регіонального регулювання розвитку туристичної індустрії;
- слабкий рівень поширення рекламної інформації щодо внутрішнього туризму за кордоном;
- значне податкове навантаження на суб'єктів туристичної

діяльності;

- недостатній рівень кваліфікації персоналу туристичної індустрії;
- незначна кількість закладів готельно-ресторанного обслуговування, які відповідають світовим стандартам;
- слабка туристична інфраструктура;
- відсутність застосування суб'єктами туристичної діяльності туристичних технологій, які на противагу в розвинених країнах світу стали повсякденними (електронні інформаційні довідники щодо готелів, транспортних маршрутів з переліком і зазначенням вартості послуг, які ними надаються).

Таким чином, незважаючи на значний потенціал, туристична індустрія України має цілий ряд проблем, негайне вирішення яких покращить перспективи її подальшого розвитку. Так, основними шляхами подолання наведених вище перешкод в умовах євроінтеграції повинні стати:

1. Реалізація виваженої і стимулюючої політики уряду у сфері регулювання та координації розвитку туризму повинна сприяти: залученню внутрішніх і зовнішніх інвестицій в розвиток регіонів; створенню сприятливих умов для суб'єктів туристичної діяльності; розвитку відповідної туристичної інфраструктури; створенню нових робочих місць; формуванню і розширенню ринку спеціалізованих туристично-рекреаційних послуг; реалізації активної протекціоністської політики за вплив на рух міжнародного туристичного потоку; впровадження стимулюючої фіскальної політики на загальнодержавному та регіональному рівні, що сприятимуть розбудові індустрії туризму [2].

2. Створення системних та комплексних передумов для сталого розвитку туристичної індустрії і суміжних галузей економіки забезпечить з метою має підтримку економічного розвитку держави, досягнення миру і стабільності в країні та стане суттєвою складовою у вирішенні питань підвищення рівня життя населення.

3. Подальше вивчення міжнародного досвіду управління в сфері туризму, ролі недержавного сектору, питань випереджувального розвитку та механізмів стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в контексті євро інтеграційних процесів.

Отже, на сьогодні для розвитку туристичної індустрії України в умовах євроінтеграції варто покращити державне регулювання даної сфери, раціонально використовувати туристично-рекреаційний

потенціал регіонів, активізувати та удосконалити рекламно-інформаційне забезпечення на регіональному, державному та міжнародному рівнях.

Список використаних джерел:

1. Беспала О. А. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туристичного ринку в Україні / О. А. Беспала // Економіка : реалії часу. Науковий журнал. – 2017. – № 6 (34). – С. 9-17. – Режим доступу: <https://economics.opu.ua/files/archive/2017/No6/9.pdf>.

2. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку : теорія, методологія, практика : монографія / З. В. Герасимчук. – Луцьк : Надстир'я, 2008. – 528 с.

3. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. / В.Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги-XXI, 2003. – 300 с.

4. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження від 16 бер. 2017 р. № 168-р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>.

5. Рябова Т.А. Стан та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні / Т. А. Рябова // Ефективна економіка. - 2018. - № 4. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/51.pdf.

**Adrian Góra, kierunek
Zarządzani i Coaching
Wyższą Szkołą Ekonomii, Prawa
i Nauk Medycznych im. prof.
Edwarda Lipińskiego w Kielcach**

WPŁYW WIZERUNKU NA PUBLICITY NA PRZYKŁADZIE DZIAŁAŃ JUSTINA BIEBERA

Budowanie wizerunku odgrywa w dzisiejszej rzeczywistości decydującą rolę w różnych sektorach gospodarki. Jednym z takich sektorów jest show-biznes, gdzie działalność wizerunkowa łączy się z pokrewnymi typami działalności, w celu budowania wizerunku różnego typu podmiotów gospodarczych oraz osób publicznych. Jedną z takich działalności jest proces budowania publicity, który w show-biznesie odgrywa znaczącą rolę z punktu widzenia rozpoznawalność danej osoby czy firmy, co w znacznym stopniu przekłada się na korzyści finansowe dla powyższych podmiotów.

Obecnie jesteśmy świadkami rozwoju nowych narzędzi takich jak media społecznościowe czy blogi, które wykorzystywane są do budowania rozbudowanych programów wizerunkowych oraz publicity zarówno podmiotów gospodarczych jak i osób fizycznych.

Celem głównym referatu było ustalenie znaczenia wpływu wizerunku na proces budowania publicity na przykładzie działalności Justina Biebera. Powyższy cel główny pracy skłonił autora do sformułowania tezy, która zakłada, że wizerunek może determinować proces tworzenia publicity danej osoby w show biznesie.

W celu przeprowadzenia analizy wpływu wizerunku na publicity na przykładzie działań Justina Biebera wykorzystano materiały udostępnione publiczne na YouTube, Twitch, Twitter, & Instagram Statistics - SocialBlade.com oraz [Famous Biographies & TV Shows, Justin Bieber Biography](#).

Philip Kotler definiuje pojęcie wizerunku czym ono w istocie jest, w następujący sposób, słowami: „[...] zbiór przekonań, myśli i wrażeń danego przedmiotu (osoby lub grupy) o jakimś obiekcie, przy czym przez obiekt można rozumieć firmę, produkt i jego markę, miejsce bądź osobę”¹.

Dana definicji ujmuje pojęcie wizerunku wyraźnie pragmatycznie wykazując jednocześnie czym jest, czego dotyczy, oraz wskazuje jego obszar. Można tym dowieść iż prócz osób, organizacji, miejsc obejmuje to co tyczy się różnego rodzaju wymiernych korzyści, gdzie stanowi on ważny element. Można twierdzić iż wizerunek tyczy się tego co należy do grupy wartości będących czynnikami wpływającymi na jego odbiór tj. przeżycia wraz z emocjami, czy zaangażowane myśli. Ponadto należy wyróżnić utrwalony pogląd, wywodzący się z jego postrzegania, związany z unikalnym spojrzeniem na wizerunek, wskazując na jego skonkretyzowany charakter.

Wizerunek można ująć jako jeden z wielu składników, służących do spełnienia założonego celu. Wywieranie odpowiedniego wpływu za pomocą wizerunku jest tym co czyni go istotnym. Wzbudzanie określonych reakcji u podmiotów do których przekaz jest kierowany. Różnice w odbiorze pojęcia oraz istoty wizerunku mogą być wynikiem zdefiniowania pewnych ram które są wyrazem tego co niesie ze sobą wizerunek.²

Publicity jest przekazem właściwości stanu, zawierającego zarazem

1 P. Kotler, *Marketing, Analiza, planowanie, wdrażanie i kontrola*, Gebethner & Ska, Warszawa 2012, str. 549.

2 R. Dorobek, *Zbuduj swój wizerunek. Jak kreować swój image i osiągnąć sukces?*, Wydawnictwo Złote myśli, Gliwice 2007, str. 4-5.

perswazyjną notyfikację, będąc jednocześnie darmowo udostępnianą wiadomością dla opinii publicznej. W języku polskim, słowo *publicity* (z języka angielskiego) tłumaczone jest jako *rozgłos*. Stanowi ono promowanie w środkach masowego przekazu, bez wkładu pieniężnego na rzecz działań. Służy rozpowszechnianiu wzmianek medialnych w różnych formach od najprostszych po złożone za pomocą mediów. Fundamentalna jest w tym metodyka dążenia do celu, polegająca na przekazie treści dla konkretnych mass mediów, gdy za sprawą wzbudzenia zainteresowania zostanie on przekazany do odbiorców danego medium. Publicity może być uzyskane na wiele zróżnicowanych sposobów, o ile zapewniają one dotarcie do szerokiej grupy jej odbiorców.³

Skoncentrowanie na zdobyciu szeroko pojętego rozgłosu, jest o tyle pozytywną formą osiągnięcia publicity, o ile że wszystkie czynności, zmierzające do uzyskania danego efektu będą niosły postęp machiny medialnej, angażując się kolejno w powielanie treści efektownych i ciekawych dla odbiorców. Media pozwalają na to iż za ich sprawą, można pozyskiwać rozgłos za ich pośrednictwem. Wynikać ma to z wiadomości która jest dla strony mediów warta ukazania publice. Ze strony odbiorców pośredniego przekazu, dla których dany news powinien być szczególnie poważany i trafiający w oczekiwania po to by wzbudzać sensację i sprawiać że zgodnie z zamiarami dotrze on do szerokiej grupy odbiorców i dołączy się do uzyskania rozgłosu.

Publicity jest przekazem właściwości stanu, zawierającego zarazem perswazyjną notyfikację, będąc jednocześnie darmowo udostępnianą wiadomością dla opinii publicznej. W języku polskim, słowo *publicity* (z języka angielskiego) tłumaczone jest jako *rozgłos*. Stanowi ono promowanie w środkach masowego przekazu, bez wkładu pieniężnego na rzecz działań. Służy rozpowszechnianiu wzmianek medialnych w różnych formach od najprostszych po złożone za pomocą mediów. Fundamentalna jest w tym metodyka dążenia do celu, polegająca na przekazie treści dla konkretnych mass mediów, gdy za sprawą wzbudzenia zainteresowania zostanie on przekazany do odbiorców danego medium. Publicity może być uzyskane na wiele zróżnicowanych sposobów, o ile zapewniają one dotarcie do szerokiej grupy jej odbiorców.⁴

Analizując wpływ wizerunku na publicity w odniesieniu do Justina Biebera, właściwości hipotezy iż wizerunek wpływa na publicity nabiera

3 P. Majewski, *Czas na e-biznes.*, Helion, Gliwice 2007, str. 17.

4 P. Majewski, *Czas na e-biznes.*, Helion, Gliwice 2007, str. 17.

sensu i znaczenia, w momencie gdy bierzemy pod uwagę postać Justina Biebera. Przyczynę powstawania publicity pośrednio jak i też bezpośrednio determinuje wizerunek. Utrzymanie tegoż stanu wymaga niebywałych przedsięwzięć, które mają prowadzić do jak największej reakcji odbiorców tworząc wyraźny rozgłos. Dana zależność istnieje także w kontekście samych postaw ludzkich, które funkcjonują celowo na każdej płaszczyźnie życia społeczności odbiorców przekazu.

Podstawą klasyfikowania wizerunku jako zmiennej, mającej wpływać na całkowity przebieg procesu tworzenia publicity jest fakt wszechobecnego piętna wizerunku artysty, jego właściwości, prowadząc tym samym do zwrócenia uwagi na wizerunek jako na aspekt szczególnie budujący rozgłos. Dane zjawisko tyczy się Justina Biebera, czyli przede wszystkim osoby publicznej, której *image* jest w wielu przypadkach podstawowym kryterium, możliwym do zmiany. Owa elastyczność jest doskonałym motywem do prowadzenia działań w zakresie osiągnięcia rozgłosu.

Justin Bieber przez cały okres kariery przechodził metamorfozy wizerunkowe, stąd wywodzą się wyniki z tego wyraźne rozbieżności w jego ukształtowaniu. Analizując przebieg kariery, można zauważyć kilka głównych faz w których wizerunek był determinantem tworzonego publicity.

Odpowiedzialność za prawidłowy *image* względem zamierzeń, staje się tym bardziej istotna im planowany efekt działań ma być ich bezpośrednim wynikiem, lub też jedynie wspierającym. Wygląd zewnętrzny artysty jest czynnikiem wspierającym wzbudzanie zainteresowania mediów i całości społeczności sympatyków tj. Fanów. Jest on kontrowersyjny, szokujący, oraz zarazem niebanalnie usytuowany względem obowiązujących trendów. Specyfika komunikacji wizerunkowej Justina Biebera wskazuje na to, iż ma on bezpośredni wpływ na rozgłos. Wysoka częstotliwość wzmianek na temat wypowiedzi artysty, odniesień do zróżnicowanych tematów wobec których wyraził własne zdanie, jest w szczególności powodem do tego aby podać ją odpowiednio przygotowaną.

Poniższa tabela prezentuje fazy wpływu wizerunku na publicity przez okres kariery Justina Biebera.

W odniesieniu do całości kariery, jak i też życia Justina Biebera przed jej rozpoczęciem, można określić jego wizerunek jak będący w ciągłej metamorfozie. Zmiana stylu ubioru, fryzury, zachowań, twórczości muzycznej, jest uargumentowaniem tego stanowiska.

Najlepiej świadczy o tym czynne zainteresowanie danym artystą w

wielu miejscach na całym świecie, co prowadzi do tego iż rozgłos wywoływany za sprawą wizerunku posiada już grupę odbiorców. Powszechna nawet niewielka znajomość wizerunku Justina Biebera, przyczynia się do budowania publicity, do zwiększania rozgłosu, tym samym nadając temu sens.

Tabela nr 1. Wykaz poszczególnych faz zmian wizerunku Justina Biebera

Numer fazy	Opis
Faza I	Ukierunkowanie w stronę pozytywnego odbioru przez docelowy target przede wszystkim odbiorców <i>teen popu</i> , oraz szerzej gatunków i samej twórczości skierowanej do młodzieży.
Faza II	Kolejno wraz z czasem, pojawiały się zmiany wizerunku w zakresie nowego przekazu tj. dojrzałego artysty, tym samym stawiając na piedestał atrakcyjność zewnętrzną oraz pozytywne cechy.
Faza III	Fala negatywnych zdarzeń, przy jednoczesnym wyraźnym skupieniu na wizerunku zewnętrznym, w rozumieniu stylizacji czy też zmianie zachowań na bardziej odważny, których tłem był wizerunek artysty wywodzący się z emocji wywoływanych przez jego czyny.
Faza IV	Po zakończeniu wielu negatywnych ekscesów, przyszedł czas na stabilizację i szczytową formę wizerunku. Zarówno pod względem treści wizualnych, elementów tworzących wizerunek, jak i samej twórczości.
Faza V	Artysta podczas trasy koncertowej <i>Purpose Tour</i> , otrzymywał najwięcej aprobaty i zainteresowania. Obserwować można to za przykładem wrażeń i reakcji odbiorców na wizerunek artysty.
Faza VI	W danej chwili wizerunek Justina Biebera przeszedł metamorfozę, na przybliżony do gwiazdy będącej w odpoczynku od zgiełku braku prywatności, ciągłego zainteresowania i rozmachu. Mimo to, media nie opuszczają artysty i skutecznie wspomagają tworzenie publicity.

Źródło: Wikipedia - The Free Encyclopedia, Justin Bieber, [online] https://en.wikipedia.org/wiki/Justin_Bieber [dostęp: 10.04.19]

Należy wyróżnić kilka pozycji charakterystycznych dla owego wizerunku wpływającego na publicity danego artysty. Z obserwacji wpływu puli elementów składających się na image opierając się na literaturze z zakresu omawianych pojęć, wobec specyfiki wizerunku i publicity danego artysty. Poniższa tabela wyróżnia elementy charakterystyczne wizerunku Justina Biebera.

Ukazuje to specyfikę budowania publicity Justina Biebera, wskazując iż angażowane do jego tworzenia były także te negatywne treści, które jak najbardziej zwracały uwagę na artystę który miał według tego być w centrum zainteresowania, za sprawą jego kontrowersyjnych

poczyną, następstw działań bliskich uznania ich za poczynania zakresu złej reklamy, przez negatywne odczucia jak i same sytuacje. Wynikały one z prowadzonego właśnie w ten sposób wizerunku. Powodowane one są pobudkami prozaicznymi, w czym wyraźną rolę pełni celowość przedsięwzięć lub nawet jej brak, mimo to kończący się sukcesem. Przyczyny danych zachowań mogą być na tyle zróżnicowane, iż skupianie się na nich jest bezcelowe, natomiast należy zaznaczyć ich wyraźny wpływ w kształtowaniu efektu działań wizerunkowych, które prowadziły lub też całkowicie wspierały tworzenie publicity.

Tabela nr2. Zestawienie wybranych charakterystycznych cech wizerunku Justina Biebera

Cecha	Opis
Profesjonalny wygląd.	W tym wszystkie elementy ubioru oraz muskulatura, figura, fryzura, całość elementów szczególnych tj. tatuaże.
Sposób zachowania	Mowa werbalna i nie werbalna, w tym przede wszystkim reakcje na sytuacje, sposób poruszania się, emocji.
Komunikacja z otoczeniem	Kontakt z otoczeniem, wypowiedzi dla prasy, relacje ze społecznością fanów.
Przekaz emocjonalny	Wiąże się on z działaniem skierowanym przede wszystkim do instynktów, oraz podświadomości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Famous Biographies & TV Shows, *Justin Bieber Biography*, [online] <https://www.biography.com/musician/justin-bieber> [dostęp: 11.04.19]

Zasięg oraz wielkość przedsięwzięcia jakim jest całość twórczości i szereg przedsiębiorczych działań wokół postaci Justina Biebera, potwierdza globalny zasięg działalności prowadzonej z pewnością przez profesjonalistów w zakresie wielu dziedzin powiązanych z wizerunkiem i publicity, jak i tych wyłącznie zajmującymi się danymi zagadnieniami. Potwierdza to regułę, utwierdzając w przekonaniu, iż czym większe zaangażowanie i zasięg procesu, jego trafność, tym publicity jest o wiele pokaźniejsze oraz na tyle wyraźne, że potrafi przynosić coraz większe korzyści, do czego przyczynia się właśnie m.in. wizerunek.

W szczególności jednym z bezpośrednich elementów kształtujących świadomość wśród adresatów działalności Justina Biebera jest *image*. Odnosząc się do działań mających na celu budowanie publicity, zaznaczając zarazem iż zastosowanie teorii w praktyce jest tutaj wyraźnie trafnym sformułowaniem z uwagi na działania nawiązujące do tych, które proponowane są w literaturze w odniesieniu do tak wyraźnie wzniesłego

przedsięwzięcia, jakim jest budowanie wizerunku oraz publicity na światowym poziomie, czyniąc działaniami globalny zasięg przedsięwzięcia. Zauważalna jest tutaj swobodna interpretacja i wysoka elastyczność działań. Można więc stwierdzić iż zmienna jaką jest wizerunek, ma dość szeroki zakres wpływu na czynniki kształtujące publicity artysty. Manewrowanie w ustabilizowanym świecie show biznesu wymaga planowania, oraz podejmowania przemyślanych decyzji.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie czterech popularnych artystów, ukazując ich osiągi przekazane w liczbach polubień, wyświetleń, obserwujących, na social media na miesiąc maj, 2019 roku.

Tabela nr3. Wykaz rozpoznawalności medialnej na podstawie osiągnięć na social media: Justina Biebera, Luisa Fonsi, Ed Sheerana, Shawn Mendes

Nazwa artysty	Justin Bieber	Luis Fonsi	Ed Sheeran	Shawn Mendes
Data (miesiąc/rok)	05/2019	05/2019	05/2019	05/2019
Instagram (obserwujący)	114,054,151	8,594,639	1,152,407	44,602,707
Facebook (polubienia)	77,093,600	13,425,344	18,529,340	7,592,847
YouTube (wyświetlenia)	619,518,373	16,736,530	160,806,327	251,171,448

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: YouTube, Twitch, Twitter, & Instagram Statistics - SocialBlade.com, [online] <https://socialblade.com/> [dostęp: 01.06.19]; Tracking - Social Media Market. [online] <https://tracking.socialmediamarket.de> [dostęp: 01.06.19]

Pod względem liczby obserwujących na Instagramie, największą ich liczbę ma Justin Bieber, kolejno jest to Shawn Mendes, Luis Fonsi, najmniej ma Ed Sheeran. Pod względem liczby polubień na Facebook, ich największą liczbę ma Justin Bieber, kolejno Ed Sheeran, Luis Fonsi, Shawn Mendes. Biorąc pod uwagę wyświetlenia w serwisie YouTube nad innymi góruje Justina Bieber, kolejno jest to Shawn Mendes, Ed Sheeran, za to najmniej ma Luis Fonsi. Wynika więc, iż Justin Bieber za sprawą między innymi własnego wizerunku, zdobył bardzo duży rozgłos.

Wizerunek Justina Biebera wpływa na publicity. Wobec sformułowanego wniosku, istnieje szereg przykładów, szczególnie w środkach masowego przekazu, gdzie wizerunek jest przyczyną skutku w postaci nieodpłatnych przekazów medialnych, rozgłosu. Odnosząc się do danego artysty należy stwierdzić, iż im wyraźniejsze działania w zakresie wizerunku, tym efekt w postaci publicity staje się pokaźniejszym.

ZAKOŃCZENIE

W wyniku przeprowadzonych w pracy rozważań, należy stwierdzić, że potwierdziła się postawiona teza która zakładała, iż wizerunek może determinować proces tworzenia publicity danej osoby w show biznesie.

Podsumowując należy stwierdzić, iż odpowiednio wykreowany wizerunek wpływa na publicity, czego doskonałym przykładem są działania Justina Biebera w tym zakresie. Show-biznes ukazuje częstokroć w sposób zaskakujący, coraz to nowsze rozwiązania w budowaniu publicity. Wizerunek jest czynnikiem który nierozzerwalnie łączy się profesjonalnym budowaniem publicity. Efektywność odpowiednio kreowanego wizerunku gwarantuje pomyślność przedsięwzięć podejmowanych w przestrzeni publicznej przez przedstawicieli danej gałęzi gospodarki.

Poparciem owego stwierdzenia jest przykład umiejętnej kreacji wizerunku Justina Biebera, prowadzącej do efektywnego budowania publicity od początku kariery, aż po dziś dzień. Sukces w publicity danego artysty jest wynikiem działań w których skład wchodzi wizerunek oddziałujący na odbiorców wszelkiego przekazu muzyka.

Poszerzenie teoretycznego spojrzenia na daną problematykę o przykład działań Justina Biebera, pozwoliło na dokonanie rzetelnego stwierdzenia, iż wizerunek wpływa na publicity.

Różnorodność działań budowania publicity wynika z ciągłego rozwoju show-biznesu. Niemniej schematyczne podejście w dalszym ciągu jest uważane za bazę do dokonywania wszelkich urozmaiceń w procesie budowaniu publicity. Kreowanie wizerunku w działaniach publicity niesie ze sobą misję przekazu wartości w sposób oddziałujący na odbiorców w stopniu odpowiadającym potrzebom teraźniejszego podejścia do danego zjawiska. Działania Justina Biebera udowadniają, iż za sprawą wizerunku możliwy jest sukces w budowaniu publicity na poziomie globalnym.

Гринчук Т. П., к.е.н.

Іщенко Д.А., група Ф-171

Коледж економіки і права

Вінницького кооперативного інституту

ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА ПРОБЛЕМИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС

З моменту набуття Україною незалежності співпраця з Європейським Союзом розвивається нерівномірно. Звичайно,

найкращим варіантом для України було б стати державою з самодостатньою економікою, але, на жаль, час втрачено, а потенціал неефективно витрачено. Тому історично важливо зробити правильний інтеграційний вибір без втрати суверенітету і територіальної цілісності держави. Адже процес інтеграції може бути успішним, а може і зазнати невдачі. В табл. 1. розглянемо основні етапи Євроінтеграції України.

У 1994 році Україна стала першою країною з колишніх союзних республік, що підписала з Євросоюзом Угоду про партнерство і співробітництво. Угода віщувала Україні чималі економічні вигоди. Однак процес по встановленню партнерських відносин Україна - ЄС почався значно пізніше.

Таблиця 1

Етапи Євроінтеграції України

Етап	Характеристика етапу
1991-1993	Визнання України партнером у відносинах з ЄС, початок розвитку відносин.
1994-1995	Підписання Угоди про партнерство і співробітництво. Вступ до Ради Європи (1995).
1996-1999	Затвердження плану дій в рамках Європейської політики сусідства, підняла питання щодо надання Україні статусу країни з ринковою економікою, стосовно безвізового режиму з ЄС та спільної розбудови кордону Україна – ЄС, затвердження Стратегії інтеграції України до ЄС, ухвалення Спільної стратегії ЄС щодо України (1999), де відзначався проєвропейський вибір нашої держави.
2000-2007	Затвердження Програми інтеграції України до ЄС (2000), ухвалення першої «Стратегії економічного і соціального розвитку України на 2004-2015 роки: шляхом європейської інтеграції» (2004), затвердження Плану дій Україна-ЄС (2005), початок створення засадничої бази для набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі. Україна почала брати участь у заходах в рамках «Програми партнерство заради миру» та Ради євроатлантичного партнерства. Підтримано наміри України щодо отримання статусу спостерігача в рамках Договору про Енергетичне Співтовариство.
2008-2013	Україна приєдналася до СОТ (2008), створені умови для інтеграції ринку України у Спільний ринок ЄС. Курс на набуття повноправного членства в ЄС був закріплений Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики (2010). Парафування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2012). Переговори щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, набули чинності угоди про спрощене оформлення віз, 22.02.2013 ухвалено заяву ВРУ «Про реалізацію євроінтеграційних прагнень України та

	укладення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом». Рішення Кабінету Міністрів про призупинення процесу підготування до підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (21 листопада 2013 р.) спричинило масові протести та призвело до зміни влади в країні.
2014-теп. час	Рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо європейської інтеграції України». Ратифікація Угоди про асоціацію між ЄС та Україною і набуття чинності безвізового режиму з Євросоюзом для громадян України (13 липня 2017 р.). 9 липня 2018 р. відбувся Саміт Україна-ЄС. Це 20 ювілейний саміт.

Джерело: [1,2]

Декларативність державних управлінських рішень, слабе функціональне та інституційне закріплення пріоритетності політики європейської інтеграції, низький рівень професіоналізму державних службовців і відсутність знань в області євроінтеграції негативним чином позначилися на реалізації укладеної угоди. Усвідомлення важливості проєвропейського вектору розвитку України остаточно затвердилося лише після Революції гідності. Євроінтеграційні кроки минулих років хоча і сприяли розбудові так званих «сусідських» стосунків, але були недостатніми для прискорення євроінтеграційного процесу [1]. Підписання Угоди про асоціацію України в ЄС, яке відбулося 21 березня 2014 році означало отримання Україною перспективи членства в ЄС. Однак, ні Європейський союз, ні інститути ЄС, ні держави-члени ЄС не можуть дати юридичне зобов'язання прийняти Україну в члени ЄС, оскільки відсутній правовий механізм примусового виконання цього зобов'язання. Надання перспективи членства в ЄС є лише політичним зобов'язанням.

В теперішній час євроінтеграція України ускладнюється не тільки внутрішніми чинниками (корупція і затримка реформ), а й зовнішніми чинниками, пов'язаними з кризою всередині ЄС. Економічні важелі інтеграції України до Європейського союзу значно посилились після 2014 року, коли ЄС став основним торговим партнером України. Розрив економічних зв'язків з Росією поступово змушує український бізнес переорієнтовуватися на Захід і підлаштовувати свої товари під суворі вимоги ЄС. Але цей процес поки що іде дуже повільно і не надає бажаних результатів [1].

Неспроможність на сьогодні більшості вітчизняних виробників задовольнити технічні, санітарні, фітосанітарні умови для експорту продукції на ринки Європейського Союзу, буде істотно

перешкоджати нарощуванню експорту вітчизняної продукції в рамках виділених Україні тарифних квот. Процеси адаптації законодавства у сфері технічного регулювання вимагають не лише тривалого часу, а й значних матеріальних і фінансових ресурсів. Існують ризики ослаблення позицій вітчизняних виробників м'ясних та молочних продуктів, овочів, фруктів в результаті зростання імпорту з ЄС. Лібералізація торговельних режимів між Україною і ЄС найімовірніше призведе до збільшення імпорту готової продукції лікєро-горілчаної, виноробної та пивоварної галузей на вітчизняний ринок. Збільшити вагомість України як ефективного торговельного партнера зможе тільки масштабна модернізація виробничого сектору, яка неможлива без значних інвестицій.

Подальший розвиток відносин України з Європейським Союзом вимагає досягнення відповідних якісних характеристик, макроекономічної стабілізації та підвищення ефективності економіки держави, дотримання умов, необхідних для вступу в ЄС, впровадження європейських норм і стандартів в економіку, соціальну політику, освіту, науку і техніку, адаптації українського законодавства до правових норм ЄС, розвитку і поглиблення регіональної інтеграції, встановлення і поглиблення прямих контактів з державами-членами та кандидатами в члени Євросоюзу.

Список використаних джерел:

1. Кулаковський К. О. Економічна складова євроінтеграційного процесу України: проблеми і перспективи. Економіка: реалії часу. №5(27), 2016. С. 24-31.
2. Україна і Європейський Союз. [Електронний ресурс] URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

**Горєлова Н. М., викладач
Горячкіна Н. В., група ПР-161
Коледж економіки і права
Вінницького кооперативного інституту**

ЛІКВІДАЦІЯ БУДИНКІВ-ІНТЕРНАТІВ В УКРАЇНІ ТА ДОСВІД КРАЇН ЄС У ПРОВЕДЕННІ РЕФОРМ

У 2017 році в Україні була запроваджена реформа деінституціалізації. Суть даної реформи – не просто закрити інтернати, а створити при цьому систему підтримки сімей,

запровадити широкі можливості інклюзивної освіти, здійснювати вчасно превентивну роботу з родинами, розвивати соціальні послуги, щоб зберегти сім'ю для дітей. Станом на листопад 2019 року в Україні існує 700 закладів, в яких перебуває 100 тисяч дітей. Цікавим є те, що з цих 100 тисяч лише 5 000 діти-сироти, а решту 95-діти, в яких є батьки, але в силу їх матеріального становища вони вимушені віддати в інтернат. 17 % з усіх дітей в інституціях мають інвалідність, усі інші – звичайні діти.

Який же вплив інтернатів на життя дітей-сиріт? По-перше, значна частина випускників інтернатних закладів не готова до самостійного життя у соціумі, мають проблеми зі створенням власних родин тощо. По-друге, навіть найкращі з інтернатних закладів не можуть забезпечити належної турботи та уваги дитині. Інтереси установи завжди переважають над індивідуальними потребами дитини, яку змушують бути "як всі". Як наслідок, дитина втрачає індивідуальність, у неї формується споживацька позиція, єдиними цінностями для неї стають матеріальні блага. Міжнародний досвід і українські дослідження вже давно довели: тривале перебування дитини в інтернатному закладі шкідливе, а система, яка за багато років сформувалася в Україні, – неефективна. Тому влада пропонує до 2026 року повністю ліквідувати будинки-інтернати. За словами Уповноваженого Президента з прав дітей, реформу варто розпочати із повернення дітей до їх батьків. Виникає питання: «Що робити дітям, в який батьки страждають алкогольною чи наркотичною залежністю?» Зміни передбачають залучення соціальних працівників у сім'ї, фінансування якого буде здійснюватися з місцевих бюджетів.

Як відомо, в інтернатах перебуває велика кількість дітей з інвалідністю. На сьогоднішній день інклюзивна освіта перебуває на стадії розвитку. Тобто діти з особливими потребами навчаються не в окремих інтернатах, а разом з усіма учнями в школах. Яскравим прикладом є школа № 33 у місті Вінниця, де встановлені пандуси та ліфти, особливі меблі, переобладнані туалети. Але є і недоліки, зокрема недостатня кількість психологів, вихователів, які б закріплювалися за кожною дитиною. Відповідно це потребує додаткового фінансування.

Поки що реформа тільки починає вступати в дію, і ми маємо зробити велику кількість роботи та виконати безліч завдань. Проте, у нас є прекрасний приклад від держав-сусідів саме з реалізацією цієї програми. Наприклад, в Молдові дана реформа почала діяти ще у

2007 році. Як зазначають експерти, ситуація там була схожа на Україну. Почалось реформування саме з оцінки ситуації: чому діти потрапляють в такі установи і які послуги потрібно створити, щоб їх звідти забрати. Наступним етапом було «замороження» надходжень дітей до інтернатів. Тобто молдовські школи припинили відправляти дітей в інтернати, і малюки залишалися у звичайних школах, у своїх родин. Тим самим збільшили фінансування шкіл. Почали вчити місцевих педагогів, медпрацівників, соцпрацівників, створили комісію з підтримки успішності цих дітей. Щоб розвинути культуру всиновлення дітей, у Молдові проводили цілу інформаційну кампанію. Нам варто звернути увагу на частину реформи - соцпрацівників, які повинні допомагати як кризовим, так і прийомним сім'ям. Вони повинні стаціонарно працювати не лише в місті, але й в селі, постійно контактувати з родиною, дитиною тощо.

Цікавим є також досвід Румунії, Польщі та Болгарії. Практично усі проблеми, з якими вони зіткнулися – аналогічні нашим: високий рівень сирітства через кризу в сім'ї, підтримка інтернатів державою при відсутності підтримки сім'ї, страх вихователів втратити роботу через реформування інтернатів, нерозуміння суспільства необхідності реформування системи, знецінення голосу дитини в суспільстві та її прав. Таким чином почали створювати денні центри допомоги сім'ям, центри матері і дитини, консультативні центри підтримки сімей з дітьми. При цьому соціальні працівники стали першими звертатися до родин, в яких виникали якісь труднощі. Розвивалося й усиновлення. Наприклад, в Болгарії до 2020 мають на меті закрити останній інтернат. Для цього зараз в системі деінституалізації працюють по двох напрямках: підтримки сімей, діти в яких раніше були в інтернатах, другий – допомога кризовим родинам (психологічна, медична, соціальна, юридична).

На основі аналізу зарубіжних країн ми можемо запропонувати альтернативу інтернатам: прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, малі групові будинки, сім'ї патронатних вихователів. Також запровадити раннє втручання з дітьми-інвалідами, інклюзію, денний догляд та «батьківський відпочинок».

Отже, враховуючи вище сказане реформа, пов'язана з ліквідацією будинків-інтернатів є важливою для нашої держави. Ми бачимо, що існують багато переваг та недоліків цієї програми. Проте аналізуючи досвід європейських країн, ми можемо сміливо сказати, що за допомогою ефективності програм для підготовки, перепідготовки

фахівців, зокрема тих, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами, зміни менталітету суспільства до цих факторів, а також досконалості моніторингу процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей можна побудувати державу з високим рівнем забезпечення соціального захисту дітей-сиріт.

Список використаних джерел:

1. Завгородня І.М. Загублені. URL: <https://tyzhden.ua/Publication/1379> (дата звернення 10.11.2019.).
2. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/17721.html?PrintVersion> (дата звернення 10.11.2019.).

**Дерелі Д.Д., група ПР-301
філія «Білгород-Дністровський
економіко-правовий коледж»
ВНЗ Укоопспілки Полтавський
університет економіки і торгівлі,
Хоптова Л.Т., викладач вищої категорії**

РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ ТА ЄС

Розвиток територіальної громади вимагає ефективного використання її потенціалу з урахуванням усіх його аспектів під час розроблення та реалізації стратегії розвитку й інших місцевих нормативно-правових документів. Такий підхід безпосередньо стосується забезпечення життєдіяльності територіальної громади, має відповідати інтересам населення і європейським засадам державної регіональної політики.

Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”, прийнятий відповідно до Конституції України та Європейської Хартії про місцеве самоврядування 21 травня 1997 р., визначає територіальну громаду як жителів, об’єднаних постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об’єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр [1, с.3].

Територіальні громади здійснюють такі повноваження:

- управляють майном, що є в комунальній власності;

- затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання;
- затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання;
- встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону;
- утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства та здійснюють контроль за їх діяльністю та інші.

Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади має здійснюватися на основі Конституції та законів України, положень Європейської хартії місцевого самоврядування з дотриманням таких принципів: верховенства права; відкритості; прозорості та громадської участі; повсюдності місцевого самоврядування; підзвітності та підконтрольності органів і посадових осіб місцевого самоврядування територіальній громаді; підконтрольності органів місцевого самоврядування органам виконавчої влади в питаннях дотримання Конституції та законів України [3, с. 114].

Реформування місцевого самоврядування в європейських країнах здійснюється з різною інтенсивністю, на різних напрямках із різною послідовністю, що зумовлюється різними чинниками економічного, політичного, історичного, демографічного характеру. Кожна з країн Європейського Союзу має свій унікальний досвід організації місцевого самоврядування, тому неможливо охопити їх усі, а можна лише спинитися на загальних тенденціях реформування сфери місцевого самоврядування, які притаманні більшості країн Європи.

У сучасному європейському співтоваристві місцеве самоврядування розцінюється як найважливіший елемент конституційного ладу демократичних держав. Оскільки, по-перше, його функціонування призводить до реалізації та захисту усього розмаїття прав людини; по-друге, соціальна і правова цінність місцевого самоврядування полягає в тому, що воно фактично являє собою специфічний рівень представницької і виконавчої публічної самоврядної (муніципальної) влади; по-третє, місцеве самоврядування бере участь у виконанні завдань і функцій держави на локальному рівні управління.

Згідно з ст. 116-а Конституції Австрійської Республіки для виконання окремих завдань у сфері власної компетенції громади можуть об'єднуватися на основі угод в союзи громад.

Відповідно до ч. 2 ст. 28 Основного Закону Федеративної Республіки Німеччини союзи громад користуються правом самоврядування в рамках своїх повноважень і відповідно до закону.

Стаття 165 Конституції Бельгії встановлює, що згідно із законом утворюються агломерації і федерації комун, визначається їх організація та компетенція. У кожній агломерації і кожній федерації утворюється рада та виконавча колегія.

У Франції дві категорії об'єднань комун. Перша – включає комуни, які разом виконують одну чи кілька операцій. Таких об'єднань нараховується близько 13 тис. Вони мають відокремлене управління і свій бюджет, який утворюється за рахунок внесків членів комун. Друга категорія з більш посиленою інтеграцією комун, їх бюджет формується із власної системи податкових надходжень. Таких об'єднань у Франції 2,6 тис. Сьогодні близько 95% комун об'єднані в такі системи, проте такі об'єднання не мають статусу самостійних суб'єктів місцевого самоврядування [2].

Отже, на даний час Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України прийнята значна кількість нормативно-правових актів, що дозволяють реалізовувати реформу децентралізації влади, але ще залишаються невирішеними питання діяльності територіальних громад, що потребують законодавчого врегулювання, а місцеве самоврядування в державах-членах Європейського Союзу, незважаючи на його видові, організаційні та нормативні особливості, є не тільки важливим інститутом їх конституційного ладу, а й значним інтеграційним фактором, що суттєво покращує життя мешканців територій та забезпечує стабільне і ефективне функціонування демократичної правової державності.

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні. Офіційне видання. – К.: Парламентське видавництво, 1997.
2. Ковбасюк Ю.В. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу Навч. посіб. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого – К. : НАДУ, 2015. – 628 с.
3. Серьогін С. М., Гончарук Н. Т. Теоретичні засади та основні напрямки реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні // Аспекти публічного права. 2015. № 4. С. 111–120.

Дибчук Л.В., к.і.н., доцент
Гончарук А.Ю., група Мб-191
Вінницький кооперативний інститут

РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО РИНКУ – СВІТОВИЙ ТРЕНД

Питання якості і безпечності товарів сільськогосподарського походження стимулюють пошук альтернативних методів виробництва, які від самого початку виключають масове застосування агро- та харчових хімікатів, саме тому органічні товари стали світовим трендом останніх двох десятиліть.

Органічною може називатися продукція сільського господарства та харчової промисловості, що виготовлена відповідно до офіційних стандартів. Відрізняючись від країни до країни, загалом ці норми базуються на принципах чи стандартах Міжнародної Федерації Органічного Сільськогосподарського Руху (IFOAM) та передбачають: 1) земля, на якій вирощується продукція, має пройти перехідний період, встановлений стандартами, протягом якого обмежується використання добрив та пестицидів; 2) у рослинництві виключається використання генетично модифікованих організмів (ГМО), обмежується застосування пестицидів, синтетичних мінеральних добрив; 3) в органічному тваринництві існує вимога безприв'язного утримання тварин, вигодовування їх органічними кормами, заборона застосування стимуляторів росту та гормонів; 4) при переробці сільськогосподарської сировини заборонено використовувати синтетичні ароматизатори, барвники та консерванти. Допустимі технології переробки мають мінімально трансформувати сировину. Тому із переліку виключаються процеси гідрогенізації, дезодорування, рафінування; 5) ланцюжок постачання органічних товарів теж відслідковується для виключення можливості фальсифікації та уникнення їх забруднення від неорганічних товарів чи негерметичного пакування [1].

Відповідно до сфери використання органічної сировини, поняття «органік» може бути застосоване до: 1) агропромислової сировини рослинного та тваринного походження (в т.ч. дикороси; продукція бджільництва; грибівництва; аквакультури та ін.); 2) продуктів харчування та напоїв; 3) кормів для тварин; 4) насіння та розсади; 5) косметики; 6) одягу.

Окремі держави намагаються самостійно обумовлювати деталі

власного бачення органічного виробництва і розробляти офіційні стандарти щодо цього. Розвинені країни (США, Швейцарія, Японія) були першими у формалізації органічного сектору. Наразі все більше країн, які розвиваються затверджують відповідні законодавчі норми. Такий крок є необхідним задля захисту прав споживачів, інтенсифікації економічного розвитку та стимулювання сталих практик сільськогосподарського виробництва. В Канаді виробники товару, заявленого як «органічний», мають бути готовими підтвердити правдивість цього судження. Адже неправомірне застосування такого маркетингового інструменту не має стати засобом введення споживача в оману. На законодавчому рівні цей аспект врегульовано у нормативно-правових актах [2].

У світі є багато альтернативних схем органічної сертифікації, що можуть бути використані, наприклад National Organic Program чи Global Organic Textile Standard, Canada Organic та ін.). У цьому контексті варто пам'ятати про дію Закону про захист конкуренції (Competition Act), він передбачає адміністративну відповідальність за використання неправдивих заяв та введення споживача в оману, зокрема у Канаді «ціна» такого правопорушення для фізичних осіб складає \$750,000 CAD та \$1,000,000 CAD у випадку його повторення, для корпорацій - \$10,000,000 та \$15,000,000 відповідно [3].

Експерти називають Канаду одним із найбільших імпортерів органічних продуктів в ряду із ринками ЄС, США та Японії.

У 2007 році Канада стала першою країною, що відстежувала данні торгівлі органічними товарами, додавши спеціальні органічні коди до Гармонізованої системи (ГС) Опису та Кодування Товарів. На сьогодні Канада відстежує вартість, обсяг та походження 82-ох органічних продуктів (65 – імпорт, 17 - експорт).

За останніми даними, у 2016 році Канада імпортувала органічні продукти загальною вартістю \$637 млн. CAD, що на 30% більше, ніж у 2009 році. У період з 2009 по 2016 рік Канада імпортувала органічні товари із 142-х країн. Топ-10 постачальників покривали 88% всього органічного імпорту і включали такі країни, як: США, Колумбія, Мексика, Перу, Еквадор, Туніс, Італія, Чилі, Гондурас, Індонезія, Швейцарія, Гватемала, Бразилія, Ефіопія, Нікарагуа. Роль лідера у цьому списку відіграє США, стабільно покриваючи близько 50% органічного імпорту.

Однак, висновок про наявність чи відсутність бізнес-можливостей для конкретного товару слід робити аналізуючи

статистику органічного імпорту разом із даними про ТОП- 5 продаваних органічних категорій у Канаді та враховуючи актуальні регуляторні нюанси. Згідно до такої логіки, експорт українських органічних перероблених продуктів до Канади видається найбільш перспективним. А саме, є підстави звернути особливу увагу на такі товарні групи, як: соки та напої, джеми, пастила, мед; сушені та заморожені овочі; соуси, кетчупи; рослинні олії; готові крупи та макарони; крекери, снеки та кондитерські вироби.

Для спрощення ведення бізнесу між країнами із високими показниками експортно-імпортних операцій з органічними товарами є поширеною практика укладення двосторонніх угод еквівалентності органічних стандартів. Для бізнесу це означає зняття фінансового навантаження для подвійної органічної сертифікації, а, отже, і спрощення виходу на органічний ринок даної країни.

На сьогодні Канада має 5 угод еквівалентності органічних стандартів: із США, ЄС, Швейцарією, Коста-Рікою та Японією. На етапі обговорення знаходяться аналогічні договори із Мексикою та Південною Кореєю [4].

У цьому контексті для українських експортерів сертифікація за канадськими органічними стандартами потенційно могла би означати можливість торгівлі із усіма переліченими країнами-підписантами угод еквівалентності органічних стандартів без додаткової ресертифікації за їх національними органічними стандартами.

Однак, кожна угода еквівалентності обумовлює свої нюанси щодо країни походження товару. Зокрема, угода із США допускає можливість імпорту до США органічних товарів із логотипом Canada Organic навіть неканадського походження [5]. Те саме стосується й імпорту до Канади. У контексті українського органічного експорту до Канади це економить кошти виробника та дає можливість поступово відкривати органічний ринок всієї Північної Америки.

У 2016 р. у ЄС було погоджено розширення сфери застосування угоди еквівалентності органічних стандартів Канади та ЄС та включення канадських органічних продуктів переробки, що містять імпортовані інгредієнти, а не лише компоненти канадського походження. Ці оновлення мають на меті сприяння обігу органічних товарів, зменшення довгих та вартісних подвійних сертифікаційних процедур. Для українських експортерів органічної продукції це означає можливість бути елементом у ланцюжку постачання канадських органічних експортоорієнтованих підприємств.

Список використаних джерел:

1. FiBL&IFOAM – Organics International (2018): The World of Organic Agriculture. Statistics and emerging trends.
2. Canada Organic Trade Association. The state of organics. Federal-Provincial-Territorial performance report, 2017: https://www.ota.com/sites/default/files/StateofOrganic_2017-FINAL2.pdf
3. Competition Act, Part VII.1 Deceptive marketing practices, Administrative remedies: <http://laws.justice.gc.ca/eng/acts/C-34/index.html>
4. Canada Food Inspection Agency. Regulating organic products in Canada: <http://www.inspection.gc.ca/food/organic-products/labelling-and-general-information/regulating-organic-products/eng/1328082717777/1328082783032>
5. United States-Canada organic equivalence agreement (USCOEA) - Overview: <http://www.inspection.gc.ca/food/organic-products/equivalence-arrangements/uscoea/overview/eng/1328068925158/1328069012553>

Дибчук Л.В., к.і.н., доцент

Марчук М.І., група МНб-171

Вінницький кооперативний інститут

ПЕРСПЕКТИВИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЧНИХ ТОВАРІВ НА СВІТОВИЙ РИНОК (на прикладі Канади)

Органічні товари стали світовим трендом останніх двох десятиліть. Органічний ринок Канади п'ятий за величиною серед ринків органічних товарів у світі. Значно поступаючись обсягам органічного ринку лише США та ЄС, канадський ринок зростає досить динамічно.

Розглядаючи його як спосіб диверсифікації ринків збуту, вітчизняний експортер може розраховувати на порівняно легше просування свого товару в Канаді. Адже бренд «Україна» досить відомий тут через значне поширення української діаспори.

Але насамперед, близькість розташування та взаємопов'язаність органічних регуляторних аспектів із ринком США - найбільшим за обсягом у світі – дає підстави вважати органічний ринок Канади трампліном до ще більш амбітних цілей. Враховуючи той факт, що Північна Америка має найбільші показники споживання органічної

продукції на одиницю населення у світі, цю бізнес-можливість дійсно варто розглянути.

Канада входить в десятку країн із найбільшим споживанням органіки на одиницю населення – 83 євро на людину у 2016 році. Будучи стимульованим значним споживчим попитом, канадський органічний ринок продовжує зростати швидше за середні показники харчової галузі. Станом на 2017 рік він демонстрував зростання у 8.7%, та досяг обсягу орієнтовно у € 3.5 млрд. (\$5.4 млрд. CAD). Це вказує на те, що органічний напрям вже вийшов із нішевого рангу та впевнено нарощує своє значення в економіці країни. Такий динамічний розвиток призвів до того, що частка органічного сектору на ринку Канади у 2016 році складала 2.6% [1]. Зростаючий попит на органічні товари Канада задовольняє як засобами власного виробництва, так і у значній мірі імпортом (\$637 млн. CAD у 2016 році). Ця імпортоорієнтованість ринку дає перспективи українським органічним виробникам. Але як федеральні, так і провінційні уряди вже докладають зусиль для зменшення розриву між попитом на органічні товари, та можливостями їх внутрішнього постачання [2].

Варто відзначити, що канадський ринок органічних товарів перевершує деякі усталені експортні напрямки в Європейському Союзі. А при орієнтовно рівній кількості населення продажі органічних товарів у супермаркетах Канади у 143 рази більші, ніж в Україні. Це можна пояснити вищою купівельною спроможністю канадців, популярними трендами здорового харчування та етичного споживання, вищою обізнаністю про суть органічного сільсько-господарського виробництва.

Їжа та напої в сумі складають 93.5% канадського органічного ринку. Ці товари перестали бути нішевою категорією, перетворившись у досить звичне явище в супермаркетах та продовольчих магазинах. Тому українським експортерам логічно шукати бізнес-можливості перш за все саме в цьому секторі.

Домінуюча позиція харчових продуктів та напоїв на органічному ринку Канади означає, що бізнес-можливість для українського органічного експортера на 90% знаходиться саме тут. «Приміряти» потенційні шанси на себе кожен конкретний бізнес може лише знаючи структуру цього сектору.

У ситуації відсутності специфічних канадських органічних регулювань та систематичного відстежування продажів органічних товарів, що не є харчами, кормами чи насінням, орієнтовні дані для

них екстрапольовані з ринку США.

Фрукти та овочі очолюють рейтинги продажів органічних товарів, складаючи близько половини обороту цього сектору ринку в Канаді. Причому, присутній акцент саме на категорії свіжих овочів та фруктів. Але їх частка у замороженому та сушеному вигляді теж займає істотну частку ринку.

У рейтингу продажів органічних напоїв у Канаді лідирує кава. Органічні чаї, хоча і займають значно вужчу частку цієї категорії, але демонструють більш динамічний ріст (19% у період між 2012-2017 роками). Тому українські переробники кави та виробники трав'яних чаїв можуть «випробувати удачу» просуваючи свої органічні товари на канадський ринок.

Органічні соки та напої, займаючи частку ринку із грошовим оборотом \$56.2 млн. CAD у 2017 році, дають шанс українським виробникам цього сектору на зайняття власної ніші. Продукти переробки плодоовочевої сировини («Джеми, желе та мармелад», «Снеки із фруктів, горіхів та насіння») також входять до топових позицій продажів органіки в Канаді.

Популярність органічних борошняних та круп'яних виробів є досить вигідною. Адже експорт цих продуктів переробки дозволяє реалізувати потенціал України як світового зерновиробника із максимальною ціновою маржою та в окремих випадках, уникнути проблеми фумігації при транспортуванні на далекі відстані.

Входження українців на канадський ринок органічних кулінарних олій (обсягом у \$19.5 млн. CAD в 2017 році) є економічно обґрунтованою можливістю поширення ощадливого до довкілля способу вирощування соняшнику в Україні. Адже зараз масове агропромислове його вирощування веде до виснаження ґрунтів, а, отже, зношення основних виробничих активів.

З 2012-го року найбільшу динаміку зростання показав сектор запакованої органічної їжі. У період між 2012-2017 роками він характеризувався середньорічним темпом росту близько 60%. У першу чергу це було можливим завдяки збільшенню споживацького інтересу до дитячої їжі (середньорічний темп росту 35%) та супів (середньорічний темп росту 18%) [3].

Органічне молоко і молочні продукти також є одними із найбільш запитуваних у Канаді. Але робити висновки про потенційні бізнес-можливості у цьому секторі слід також враховуючи особливості регулювання, санітарні та фітосанітарні бар'єри в

окремих категоріях. Адже вони є первинними у порівнянні з органічними регулюваннями.

Зокрема, у контексті молочної продукції варто згадати про діючу в Канаді систему управління постачанням (Supply Management System). Вона базується на моніторингу споживання молочних продуктів та системі квот на виробництво молока для канадських фермерів. Таким чином, робиться намагання максимально задовольнити внутрішній попит молочними продуктами місцевого виробництва. Недостатні їх обсяги покриваються за рахунок тарифних квот на імпорт. Тому, навіть не беручи до уваги санітарні обмеження, ринкові можливості для торгівлі молочними продуктами в Канаді є обмеженими.

Досить обережно слід робити висновки і про можливості продажів українського м'яса та курятини у Канаді. Тут слід врахувати рівень узгодженості форм ветеринарних сертифікатів між українським та канадським регуляторними органами (ДСУ з Питань Безпечності Харчових Продуктів та Canada Food Inspection Agency) [4]. За аналогією, у контексті продажів українських круп чи інших підкарантинних товарів рослинного походження на канадському ринку важливим є питання узгодженості форм фітосанітарних сертифікатів між контролюючими органами країн. Їх актуальність варто перевіряти приймаючи рішення про вихід на ринок.

Отже, найбільш перспективними українськими органічними товарами, які можна експортувати до Канади є фрукти та овочі в замороженому та сушеному вигляді, трав'яні чаї, продукти переробки плодоовочевої сировини, зерно, соняшникова олія та запакована органічна їжа.

Список використаних джерел:

1. FiBL&IFOAM – Organics International (2018): The World of Organic Agriculture. Statistics and emerging trends.
2. Canada Organic Trade Association. The state of organics. Federal-Provincial-Territorial performance report, 2017: https://www.ota.com/sites/default/files/StateofOrganic_2017-FINAL2.pdf
3. Canada Organic Trade Association (COTA). The Canadian Organic Market/ Trends and Opportunities, 2017.
4. Кобаль Б., Курята О.. Нагодувати Канаду: до яких сюрпризів треба бути готовим українським експортерам. Європейська Правда. 01.02. 2018.
- 5.

**LINGUAL INNOVATIONS IN THE XXI CENTURY ENGLISH
IN THE SPHERE OF MARKETING AND ENTREPRENEURSHIP
AS REFLECTION OF CULTURE-DETERMINED TRENDS**

Neology as a relatively new linguistic discipline, theoretical background of which had been formed until the mid-XX century, is now developing if not at a frenetic pace, then rather headlong.

Going as far back as W. von Humboldt's consideration about language and its word-stock being far from a hard, rigid mass, and plunging into today's English, one cannot but admit that the present-day English neology has a rich material for studies, particularly due to the XX-XXI centuries neological "boom".

Linguistic dynamism has been thoroughly studied by a number of foreign and national scholars whose views unanimously coincide in that a language is continually changing thus ensuring itself survivability and vitality [4]. But despite flexibility and non-static nature, any language more or less conservatively stands guard over its integrity and inviolability thus securing efficient communication.

The language evolutionizes, and nature and impact factors of linguistic change will always belong to the key issues of linguistics. Innovative lexical-semantic processes taking place in the English language of the late XX – early XXI centuries testify to the fact that English has been quite sophisticated, elaborate and skillful in realizations of its systemic linguistic capacities.

Indisputable is also the fact that a specific volatility and variability of a language is called forth and conditioned by societal agents, because verbal novelty and newness have to go through the stages of acceptance and adaptation or rejection. Dialectics of innovation processes is

Modern humanitarian paradigm operating within the frames of anthropocentricity declares itself not so much in communicating information or describing relationships between the referent and a language sign, but in creating the foundation for a man's grasp of one's cognitive sphere and intercultural space at large. That is language is a human behavior directing system.

In this respect it is always interesting to investigate correlation

between the innovation-making process, operating within and under the “pressure” of systemic rules, and social trends determining this process. Thus, as is commonly known, coining / emergence of new words in a language is conditioned by the two basic needs: to name a new notion, i.e. fulfilling the nominative function, and to create a more expressive or efficient term for an already existing object or phenomenon. i.e. fulfilling an expressive function.

But, on the other hand, if a language is viewed as a cultural phenomenon, such an interaction should be considered in more complex terms: what cultural processes determine language change; what cultural dominant(s) call forth emergence of new units.

Analyzing a number of neologisms of the spheres of marketing and entrepreneurship in particular as ones of the most active “suppliers” of new words, it is worth mentioning that the language units in question, representing the current socioeconomic trends, possess cultural markedness that arouses no argumentation because notwithstanding their narrow application and limited use their linguocultural potential properly realizes itself due to their connotative characteristics and expressiveness of their metaphoric nature.

Of course, it would not come amiss to consider certain etymological aspects of new units to understand at least the motivational triggers for turning free combinations of words into phrases or fixed expressions. Socio-cultural realia which call forth the process of phraseologisation act as symbols, allusions to notions and phenomena related to current civilizational processes. Thus, a whole range of new phraseological units are based either on metaphorical, metonymical or euphemistic transference.

Analyzing a number of new units of vocabulary that emerged in the late 90-ies of the XX–beginning of the XXI centuries made by means of the process of analogy, it is worth paying attention not only to the primary pattern, but to the semantics of the basic, i.e. key units, that condition the phraseological process, acting as semantic centres. Thus in the units “*advergame*”, “*advermation*”, “*advertecture*”, “*prankvertising*”, “*on-hold advertising*”, “*tunnel advertising*”, “*virtual advertising*”, “*skyscraper ad*” and “*subvertisiment*” the word “*advertisement*” stands out as semantic centre.

A similar example can be a number of units where such centres are the words “*work*”, “*entrepreneur*”, “*marketing*” and “*commercial*”, e.g. “*coworkation*”, “*coworking*”, “*scarlet-collar worker*”, “*microwork*”,

“entrepreneurd”, “entreprenetwork”, “entrepreneur’s syndrome”, “homepreneur”, “idiopreneur”, “philanthropreneur”, “potreneur”, “serial entrepreneur”, “social entrepreneur”, “tribal marketing”, “undercover marketing”, “viral marketing”, “zip code marketing”, “drip marketing”, “guerilla marketing”, “multilevel marketing”, “neuromarketing”, “permission marketing”, “commercial creep” and “fictomercial”, “commercial service provider”.

On the whole, the word-building potential of English demonstrates the highest activity and productivity, i.e. effective means for coining new vocabulary units on the basis of the existing stuff by variously ‘processing’ this material. In making new words and phrases in the sphere of marketing and entrepreneurship compounding and clipping are the most efficient means. It is of importance to include the range of newly coined words and phrases into the compulsory vocabulary minimum of EFL and ESP students of non-linguistic departments of colleges and universities due to their cultural relevance and academic expediency.

References:

1. Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови ХХІ століття: англо-український словник / Ю.А. Зацний, А.В. Янков // Словник. Вінниця. Нова Книга, 2008. – 360 с.

2. Єнікєєва С.М. [Текст] : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Єнікєєва Санія Маратівна; Харківський держ. ун-т. – Х., 1999. - 16 с.

3. Клименко О.Л. Поповнення словникового складу сучасної англійської мови з нелітературних підсистем [Текст] : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Клименко Ольга Леонідівна; Харківський національний ун-т ім. В.Н. Каразіна. - Х., 2000. - 19 с.

4. Warren Paul The Dynamism of Language [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://www.victoria.ac.nz/about/news-events/victoria-public-lecture-series/previous-lectures/the-dynamism-of-language>

5. Word Spy The Word Lover’s Guide to New Words [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://www.wordspy.com/>

**Жарун Є. О., група МН-185,
Прицюк Л.А., к.е.н.
Вінницький кооперативний інститут**

СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ РОЗДРІБНИХ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ

Економічна література не дає точного визначення поняттю «ринку банківських продуктів та послуг». Так, В. Ткачук розуміє його як «...специфічну сферу економічних відносин, функцією яких є балансування попиту і пропозиції на банківські продукти» [2, С. 220], Т. Ніколаєва – як «...особливий економічний простір, на якому стикаються попит і пропозиція послуг банків для клієнтів» [3], І. Лютий [1, С.716] та А. Нікітін – як «...сукупність існуючих і потенційних клієнтів банку», а Ф. Котлер вважає, що ринок банківських послуг – це поєднання ринку грошей та ринку капіталу [1]. Узагальнюючи викладене, можна банківський ринок можна охарактеризувати як сектор економіки який спеціалізується на обмінно-перерозподільчих відносинах у сфері купівлі-продажу грошей, необхідних для фінансової і виробничої, формує ціну, попит і пропозицію на них. З інституційної точки зору банківський ринок є сукупністю конкуруючих банківських установ, які пропонують споживачам продукти і послуги.

Банківський ринок створює умови для взаємодії трьох основних його учасників: – продавців (банків), покупців (клієнтів) та регулятора (НБУ).

Успішна діяльність суб'єктів банківського ринку потребує його глибокі вивчення та правильного застосовувати інструментів впливу на різні ринкові ситуації. Одним з найважливіших таких інструментів є сегментація ринку, тобто його поділ на частини за певними ознаками. Це створює можливість точно визначити суб'єктам цільові ринки, їхній стан і потреби, переваги чи недоліки кожного банку в конкурентному середовищі, визначати базу для розробки довгострокових банківських стратегій.

Сегментації банківського ринку передбачає застосування таких критеріїв, як: «важливість сегменту для банку; кількісні показники сегменту (ємність певного сегменту ринку, темпи розвитку відповідної галузі); доступність інформації про сегмент для банку; прибутковість діяльності клієнтів, які складають сегмент;

захищеність сегменту від конкуренції (стійкі ринкові позиції, сформований позитивний імідж); прогнозована ефективність роботи в певному сегменті» [4].

Зазвичай, ринок банківських продуктів і послуг сегментують за такими напрямками: за об'єктами ринку, продавцями, та покупцями банківських продуктів і послуг. Крім того, банківський ринок сегментують виходячи з його продуктової структури, тобто виділяють в структурі ринку сегментів, які відповідають певним групам банківських продуктів і послуг [4] – кредитних-депозитних, інвестиційних, розрахунково-касових, консультаційних тощо. Окрім продуктової структури сегментації банківського ринку практикується й поділ сегментів ринку на банківські галузі: депозитну, інвестиційно-посередницьку, кредитну (у тому числі непряме кредитування), посередництво, розрахунково-касову, валютну, емісії й обслуговування карток і т. ін. Сегментація банківського ринку може проводитись і за географічною ознакою: локальний, регіональний, інонаціональний чи міжнародний. Ще однією ознакою, за котрою сегментується банківський ринок є перспективність його розвитку: безперспективний, основний, додатковий, зростаючий, потенційний, непостійний. Ознакою для сегментації може служити тип споживачів банківських продуктів і послуг. Зокрема, І. Лютий [4] основними з них вважає «...ринок суб'єктів господарювання (корпоративний ринок), ринок фізичних осіб (домогосподарств), урядовий ринок та ринок фінансового-кредитних інститутів». Нарешті, для сегментації може служити поділ ринку за учасниками економічних відносин з точки зору постійності їхніх відносин з банком. Зокрема клієнтів банку поділяють на: - постійних, випадкових, та нових (потенційних).

Отже, ринок банківських продуктів і послуг з точки зору сфери діяльності – це сектор економіки який спеціалізується на обмінно-перерозподільчих відносинах у сфері купівлі-продажу грошей, який формує ціну, попит та пропозицію на них, а з інституційної точки зору – це сукупність конкуруючих банківських установ, які пропонують споживачам продукти і послуги. Сегментування ринку банківських продуктів і послуг відбувається за: за об'єктами ринку, продавцями, та покупцями, за продуктовою структурою, за галузями, за перспективністю розвитку та за учасниками економічних відносин з точки зору постійності їхніх відносин з банком. Банки застосовують сегментацію для аналізу банківського ринку з метою виявлення можливих проблем що впливають як на стійкість всього банківського

ринку, так і на діяльність окремих банків у тому чи іншому сегменті цього ринку.

Список використаних джерел:

1. Котлер Ф. Основы маркетинга. Новосибирск. 1992. 736 с.
2. Ткачук В. О. Маркетинг в банку: підручн. Тернопіль. 2006. 225 с.
3. Николаева Т. П. Банковский маркетинг. М. 2009. 224 с.
4. Лютий І. О. Банківський маркетинг: підручн. К. 2009. 776 с.

Зубчик О. А., к.філос. н., доцент
Матвійчук М. О., студентка 2
курсу магістратури,
Київський національний
університет імені Т.Г. Шевченко

ПОЛІТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ПОЛІТИЧНА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНІ

Розглядаючи політичну конкуренцію, як сучасну інституцію, що зайняла місце в політичному устрої держави, першочергово необхідно розглянути поняття та сферу її реалізації.

Проблемам конкуренції, умовам її виникнення і впливу на розвиток виробництва, механізмам дії та регулювання, вивченню соціально-економічних наслідків присвятили свої дослідження багато зарубіжних та вітчизняних дослідників (див.: Нікіфорова, 2013).

Аналізуючи різні праці вчених можна виокремити деякі визначення політичної конкуренції, зокрема, яке дає Г. Щедрова (Щедрова, 2013), а саме: політична конкуренція визначається як специфічна форма політичної взаємодії суб'єктів політичного процесу з приводу участі в боротьбі за отримання та реалізацію влади. І регламентується така боротьба нормами права та політичної культури, будучи індикатором демократичності політичного режиму.

З історії відомо, що беручи початок свого розвитку з часів існування давньогрецьких держав-полісів, інститут політичної конкуренції набув своєї завершеної форми за доби Відродження та в епоху республіканізму.

Політична конкуренція в рамках цивілізованих правил є рушійною силою суспільного прогресу. Республіканська модель демократії, а також супутні моделі класичного лібералізму, такі як

протективна демократія, демократія, що розвивається, та легальна демократія, не лише створили й поглибили передумови для розвитку політичної конкуренції як такої, а й вивели на політичну сцену основних акторів та суб'єктів конкурентної боротьби – політичної партії як невід'ємний елемент представницької демократичної системи. Від економічної конкуренції, яка була первинною, політична конкуренція запозичила такі ознаки, як тяжіння до олігополії, стабільність правил гри між учасниками, наявність системи стримувань та противаг тощо. Отже, як визначає Г. Щедрова, цілком закономірно, що у новітній політології політична конкуренція виступає критерієм типологізації політичного ринку (виділяють пропорційний, непропорційний, умовно-пропорційний політ. ринки) (Щедрова, 2013).

Аналізуючи політичну конкуренцію, саме як політичну проблему та її державно-управлінські аспекти можна зробити висновок, що політична боротьба за владу в Україні досить розповсюджене явище, яке часто виходить за межі правового поля боротьби, набуваючи застосування державного примусу до політичних конкурентів, негативного висвітлення (часто викривлення) інформації в засобах масової інформації, створення керованих громадських організацій їх об'єднань та формувань, що спрямовують свою діяльність на політичну боротьбу.

Враховуючи те, що ресурси та час витрачений на міжусобну боротьбу не приділяється важливим соціальним, економічним та промисловим сферам держави перспективно було б розглянути питання державного регулювання, унормування питання політичної боротьби, що позитивно вплинуло б на явище, що є предметом дослідження.

У цьому зв'язку зауважимо на дослідженні С.Шубіна «Політична маркетингова стратегія в державному управлінні України» (Шубін, 2007), який визначає основні риси державного регулювання, унормування питання політичної боротьби, а саме те, що впровадження політичного маркетингу в державне управління України будується на аналізі його можливостей, принципах, на яких започатковано політичне маркетингове дослідження, його інструментарію інвалідності методів аналітичного, прогностичного й управлінського характеру. На його думку, комплекс політичних маркетингових зусиль спрямований на дослідження соціально-політичних процесів, аналізу отриманої інформації, побудов у

прогнозі в подальшого розвитку досліджуваних феноменів, впливу на перебіг подій у державі.

Такими чином, очевидно, що проблемне поле в державному управлінні України є великим і багатогранним. Як показав у своєму дослідженні «Формування конкурентоспроможності держави в перспективі політичного часу (державно-управлінські аспекти)» О. Зубчик (Зубчик, 2019), його складають численні протиріччя в соціально-політичній, соціально-економічній, культурно-духовній галузях, що провокує виникнення кризових явищ у суспільстві. Це призводить до песимізму і невіри мас у можливості державної влади.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок про недосконалість, як державно-правових, так і громадських інституцій держави в питанні демократичного регулювання державою політичної конкуренції.

На нашу думку, перспективним методом підвищення ефективності дій влади є впровадження політичного маркетингу в державне управління України, як дослідницько-управлінського механізму, здатного активно впливати на процеси, що відбуваються як усередині країни, так і на чинники зовнішньополітичного характеру. Таке впровадження може відбуватися шляхом зміни на законодавчому рівні та створення відповідної державної та/або громадської інституції моніторингу та контролю.

Список використаних джерел:

1. Александрова О.С., Зубчик О.А., Конкуренція: благо чи зло. Специфіка та тенденції розвитку: Наукове видання. Центр досліджень проблем конкуренції, К. Обрії. 2006. 154 с.
2. Зубчик О. А. Формування конкурентоспроможності держави в перспективі політичного часу (державно-управлінські аспекти). Монографія. К., ТОВ «Поліграф плюс». 2019. 408 с.
3. Зубчик О.А. Політична трансформація українського суспільства в контексті сучасного політичного часу. Українознавчий альманах. Державотворчі процеси, геополітичні та євроінтеграційні перспективи України в умовах глобалізації. №2, 2010. С. 20-24.
4. Нікіфорова І.І. Генезис теоретичної парадигми економічної конкуренції / Нікіфорова І.І. // Ринкова економіка: тенденції і закономірності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Алчевськ, 30 жовт. 2013 р.). – Алчевськ : НГУ, 2013. – С. 21–23.
5. Нікіфорова І.І. Конкурентні відносини в суспільстві як об'єкт державного регулювання / Інна Нікіфорова // Державне управління та

місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2013. – Вип. 4 (19). – С. 68–76.

6. Рылкина А. Конкуренция и конфликт: их статус в политической культуре современного российского общества / А. Рылкина // Научные ведомости. Серия: История. Политология. Экономика. Информатика. – 2010. - № 19 (90). – С. 224-230.

7. Шубін С. П. Політичний маркетинговий аналіз: метод, теорія, практика : монографія / С. А. Шубін. - К. : Генеза, 2007. - 112 с.

8. Щедрова Г. П. Специфіка партійних механізмів регулювання політичної конкуренції еліт / Г. П. Щедрова // Політологічні записки. - 2013. - № 2. - С. 5-17.

Іванова О.О., група МгЗОА-18(л)
Київський університет технологій та
дизайну
Науковий керівник: Скрипник М.І.,
д.е.н., проф.

ОБЛІК І АУДИТ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Сучасний стан розвитку економіки України характеризується такими негативними рисами, як погіршення платоспроможності підприємств, значний розмір заборгованості підприємств перед партнерами, державою і своїми працівниками. Одна з причин цього – недостатнє володіння підприємствами методами управління своїми грошовими коштами. Можна отримати прибуток (позитивний фінансовий результат), але при цьому вчасно не отримати оплату від покупців, і, як наслідок, не мати змоги розрахуватися навіть за тими зобов'язанням, що виникли в результаті здійснення витрат, пов'язаних з очікуваними і вже одержаними доходами. На такий стан економіки підприємств впливають як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори.

Гроші від інших активів відрізняє рівень ліквідності і розглядається як основний критерій-класифікатор. Зробимо висновок, що сутність грошових коштів необхідно уточнити з урахуванням цього зауваження. Тобто до категорії грошових коштів можна віднести лише ті активи, які можуть бути використані для розрахунків в будь-який момент часу.

Найбільш вдалим є визначення: грошові кошти – готівка,

електронні гроші, кошти на рахунках у банках, які можуть бути використані в будь-який момент часу для розрахунків при здійсненні господарських операцій.

Аналіз спеціальної літератури дозволив виділити, що виділяють: готівкові та безготівкові грошові кошти, а за видом валюти – гроші у національній та іноземній валютах. Більш детальна класифікація містить, згідно місця зберігання: у касі підприємства; на рахунках у банку або на електронних носіях (електронні гроші).

Еквіваленти грошових коштів поділяються, згідно Міжнародних стандартів звітності та обліку, на: еквіваленти грошових коштів, початково визнані за справедливою вартістю; еквіваленти грошових коштів, утримувані до погашення; еквіваленти грошових коштів у вигляді позик і дебіторської заборгованості; еквіваленти грошових коштів для можливого продажу.

Правильний і своєчасний облік грошових активів на підприємстві є одним з найважливіших завдань. З метою управління грошовими коштами та їх обліку виділяють такі функції обліку: інформаційну, що забезпечує інформацію про фактичні залишки вільних грошових коштів підприємства; функцію кількісного відображення та якісної характеристики, яка зумовлює повне і своєчасне документування операцій з обліку грошових активів; організаційну функцію, що забезпечить чітку організацію грошових розрахункових операцій і платіжну дисципліну; аналітичну функцію з метою аналізу наявності та ефективності руху грошей та готівки; контрольну функція, що не допускає нераціональне використання грошових коштів та їх збереження. До неосновних функцій управління грошовими коштами та їх обліку відносять: забезпечувальну функцію, яка спрямована на безперебійне забезпечення підприємства грошовими коштами; функцію зворотного зв'язку, що забезпечує інформацію про реальний стан грошових коштів з метою прийняття управлінських рішень; рекомендаційну, яка має на меті раціоналізацію використання коштів з метою отримання прибутку.

Нами запропоновано розглядати метод аудиту грошових коштів, як сукупність спеціальних прийомів, за допомогою яких оцінюють і досліджують стан та ефективність використання грошових активів підприємства. Також нами виділено основні стадії аудиту грошових коштів: планування, дослідження, завершальна або підсумкова. Насамкінець нами розроблено програму аудиторської перевірки,

основними елементами якою є: завдання аудиту; процедури перевірки; джерела аудиту грошових коштів та аудиторські прийоми щодо перевірки цих джерел. Вказуються виконавці.

З метою комплексного дослідження ефективності функціонування системи бухгалтерського обліку грошових коштів доцільно буде використання моделі контролю за станом ведення бухгалтерського обліку, яка полягає у розподілі між видами контролю конкретних процедур з прив'язкою до етапів облікового процесу. Окрім того, потрібно розширити повноваження контролера в частині формулювання рекомендацій щодо оптимізації стану об'єкта дослідження. Для покращення обліку грошових коштів доцільно запровадити автоматизацію обліку грошових коштів, що забезпечить високу точність облікових даних, пов'язаних із рухом грошових коштів. Окрім того, підприємство систематично має вдосконалювати облікову політику, усуваючи виявлені недоліки та помилки.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України. Харків.: “Юристь”, 2008с. – 236 с.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» №996-XIV // Все про бухгалтерський облік (спецвипуск) № 9 від 20.02.2008р.
3. Закон України «Про застосування контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках зі споживачами в сфері торгівлі, суспільного харчування і послуг» від 06.06.96. №227/96-ВР. // Вісник НБУ від 12.05.2008р.
4. Інструкція НБУ №4 “Про організацію роботи з готівкового обігу установ банків України”, затв. Пост. Прав. НБУ від. 19.02.2001р.// Вісник НБУ від 12.05.2008р.
5. Варава В.В. Особливості класифікації грошових потоків в процесі стратегічного та оперативного управління металургійним підприємством // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування: Економіка. – Ч. 3. – 2010. - №4(36). – С. 72 – 80.
6. Гордополова Н. В. Методика аудиту звіту про рух грошових коштів / Н. В. Гордополова, В. В. Ясишена // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Вип. 23 : У 3 ч. / М-во освіти і науки України, Черк. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2009. – С. 111 – 116.
7. Гриліцька А.В. Удосконалення класифікації грошових потоків

// Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наукових праць. – Вип. 203: В 4 т. Том IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2011. – С. 936–941.

8. Корягін М.В., Височан О.С. Взаємозв'язок Звіту про рух грошових коштів з іншими формами звітності та типологія помилок при його складанні // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 2. – С.31–37.

9. Корягін М.В., Височан О.С. Актуальні питання визнання та обліку еквівалентів грошових коштів в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 2. – С.27–34.

10. Ясишена В. В. Інформативність Звіту про рух грошових коштів в системі менеджменту / В. В. Ясишена // Галицький економічний вісник. – 2008. – № 3 (18). – С. 127 – 131.

**Ільніцька Ю. Б.,
Вінницький кооперативний інститут
Медведська В. Б.,
Вінницький коледж національного
університету харчових технологій**

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Цифровізація, діджиталізація – це нові поняття, які стали часто використовуватись у сучасному світі. Однак, дані терміни стосуються не винятково інформаційної сфери, найперше – мова йде про переосмислення, зміну звичок людей, адже усі ми тісно пов'язані із цифровими технологіями.

Цифрова грамотність – це не тільки навички користування соціальними мережами та написання повідомлення у месенджері, але і вміння знайти необхідну інформацію, правильно її оцінити, проаналізувати, також не менш важливими є навички захисту від Інтернет-загроз. Отже, цифрова грамотність – це здатність людини використовувати цифрові інструменти (в найширшому сенсі) з користю для себе. Для сучасного студента необхідно вміти розбиратися з онлайновими службами, спілкуватися за допомогою сучасних, які стрімко змінюються технічних засобів: смартфон, планшет, ноутбук, використовувати чат або веб-камеру і т.д. Застосовувати різні цифрові інструменти для підвищення ефективності навчання, застосовувати хмарні технології для роботи в

будь-якому місці і в будь-який час.

Цифрова грамотність включає особистісні, технічні та інтелектуальні навички, які необхідні для того, щоб жити в цифровому світі. Так як цифрові технології стають основними в суспільстві, то розуміння цифрової компетенції розширилися з технічних аспектів до більш широкого розуміння застосування цифрових технологій – соціальних, етичних та економічних.

Поняття «цифрова грамотність» включає в себе три складові: цифрові компетенції, цифрове споживання і цифрову безпеку.

До цифрових компетенцій належать: володіння технологіями пошуку в Інтернеті, здатність критичного сприйняття інформації і перевірки її на достовірність, вміння створювати мультимедійний контент для розміщення в мережі Інтернет, готовність використовувати мобільні засоби комунікацій, вміння виконувати фінансові операції через Інтернет, використовувати онлайн-сервіси для отримання послуг і товарів.

Цифрове споживання відображає рівень доступності різних цифрових технологій, як апаратних, так і програмних і рівень їх використання: доступність широкосмугового та мобільного Інтернету, наявність цифрових пристроїв, інтернет-магазинів, рівень надання та використання державних послуг в електронному вигляді.

До цифрової безпеки відносяться володіння навичками безпечної роботи в мережі як технічного, так і соціально-психологічного характеру: здатність захистити свої персональні дані, забезпечити конфіденційність і цілісність інформації, убезпечити її від комп'ютерних вірусів, ставлення до піратського медійного контенту та програмного забезпечення, рівень культури спілкування в соціальних мережах, дотримання етичних і правових норм при розміщенні цифрового контенту в мережі.

Втім, ніяка цифрова технологія сама по собі не дає освіти чи певних знань студентам. У світі, який стає дедалі більш діджитальним, викладачі теж мають пристосовуватися до нових реалій. Втім набуття нових компетенцій та компетентностей не означає лише опанування нових методик, мова йде про переосмислення традиційного уявлення про роль і завдання викладача. А це для багатьох викладачів найперша перепона. Якщо викладач подолає цю перепону, якщо він цікавитиметься новим і буде готовий взятися за справу, тоді й розпочнеться процес його навчання. Щоб досягти такої цілі, викладач має усвідомити, що йдеться

передусім про сучасну освіту для нового покоління, про суспільне майбутнє, і просто відгородитися від суспільних змін неможливо.

У 2017 році Європейська комісія визначила Європейську рамку цифрової компетентності вчителів: DigCompEdu. DigCompEdu містить так звану матрицю оцінювання, за допомогою якої викладачі можуть самостійно визначити рівень своєї цифрової компетентності та побачити, в яких напрямках їм варто розвиватися далі.

Кожен рівень цифрової компетентності має свої дескриптори та назву, покликану мотивувати викладача до прогресу. Матриця орієнтується на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти і складається з шести рівнів (A1/A2/B1/B2/C1/C2). Для швидкого оцінювання та визначення свого рівня цифрової компетентності викладачам пропонується тест DigCompEdu Quick Check. 1

Отже, в контексті освітніх інновацій, для підготовки конкурентоспроможних та кваліфікованих фахівців, викладачі першочергово потребують додаткових знань щодо розширення та поглиблення власної цифрової компетентності та впевненого використання інформаційних технологій в освітньому процесі.

Список використаних джерел

1. Цифрова компетентність. Які цифрові компетенції необхідні сьогодні вчителям? : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/qe3aEs> (дата звернення: 12.10.2019).
2. Дистанційне та змішане навчання інформатики. : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/Me3aWnM> (дата звернення: 10.10.2019).
3. Цифрова грамотність: що це і навіщо українцям? : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/de3aQFc> (дата звернення: 21.10.2019).
4. Тест для оцінювання та визначення рівня цифрової компетентності. : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/le3aUu0> (дата звернення: 19.10.2019).

**Agnieszka Kendra, kierunek
Zarządzanie i Caching
Wyższą Szkołą Ekonomii,
Prawa i Nauk Medycznych im.
prof. Edwarda Lipińskiego w
Kielcach**

WPLYW INTELIGENCJI EMOCJONALNEJ NA WIZERUNEK MENEDŻERA W SEKTORZE LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

Pojawienie się na rynku pracy młodych absolwentów postawiło przed kadrami zarządzającymi szereg nowych problemów wynikających ze znacznych międzypokoleniowych różnic w doświadczeniu pracowników oraz sposobie reagowania na zmiany. Dotychczasowe, zdominowane przez podejście „racjonalne” metody zarządzania okazują się coraz mniej skuteczne lub w ogóle nie przynoszące pożądanych rezultatów. W związku z tym zarówno teoretycy jak i praktycy zarządzania dostrzegli potrzebę „reorganizacji” sposobu zarządzania organizacją oraz zwrócili swoją uwagę ku kompetencjom miękkim menedżerów, które są podstawą do budowania motywacji wśród pracowników, asertywności czy zarządzania inteligencją emocjonalną.

Wynikiem tych zmian jest zmiana w pożądanym wizerunku współczesnego menedżera. Skuteczny menedżer w obecnych czasach jest również liderem, przywódcą. Dekalog takiego menedżera- przywódcy zdefiniował Thor i brzmi on następująco:

- przyjmowanie szerokiej perspektywy,
- nastawienie na wzrost wartości firmy,
- tworzenie i realizacja wizji,
- elastyczność w działaniu,
- przewodzenie zmianom,
- perspektywa finansowa,
- budowanie efektywnych relacji,
- rozwijanie talentów,
- wywieranie wpływu,
- budowanie firmy opartej na wartościach.

Prawidłowo rozwinięta i pogłębiania inteligencja emocjonalna jest fundamentem do rozwoju wszystkich wyżej wymienionych kompetencji oraz prowadzenia procesów coachingowych w firmie. Łącząc prawidłowo

prorowadzony proces zarządzania inteligencją emocjonalną z budowaniem pożądanego wizerunku współczesnego menedżera można uzyskać przewagę konkrecyjną nie tylko w wymiarze personalnym firmy ale także rynkowym.

Pojęcie inteligencji emocjonalnej na szerszą skalę zostało wprowadzone w 1995 roku przez Daniela Golemana, który definiuje ją “jako odmienny rodzaj mądrości, na który składają się: samoświadomość, znajomość własnych uczuć i kierowanie się nimi w celu podejmowania zdrowych decyzji życiowych, skuteczne panowanie nad takimi emocjami i nastrojami jak strach, gniew, depresja, a także zdolność motywacji, zachowanie optymizmu mimo niepowodzeń, empatia oraz umiejętność wczuwania się w sytuacji innych ludzi, nawiązywania oraz utrzymywania z nimi dobrych stosunków.”

Celem głównym pracy było wykazanie wpływu inteligencji emocjonalnej na proces budowania wizerunku menedżera na przykładzie sektora lecznictwa uzdrowiskowego. Powyższy cel główny pracy skłonił do sformułowania tezy, która zakłada, że proces budowania pozytywnego wizerunku menedżera może być determinowany poprzez właściwe wykorzystywaną inteligencje emocjonalną menedżera w kontakcie z pracownikami.

Analiza wpływu inteligencji emocjonalnej na wizerunek menedżera została przeprowadzona na podstawie wywiadów eksperckich przeprowadzonych w okresie od maja 2019 do września 2019 wśród kadry zarządzającej trzech firm sektora lecznictwa uzdrowiskowego w miejscowości Busko Zdrój.

W badaniu wzięło udział pięciu menedżerów, którzy na co dzień zarządzają w/w pomiotami. Zgodnie z prośbą i ustaleniami osób, które udzieliły odpowiedzi przy ich prezentacji są podane nazwy firm oraz jedynie zajmowane stanowisko.

Osoby biorące udział w badaniu były zobowiązani do odpowiedzi na następujące pytania:

1. W jaki sposób wiedza emocjonalna wpływa na jakość pracy menedżera oraz jego profesjonalny wizerunek?
2. W jaki sposób elementy emocjonalnej samokontroli menedżera wpływają na jego profesjonalny wizerunek?
3. Jakie elementy empatii menedżerów są decydujące w komunikowaniu z pracownikami?
4. Jakie są skuteczne techniki motywowania menedżerów w Państwa firmie?

5. Jakie umiejętności społeczne wpływają na budowanie pozytywnego wizerunku menedżera?

W przeprowadzonej analizie wpływu inteligencji emocjonalnej na wizerunek menedżera zaprezentowano zestawienie 5 filarów inteligencji emocjonalnej, ich definicji oraz ich wpływu na jakość pracy oraz profesjonalny wizerunek menedżera. Cechy wymienione w ostatniej kolumnie są zbiorczym zestawieniem cech, które pojawiały się w odpowiedziach badanych osób.

Filary i definicje inteligencji emocjonalnej oraz ich wpływ na wizerunek menedżera.

Pytanie	Filar inteligencji emocjonalnej	Definicja	Wpływ na jakość pracy oraz wizerunek- uzyskane odpowiedzi
W jaki sposób wiedza emocjonalna wpływa na jakość pracy menedżera oraz jego profesjonalny wizerunek?	Emocjonalna samoświadomość	Zdolność do rozpoznawania i rozumienia własnych nastrojów, emocji, popędów oraz sposobu, w jaki wpływają one na innych.	- budowanie zaufania wśród pracowników, - efektywna organizacja własnej pracy, - unikanie konfliktów, - świadome podejmowanie decyzji, - realna i rzetelna ocena sytuacji, - szybkość podejmowania decyzji.
W jaki sposób elementy emocjonalnej samokontroli menedżera wpływają na jego profesjonalny wizerunek?	Emocjonalna samokontrola	Zdolność do kontroli i przekierowywanie destruktivnych impulsów i nastrojów. Zdolność do zawieszania schematów myślowych- włączanie myślenia przed działaniem.	- szacunek wśród pracowników, -współpraca, -efektywne rozwiązywanie problemów, - radzenie sobie w sytuacjach kryzysowych i w stresie, - odpowiedni sposób przekazywania informacji zwrotnych,
Jakie elementy empatii menedżerów są decydujące w	Empatia	Zdolność do rozumienia emocjonalnych stanów psychicznych	- dobór odpowiedniego kanału komunikacji -likwidowanie szumów komunikacyjnych, -tworzenie odpowiedniego

komunikowani u z pracownikami ?		innych osób. Umiejętność traktowania ludzi zgodnie z ich emocjonalnymi reakcjami.	otoczenia, -poznanie mocnych i słabych stron pracownika, -poznanie potrzeb pracownika, - odpowiednie delegowanie zadań, - aktywne słuchanie, - rozwijanie pracowników,
Jakie są skuteczne techniki motywowania menedżerów ?	Motywacja	Zapał do pracy oparty na przyczynach wykraczających poza pieniądze i status. Skłonność do realizowania celów z energią i uporem	- jasno sformułowane cele oraz sposoby ich realizacji, - dobre relacje z przełożonymi, - przyjazna atmosfera w zespole.
Jakie umiejętności społeczne wpływają na budowanie pozytywnego wizerunku menedżera?	Umiejętność i społeczne	Biegłość w kierowaniu relacjami i budowaniu sieci społecznych. Zdolność do znajdowania wspólnego gruntu i budowania dobrych relacji	-komunikacja, - pozytywne relacje z pracownikami, - zarządzanie konfliktami, - asertywność, - umiejętność negocjowania, - dystans i poczucie humoru, - zarządzanie swoimi negatywnymi emocjami, - motywacja i automotywacja.

Analizując wszystkie uzyskane odpowiedzi można wysunąć następujące wnioski:

1.Badając wpływ inteligencji emocjonalnej na jakość pracy oraz wizerunek menedżera z praktycznego punktu widzenia bardzo trudno rozbić ją na poszczególne filary, tak jak są one definiowane w ujęciu teoretycznym. Największym problem jest rozdzielenie wpływu emocjonalnej samoświadomości oraz emocjonalnej samokontroli. Z teoretycznego punktu widzenia są one osobnymi pojęciami częściowo zależnymi od siebie, ale z praktycznego punktu widzenia i na bazie przeprowadzonych wywiadów zakres ich znaczenia sprowadza się do definicji emocjonalnej samokontroli.

2.Kluczową zdolnością mającą wpływ na wizerunek menedżera jest zdolność do odpowiedniego kontrolowania i zarządzania swoimi emocjami oraz emocjami pracowników. Główny nacisk jest położony na

pracę z negatywnymi emocjami jak złość, frustracja- odpowiednią ich regulację pozwalającą na rzetelną ocenę sytuacji.

3. Empatia bardzo szeroko wpływa na procesy komunikacji. Bycie empatycznym pozwala nadawcy na dostosowanie wszystkich cech komunikacji do odbiorcy, tak aby proces ten był najbardziej efektywny i skuteczny. W szczególności chodzi o tworzenie odpowiednich warunków komunikacji adekwatnych do treści, eliminację szumów komunikacyjnych czy dobór odpowiednich form komunikacji niewerbalnej (ton głosu, postawa itd.). Empatia w pracy menedżera pozwala na poznanie mocnych i słabych stron pracownika, potrzeb i aspiracji co jest niezbędne przy delegowaniu zadań, motywacji oraz planowaniu ścieżki rozwoju. Patrząc z tej perspektywy można stwierdzić, że empatia jest konieczna do zaistnienia procesu komunikacji a jej brak prowadzi do niedostatecznej lub całkowitego braku komunikacji na linii menedżer- pracownik co może doprowadzić do spadku motywacji u pracownika, obniżenia poczucia własnej wartości bądź frustracji z powodu błędnego delegowania zadań a w konsekwencji do odejścia pracownika z firmy.

4. W aspektach motywacji do pracy dominujące znaczenie mają narzędzia materialne płacowe oraz pozapłacowe. Aspekty poza materialne jak pozytywne relacje z podwładnymi oraz przełożonymi są wymieniane w drugiej kolejności. Na bazie zebranych wywiadów oraz literatury można założyć, że niematerialne aspekty motywacji odgrywają największą rolę w pracy „na co dzień” tzn. wpływają na jakość i poziom pracy w krótkich odcinkach czasowych.

5. Umiejętności społeczne są niezbędne w pracy menedżera a bazą do ich rozwoju są poprzednie filary inteligencji emocjonalnej

Podsumowując można podkreślić poszczególne elementy inteligencji emocjonalnej w budowaniu wizerunku menedżera, ale nie sposób jest wskazać jednej konkretnej zdolności, której posiadanie będzie kluczem do sukcesu. Inteligencja emocjonalna jest sumą wszystkich pięciu jej składowych. W takim właśnie kompleksowym ujęciu jest ona podwaliną dla rozwoju wszystkich kompetencji miękkich zarówno osobistych jak i interpersonalnych. Dokonując obserwacji aktualnych „trendów” w zarządzaniu to właśnie ten rodzaj kompetencji jest najbardziej pożądanym. Skuteczny menedżer XXI wieku nie jest już tylko osobą zarządzającą lecz liderem, przywódcą, który przewodzi, tworzy wizję i jest motorem sprawczych zmian. To autorytet, który z czasem może stać się mentorem. Jedynie menedżerowie, którzy „inwestują” w rozwój swoich kompetencji miękkich to prawdziwi menedżerowie przyszłości.

**Koval Zuzanna, student II rok,
grupa PR -181
Gorelowa Natalya, nauczyciel
Kolegium ekonomia i prawo WKI**

AKTUALNE WARUNKI DZIAŁALNOŚCI MAŁYCH I ŚREDNICH FIRM NA UKRAINIE

Biznes - przedsiębiorczy, komercyjna lub inna działalność, co nie może być sprzeczne z prawem i skierowane dla zysku.

Okolo 30% ludności na Ukrainie ma własny mały i średni biznes i napotyka przeszkody w przykładzie wykonania swoich pomysłów od władz. Niewydajna administracja publiczna i regulacja państwowa stwarza poważne problemy dla małych i średnich firm.

Rada Najwyższa z 20 września 2019 r. przyjęte w drugim czytaniu i ogólnie w ustawach 1053-1 i 1073, w sprawie wprowadzenia obowiązkowych kas fiskalnych dla indywidualnych przedsiębiorców i zmniejszenie presji na biznes. Władze mają taką nadzieję co innowacje wydobędzie cienie średni i duży biznes. zamiast tego innowacje znacząco zmieniają zasady gry dla małych firm.

Główna innowacja- prawie wszystkie małe firmy powinny z czasem koniecznie udać się do rejestratorów operacji rozrachunkowych, to znaczy kasy fiskalne. Do października 2020 r. bez czeków wciąż mogą pracować przedsiębiorcy z dochodami mniej niż milion hrywien na rok (oprócz sprzedawców sprzęt gospodarstwa domowego, medycyny i inne produkty medyczne). Również od października w przyszłym roku reguły będą działać dla „grupy ryzyka”, niezależnie od ich dochodów. Od stycznia 2021 r. utrwalenie stanie się obowiązkowe dla wszyscy płatnicy jeden podatek 2, 3 i 4 grup. Oczekuje się, co nowa system będzie działał od 19 kwietnia 2020 r. Zakłada się, że takie systemy będzie działać do 36 godzin offline. W państwowej służbie podatkowej rozpoznaj, co na Ukrainie wciąż nie wszędzie ma stabilnego zasięgu Internetu do prawidłowego działania, i dlatego mają rozwiązać ten problem podczas przejścia.

Obowiązkowe dla przedsiębiorców staje się zapisem wszystkich towarów i usług, którego nazwa muszą być wstępnie zaprogramowane. W związku z tym przedsiębiorca ma zrobić terminowej ponownej oceny towarów w kasie, «wprowadzić» nowe pozycje, kontrolować ich dostępność w bazie danych. Jeśli, na przykład mały sklep ma Tysiąc

pozycji biżuteria lub akcesoria to wszystko trzeba będzie wziąć pod uwagę (rozważyć). Do sprzedaży niezarejestrowanych towarów jest zapewniona sankcja wielkości „podwójni koszty”. Za różne naruszenia podczas użycie kas fiskalnych i raportowanie jest zapewniony system kar od 85 do 8500 hrywien. Jeśli konsument zauważy błąd w czeku, może skontaktować się do organów kontrolnych i I zażąda pełnego odszkodowania. nieprawidłowy jest Czek, który Nie skonfiskowane, to znaczy że nie był zalogowany na serwerze państwowej służby podatkowej. Sprawdź to a także złożyć skargę będzie możliwe poprzez osobista szafki elektroniczny podatnika. Narzekać możesz tyłków produkt lub usługi koszt od 850 hrywien.

W środowisku eksperymentalnym innowacje są niejednoznaczne. Przedstawiciele biznesowi z zadowoleniem przyjmują możliwość korzystania równolegle z tradycyjnymi kasami fiskalnymi nowoczesne technologie , ale sceptycznie możliwość masowego i szybkiego przejścia do czeków elektronicznych i uwierz, że dużo przedsiębiorcy będzie musiał kupić stare urządzenia w najbliższej przyszłości. Instalacja tradycyjny system kas fiskalnych będzie kosztować około 20 tysięcy hrywien, dodatkowe koszty stanie się zaangażowanie księgowego, usługi, które kosztują od 3 tysięcy hrywien.

Dlatego firma nie akceptuje danych zmian. Jeśli weźmiesz całość- duże grzywny, czeki, raportowanie-dla systemu uproszczonego oznacza poważne pogorszenie warunków biznesowych. Są to dodatkowe koszty, potrzeba zatrudnienia księgowego. Ostatnia kropla to plotki co utrzymanie urządzeń będzie kosztować tysiąc hrywien miesięcznie, choc na początku rozmawiali że wszystko będzie darmowe.

jeśli wprowadzisz takie zmiany to jednak potrzebujesz pomagać małym firmom i wdrożyć instalację PPO. Także nie wymagać від FOP pełny opis towarów, to znaczy, jeśli jest to różnorodność władców, to w czeku zanotuj tylko słowo «pamiątka» i kwota do zapłaty jest praktykowana w wielu krajach europejskich.

Więc , sytuacja biznesowa na Ukrainie w tym małe i średnie pozostaje na tym samym poziomie. W ten sposób, główne sposoby ulepszenia stanu rozwoju małe, średnie i duże firmy na Ukrainie jest stworzenie regulacyjne i prawne zasady w sprzyjających warunkach, a także ulepszenia polityk podatkowych i zapewnienie racjonalnego funkcjonowania uproszczony system podatkowy. Później te problemy muszą być stale koordynowane i zdecydować jak najszybciej.

Lista referencji:

1. Na podstawowych zasadach nadzoru państwa (kontrola) w polu działalność gospodarcza: Prawo Ukrainy od 28.12.2007 № 107 – VI. Data aktualizacji: 03.07.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (data odwołania: 13.11.2019).

2. W sprawie korzystania z rejestratorów operacje rozliczeniowe w polu handel, publiczne żywność i usługi: Prawo Ukrainy od 6.07.1995 року №265/95-ВР – VIII. Data aktualizacji: 20.10.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (data odwołania: 13.11.2019).

Коваль Ю.А., викладач
Довгалюк А.М., Хавлюк В.О.,
група Ф-181
Вінницький кооперативний інститут

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Курс на європейську інтеграцію є природним наслідком здобуття Україною незалежності. З давніх-давен наш народ прагнув жити в демократичній, економічно розвинутій та соціально орієнтованій країні. Цієї мети можливо досягнути лише шляхом масштабних внутрішніх перетворень та тісної співпраці з європейськими країнами.[2; с. 19]

Термін «інтеграція» (лат. integration – відновлення, поєднання; від integer - цілий) означає розширення або взаємне пристосування. Тобто інтеграція передбачає поєднання декількох частин в єдине ціле з метою утворення взаємозв'язків економічних, політичних та державних структур. [3; с.150]

Сучасні процеси глобалізації призводять до формування інтегрованих утворень, метою діяльності яких є реалізація спільних секторальних та зовнішніх політик, системний захист внутрішнього ринку, міждержавна співпраця у економічних та соціальних питаннях.

Розглядаючи процес європейської інтеграції для України можна виділити наступні важливі позитивні моменти:

- модернізація економіки та залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій;
- можливість виходу на єдиний внутрішній ринок Євросоюзу;
- модернізація правового поля української держави;
- демократизація політичної системи;

- наближення соціальних умов України до європейських стандартів;
- активізація культурного обміну;
- інтеграція України в систему глобальних відносин;
- зміцнення національної безпеки України.

Серед негативних та проблемних моментів можна відмітити наступні:

- неспроможність України нести фінансовий тягар внесків до Європейського Союзу;
- зростання конкуренції з боку товаровиробників країн-членів Європейського Союзу;
- втрата конкурентоспроможності певних галузей;
- квотування видів товарів;
- складність переходу на європейський рівень цін;
- можливе переміщення до України шкідливих виробництв. [5; с. 431]

Євроінтеграція є головним і незмінним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальша побудова та поглиблення взаємовідносин між Україною та ЄС здійснюється на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції. Основним стратегічним документом для досягнення поставлених цілей є Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка визначає якісно новий формат взаємовідносин і слугує стратегічним орієнтиром соціальних та економічних реформ в Україні, а поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС, яка є частиною Угоди, визначає правову базу для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, а також регуляторного наближення, спрямованого на поступове входження економіки України до спільного ринку Європейського Союзу, який є економічним простором з єдиними регуляторними нормами, стандартами економічної політики та поведінки суб'єктів господарювання. Досліджуючи євроінтеграційну політику України, можна виділити три основні аспекти, які мають особливе значення: по-перше, правовий – це збереження суверенітету і державності; по-друге, економічний – розвиток країни та добробут нації; по-третє, політичний – забезпечення цивілізованого майбутнього українського суспільства.[4]

Отже, проголосивши курсі на європейську інтеграцію, Україна взяла не себе зобов'язання забезпечити верховенство права, поважати

права людини і дотримуватися в країні свободи слова. В свою чергу, демонструючи підтримку європейські партнери, очікують від української сторони більш рішучих і послідовних практичних кроків, спрямованих на боротьбу з корупцією, прискорення проголошених реформ, реального утвердження в судовій і правоохоронній діяльності принципів верховенства права, неухильного дотримання прав людини, у тому числі й іноземних громадян, які на законних підставах перебувають на території України, відданості і подальшого практичного забезпечення свободи слова.

Список використаних джерел:

1. Асоціація з ЄС: за перше півріччя 2018 року Україна виконала 41% зобов'язань / Інформаційне агентство. Київ, 2018. URL: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1753037-asotsiatsiya-z-yes-za-pershe-pivrichchya-2018-roku-ukrayina-vikonala-41-zobovvyazan>
2. Калина М.С. Євроінтеграційна політика України в контексті розширення Європейського Союзу. Державне управління: теорія та практика. 2017. №2 – с. 18-22
3. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: монографія / В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін.; за наук. ред. А. Крисоватого і Є. Савельєва. Тернопіль, ТНЕУ, 2014 – с. 145-163
4. Угода про асоціацію. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. Київ, 2018. URL: <http://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>
5. Різник Н.П. Український вибір - євроінтеграція: економічні вигоди та історичні засади. Проблеми міжнародних відносин, 2016.- №8 – с. 430-438.

Ковальчук О. О., група ПР- 161

Вітенко З. Р., к.і.н.

Коледж економіки і права

Вінницького кооперативного інституту

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМИ НАРОДЖЕННИХ ЗА ГРАТАМИ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ

Актуальність даної теми полягає в тому, що з кожним днем рівень злочинності зростає, як серед чоловіків, так і серед жінок.

Жінки народжують дітей в межах позбавлення волі, що докорінно впливає на виховання і розвиток малюків.

Станом на 1 липня 2019 року в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, розташованих на території України, тримається 54 186 осіб. 1 544 людей засуджено довічно, з них: 19 осіб жіночої статті. Наразі, Україна являється єдиною державою на пострадянському просторі, де довічне позбавлення волі за особливо тяжкі злочини поширюється й на жінок [1].

Призначення і виконання покарання у вигляді позбавлення волі щодо жінок здійснюється на загальних підставах, що передбачені чинним кримінальним і кримінально-виконавчим законодавством. Особливими є справи, пов'язані з материнством ув'язнених.

Засуджених до позбавлення волі строком до 5 років вагітних жінок або тих, хто має дітей віком до 7 років, можуть за рішенням суду звільнити від відбування загального й додаткового покарання. Водночас їм призначають випробувальний термін, а нагляд за ними доручають повноважним органам з питань пробації.

Утім, жінки, які відбувають покарання за особливо тяжкі злочини, що отримали строк понад 5 років, зазвичай, вирушають у колонію. Таких закладів в Україні 9.

Згідно ст. 141 КВК України, засудженим вагітним, матерям-годувальницям, а також тим, хто має дітей віком до 3 років надається право проживати з малятами в дитячих будинках при колоніях. Засуджена може погодитися, а може відмовитися від спільного проживання з немовлям. При відмові за нею зберігається право спілкуватися з дитиною без обмежень, проте статистика стверджує, що після пологів у жінки просинається материнський інстинкт, тому більшість ув'язнених жінок, хоч і за ґратами, залишають дітей поряд. Необхідний одяг, предмети гігієни для розвитку малюка надається безоплатно.

Якщо до закінчення строку менше року, то час перебування дитини можуть продовжити до звільнення матері. Якщо ж більше одного, а дитину немає кому забрати, то таких дітей (старших 3-ох років) направляють до учбових закладів [2].

Тривалий час гостро поставало питання щодо виплати коштів на дітей. Тому з 3 квітня 2013 року українські матері-в'язні почали отримувати дитячі гроші. Якщо жінка народила в СІЗО або колонії, адміністрація установи передає відповідні документи до соцзабезу, після чого на ім'я дитини банк відкриває депозит і нараховує

фінансову допомогу. Щоправда, отримати ці кошти готівкою мати зможе лише на волі [3].

Головною метою діяльності дитячих будинків при колоніях є забезпечення реалізації права дитини на дитинство, а жінки на материнство, що передбачається ст. 51 Конституції України [3]. Поштовхом їх створення став швейцарсько-український проект «Підтримка пенітенціарної реформи в Україні». Завдяки ньому у вересні 2010 році при Чернігівській колонії був побудований перший будинок дитини для спільного проживання малюка з матір'ю.

З метою визначення організаційно-правових засад діяльності будинку дитини при виправній колонії Державною пенітенціарною службою України розроблено проект спільного наказу Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Типового положення про будинок дитини при виправній колонії». Проект спільного наказу погоджений з Урядовим уповноваженням у справах Європейського суду з прав людини та Міністерством охорони здоров'я України. З травня 2016 року функції державної пенітенціарної служби України покладені на Мін'юст.

В країнах Європи тематика виховання дітей у в'язницях є доволі актуальною. Адже, одні люди підтримують перебування дитини у межах позбавлення волі, а інші суперечать цьому. Держави забезпечують малюків та матерів безоплатним харчуванням, одягом, білизною та взуттям. У кожному будинку дитини при колоніях створені належні умови з ігровими кімнатами та всіма необхідними речами для піклування та розвитку дитини.

Таким чином, тема ув'язненого материнства є доволі актуальною в наш час. І в країнах Європи, і в Україні створюються належні умови для виховання дитини матір'ю поза межами її волі. З кожним роком система дитячих будинків при колоніях удосконалюється, що позитивно впливає майбутнє «тюремних дітей».

Список використаних джерел:

1. Кількість ув'язнених та арештованих осіб [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zmina.info/news/kilkist_uvjaznenih_ta_areshtovanih_osib_v_ukrajini_mensha_nizh_u_bagatoh_susidnih_krajinah/
2. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV/ Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1129-15>.
3. Суботенко О. Деякі аспекти організації діяльності виправних

колоній для тримання засуджених жінок/ Тюремний портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ukrprison.org.ua/index.php?id=1350219625&fbclid=IwAR2YmE2iWj_hQ854LwhSaHcms9Y_zvrJ3r7Ln1ciPD-GQVD6VOI9GMzC_Ag

4. Українські тюрми - народжені за ґратами [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ntn.ua/uk/products/programs/svidok/news/2015/12/09/18116>

**Костинюк Н.М., викладач
облікових дисциплін
Стоянова Анастасія, група 321
Чернівецький кооперативний
економіко-правовий коледж**

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ: ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

В сучасних умовах діджиталізації, особливо важливим є своєчасне реагування на зміни, які відбуваються як у суспільстві, так і на рівні підприємства. Вже давно стало звичним використання таких інтернет-сервісів як електронна пошта, офісні додатки, системи електронного документообігу та звітності, графічні редактори, онлайн телебачення, які є елементами «хмарних» технологій.

Швидкий розвиток цифрових технологій активно входить в життя сучасного суспільства, вимагає впровадження нових моделей бізнесу, а також нових моделей та технологій обліку.

На ринку бухгалтерського програмного забезпечення останнім часом виділяють три основні напрямки, що розвиваються:

- 1) традиційні бухгалтерські системи («Парус», «FinExpert» та інші);
- 2) системи забезпечення подання електронної звітності та обміну електронними документами («М.Е.Дос», «Арт-Звіт Плюс» та ін.);
- 3) програмні сервіси для ведення обліку на основі хмарних технологій («Облік Saas», «iFin», «СМАРТ бухгалтерія» та ін.).

На сьогоднішній день найбільшої уваги заслуговують програмні сервіси для ведення обліку на основі хмарних технологій.

З огляду на певну універсальність хмарні технології можуть застосовуватися різними типами підприємств і організацій в різних

сферах діяльності, державного управління і в суспільному житті[1].

Український ринок презентує декілька яскравих представників хмарних технологій для ведення обліку та складання звітності:

- хмарна бухгалтерська облікова система Saas дає змогу компаніям будь-якого розміру отримати надійне, безпечне і доступне рішення для ведення бухгалтерського, управлінського і матеріального обліку. Дає можливість вести облік для корпоративного сегмента, для середнього та малого бізнесу, для закладів освіти і центрів навчання. В обліковій системі «Облік Saas» реалізована можливість ведення бухгалтерського та управлінського обліку згідно з прийнятими стандартами відповідно до чинного законодавства. Мобільний офіс 24/7 дозволяє працювати віддалено в будь-який час[2];

- система iFin функціонує в найбільш захищеній системі хмарних сервісів «Microsoft Azure», що забезпечує надійне збереження даних одночасно в декількох дата-центрах Microsoft в Європі. Доступний з будь-яких стаціонарних чи мобільних пристроїв, що дозволяють працювати в Інтернет через браузер, незалежно від операційної системи, що на них встановлена. Доступ до кабінету зі звітністю компанії може мати необмежена кількість користувачів. В одному кабінеті можливе створення та ведення необмеженої кількості компаній. Взаємодіє з ключами електронного цифрового підпису, сертифікованими в будь-якому Акредитованому центрі ключів України;

- у сервісі СМАРТ бухгалтерія можна не тільки вести облік і подавати податкову звітність, але й власноруч створити інтернет-магазин чи сайт. Тобто в одній системі можна вести бухгалтерію і заробляти гроші. Усі дані користувачів зберігаються на хмарних серверах компанії Microsoft Azure в Європі, яка гарантує безпеку найвищого рівня й унеможливорює доступ сторонніх осіб до інформації;

- сервіс iforma призначений для підготовки і подання електронної звітності в режимі on-line. Даний сервіс забезпечує кругло добовий прийом звітів безпосередньо на своєму веб-сайті з подальшою їх перевіркою, переадресуванням і супроводом до відповідних держустанов.

Використання хмарних технологій в обліку має свої переваги: - не потрібні великі обсяги використання персональних комп'ютерів; - можливість організації „віртуального офісу”; - надано широкі можливості управління правами доступу користувачів до необхідної

інформації; - забезпечення певного рівня безпеки;
- висока швидкість обробки даних; - економія на покупці софту; -
ваш власний вінчестер не наповнюється.

Поряд з цим й ряд недоліків: - хмарна послуга надається завжди якоюсь компанією, відповідно, збереження даних користувача залежить від цієї компанії; - поява хмарних монополістів; - необхідність завжди бути в мережі для роботи; - небезпека хакерських атак на сервер; - можлива подальша монетизація ресурсу.

Отже, використання хмарних версій бухгалтерських програм дозволяє скоротити фінансові та часові витрати, захищає дані від втрати і стороннього втручання, позбавляє від труднощів, пов'язаних з оновленням і інформаційно-технічною підтримкою. При цьому робота з віддаленою версією програми нічим не відрізняється від звичайної версії програми, дозволяє виконувати той самий набір функцій з будь-якого місця де є комп'ютер та доступ до Інтернету.

В Україні сучасний рівень застосування хмарних сервісів в обліку перебуває на етапі розвитку та впровадження, але очікується його бурхливе зростання: тому що інфраструктура українських компаній не дуже обтяжена старими обліковими технологіями, а це дасть змогу дуже швидко залучати хмарні технології для ведення бухгалтерського, фінансового та управлінського обліку і для цього є всі передумови.

Список використаних джерел

1. Харченко А. 5 сервисов для ведения домашней и предпринимательской бухгалтерии в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ain.ua/2013/01/25/109542>.

2. SaaS: плюсы и минусы облачных технологий для бизнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://club.cnews.ru/blogs/entry//saas_plyusy_i_minusy_oblachnyh_tehnologij_dlya_biznesa.

Костюкевич В.В., група ОПм-61
Луцький національний технічний
університет
Науковий керівник: Гаврилюк О.О.,
к.е.н., доцент

АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Лісове господарство є основою лісопромислового комплексу України та передбачає заготівлю деревини, побічної продукції лісового користування, їх первинну обробку та реалізацію. Основна частина лісового потенціалу України зосереджена на заході та частково в центрі країни. Центрами лісозаготівлі є Українські Карпати (Івано-Франківська і Закарпатська області) та Полісся (Волинська, Житомирська, Київська та Чернігівська області).

Структура земель лісового фонду України зображено на рисунку
1

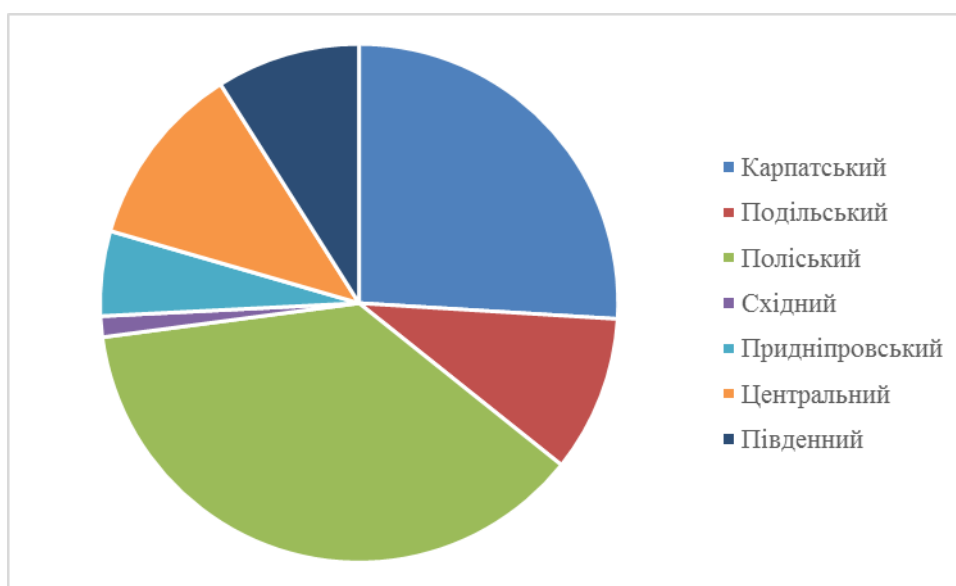

Рис 1. Структура земель лісового фонду України у 2019 році, тис. га.

Волинь є однією із лідерів серед областей України за забезпеченістю лісовими ресурсами. Площа лісового фонду області складає 702 тис. га, в тому числі землі, які вкриті лісовою рослинністю – 618,162 тис. га. Що становить третю частину території та 6% площі лісового фонду країни. Серед найбільш лісистих районів варто відзначити Маневицький, Камінь-Каширський та Шацький райони.[1]

Основні показники ведення лісового господарства у Волинській області наведено у таблиці 1

Отже аналізуючи дані таблиці можна зробити висновок, що осяг реалізованої продукції має позитивну динаміку протягом 2015-2018 років, але ця позитивна динаміка спричинена реалізацією продукції, яка знаходилася на складах. Оскільки, закон на заборону експорту необробленої деревини значно знизив попит на неї.

Об'єм заготовленої деревини у 2018 році знизився на 184 309 куб. м. у порівнянні з 2015 роком, проте варто відзначити, що перехід українців на альтернативне паливо значно збільшив попит на дрова. У 2018 році обсяг заготівлі дров зріс на 10 355 куб. м.

Що стосується раціонального використання лісових ресурсів та їх відтворення, у підприємствах Волинської області до цього питання підходять відповідально. Так протягом останніх 4 років значно зросло використання відходів від переробки деревини, а площі лісовідновлення зростають з кожним роком і у 2018 році вони становили 6047 га.

Таблиця 1

Основні показники ведення лісового господарства у Волинській області за 2015-2018 роки

№	Показник	Роки			
		2015	2016	2017	2018
1	Обсяг реалізованої продукції тис. грн.	699869,0	826930,0	966726,0	1253759,0
2	Чисельність штатних працівників, осіб	2850	3047	3117	3143
3	Заготівля деревини, куб. м.	673376	684161	548666	489067
4	В тому числі з метою реалізації	448756	495823	421058	362232
5	В тому числі технічна сировина	87226	81894	69568	56172
6	В тому числі дрова	28450	25983	25523	35878
7	В тому числі хлисти	108944	80460	32517	34785
8	Використанні відходів від переробки	5046	13126	46970	56513
9	Площа лісовідновлення, га	5048	5234	5751	6047

Підбиваючи підсумки діяльності лісового господарства Волинської області, можна виділити наступні пріоритети їх розвитку:

- розширене відтворення лісових ресурсів та їх раціональне використання;
- підвищення рівня використання лісових земель;
- підвищення продуктивності функціонуючих лісогосподарських підприємств;

- підвищення рівня задоволення попиту на деревину.

На основі проведеного дослідження, можна зробити висновок, що лісове господарство у Волинській області знаходиться на високому рівні. Це досягається за рахунок перш за все забезпеченості лісовими ресурсами та їх раціонального використання.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку Волинської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. - Режим доступу: <https://voladm.gov.ua/article/strategiya-rozvitku-volinskoyi-oblasti-na-period-do-2020-roku1/> (дата звернення 19.11.2019)
2. Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства. [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. - Режим доступу: <http://lisvolyn.gov.ua> (дата звернення 19.11.2019)
3. Державне агентство лісових ресурсів України. [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. - Режим доступу: <http://dklg.kmu.gov.ua> (дата звернення 19.11.2019)

Крутоус Т. П., к.п.н., доцент
Загурна М. В., група Ф(б)-191
Вінницький кооперативний інститут

ЗАСТОСУВАННЯ ФУНКЦІЇ ОДНІЄЇ ЗМІННОЇ В ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ступінь застосування математики в тій чи іншій галузі знань є мірою прогресу та свідчить про зрілість цієї галузі. В цьому відношенні математичні науки не є винятком. Математика – важливий допоміжний засіб в економічних дослідженнях. Спочатку застосування математики в економіці було пов'язане з обчислювальним аспектом, обробкою результатів дослідів, встановленням експериментальних закономірностей. З часом математичні методи почали застосовувати для дослідження економічних процесів і явищ [1, с. 4].

Серед математичного інструменту розв'язування економічних задач важливе місце займають функції. За допомогою функцій описуються різноманітні економічні процеси та явища. Та, наприклад кожному показнику рентабельності відповідає певна величина прибутку, даній кількості виготовленої продукції відповідають певні витрати, певні дози внесених мікроелементів при інших рівних умовах

відповідає певний приріст врожайності тощо. В усіх цих прикладах є спільним те, що кожному числовому значенню однієї величини відповідає певне числове значення іншої.

Оскільки різні процеси економічного розвитку можуть бути описані за допомогою певних функцій, відповідно до чого ці процеси можна вивчати шляхом дослідження цих функцій та графіків.

Спектр функцій, що використовуються в економічній теорії та практиці достатньо широкий: від лінійних до таких, які дістають за певним алгоритмом за допомогою так званих рекурентних співвідношень, що пов'язують стани об'єктів, які вивчаються в різні періоди часу. Найчастіше в економіці використовують такі функції:

- функція корисності – залежність корисності, тобто результату, ефекту деякої дії від її рівня (інтенсивності);
- виробнича функція – залежність результату виробничої діяльності від факторів, що її зумовлюють;
- функція випуску (окремий вид виробничої функції) – залежність обсягу виробництва від наявності або споживання ресурсів;
- функція витрат (окремий вид виробничої функції) – залежність витрат виробництва від обсягу продукції;
- функції попиту, споживання та витрат [2, с. 233].

Широке застосування в економіці мають елементарні функції. Найпростішою елементарною функцією є лінійна функція $y = kx + b$. Цією залежністю описується величини, що пов'язанні відношенням пропорційності.

В економіці одним із прикладів застосування лінійної функції є залежність загальних витрат виробництва від об'єму виготовленої продукції. Загальні витрати виробництва однорідної продукції складаються з постійних витрат (витрати за оренду приміщень, оплата податків, опалення тощо) та змінних витрат (оплата праці, використання сировини, матеріали, транспорт тощо), які пропорційні об'єму виготовленої продукції.

В економіці використовують функцію попиту та пропозиції. Чинники, які можуть вплинути на попит: ціна певного товару у певний час; ціни інших товарів; доходи покупців; смаки та вподобання покупців; очікування покупців. Якщо зафіксувати всі фактори, крім ціни певного товару, на незмінному рівні, тобто тимчасово виключити дію інших факторів, то матимемо залежність, яку називають функцією попиту від ціни: $Q = Q(P)$, P – ціна цього

товару.

Чинники, які можуть вплинути на пропозицію: ціна певного товару; ціни інших товарів; застосовувана технологія; податки чи дотації виробникові. Якщо зафіксувати на незмінному рівні всі чинники, крім ціни товару, то матимемо функцію пропозиції від ціни: $S = S(P)$, P – ціна цього товару.

Визначення залежностей між різноманітними показниками в економіці часто приводить до використання квадратичної, гіперболічної залежностей, оберненої пропорційності.

Прикладом квадратичної залежності $y = a_0 + a_1x - a_2x^2$ може бути залежність продуктивності праці від часу на протязі робочого дня. З плином часу продуктивність праці поступово зростає і досягає найбільшого значення при $x = x_0$, а під кінець робочого дня продуктивність знижується. Такою функцією можна описати залежність між продуктивністю праці і віком працівника, між врожайністю сільськогосподарських культур і кількістю внесених добрив тощо.

Гіперболічна залежність $y = a_0 + \frac{a_1}{x}$, $a_0 \geq 0, a_1 \geq 0$ – параметри, використовується, наприклад, для моделювання залежності y на одиницю виготовленої продукції від об'єму виробництва x . Питомі витрати мають постійну складову a_0 і змінну. Це означає, що зі зростанням об'єму виробництва частка змінних витрат безмежно спадає.

Таким чином, для сучасних економістів в умовах ринкових відносин, опрацювання та аналіз великих за обсягом і різноманітних за змістом потоків економічної інформації, важливу роль відіграють функції однієї змінної.

Список використаних джерел

1. Ярмоленко В.О. Вища математика для економістів: Навч. посібник. Вінниця, 2004. 128 с.
2. Грисенко М. В. Математика для економістів: Методи й моделі, приклади й задачі: Навч. посібник. Київ, 2007. 720 с.

Кубчик Є. В., МН- 185

Мацера С.М., к.е.н.

Вінницький кооперативний інститут

АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВАРУ

Згідно з трудовою теорією вартості товар – це продукт праці, який здатний задовільняти ту чи іншу потребу людини, виготовляється для обміну або реалізації шляхом купівлі-продажу [3]. Технологічна та інформаційна революції, а також процеси глобалізації товарних ринків призвели до необхідності перегляду парадигми конкурентоспроможності товару.

Навряд чи можна оминати увагою існування загальних підходів до світової конкурентоспроможності, що ґрунтуються на «золотих правилах», сутність яких полягає в наступному: ресурси і технології – основні фактори; технології примножують багатства наступних поколінь, на них не економлять; можна бути «багатим» (ресурсами, робочою силою), але залишатись неконкурентоспроможним; «бідна» країна може стати завдяки технологіям конкурентоздатною; «бідні» можуть бути конкурентоспроможнішими за «багатих»; оцінювання конкурентоспроможності проводиться за двома основними групами критеріїв: «жорсткими» – базуються на кількісних параметрах, мають конкретну величину (продуктивність праці, ефективність, рентабельність і т. п.) і «гнучкими» – відносність оцінювання (рівень освіти, професіоналізм, досвід, національні особливості, традиції, ментальність); «жорсткі» критерії мають короткий цикл (місяць, рік), «гнучкі» – тривають набагато довше (десятиріччя, покоління); економічно високорозвинені країни покладаються на «гнучкі» критерії, економічно відсталі – роблять ставки на «жорсткі»; конкурентоспроможність може бути тривалою, головне – розрахувати сили і можливості.

Етимологічно термін «конкурентоспроможність» визначається як здатність об'єкта змагатись з іншими аналогічними об'єктами за право бути обраним [1].

Конкурентоспроможність товару на ринку за сучасних умов – це не тільки і не стільки питання якості та технологічного рівня, скільки вміле маневрування товаром у ринковому середовищі з урахуванням вимог як самого ринку, так і конкретних груп покупців на конкретний

момент у конкретному місці.

Конкурентоспроможність товару як можливість комерційно вигідного продажу на конкурентному ринку можна визначити лише порівнюючи його з товарами-аналогами [2]. Тобто, варто зазначити, що конкурентоспроможність – поняття відносне, базується на порівнянні та потребує постійного моніторингу.

Усі параметри конкурентоспроможності можна розділити на три групи: нормативні – параметри відповідають діючим у країні нормам, стандартам і законодавству; технічні – показники технологічності, ергономічні, естетичні, екологічні, показники безпеки; економічні. В окрему групу виділяють оціночні показники, які характеризують якість товару.

Структура параметрів оцінки конкурентоспроможності визначається цілями дослідження та сучасними концепціями менеджменту конкурентоспроможності товару. В системі управління виробничим підприємством одним з найбільш відповідальних завдань є визначення кількісного рівня (оцінювання) його конкурентоспроможності.

Складність процесу оцінювання обумовлюється багатоаспектністю. Відповідно до цього, за основу дослідження беруться усі етапи життєвого циклу товару.

Початковою стадією формування конкурентоспроможності нового товару є маркетингові дослідження потреб та мотивів споживачів, аналіз скарг споживачів, спостереження за спорідненими товарами на виставках і ярмарках, які в подальшому визначатимуть концепцію нового товару. Це важливий і досить творчий процес, пов'язаний з генерацією нових ідей з метою появи товару ринкової новизни.

На етапі виробництва матеріалізуються найважливіші елементи конкурентоспроможності товарів: якість і витрати, а усі концептуальні очікування споживачів мають втілитись у реальному товарі. Безперечно, досягнення результату залежить від сировинного забезпечення, внутрішньо логістичних процесів, технології.

Подальше просування товару, зокрема маркетинг, логістика, промисловий сервіс, формують та підтримують показники конкурентоспроможності нового товару.

Особливе місце щодо забезпечення конкурентоспроможності товару займає сервіс. Він заслуговує особливої уваги, оскільки допомагає виробнику забезпечити умови перебування товару на

ринку. Сам по собі він є досить прибутковим видом діяльності, крім того створює імідж виробника [2].

Дослідження конкурентоспроможності товару має здійснюватись безперервно та системно.

Якщо виробник досяг прийняттого рівня конкурентоспроможності своєї продукції, то підтвердженням цього є позитивний результат маркетингової діяльності підприємства.

Проте, яким би не був ідеальним товар, після виходу на ринок він починає поступово втрачати свій потенціал конкурентоспроможності. Середовище породжує нові товари і цей процес зупинити неможливо. Саме тому для створення конкурентних переваг виробники мають оновлювати асортимент постійно, працювати над створенням нових лінійок товарів випереджаючими темпами, порівняно зі своїми конкурентами.

Головне завдання виробника – втілення у наступному товарі очікувань потенційних споживачів, збереження довіри та прихильності до своєї продукції, цінування наміру залишатись його постійним клієнтом.

Список використаних джерел

1. Дименко Р. Конкурентні стратегії як засіб забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Економіка розвитку*. 2011. № 3 (39).

2. Башук Г. О. Економіко-інноваційна модель конкурентоспроможності продукції в Україні. *Економіка та держава*. 2013. № 6. С. 102–106.

3. Економічна теорія: Політекономія : [підручник] / ред. В. Базилевича. – 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання Прес, 2004. 615 с.

Кубчик Є.В., група МН-185,

Марчук О.О., к.е.н.

Вінницький кооперативний інститут

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ РИНКАМИ УКРАЇНИ

В умовах становлення ринкової економіки в Україні основним напрямом державної політики щодо товарних ринків є забезпечення високого рівня конкурентоспроможності вітчизняних виробників,

підтримання конкуренції, а також розвиток торговельної сфери країни та регіону зокрема. При цьому відповідні органи державного управління потребують достовірної, зведеної інформації про розвиток підприємництва стосовно різних видів економічної діяльності. Це зумовлює необхідність створення і запровадження в дію відповідної маркетингової інформаційної системи збору й оброблення інформації щодо товарних ринків для прийняття відповідних рішень.

Проблемам поєднання теорії маркетингу з особливостями вітчизняного ринку, а також аналізу стану та шляхів посилення конкурентних позицій регіональних товарних ринків, визначення теоретичних засад присвячені праці: С.М.Ілляшенко, Ф.Котлер, П.С.Зав'ялов, О.М.Кузьменко та інші.

Роль товарної ринкової політики України, що обумовлена загостренням конкурентної боротьби за ринки збуту товарів; підвищення уваги споживачів до якості товарів, їх марки (бренда), обслуговування, упаковки; збільшення темпу росту появи нових товарів і товарів-замінників; підвищення ролі реклами, стимулювання збуту. У зв'язку з цим розгляд основних аспектів формування маркетингового товарного управління товарними ринками являє собою великий теоретичний та практичний інтерес.

Розробка і здійснення маркетингової товарної політики вимагає від держави та підприємств виконання певних завдань:

- з'ясувати сутність та розглянути класифікацію товарних ринків за різними ознаками;
- проаналізувати наявні методики оцінки функціонування вітчизняних товарних ринків;
- оцінити переваги та недоліки наявної вітчизняної інформаційної бази стосовно товарних ринків;
- здійснити маркетинговий аналіз ефективності функціонування товарних ринків України;
- розробити конкретні методичні рекомендації щодо побудови маркетингової інформаційної системи управління товарними ринками, призначеної для їхнього комплексного аналізу та забезпечення інформаційних потреб приватних користувачів і державних установ [1].

Однак у вітчизняній економіці, ще недостатньо уваги приділяється комплексному дослідженню можливостей застосування

маркетингу в системі управління маркетингу товарними ринками. Не розроблено чіткої схеми функціонування системи маркетингової інформації у межах органів державного управління стосовно діяльності товарних ринків. Рівень регіонального розвитку прямих торгово-економічних зв'язків у межах економічного співробітництва не цілком відповідає потенційним можливостям як регіонального ринку так і ринку країни загалом та стримується комплексом загальних проблем, зокрема:

- недостатністю рівня доступу та відсутністю узагальненої системної інформації, включаючи інформацію про попит і пропозицію на ринку товарів, про правові особливості регулювання ринків тощо;

- високим ринком ризиків економічних, торгових і фінансових операцій;

- недостатністю та ненадійністю оперативної інформації у суб'єктів ринку про потенційні можливості потужностей підприємств-партнерів на ринку товарів [2].

У вітчизняній економічній науці проблеми становлення та функціонування товарних ринків, є ще недостатньо вивчені та науково обґрунтовані. Існує потреба у глибшому аналізі наявного інструментарію державної політики стосовно товарних ринків та розробленні пропозицій щодо підвищення ефективності його застосування на сучасному етапі розвитку економіки України. Залишаються також недостатньо вивченими регіональні аспекти формування загальнодержавних товарних ринків.

Для здійснення маркетингового дослідження товарних ринків України потрібно здійснити моніторинг за такими показниками: валовий регіональний продукт, оптовий товарооборот, роздрібний товарооборот підприємств, середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників, рівень зареєстрованого безробіття, кількість суб'єктів ЄДРПОУ, кількість об'єктів роздрібної торгівлі, кількість об'єктів ресторанного господарства, торгова площа магазинів, кількість місць на об'єктах ресторанного господарства.

Можемо зробити висновок, що на основі маркетингового дослідження можливо забезпечувати аналітичні потреби відділів маркетингу суб'єктів підприємницької діяльності в отриманні достовірної статистичної інформації про основні ринкові процеси як на певних товарних ринках, так і їхніх сегментах, які дають

рекомендації менеджменту щодо прийняття оптимальних управлінських рішень. Реалізація зазначених заходів сприятиме формуванню дієвої маркетингової інформаційної системи управління товарними ринками, сприятиме якісним перетворенням та їхньому розвитку як важливої складової вітчизняної економіки.

Список використаних джерел

- 1.Окландер М.А., Кірносорова М.В. Маркетингова товарна політика : навч. посіб. рекомендовано МОН України, 2017, 200 с.
- 2.Петруня Ю.Е., Петруня В.Ю. Маркетингові екологічні стратегії підприємства у контексті міжнародних економічних тенденцій. // Вісник Прикарпатського університету. Економіка. – 2014 – Вип. 9.

**Кульбіда Н. Ю., Лішинська У. І.,
група Ф171
Горобець Л. В., викладач-методист
Вінницький кооперативний інститут**

МІСЦЕ BIG DATA У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Надзвичайно великий об'єм інформації про людей - так можна сказати про Big Data (великі дані) сьогодні. Великі дані – це набори даних, які є занадто великими або складними, щоб їх можна було обробляти звичним програмним забезпеченням, призначеним для обробки даних.

Понад 90% усіх даних було створено за останні два роки, а термін Big Data – вперше ввів Роджер Мугалас з O'Reilly Media у 2005 році. Він стосується великого набору даних, якими практично неможливо керувати та обробляти за допомогою традиційних інструментів бізнес-аналітики.

Однак використання Big Data та необхідність розуміння великих даних існують набагато довше. Перший великий проект даних був створений у 1937 році на замовлення адміністрації Франкліна Д. Рузвельта в США. Після того, як закон про соціальне забезпечення став законом у 1937 році, уряд повинен був відслідковувати внески 26 мільйонів американців та понад 3 мільйонів роботодавців.

У 2009 році уряд Індії вирішив зробити сканування райдужки, відбитків пальців та сфотографувати всього 1,2 мільярда жителів. Усі

ці дані зберігаються у найбільшій біометричній базі даних у світі.

У 2010 році Ерік Шмідт доповідаючи на конференції в Каліфорнії стверджував, що "між початком цивілізації та 2003 роком у всьому світу було створено 5 екзабайтів інформації. Тепер ця кількість створюється кожні два дні".

В останні кілька років спостерігається масове зростання стартапів Big Data, всі намагаються впоратись з Big Data і допомагають організаціям зрозуміти Big Data, і все більше і більше компаній поступово сприймають і рухаються до Big Data.

За прогнозами американських дослідників до 2020-го року одна людина буде продукувати 1,7 мегабайт нових даних. І, як не дивно, тільки 0,5% усіх даних, що є у світі, сьогодні проаналізовано, а 5% від усіх даних хоч трохи структуровані. Звідки беруться великі дані? Є три основних джерела Big Data: Інформація соціальних мереж: коментарі, пости, фото- та відеозображення, події, твіти тощо;

Дані зі супутників, датчиків, промислового та побутового обладнання, GPS-пристроїв, дорожніх відеокамер, медичних пристроїв тощо;

Онлайнові банківські транзакції, надходження платежів, рахунки-фактури тощо. Великі дані дають багато інформації для бізнесу:

1) це розуміння, як і для кого працює сфера бізнесу, чого хочуть від продавця покупці, які мають звички;

2) можливість пошуку нових споживачів, привернення їх до свого бізнесу та початок активного діалогу з ними.

Великі структуровані дані допомагають бізнесу раціонально використати свої ресурси та можливості, оптимізувати мерчандайзинг, персоналізувати роботу з клієнтом методами лояльності, а також своєчасно пропонувати споживачам товари та послуги, отже підвищити ефективність реклами, таргетингу на офлайн покупців та збільшити крос-продажі.

Для брендів та ритейлерів Big Data - це важливий показник. 62% ритейлерів визнають, що використання Big Data у бізнесі надає їм значну перевагу перед конкурентами.

У маркетингу Big Data допомагають у розробленні 3D-моделі споживача, що враховує інтереси, потреби та можливості, показують вузьку цільову аудиторію: її розташування, зацікавленості, соціальний статус. Великі дані допомагають фахівцям реагувати та оптимізувати рекламні кампанії, розширити шляхи взаємодії з

клієнтами та оперативно доставляти в потрібний час, місце та контекст цілеспрямовані, чіткі, персоналізований рекламний контент, контролювати ефективність маркетингових операцій в реальному часі та відстежувати кількість та якість залучених споживачів.

Велике значення мають Big Data і для банківської сфери. Тут найголовнішими питаннями є зменшення, а в ідеалі викоренення шахрайства та бездоганна безпека клієнтів. І аналітика, що міститься в великих даних, може бути вигідно застосована із захисною метою. Якщо в недалекому минулому для аналізу ризиків та запобіганню шахрайства банки аналізували кредитну історію клієнта, то зараз можуть скористатися набагато ширшим обсягом інформації, враховувати інформацію профілів споживачів, їх онлайн-діяльність.

Сучасна освіта використовує великі дані різноманітних освітніх систем. Вони надають можливість викладачам створювати контент, завдання і тести, вміщуючи інформацію, що вже є в мережі.

Так, британські викладачі використовують соціальну мережу в освітньому процесі, вивчають блоги студентів і передбачають, наскільки вони зацікавлені в курсі. Такі загальнодоступні електронні ресурси, як Google Scholar, онлайн-енциклопедії на кшталт вікіпедії, форуми, YouTube, Social Science Research Network, LinkedIn є практично невичерпним джерелом інформації для викладачів, студентів та науковців. За допомогою аналітики Big Data можна знайти прогалини, що є в сфері онлайн навчання, та заповнити їх інформацією інших курсів.

Список використаних джерел

[1. Big Data is a big deal.](https://ua.112.ua/mnenie/big-data-is-a-big-deal-493429.html) URL: <https://ua.112.ua/mnenie/big-data-is-a-big-deal-493429.html> (дата звернення 27.10.2019)

**Ліпінська К.В., викладач
Коледж економіки і права
Вінницького кооперативного інституту**

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сфери туризму та готельно-ресторанного бізнесу стають одними з основних галузей, що впливають на розвиток і тенденції світової економіки.

Оскільки зазначені сфери пов'язана з діяльністю більш як 50 галузей, їх розвиток сприяє підвищенню рівня зайнятості, диверсифікації національної економіки, збереженню і розвитку культурного потенціалу, збереженню екологічно безпечного навколишнього природного середовища, а також підвищує рівень інноваційності національної економіки, сприяє гармонізації відносин між різними країнами і народами. Крім того, туризм є одним із засобів реалізації зовнішньої політики держави [1].

Орієнтир на європейську інтеграцію, обраний Україною, є адекватною відповіддю на розгортання глобалізаційних процесів та еволюцію взаємовідносин країн європейського регіону. Для України європейська інтеграція, крім політичних переваг, має забезпечити розвиток економіки в цілому та за секторами економіки за рахунок активізації співробітництва з європейськими державами.

Ресторанне господарство в розвинутих європейських країнах є важливою частиною агропродовольчого комплексу, яка значною мірою визначає продовольчу ситуацію. В Україні ресторанний бізнес майже не розглядають як важливий сегмент продовольчого ринку, хоча він займає вагоме місце у зростанні споживання продовольчої сировини вітчизняного виробництва.

Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні є перспективними напрямками розвитку економіки країни. Світовий досвід свідчить, що готельне та ресторанне господарства, розвиваються достатньо швидкими темпами. У середньому за рік світовий готельний фонд збільшується на 3-5%, а товарообіг закладів ресторанного господарства – на 8%. Розвинені країни світу (Іспанія, Греція, Франція і т.д.) від послуг підприємств індустрії гостинності отримують 70% валового національного доходу і забезпечують 75% зайнятості населення.

Готельно-ресторанний бізнес є одним із перспективних та успішно розвинутих напрямків бізнесу в туріндустрії. Цілями цього бізнесу має бути орієнтація на Європейські стандарти сервісу та якості. З метою підтримки розвитку туризму в Україні та в рамках імплементації угоди про асоціацію з Євросоюзом уряд схвалив Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Документ розроблено з метою створення умов для забезпечення прискореного розвитку сфери туризму і курортів, перетворення її у високоефективну, інтегровану у світовий ринок галузь [1].

Запровадження Стратегії передбачається за напрямками, серед

яких:

забезпечення безпеки туристів та захист їх законних прав та інтересів, імплементація законодавства ЄС у сфері туризму,

забезпечення комплексного розвитку територій, зокрема створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розбудову туристичної інфраструктури,

удосконалення системи професійної підготовки фахівців сфери туризму,

формування та просування позитивного іміджу України, як країни привабливої для туризму.

До головних завдань щодо євроінтеграції туризму та готельно-ресторанного бізнесу в Україні слід віднести:

1) удосконалення нормативно-правових актів;

2) залучення інвестицій;

3) розвиток туризму по всій території України;

4) підготовка фахівців для сфери туризму та HoReCa (від англ. Hotel/Restaurant/Cafe) – термін, що позначає сферу індустрії гостинності (громадського харчування та готельного господарства). Назва «HoReCa» походить від перших двох літер в словах Hotel, Restaurant, Cafe/Catering (готель – ресторан – кафе/кейтеринг) [2];

5) фінансова підтримка підприємств сфери HoReCa з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №168 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p>

2. HoReCa. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/HoReCa>

**Літневська А. Р., Крук Л. А.,
група ПР-172**

**Вінницький кооперативний інститут
Науковий керівник: Яковець О.В.**

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Майже два з половиною роки діє безвізовий режим України з

країнами Європейського союзу, до впровадження якого вона йшла майже десять років, ще з часу приходу до влади Віктора Ющенка. Сьогодні це зручна та звична процедура, коли кожен громадянин України з біометричним паспортом, маючи при собі запрошення, страховий поліс, зворотний квиток та підтвердження броні готелю може в будь-який час перетнути кордони країн Європейського союзу. Проте з моменту введення безвізу точаться часті суперечки між його прихильниками та противниками. Прибічники доводять користь безвізового режиму, аргументуючи свою позицію, додатковими можливостями для українців, яким потрібно здійснювати незаплановані туристичні та бізнеспоїздки, вважають це вагомим кроком на шляху євроінтеграції, а противники стверджують про можливість трудової міграції під маскуванням туризму.

Безвізовий режим України з державами Європейського Союзу почав діяти 11 червня 2017 року. Відповідний законодавчий акт 17 травня 2017 року у Страсбурзі був підписаний Президентом Європарламенту Антоніо Таяні у присутності Президента України Петра Порошенка [1].

Безвізовий режим між Україною та Європейським союзом – це статус, який дозволяє громадянам України, безперешкодно і вільно перетинати державні кордони Європейського союзу, без отримання дозволу від посольства. Правила перетину між кордоном України і ЄС регулюються Шенгенським кодексом про кордони. Дія безвізового режиму поширюється на 30 країн, це країни шенгенської зони – всі країни ЄС, окрім Великобританії, Ірландії, які вимагають власну візу; Швейцарія Норвегія, Ісландія, Ліхтенштейн – не є членами ЄС, але підтримують Шенген [2].

Громадянам України, які їдуть за правом безвізового режиму, дозволено перебувати на території країн-учасниць Шенгенської угоди до 90 днів протягом 180-денного проміжку часу. Кількість днів, можливого перебування у країнах Шенгену подорожуючому потрібно вираховувати самостійно, так як після сплину цього строку загрожує депортація. Якщо особа порушить режим перебування у Шенген зоні, то деякий час не зможе відвідувати країни та подорожувати ними. Якщо люди не хочуть власноруч рахувати або сумніваються чи не перевищили норму, то на сайті Єврокомісії вони можуть знайти так званий «шенгенський калькулятор».

Особи, які їдуть за правом безвізового режиму обов'язково повинні мати біометричний паспорт, у якому міститься інформація

про відбитки пальців власника. Крім того, прикордонники можуть вимагати додатково певні документи аби перевірити мету поїздки до країн ЄС. Такими документами є: запрошення від родичів чи друзів; бронювання готелю; запрошення від ділових партнерів; запрошення університету. Окрім підтвердження мети подорожі, також можуть вимагати: зворотній квиток аби пересвідчитись, у можливості повернення в Україну в відведений термін; підтвердження фінансової спроможності, її доводять випискою з банківського рахунку або наявністю готівки у розрахунку близько 40 євро на добу перебування в країнах ЄС та ін. Відсутність таких документів стала причиною все частіших відмов українцям у перетині європейського кордону.

Для запровадження безвізового режиму Україна пройшла довгий шлях і виконала цілий ряд вимог (144 вимоги) Євросоюзу. Проте для забезпечення подальшої реалізації безвізового режиму й надалі має продовжувати реформи і боротьбу з корупцією. Також українські органи влади повинні продовжувати вживати заходів з протидії нелегальній міграції та відмиванню коштів. Адже у ЄС створили законодавче підґрунтя для призупинення безвізових режимів з будь-якими країнами, чиї громадяни порушують умови дотримання безвізового режиму. Через недобросовісність громадян України кількість відмов у перетину кордону за останні роки збільшилась, так в 2017 р. цей показник становив 37 тис., а в 2018 р. досягнув 57, 5 тис., що стало абсолютним рекордом серед країн громадяни яких подорожують до Європи [3]. Такі обставини становлять загрозу для подальшої підтримки режиму.

Слід пам'ятати, що безвізовий режим не надає можливості працювати та проживати на постійній основі в країнах ЄС, тобто в таких випадках українцям і далі потрібна спеціальна віза. Якщо особа здійснює таке порушення це тягне за собою великий штраф [4, С. 161]. Це правило поширюється на всі країни крім Польщі, єдиної країни Шенгенської зони та ЄС, законодавство якої передбачає, що негромадяни Євросоюзу, які перетнули кордон у рамках безвізового руху, також мають право на роботу, за умови оформлення додаткових документів після прибуття на місце працевлаштування. Безвізовий українець у Польщі має право легально просити у держави про дозвіл на працю або про так зване «освядження» – декларацію про намір працевлаштування іноземця [5].

Отже, безвізовий режим не дає права українцям поїхати в Європу на довгострокове навчання чи влаштуватися на роботу, проте

він дає можливість розширити кругозір, налагодити бізнесові інтереси, брати участь у міжнародних наукових заходах, вивчити певну країну та встановити нові контакти. Поїхавши до знайомих чи рідних на кілька тижнів, людина може вивчити ринок праці, знайти потенційне місце роботи, повернутися в Україну, оформити всі необхідні документи і поїхати за кордон з трудовою метою, тобто побоювання противників безвізового режиму є досить об'єктивними, особливо в умовах економічної нестабільності в Україні. Безвізовий режим може сприяти збільшенню трудових мігрантів саме за рахунок появи нових контактів. Безперечно безвізовий режим для українського народу став головною політичною подією 2017 року і головним досягненням колишнього Президента та Уряду України, оцінювати його можна з двох позицій, проте переваг і перспектив набагато більше, ніж недоліків.

Список використаних джерел

1. Україна та ЄС підписали Угоду про безвізовий режим для громадян України. URL: <https://mfa.gov.ua/> (дата звернення: 09.11.2019);
2. Попова Т. Що отримують українці від безвізового режиму? Радіо свобода. 12 червня 2017. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28542080.html> (дата звернення: 09.11.2019);
3. Сидоренко С. Безвиз после выборов: сохранится ли безвизовый режим с ЕС при президенте Зеленском. Европейская правда. 3 мая 2019. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/> (дата звернення: 09.11.2019);
4. Шкумат А.В., Крятова А.С., Шуба Т.П. Проблеми та перспективи безвізового режиму в Україні. Економіка і суспільство. Випуск 14. 2018. С. 158-162.
5. Бабакова О. Робота за безвізом та інші несподіванки: як Польща змінює ринок праці для українців. Європейська правда. 30 червня 2017. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/> (дата звернення: 09.11.2019).

Agnieszka Łukawska
kierunek: Prawo II rok
Wyższą Szkołą Ekonomii, Prawa
i Nauk Medycznych im. prof.
Edwarda Lipińskiego w Kielcach

PODSTAWY INSTYTUCJONALNE I PRAWNE ZAPEWNIAJĄCE INTEGRACJĘ EUROPEJSKĄ UKRAINY

Od 1991 Ukraina jest państwem suwerennym. Uzyskanie niepodległości przez Ukrainę było pierwszym krokiem na drodze do integracji europejskiej. Rząd Ukrainy poprzez zmiany wewnętrzne powinien tworzyć ku temu odpowiednie warunki, a ten kierunek działań stanowić pozycję dominującą.

Współpraca z Unią Europejską musiała być osadzona na solidnych podstawach i tak 16 czerwca 1994 roku zastała podpisana Umowa o Partnerstwie i Współpracy między UE a Ukrainą. Termin ważności umowy upłynął 28 lutego 2008 roku. Porozumienia obejmowało wsparcie i stworzenie instrumentów jako podstawy rozwoju gospodarczego, finansowego, ekonomicznego, społecznego, naukowego, technologicznego i kulturowego oraz wzmocnienie demokracji poprzez szeroko rozumiany dialog polityczny.

Obecnie relacje między Unią Europejską i Ukrainą reguluje Układ o stowarzyszeniu z Ukrainą. Zastępuje on Umowę o partnerstwie i współpracy tworząc ramy prawne dla stosunków między UE a Ukrainą. Układ o stowarzyszeniu zawiera mechanizmy i instrumenty współpracy oraz wskazuje na szereg działań jakie mogą strony podejmować. Obejmuje cztery podstawowe kierunki: dialog i reformy polityczne, stowarzyszenie polityczne, współpracę i zbliżenie w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa; przestrzeń sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa; współpracę gospodarczą i sektorową; stworzenie głębokiej i wszechstronnej strefy wolnego handlu /1/ Ponadto założono przyjęcie przez Ukrainę ok. 60 proc. prawa Unii Europejskiej. Porozumienie uruchomiło program reform, których celem było zbliżenie ukraińskiego prawodawstwa do regulacji funkcjonujących w UE oraz wsparcie dla ukraińskich reform. /2/

Trzeba przyznać, że rozszerzenie Unii w 2004 roku miało korzystny wpływ na rozwój stosunków Ukraina - UE. Wśród państw członkowskich znalazły się kraje Europy Środkowo – Wschodniej, w tym Polska, które posiadały tradycyjne więzi partnerskie z Ukrainą. Unia musiała zmienić

swoją politykę wobec Ukrainy. Zrodziła się koncepcja współpracy państw sąsiadujących z UE - Europejska Polityka Sąsiedztwa. Służy ona poprawie powszechnego dobrobytu, stabilności i bezpieczeństwa. Jej podstawę stanowią demokracja, praworządność i poszanowanie praw człowieka. Jest to polityka dwustronna między UE i poszczególnymi krajami partnerskimi./3/

Kryzys polityczny, którego skutkiem był Euromajdan i kolejne przedterminowe wybory prezydenckie w 2014 roku wyłoniły nowego Prezydenta – Petro Poroszenko. Jego zwycięstwo zostało uznane przez przedstawicieli Unii i od tego momentu rozpoczyna się nowy etap współpracy Ukrainy i UE./4/

18 czerwca 2007 r. na posiedzeniu Rady Współpracy UE–Ukraina, mając na uwadze pobudzenie większej współpracy między z Ukrainą, został podpisany zaktualizowany Plan działań UE–Ukraina w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Wskazano bardzo konkretne obszary. Istotną kwestią było skoordynowanie działań mających na celu przeciwdziałanie praniu brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu, handlu narkotykami, przestępczości zorganizowanej oraz rozwoju współpracy w dziedzinie pomocy prawnej w sprawach cywilnych i karnych. Stworzono ramy współpracy w zakresie zwalczania korupcji, przestępczości zorganizowanej i terroryzmu./5/

Unia Europejska gospodarczo stała się jednym z najważniejszych partnerów Ukrainy. Przystąpienie Ukrainy do Światowej Organizacji Handlu w 2008 roku miało kluczowe znaczenie. Znaczenie, które wskazało kierunek działań mających na celu stworzenie szeroko rozumianej strefy wolnego handlu dla Ukrainy i Unii. W ramach umowy o wolnym handlu, Ukraina musiała przeprowadzić szereg reform, to z kolei stanowiło znaczący bodziec ogólnego rozwoju kraju. /6/

Mimo deklaracji gotowości Ukrainy do implementacji głównych założeń Umowy do swojego ustawodawstwa do końca 2015 r., to nadal wiele kwestii zostaje otwartych. Problem stanowią kolizje przepisów m.in.: technicznych, norm, procedur.

Główne obszary działania w sektorze energetycznym zostały zawarte w podpisanym w grudniu 2005 roku Protokole ustaleń w sprawie współpracy w dziedzinie energii między Unią Europejską a Ukrainą. Protokół ma kluczowe znaczenie w obszarach integracji rynków energii elektrycznej i gazu, bezpieczeństwa dostaw energii i tranzytu węglowodorów, bezpieczeństwa jądrowego, bezpieczeństwa i ochrony środowiska naturalnego w przemyśle węglowym. Obejmuje wspólne cele i

zadania polityki energetycznej UE i Ukrainy, które skupiają się na realizacji interesów strategicznych w dziedzinie dywersyfikacji i bezpieczeństwa dostaw surowców energetycznych i energii elektrycznej.
/7/

W zakresie badań naukowych podstawą prawną jest umowa z lipca 2002 roku o współpracy naukowej i technologicznej. Natomiast w 2011 roku został powołany Komitet Ogólny ds. Współpracy Naukowej i Technologicznej między Ukrainą i Unią Europejską. Ukraina, po Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i państwach BRICS* , należy do ośmiu państw, które posiadają bardzo rozwinięte technologie i duży potencjał naukowy w dziedzinie badań przestrzeni kosmicznej./8/

Obecnie rozpoczął się 8 program ramowy Unii rozłożony na lata 2014 – 2020. Ukraińskie organizacje i instytuty aktywnie brały udział w wielu programach. Działania stanowią element filaru pod nazwą „Doskonała baza naukowa” programu ramowego UE Horyzont 2020 na rzecz badań i innowacji oraz wspierania rozwoju kariery zawodowej i szkoleń pracowników naukowych./9/

Ukraina mocno zaangażowała się w budowę dobrych relacji z państwami członkowskimi. Niestety postęp i rozwój kraju jest wolniejszy niż w przypadku państw tego samego regionu będących członkami Unii Europejskiej. Nadal koniecznym jest dalsza implementacja zmian ustawodawczych w ramach zobowiązań wynikających z Umowy stowarzyszeniowej./10/

Źródła:

1. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri= LEGISSUM%3A280101_1](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A280101_1)
2. <https://www.gazetaprawna.pl/artykuly/1068089,umowa-stowarzyszeniowa-ue-ukraina-wchodzi-w-pelni-w-zycie.html>
3. <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/170/europejska-polityka-sasiedztwa>
4. <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/poroszenko-w-sejmie-przemowienie-prezydenta-ukrainy,499393.html>
5. Repozytorium Uniwersytetu Wrocławskiego. Perspektywy współpracy Unii Europejskiej z Ukrainą. Butyter Daniel. 2015r.
6. Nowa Polityka Wschodnia 2013. Proces integracji Ukrainy z Unią Europejską. Stankiewicz Wojciech.
7. Komunikat Komisji do Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego. Europejska polityka energetyczna. 2007r.
8. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego

Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Kosmiczna polityka przemysłowa UE. Uwolnienie potencjału wzrostu gospodarczego w sektorze kosmicznym. 2013r.

9.<http://www.eurodesk.pl/granty/dzialania-programu-maria-sklodowska-curie-horyzont-2020>

10.Repozytorium Uniwersytetu Wrocławskiego. Perspektywy współpracy Unii Europejskiej z Ukrainą. Butyter Daniel. 2015r.

*BRICS – określenie grupy państw rozijających się: Brazylii, Rosji, Indii, Chin i Republiki Południowej Afryki (South Africa). Nazwa pochodzi od pierwszych liter nazw tych państw.

Мазур Г.О., к.е.н., доцент

Вінницький кооперативний інститут

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА

Головним завданням управління антикризовою фінансовою діяльністю підприємства є своєчасне виявлення стратегічних проблем даного підприємства. Виявити причини, що зумовлюють швидку ідентифікацію фінансової кризи та розробити антикризові заходи на підприємствах доцільно було б впроваджувати систему раннього попередження та реагування (СРПР). Система раннього попередження та реагування – це особлива інформаційна система, яка дає сигнал керівникам підприємства про потенційні ризики, які насуваються на підприємство як із внутрішнього середовища, так і з зовнішнього середовища. Одним з важливих інструментів системи контролінгу є система раннього попередження. Вона виявляє та аналізує інформацію про приховані обставини, які можуть призвести до виникнення загрози для підприємства або до втрати потенційних шансів. Система раннього попередження своєчасно виявляє кризи на підприємстві, тобто ситуації безпосередньої чи непрямой загрози його існуванню. Для суб'єкта господарювання за допомогою системи виявляються додаткові шанси.

Процес створення системи раннього попередження складається з наступних завдань: визначити сфери спостереження; визначити індикатори раннього попередження, які вказують на розвиток негативних процесів; визначити цільові показники та інтервали їх зміни за кожним індикатором; формувати завдання для центрів

обробки інформації; формувати інформаційні канали.

Система управління ризиками базується на базі системи раннього попередження та реагування та включає в себе блоки завдань: ідентифікація ризиків; оцінка ризиків; нейтралізація ризиків.

Виявити загрози банкрутства, тобто прогнозування банкрутства – одне із головних завдань СРПР. Головне значення прогнозування банкрутства полягає в своєчасній розробці контрзаходів, які спрямовані на подолання негативних тенденцій.

Дискримінантний аналіз є одним із найважливіших інструментів системи раннього попередження банкрутства та методом його прогнозування. Тест на банкрутство Тамарі (фінансовий аналітик «Bank of Israel» є попередником дискримінантного аналізу. В основу тесту Тамарі покладено шість показників: коефіцієнт забезпеченості власним капіталом, прибутковість капіталу; абсолютна ліквідність; коефіцієнт співвідношення вартості товарної продукції до запасів готової продукції на складі; коефіцієнт основного капіталу; коефіцієнт, що відбиває залежність обороту від реалізації дебіторської заборгованості. [1, с.252]

Діагностика банкрутства підприємств базується на чотирьох принципах.

Методологічну і методичну допомогу фінансовим службам неплатоспроможних підприємств надає створене в Україні Агентство з питань запобігання банкрутства підприємств і організацій. Це агентство рекомендує проводити поглиблений аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств за допомогою системи фінансових коефіцієнтів платоспроможності, ліквідності та ділової активності. [2, с.458]

До прогнозування фінансової неспроможності суб'єктів господарювання існує багато підходів. Методикою прогнозування банкрутства є будь-яка методика оцінювання кредитоспроможності. У зарубіжній практиці поширення набули дві моделі – Альтмана і Срінгейта, названі на честь їх авторів.

У вітчизняній практиці зазначені моделі застосовуються мало, так як не враховують галузеві особливості розвитку підприємств та притаманних їм форм організацій бізнесу, тобто йдеться про суто теоретичний характер підходів до прогнозування банкрутства. Дані такого прогнозування є вельми суб'єктивними і не дають підстав для практичних висновків. Потрібно розробити вітчизняні моделі прогнозування з урахуванням галузевих особливостей.

Список використаних джерел

1. Насінник В.З. Фінансова санація та реструктуризація підприємств. Тернопіль: ТАНГ, 2014 р. 252 с.
2. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. – 3-тє, Вид., випр.. і доп. Київ,: Знання, 2008. 483 с. (Вища освіта ХХІ століття). с.454-458

Мазуркевич Є.Я., група Ф-171

Ткачук Н.П.

Вінницький кооперативний інститут

THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF UKRAINIAN SOCIO-HUMANITARIAN SPACE IN CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Basic national interests and geopolitical priorities are the basis for the formation of strategic objectives and goals of the foreign policy of Ukraine. Today, the basic national interest and the main geopolitical priority of Ukraine's foreign policy is its development as an independent state along with the preservation of national values, sociocultural identities, ensuring economic security and political sovereignty. The realization of this basic national interest is an important prerequisite for ensuring security, welfare, social and cultural progress for all citizens of Ukraine.

An analysis of the process of social transformations in our country and the state of scientific support of public administration with the relevant transformations in the defining spheres of society's life indicates the urgent need for interdisciplinary research on the issues of socio-humanitarian development of Ukraine. The relevance of it is also enhanced given the European integration course of our country.

Experts particularly argue that Ukraine's European choice is closely linked with the direction and nature of transformations in our country. The priorities of our development and our goals coincide with the goals and standards of the European Union [1]. Therefore, without taking into account the European integration context, it would hardly be possible to either adequately analyze the current stage of the formation and development of the socio-humanitarian field in Ukraine, or to see the prospects for the further functioning of the socio-humanitarian sphere.

Currently, you could hardly find outright opponents of the course

towards European integration in the scientific and expert community and among politicians, especially since it has been Ukraine's official priority for many years. Indicative expressions regarding this statement are as follows: "The basis of the economic and social prosperity of Europe is primarily culture and civilization. It was Europe that created the modern world as it is; it was here that the foundations of modern statehood, civil society, an effective market economy and social justice systems were laid. European history is the history of wars, victories, technological achievements, but above all, it is the story of the birth of ideas, values and great culture, which is why Europe looks so attractive." [3]

However, according to experts, the mass mastery of European phraseology often hides a very shallow understanding of the mechanisms for implementing such an ambitious task [2, p. 129]. After all, a country that aspires to the European community must not only prove its ability to adhere to relevant norms and standards, but also work to increase the competitiveness of this association in the international arena and be a source of new prospects for the region's socio-humanitarian development, which, in its turn, means that Ukraine will have:

- To ensure a radical increase in the effectiveness of social spending and the organizational restructuring of the humanitarian sphere during the implementation of structural reforms;
- To increase the efficiency of use of national intellectual resources;
- To demonstrate the ability to take targeted and consistent steps in this direction to the near and distant prospects of not only the state, but the whole society.

That is not an easy task. However, there is no alternative and there is no short way to European standards, the product of European history, traditions, culture and the search for compromises, which are so attractive for Ukrainians.

The rapid and contradictory development of Europe, its multi-ethnicity contributed to the fact that European values were formed as a product of a number of religious and philosophical traditions. The ideas of the Greeks and Romans, Christianity, Judaism, humanism and the Enlightenment and an active dialogue with Islamic and Arab culture contributed to the creation of a powerful system of universal values. Cruel wars and cataclysms crystallized a humanistic approach to a person, human life and health.

Naturally, the guarantee of compliance with humanistic values and

standards is democracy, which ensures equality, peace, social justice, citizens' security, openness and social responsibility. Its important components are pluralism, tolerance, respect for someone else's point of view, recognition of freedom of conscience, guaranteed property rights of others. However, democracy is inconceivable without civil liability of a person, which implies not only relentless observance of laws, but also active opposition to legal nihilism and passivity. Important conditions for a democratic society are civic education, competence, the development of respect for human rights, and the ability to find a compromise.

It is appropriate to refer to the current state of such a space in Europe. As you know, unlike ours it is sufficiently formed, but nevertheless is constantly subjected to erosion due to the loss of historical, spiritual and cultural values. Therefore, the problem of "multiculturalism" that engulfed Great Britain, France, Germany and many other European countries, which are known for their traditional standards of democracy, takes on a slightly different meaning for the emerging socio-humanitarian sphere. We should be talking about the development of the socio-humanitarian sphere of Ukraine in the context of the existing challenges, both internal and external.

It is not without reason that scientists and practitioners note that such a value as "democracy" has become the starting point for the rooting of the practice of manipulating the opinion of the people in Ukraine and the spread of political deception and other negative phenomena: "Moreover, violence, social, humanitarian and economic terror are in accordance with the existing 'democratic' norms and rules"[4]. The point is that it is not enough to proclaim the course towards EU for tactical reasons: it is important that both the government and the opposition forces are inherently European. Ukraine can enter the community of European nations as a full member, successfully form and develop its own socio-humanitarian space, while adequately protecting its national interests only under such conditions.

References

1. Барановський Ф. Спільність внутрішніх та євроінтеграційних потреб вдосконалення політичної системи України / Фелікс Барановський // Український центр політичного менеджменту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=87&c=2158>
2. Жаліло Я. А. Євроінтеграційні перспективи України: від декларації - до дій / Я. А. Жаліло // Стратегічні пріоритети. - 2009. -

№ 3 (12). - С. 129-135.

3. Кличко В. Європейські цінності і Україна / Віталій Кличко // Українська правда [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://blogs.pravda.com.ua/authors/klitchko/4dd6871d3c6c5/>

4. Розпутенко І. "Яка закваска, таке й тісто" = Яка еліта, така й держава / Іван Розпутенко [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nru.org.ua/blogs/blog-kuts-pawlo/kuts-writes/article/jaka-zakvaska-take-i-tisto-jaka-elita-taka-i-derzhav.html>

**Мазуркевич Є. Я., Калита С. В.,
група Ф-171
Коледж економіки і права
Вінницького кооперативного інституту
Науковий керівник:
Морозова Л.П., д.фл.н., професор**

РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розбудови України розвиток місцевого самоврядування є одним з пріоритетних напрямів державної політики. Розвиток держави неможливий без розвитку регіонів, від того, наскільки сильною є регіональна влада, як вона забезпечує надання соціальних послуг населенню.

Місцеве самоврядування – право та змога органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення. Це право здійснюється радами або зборами, члени яких вільно обираються таємним голосуванням й які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи.

Правовою основою місцевого самоврядування в Україні є Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», закони і підзаконні нормативно-правові акти, що приймаються на їх основі, а також акти органів місцевого самоврядування, що приймаються в рамках їх компетенції.

Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної

власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад. Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

Держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою.

Органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності.

Діяльність органів місцевої влади спрямована на задоволення суспільних потреб громадян і, у першу чергу, пов'язаних з отриманням життєво необхідних послуг.

Місцеві бюджети є фінансовою базою місцевого самоврядування і від обсягу ресурсів, що акумулюються в цих бюджетах, залежить наскільки результативно місцеві органи влади будуть виконувати покладені на них повноваження.

Увесь комплекс сучасних місцевих рад України можна умовно розділити на три групи. До першої належать сільські, селищні, міські ради – так звані ради “базового рівня”. Їх характерними рисами є те, що: вони представляють територіальну громаду відповідного села, селища або міста та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України. Відповідно до закону їх очолює виконавчий орган, головує на засіданнях місцевої ради сільський, селищний, міський голова, який обирається на прямих виборах шляхом таємного голосування строком на п'ять років в порядку, визначеному законом, і здійснює свої повноваження на постійній основі.

До умовної другої групи можна віднести районні в місті ради, які є представницьким органом внутрішньоміської (районної у місті) громади, яка не виступає самотійним суб'єктом місцевого самоврядування.

До третьої умовної групи можна віднести районні та обласні ради. Обласні та районні ради відрізняються тим, що не являють собою представницькі органи обласних та районних громад.

Правовою основою місцевого самоврядування в Україні є Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», закони і підзаконні нормативно-правові акти, що приймаються на їх основі, а також акти органів місцевого самоврядування, що приймаються в рамках їх компетенції.

Система місцевого самоврядування є досить розгалуженою, що визначає вимогу системності для очікуваних реформ. Ключовим інструментом для успішної трансформації вітчизняної системи місцевого самоврядування має бути науковий та інституційний супровід реформ.

Список використаних джерел

1. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні : підручник / за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ ; Вид-во “Фенікс”, 2010. – 400 с.

2. Мамонова В. В. Система місцевого самоврядування / В. В. Мамонова // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 5. – 2011. – С. 342–344.

3. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування в Україні : навч. посіб. / П. Д. Біленчук, В. В. Кравченко, М. В. Підмогильний. – К. : Атіка, 2000. – 304 с.

Мамонов П.Д., к.т.н.

Гребінь В.В., група ХТ-171

Вінницький кооперативний інститут

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ

Зовнішньоекономічна діяльність є важливим фактором економічного розвитку нашої країни, яка на всіх етапах розвитку впливала на вирішення її загальнодержавних, економічних, соціальних проблем в цілому, окремих регіонів, об'єднань, підприємств. Сьогодні немає практично жодної сфери господарювання, яка не була б задіяна у зовнішньоекономічній

діяльності.

Одними з найважливіших складових зовнішньоекономічної діяльності є зовнішня торгівля товарами, послугами та інвестиційна діяльність. Вона є основним джерелом валютних надходжень, поповнення обігових коштів підприємств та доходів бюджету.

Зовнішня торгівля товарами та послугами - перша і найважливіша форма міжнародного економічного співробітництва, яка у більшості країн за вартісним обсягом обороту займає провідне місце серед інших форм співробітництва та є одним із важливих індикаторів стану економіки.

Суб'єкти підприємництва області постійно ведуть пошук нових шляхів виходу на світовий ринок та розширення діяльності в цьому напрямку, та продовжують підтримувати партнерські зв'язки і нарощувати обсяги зовнішньої торгівлі. Зовнішньоторговельні операції з товарами суб'єкти господарювання області здійснювали з партнерами із 138 країн світу.

Зовнішньоторговельний оборот товарів у 2018р. склав 1992,5 млн.дол. США та збільшився, проти 2017р., на 367,7 млн.дол. або на 22,6%.

Частка Вінниччини у загальнодержавному обсязі експорту та імпорту товарів зросла в порівнянні з 2017р. і склала 3,0% та 1,0%, відповідно. За обсягами експорту товарів область посідає 11 місце (у 2017р. – теж 11), за обсягами імпорту – 15 (у 2017р. – 18).

Обсяги експорту товарів становили 1429,5 млн.дол. США і збільшились, порівняно з 2017р., на 17,4% (по Україні – на 9,4%); обсяги імпорту склали 563,0 млн.дол. і збільшились на 38,3% (по Україні – на 15,2%). Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 866,5 млн.дол. (у 2017р. позитивне сальдо досягало 810,6 млн.дол.). В цілому по Україні сальдо від'ємне і становить –9801,1 млн.дол. (табл.1.)

Таблиця 1

Динаміка зовнішньої торгівлі області (млн.дол. США)

	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Експорт							
товарів	566,3	679,3	742,2	846,9	983,0	1217,7	1429,5
послуг	34,1	59,3	66,4	62,9	66,1	78,8	98,5
Імпорт							
товарів	344,7	496,2	428,2	266,7	299,4	407,1	563,0
послуг	68,7	33,2	15,1	11,8	14,9	13,0	15,1

Найбільше товарів було експортовано (млн.дол.США) до Індії (222,5), Польщі (134,2), Китаю (112,8), Білорусі (76,5 млн.дол.), Іспанії (58,6), Туреччині (52,6), Італії (49,1), Єгипту (47,7), Румунії (47,3), Німеччині (46,5) інших.

Експортні поставки найбільше зросли до Філіппін (у 8,8 раза), Джибуті (у 8,3 раза), Лівії (у 8,1 раза), Саудівської Аравії (у 5,1 раза), Узбекистану (у 5,0 раза), Великої Британії (у 3,4 раза), Лівану (у 2,4 раза), Об'єднаних Арабських Еміратів та Румунії (у 2,3 раза), Індонезії (у 2,1 раза), Вірменії (у 1,7 раза), Ізраїлю, Китаю та Оману (у 1,6 раза), Таїланду (на 44,8%), Литви (на 36,7%), Єгипту (на 36,5%), Тунісу (на 36,3%) та Казахстану (на 34,8%).

Одночасно суттєво зменшились обсяги експорту до Пакистану (у 7,1 раза), Албанії (у 6,3 раза), Сомалі (у 5,8 раза), Судану (у 5,2 раза), Шри-Ланки (у 4,8 раза), Греції (у 3,9 раза), М'янми (у 3,1 раза), Туркменістану та Алжиру (у 2,9 раза), Чехії (у 2,5 раза), Естонії (у 2,4 раза), Іраку (у 2,3 раза), Латвії (у 2,2 раза).

В загальному обсязі імпорту найбільші надходження здійснювались (млн.дол.) із Китаю (114,0), Німеччини (73,7), Польщі (52,9), США (37,3), Румунії (31,8), Білорусі (28,0), Туреччини (27,3), Італії (23,3), Російської Федерації (21,5), Чехії (18,5), Нідерландів (16,2) та Сербії (14,5).

Асортимент товарів зовнішньої торгівлі області на протязі багатьох років залишається відносно стабільним. Основу його складають такі групи товарів, як жири та олії тваринного або рослинного походження (їх частка в загальному обсязі зовнішньої торгівлі товарами становить 25,3%), продукти рослинного походження (18,6%), готові харчові продукти (11,7%) і машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання (10,7%).

Крім того, вагома частка належить деревині та виробам з деревини (7,4%), продукції хімічної промисловості (4,6%), живим тваринам, продуктам тваринного походження (4,3%), недорогоцінним металам та виробам з них (4,2%),

Слід зазначити, що в експорті домінуюче місце займають поставки жирів та олії тваринного або рослинного походження і продуктів рослинного походження (відповідно, 34,6% та 24,8% загального обсягу експорту). Поставки готових харчових продуктів становили 14,7% загального обсягу експорту. На поставки інших товарів припадає- 23,1%.

За попередніми даними у 2018р. підприємства Вінниччини в

зовнішній торгівлі послугами співпрацювали з резидентами із 115 країн світу, а саме, надавали послуги резидентам із 105 країн світу, проти 105 у 2017р., а отримували – з 56 країн, проти 54.

Зовнішньоторговельний оборот послуг становив 113,7 млн.дол., при цьому обсяги експорту та імпорту склали, відповідно, 98,5 і 15,1 млн.дол. Проти 2017р. обсяги експорту та імпорту збільшились відповідно на 24,9% та 16,7%. Баланс зовнішньої торгівлі послугами позитивний і складає 83,4 млн.дол. В загальному обсязі послуг України частка послуг області (як в експорті, так і в імпорті) залишається незначною – відповідно, 0,8% (проти 0,7% у 2017р.) та 0,3% (проти 0,2% у 2017р.). В загальнодержавному обсязі серед інших областей Вінниччина посідає 11 місце в експорті, (у 2017р. – 11) та 22 місце в імпорті послуг (у 2017р. – 22).

Одним із найважливіших партнерів зовнішньої діяльності є Канада з якою з 1 серпня 2017р. була запроваджена Угода про вільну торгівлю між Україною і Канадою, яка передбачає масштабну тарифну лібералізацію – понад 98% товарів українського походження можуть експортуватись до Канади без сплати ввізних мит. Для одержання преференційного доступу необхідно, щоб товар мав українське походження.

Для цього в Угоді сформульовано правила походження товарів. Які визначають країну, в якій товар був повністю вироблений, або був підданий достатній переробці (обробці) відповідно до критеріїв походження.

Перед тим як визначати походження товару необхідно класифікувати товари до шестизначного рівня за Гармонізованою системою опису та кодування товарів (ГС), яка діє в усіх 200 світових державах учасниках зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі ЄС і Україні. При цьому складним питанням є визначення об'єктивного коду товару, який залежить від багатьох стандартних показників якості товару.

Так для цього необхідно знаходити аналог товару, або істотні властивості, враховувати зібраний це товар, чи розібраний, яка частина певного виду інгредієнта, складу сировини, вид тари та пакувальних матеріалів, або якщо в товарі є складові іноземного походження вони повинні бути перероблені і відповідати українським стандартам

Таким чином Вінниччина за останні 5 років інтенсивно нарощує експортні поставки своєї продукції. Причому значна частина з яких

це харчові продукти, які експортуються в високо розвинуті європейські держави, що підтверджує їх відповідність стандартам Європи і високу якість.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Головного управління статистики у Вінницькій області. (Електронний ресурс). – Режим доступу: www.vn.ukrstat.gov.ua

Мандрук О. І., МН-185

Прицюк Л.А., к.е.н.,

Паночишен Ю.М., к.т.н.

Вінницький кооперативний інститут

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ «ТРИ ЛІНІЇ ЗАХИСТУ»

З метою сприяння побудові ефективної та дієвої системи управління банківськими ризиками НБУ було розроблене «Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах», у якому містяться рекомендації банкам будувати таку систему на принципі «три лінії захисту» [2]. При цьому головною особливістю нового підходу до ризик-орієнтованого банківського внутрішнього контролю, є перебудова існуючої системи організації управління банківськими ризиками, зокрема, згідно нових вимог НБУ:

- Наглядова Рада банку тепер не лише здійснює нагляд за діяльністю банку, а й включена до системи управління банківськими ризиками як складова, тому несе свою частку відповідальності за її ефективне функціонування;

- у банках обов'язково створюється підрозділ контролю за дотриманням в установі усіх юридично-нормативних вимог (комплаєнс) та призначається керівник, наділений правом заборони (вето) на рішення керівних органів банку, які можуть призвести до порушення законів чи нормативно-регулятивних актів, стандартів, виникнення конфлікту інтересів;

- у банках обов'язково створюється підрозділ внутрішнього аудиту, який забезпечує III лінію захисту;

- система управління банківськими ризиками будується на принципі «три лінії захисту», з чітким розподілом прав і обов'язків служб кожної з ліній захисту.

Коротко характеризуємо систему управління ризиками будується на принципі «три лінії захисту».

I лінія захисту – сфера відповідальності вищого операційного керівництва, яке оцінює, регулює та мінімізує ризики, а також забезпечує ефективне функціонування системи внутрішнього банківського контролю.. Основною ціллю першої лінії захисту є зважене прийняття ризиків та управління ними.

II лінія захисту є незалежним доповненням I лінії. На цьому рівні здійснюється поглиблена оцінку ризиків, їх аналіз, контроль, постійний моніторинг та складання звітності. Крім цього, такий підрозділ, окрім фінансового контролю, збирає та представляє керівництву банку та бізнес-підрозділам усю інформацію про стан діяльності банку та звіти про прибутки (збитки). На II лінії захисту важливу роль відіграє комплаєнс-служба, яка здійснює постійний моніторинг дотримання у банку законодавства, правил, норм і стандартів. Політику комплаєнс-контролю затверджує Наглядова Рада банку.

III лінія захисту – повністю незалежна служба внутрішнього банківського аудиту, яка відповідає за оцінку і аналіз якості усієї системи внутрішнього банківського контролю, у тому числі I та II ліній захисту, системи управління банківськими ризиками, включно з організаційною структурою, стратегічним плануванням тощо. Особливостями III лінії захисту є: незалежність, підзвітність перед керівництвом банку та акціонерами повноваження на оцінку ефективності I та II ліній захисту та розробку заходів із виправлення недоліків чи помилок в системі внутрішнього банківського контролю. Інститут внутрішніх аудиторів та Базельський комітет з питань банківського нагляду вимагають, щоб усі три лінії захисту мали чітко визначені права і обов'язки, а їхня діяльність відповідала прийнятим банком політикам, процедурам та правилам звітності [4].

Умовами для ефективного внутрішнього банківського контролю за принципом «три лінії захисту» є:

- наявність чіткої політики банку, процедур та механізмів функціонування системи внутрішнього банківського контролю;
- виключення дублювання діяльності кожної лінії захисту;
- незалежність ліній захисту та чітко визначена ієрархія підзвітності ліній захисту;
- наявність системи оперативного обміну інформацією та співпраці між усіма лініями захисту;

– належний професійний рівень працівників, задіяних в системі внутрішнього банківського контролю [1].

Слід взяти до уваги й думку Л. Примосткої про те, що реалізація згаданої вище нової системи внутрішнього банківського контролю, потребує не стільки зміни форм чи методів здійснення, скільки розвитку змістовної компоненти цієї системи у предметно-об'єктивній сфері, формулюванні завдань, напрямів і цілей, та підбору чи адаптації відповідного інструментарію [3].

Список використаних джерел:

1. Домінова І. В. Управління ризиками електронного банкінгу. Дис... к.е.н.: спец. 08.00.08. К. 2018.

2. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах. Постанова Правління НБУ від 11.06.2018 № 64. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18>.

3. Примостка Л. О. Управління банківськими ризиками: н. пос. К. 2007. 600 с.

4. IIA Position Paper: The three lines of defense in effective risk management and control. The Institute of Internal Auditors. January 2013. 10 p.

**Мартинюк Т. М., к.ю.н., викладач
Чернівецького кооперативного
економіко-правового коледжу**

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ

Аналізуючи проблеми правореалізації в сучасному українському суспільстві, зокрема, пов'язані із захистом і реалізацією прав людини, вчені все більше уваги приділяють психологічним факторам впливу на ці процеси. Особливе місце при цьому посідає дослідження менталітету і ментальності українців, які безпосередньо пов'язані з їх психологічними та етнокультурними особливостями. При цьому терміни «менталітет» і «ментальність» не мають загальноприйнятого визначення серед правників, психологів та інших дослідників: деякі з них використовують ці поняття як синоніми, інші їх диференціюють, даючи досить різні визначення.

Можна погодитися з А.Я. Гуревичем, який підкреслює, що

ментальність як узагальнений спосіб сприйняття світу, манера відчувати та думати, що властива людям певної епохи, є предметом психологічного дослідження [1, с. 169]. Взагалі, більшість вчених вважає, що ментальність – це певні психологічні настанови, засоби сприймання, манера відчувати й мислити, це прояв колективної психіки, невідрефлексований і не систематизований цілеспрямованими зусиллями.

На нашу думку, різниця між поняттями «ментальність» і «менталітет» досить умовна і не принципова, адже ці поняття походять від єдиного англійського слова «*mentality*». Видається, що «ментальність» і «менталітет» спочатку виникли як різні україномовні інтерпретації одного й того ж іноземного слова. Крім того, менталітет так само, як і ментальність, досить часто ототожнюється з національним характером, національною свідомістю, національною психологією. Менталітет теж характеризує глибинні феномени людської психіки, індивідів та етносів, які визначають характер і спосіб його сприйняття, осмислення і практичного ставлення до природи, суспільства, людини. Менталітет, як і ментальність, не вичерпується сферою свідомості, а містить також несвідомі феномени людської психіки [2, с. 95]. Але при дослідженні проблеми захисту і реалізації прав людини вважаємо доречним вживати все ж таки термін «ментальність», який сприймається більшістю вчених як ширший за «менталітет».

Аналізуючи психологічні аспекти правосвідомості, можна зробити висновок, що ментальність знаходиться у певному співвідношенні з національною свідомістю, у тому числі правосвідомістю. Фактично ментальність виступає одним з головних факторів формування національної свідомості, яка включає певні стереотипи мислення і уявлення про культурні, політичні, економічні, історичні, правові явища тощо. Очевидно, що одними з таких національних стереотипів, що стосуються прав людини, є наступні:

1) відсутність *de facto* рівності прав всіх громадян, задекларована Конституцією України 1996 р.;

2) відсутність осіб, які б *de facto* забезпечили реалізацію і захист прав і свобод, існуючих *de jure*. Тобто у посадових осіб, які повинні були б забезпечувати і реалізовувати ці права і свободи, немає відповідної мотивації.

Національна ментальність визначає сукупність настанов правового характеру, які зумовлюють правову поведінку,

праворозуміння, правосвідомість індивіда, групи, суспільства в цілому і, як наслідок, формування певних правових інститутів та механізмів, вироблення «близької по духу» форми державного правління (автократичної, тоталітарної, демократичної тощо).

Виділимо основні правові стереотипи, властиві українській ментальності, які впливають як позитивно, так і негативно, на розвиток інституту прав людини.

Насамперед відзначимо таку особливість української ментальності, як «кумівство», яке сприяє максимальному забезпеченню і реалізації усіх прав (соціальних, політичних, економічних тощо) в рамках однієї групи та ідентичності «ми» (зокрема, до ідентичності «ми» можна віднести односільчан, земляків, родичів, друзів, корисних знайомих). З іншого боку, «кумівство» максимально не сприяє реалізації прав людей, які ідентифікуються як «інші», «не ми», тобто знаходяться поза визначеними стосунками.

Постійна боротьба українського народу за свою незалежність сформувала й знайшла своє відображення в іншому стереотипі: постійній боротьбі проти «злочинної влади», корупції, бюрократії, тощо. Свобода (особиста, політична, економічна і т. д.) останнім часом стала уявлятися як найвища цінність. У результаті сформувався також стереотип «корумпованої еліти», «бюрократичної верхівки», що означає, що ніхто не йде до влади з метою захисту інтересів та прав народу, мотивом є тільки власне збагачення.

Отже, можна стверджувати, що одним з визначальним факторів впливу на захист і реалізацію прав людини в Україні, національну, індивідуальну і групову правосвідомість є українська ментальність, яка в свою чергу залишається поняттям неуточненим. Але при наявності достатнього емпіричного матеріалу (соціологічних, психологічних, правових та інших досліджень), теорію ментальності можна ефективно використовувати для вивчення та аналізу інституту прав людини, вироблення ефективних механізмів реалізації та захисту прав і свобод людини в Україні.

Список використаних джерел:

1. Гуревич А.Я. Исторический синтез и школа «Анналов». – М.: Наука, 1993. – 327 с.
2. Фурман А.В. Психокультура української ментальності. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 95 с.
3. Старовойт І.С. Західноєвропейська і українська ментальність:

компаративний аналіз. – Тернопіль, 1995.

4. Истархов Э.А. Мифотворчество и стереотипы украинского политикума/ Сайт Центра социальных исследований «Демократические инициативы».- [http:// www.iniciativa.com](http://www.iniciativa.com).

Нагорна Ю. М., Дацюк Ю.С.

група РО -171

Фіногєєва С.М., викладач

Вінницький кооперативний інститут

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ГАРАНТІЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У системі головних складових інноваційної економіки «наука-освіта-виробництво», конструктивною ланкою є освіта. Важливу роль у підтримці економічного зростання та соціального згуртування відіграють вища освіта, дослідження та інновації. Збільшення вимог до навичок та компетентностей вимагає від освіти нових реагувань. Самі заклади освіти стають більш різноманітними за способами надання освіти та співпраці, включаючи зростання цифрового навчання та нові форми надання освітніх послуг. [3 с. 5]

Цілями вищої освіти є підготовка студентів до активного громадянства, підтримка їх особистого розвитку, творчої самореалізації, створення широкої бази передових знань і стимулювання досліджень та інновацій. Результатом взаємодії між викладачами, студентами та освітнім середовищем закладу є якість. Якість освіти – це сформованість соціальних, комунікативних, інформаційних компетенцій та якостей особистості до яких відносять критичне мислення, ініціативність, самостійність, творчість. Якість освіти регулюється Стандартами вищої освіти.

Цілі забезпечення якості створюють довіру до діяльності закладу освіти. До них належить: підзвітність – система забезпечення якості, що надає інформацію про належну якість діяльності закладу та покращення – рекомендації закладу вищої освіти щодо покращення його роботи.

Основними напрямками розвитку вищої освіти в Україні є інтеграційні процеси, розширення доступу до вищої освіти, її якість та ефективність використання фахівців з вищою освітою. Завдяки таким напрямкам заклади мають можливості використовувати більш

різноплановий, індивідуальний досвід. Одним із пріоритетів розвитку вищої освіти в Україні є співпраця з європейцями у сфері освіти.

Між європейськими агентствами зросло міжнародне співробітництво із забезпечення якості вищої освіти. Формами даного співробітництва є залучення іноземних фахівців з окремих дисциплін у процес оцінки якості вищої освіти або включення їх до складу комісій з акредитації; включення іноземних колег в орган управління; використання існуючих міжнародних стандартів і критеріїв при оцінці й акредитації та використання розроблених на міжнародному рівні показників рівня навченості для ступенів бакалавра та магістра [1].

Незмінним пріоритетом державної політики незалежної України є Європейська інтеграція, що передбачає активне освітньо-педагогічне співробітництво, становлення держави як повноправного учасника європейського освітнього простору.

Для України Євроінтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, вихід на світові ринки але насамперед на ринок ЄС. Як невід’ємна частина Європи, Україна орієнтується на модель соціально-економічного розвитку, яка діє в провідних європейських країнах [2].

Розвиток України визначається у загальному контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності культури: права людини, свободу пересування, свободу отримання освіти будь-якого рівня та інше.

Важливими напрямками культурно-освітньої і науково-технічної інтеграції визначено впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці і техніці, поширення власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС. Завдяки Євроінтеграції сьогодні вища освіта України оновлена змістом освіти та її результатами, законодавчою базою, новими кваліфікаціями тощо.

Внесок в якісну освіту для сприяння підвищення якості власної освіти шляхом заохочення країн-учасниць робить Європейська спільнота.

Європейська система забезпечення якості освіти ґрунтується на єдиних стандартах і рекомендаціях. Основними принципами Європейських стандартів є зацікавленість студентів і роботодавців у високій якості вищої освіти та система забезпечення якості, яка відповідає своїй меті і не ускладнює роботу

закладів освіти. Інструментом загальної світової тенденції є Болонський процес.

У Болонських перетвореннях участь вищої освіти України спрямована на її розвиток і набуття нових якісних ознак.

В історії Європи розрізняють англійську модель якості освіти, що базується на внутрішній самооцінці академічної спільноти, і французьку, яка ґрунтується на зовнішній оцінці ЗВО з погляду його відповідальності перед суспільством.

В кожній країні до забезпечення й оцінки якості вищої освіти існують свої підходи.

Європейська політика вищої освіти важлива й цікава досвідом і високою активністю. Саме Радою Європи та Європейською комісією розробляються і здійснюються різні заходи та проекти, впроваджуються нові ідеї, розвиваються міжнародні зв'язки та обміни, які стимулюють партнерів щодо визнання національних дипломів у європейському масштабі [4].

Список використаних джерел

1. Гаранții качества высшего образования: глоссарий. Экспертиза качества профессионального образования. материалы семинара М: МГУ им. М.П. Огарёва, 2014. С. 315
2. Європейська інтеграція України: Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри Матеріали XX Всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих науковців, аспірантів та студентів 27.10.2016 р.
3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К: ТОВ “ЦС”, 2015. – С. 2, 4-5.
4. Хоружий Г. Ф. Європейська політика вищої освіти: монографія, Полтава: Дивосвіт, 2016. С. 384.

**Олексій В.С., Гончарук В.А., група Ф-171
Коледж економіки і права ВКІ
Науковий керівник: Морозова Л.П., д.фл.н.,
професор**

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Євроінтеграційна політика України це - досить складний процес,

який не обмежується в часі моментами підписання договорів про приєднання до ЄС та набуттям ними чинності.

Євроінтеграція – цивілізаційний вибір України, одна з ключових вимог Революції гідності. У системі зовнішньополітичних пріоритетів України вона посідає особливе місце.

Питання європейської інтеграції та виконання Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та їхніми державами-членами, очевидно, не є новим на порядку денному життя країни. Однак навряд чи воно є зрозумілим з позиції амбітності та комплексності внутрішньої домашньої роботи, яку мають виконати всі державні інституції, бізнес та громадяни.

За останні 3 роки, коли відбувалося тимчасове застосування окремих положень Угоди, а також коли вона запрацювала в повному обсязі, можна узагальнити певний досвід і зробити перші висновки. За ці роки Україна пройшла дуже складний шлях наповнення євроінтеграційних прагнень реальним змістом. Сьогодні з впевненістю можна говорити про те, що інституційні та правові основи, необхідні для виконання Угоди про асоціацію, вже закладені. Зокрема, був затверджений План пріоритетних дій Уряду до 2020 р., який ґрунтується на зобов'язаннях в межах Угоди про асоціацію.

25.10.2017 р. Уряд затвердив найбільший за свою історію урядовий акт – План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони. Його особливістю є те, що він базується на ґрунтовному аналізі зобов'язань в межах Угоди, зокрема на аналізі актів права ЄС, імплементація яких передбачена її положеннями, та надає можливість кожному чітко сформулювати бачення змін в усіх 25 сферах правовідносин, які охоплюються зобов'язаннями в межах Угоди про асоціацію.

В Україні настав новий важливий історичний етап відносини з Європейським Співтовариством – підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Угода про асоціацію - це великий економічний та політичний проект, який повинен був стати одним з інструментів модернізації української держави: поглиблення відносин між Україною та ЄС, подальшої трансформації України в державу з плюралістичною демократією та вільною ринковою економікою, що забезпечить входження її в економічний, політичний та правовий простір ЄС. Успішна реалізація євроінтеграційної політики, зокрема

підготовка до підписання, підписання та виконання основних положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, вимагає поетапне створення такої системи державного управління, що забезпечить становлення України як високорозвинутої, правової, цивілізованої європейської держави з високим рівнем життя, соціальної стабільності та справедливості, культури та демократії, дозволить їй стати впливовим чинником у світі, що відкриє шлях до повноправного членства в Європейському Союзі. Дотримуючись позиції, що євроінтеграційні процеси є, насамперед, питанням внутрішньої політики держави, реалізація якої дозволить досягти рівня європейських стандартів у всіх сферах суспільного життя, ми пропонуємо розглядати європейську інтеграцію як технічний процес, який складається з трьох етапів.

Основні етапи реалізації євроінтеграційної політики України:

I етап: підготовка до підписання та підписання Угоди про асоціацію:

- розробити стратегічний програмний документ та Технічний календар виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
- провести публічне обговорення всіх документів у сфері європейської інтеграції та змісту реформ;
- виконати критерії, що розробив ЄС для підписання Угоди про асоціацію;

II етап: Імплементация положень Угоди про асоціацію:

- вдосконалити інституційно-організаційну структуру управління та координації євроінтеграційної політики України;
- забезпечити у державному бюджеті пріоритетного фінансування заходів у сфері європейської інтеграції;
- створити відповідну нормативно-правову базу, що забезпечить виконання положень Угоди про асоціацію;

III етап: підготовка України до інтеграції в європейський політичний, економічний та правовий простір:

- запровадити концептуальні засади реформування ключових елементів системи державного управління;
- залучити інститути громадянського суспільства до процесу інформування населення щодо засад євроінтеграційної політики, з метою отримання його підтримки;
- сформувати нові інститути, організаційні структури та інструменти державного управління;

Список використаних джерел

1. Мільчарек Д. Східний вектор зовнішньої політики ЄС: здобутки та проблеми. – Львів: РАСТР-7, 2016. – 151-156 с.
2. Артьомов І. Інтеграція європейська: Енциклопедичний словник з державного управління уклад. – Київ: НАДУ, 2010 – 117-123 с.

**Опар Н.В., асистент кафедри
документознавства та
інформаційної діяльності
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сьогодні система вищої освіти в Україні переживає новий етап свого розвитку, пов'язаний з активними процесами інтеграції нашої країни до Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Одним з пріоритетних напрямів реформування державної освітньої політики України в умовах євроінтеграції є забезпечення її якості. Висока якість вищої освіти є надзвичайно важливою для здобувачів вищої освіти, установ та суспільства. Інтеграція принципів забезпечення якості вищої освіти стала загальноєвропейською проблемою, оскільки необхідність чіткого забезпечення якості та акредитації була визначена однією з цілей Болонського процесу. Державна політика України в галузі освіти характеризується безперервним напрацюванням і здійсненням заходів щодо її реформування. В умовах інтеграції до ЄПВО важливим є функціонування системи вищої освіти, яка б відповідала вимогам економіки та ринку праці, базувалася на сучасних науково-технічних досягненнях та працювала на засадах відкритості, прозорості та демократичних цінностях.

У Конституції України, Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту» закріплено пріоритетні напрямки розвитку освітньої сфери загалом, та особливості забезпечення якості вищої освіти зокрема. Під забезпеченням якості вищої освіти будемо розуміти сукупність заходів та інструментів, що застосовуються та проводяться на різних рівнях для визначення та гарантування якості

вищої освіти та надання вагомих доказів для демонстрації відповідності стандартам вищої освіти, які приймаються та визнаються роботодавцями, навчальними закладами та іншими зацікавленими сторонами на національному та міжнародному рівнях.

Законом України «Про вищу освіту» передбачено, що система забезпечення якості вищої освіти в Україні повинна складатися із системи забезпечення закладами вищої освіти (ЗВО) якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості); системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти та системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти [1].

Проаналізувавши положення Закону України «Про вищу освіту», можна виділити такі інструменти забезпечення досягнення цілей якості освіти, які застосовуються різними суб'єктами на різних рівнях забезпечення якості вищої освіти: ліцензування освітньої діяльності; акредитація освітніх програм; державний нагляд (контроль) за діяльністю навчальних закладів; перевірка діяльності системи забезпечення якості ЗВО; зовнішня (незалежна) оцінка системи забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості освіти); внутрішня оцінка якості вищої освіти; моніторинг якості освіти; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних та педагогічних працівників ЗВО, забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; проведення зовнішнього незалежного оцінювання [1].

Згідно принципів європейських стандартів ESG, заклади вищої освіти є першочерговими гарантами якості освітніх послуг. Також, враховуючи вимоги чинного законодавства України, ЗВО повинні мати систему внутрішнього забезпечення якості, яка відповідає вимогам до системи забезпечення якості. Оскільки на сьогодні в Україні, на жаль, відсутні чіткі вимоги до таких систем та беручи до уваги прагнення України вступити до ЄС, пропонуємо розглянути можливості функціонування та вдосконалення системи внутрішнього забезпечення якості, враховуючи тенденції та пропозиції європейського простору вищої освіти, на основі компетентнісного, системного та процесного підходів.

Системний підхід закладений безпосередньо у визначенні

внутрішнього забезпечення якості, яке функціонує як система, та містить у собі процеси планування, оцінювання, контролю та перевірки якості вищої освіти. Застосування процесного підходу пов'язане з тим, що забезпечення якості вищої освіти являє собою не одноразову процедуру, а тривалий системний процес, що враховує як потреби споживачів, так і ступінь їх задоволення. А в основі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є процеси навчання та викладання; планування, оцінювання, моніторингу та контролю якості навчання та викладання. Важливим елементом системи внутрішнього забезпечення якості є компетентнісно-орієнтоване навчання та дотримання культури якості (структурні, управлінські, культурні та психологічні компоненти). Також кожен ЗВО повинен мати програму заходів із забезпечення якості освіти, яка покликана сприяти вдосконаленню якості освіти з врахуванням розвитку тенденцій освітніх програм та вимог до них.

Отже, в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних процесів, а також інтернаціоналізації вищої освіти України, важливим є створення системи забезпечення якості відповідно до вимог Європейських стандартів вищої освіти. Вітчизняна система забезпечення якості вищої освіти потребує формування та модернізації освітніх стандартів, системи моніторингу якості, рейтингування ЗВО та приведення інструментів забезпечення якості вищої освіти до європейських принципів, норм та стандартів. Проте, необхідно розуміти, що забезпечення якості вищої освіти є тривалим та складним процесом, і потребує багато часу та зусиль. Держава, заклади вищої освіти, бізнес середовище та суспільство загалом усвідомлюють важливість даної проблеми, і намагаються сприяти її вирішенню.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. С. 2716.

**Павлюк В.А., к.філол. н.,
Павлюк А.І., група ПР-181
Коледж економіки і права
Вінницького кооперативного інституту**

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР

Оновлення української держави, нові соціальні умови, породжені змінами суспільного життя, сприяють формуванню нової гуманітарної політики, нового розуміння літературного питання.

Ми добре розуміємо, що Україна може утверджуватися у світі тільки через розуміння своєї незалежної національної суті. Це неможливо без повноцінної освіти так само, як неможливо без розвиненої економіки, мудрої зовнішньої політики.

Вивчення світової літератури разом з іноземними мовами, сучасними інформаційними технологіями, всесвітньою історією, географією є тим важливим фактором, що дозволяє говорити про інтеграцію української молоді в європейський цивілізований, а головне – культурний світ.

Розуміння того, що Україна – це не тільки подільські поля, херсонські степи, київські собори, а ще і віковична європейська держава, приходить і завдяки ґрунтовному вивченню курсу світової літератури, який має широкі можливості для виховання особистості, обізнаної з іншими культурами, миролюбно налаштованої до всіх націй. Цей принцип полікультурності освіти орієнтує на освоєння національно-культурних цінностей і врахування етнічних особливостей комунікантів. Він спрямований, з одного боку, на збереження і примноження культурної багатоманітності світу, а з іншого, на становлення культурної ідентичності окремої людини. Основними методичними напрямками у літературі, які сприяють цьому є:

- налаштування емоційно-інтелектуальної атмосфери зацікавлення чужою культурою та доброзичливе ставлення до неї;
- усвідомлення, що можливий діалог культур, який може бути «діалогом рівноправних партнерів», які прагнуть глибоко зрозуміти одне одного;
- опанування специфічними уміннями, необхідними для роботи з

інокультурним текстом (це, насамперед, уміння фіксувати і пояснювати прояви національного в культурі, аналізувати твір відповідно до його інокультурної природи).

У зв'язку з цим особливого значення у процесі вивчення літератури набуває принцип урахування інокультурного твору, який вимагає сприймання тексту як явища іншої культури, що неодмінно включає прагнення розшифрувати її національні коди. З ідеєю діалогу поглядів, творів, культур цілком узгоджується зростання питомої ваги компаративістики, зокрема її імагологічного аспекту.

Важливо посилити взаємозв'язок мистецтв, що дасть можливість розширити літературний контекст до меж культурного.

Надзвичайно важливо дивитися на твір з позиції тієї культури, яку він репрезентує. Адже кожний художній текст тією чи іншою мірою відображає національну картину світу. Існують етнокультурні компоненти комунікації, які відображаються в художніх творах і по-різному сприймаються представниками лінгвокультурних спільнот. Читач входить у світ чужої культури, розтлумачує кожне слово, адже може мати справу з прикладами символічності того, що в його лінгвокультурній спільноті не є символічним.

Щоб зрозуміти етнічні особливості образного складу мислення творів чужих культур пропонується: пошук етнокультурного компоненту твору, визначення його художньої ролі; дешифрування національної символіки за контекстом; аналіз елементів твору крізь призму національної специфіки; моделювання твору без етнокультурного компоненту; аргументація національної належності твору.

Отже, світова література дає можливість здійснити віртуальну подорож «за кордон», до інших країн, до інших національних традицій, що утворюють багатоголосий ансамбль світової культури, зрозуміти безцінні скарби морального й естетичного досвіду європейського суспільства. Саме завдяки літературі можна долучитися до надбань європейського культурного простору, а також визначити своє місце у складній парадигмі життя.

Список використаних джерел:

1. Наливайко Д.С. Роль літератури у формуванні духовної культури української нації як основи виховання молоді в сучасних умовах . Зарубіжна література . 2003, № 9. С. 70-71.

2. Молодь за європейський вектор розвитку України. Зарубіжна література. №7, 2009. С.2-32.

3. Головченко Н. Вступні заняття як важлива складова структурно-стильового аналізу тексту. Зарубіжна література. №7, 2009. С.1-3.

4. Рогозянський В. Синтез мистецтв як основа сучасного уроку. Зарубіжна література в навчальних закладах. №1, 2003. С.2-6

**Петренко М.І., д.е.н., професор,
Гладунець А.М., група МН-185
Вінницький кооперативний інститут**

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ

Система управління активами – це система цілеспрямовано організованих взаємодій між об’єктом (елементами активів і джерелами їх фінансування та економічними відносинами в процесі їх формування та використання в межах даної економічної системи та у взаємозв’язку із зовнішнім середовищем) та суб’єктом управління (органами управління підприємства, які причетні до прийняття управлінських рішень щодо ефективного функціонування активів і капіталу) шляхом реалізації функцій управління.

В першу чергу для здійснення господарської діяльності кожен суб’єкт господарської діяльності повинно мати у своєму розпорядженні майно, яке повинно належати власникам бізнесу. Майно, яке належить власникам і яким вони користуються та розпоряджаються, відображається в його балансі.

Активи підприємства – це економічні ресурси, контрольовані підприємством у формі майнових цінностей у господарській діяльності з метою отримання прибутку.

Управління і аналіз активами підприємства, тобто його майном, дозволяє оцінити його динаміку і прийняти рішення про необхідні напрями їх зміни.

Система управління активами може бути представлена як замкнутий цикл послідовної реалізації функції управління цілеполягання, планування, організації, контролю і регулювання.

З точки зору практичного фінансового менеджменту даний управлінський цикл виступає як певна управлінська технологія, яка передбачає послідовність дій фінансових менеджерів, які базуються на застосуванні комплексу специфічних методів і інструментів

управління активами підприємства.

Враховуючи те, що роль активів у діяльності підприємства є основною, тому виробнича форма капіталу, тобто активи, здатні реалізувати саму ідею і місію створення і функціонування підприємства як бізнес-одиниці.

Аналіз господарської діяльності є важливим етапом в діяльності підприємства, він сприяє підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень, контролю та прогнозуванню діяльності підприємства шляхом дослідження змін і розвитку економічних явищ, виявлення відхилень фактичних даних від заданих параметрів та встановлення причинно-наслідкових зв'язків, які спровокували ці відхилення.

Аналізуючи літературні джерела в частині повноти розкриття методики аналізу стану активів, власного та залученого капіталу, встановлено, що визначене питання не достатньо розкрито у навчальній літературі, що, пояснюється тим, що дослідники розглядають лише окремі етапи здійснення аналізу стану активів та пасивів, які необхідні для визначення конкретних аспектів фінансового стану підприємства, ігноруючи при цьому вагому впливовість безпосередньо аналізу стану активів та пасивів на контроль та планування діяльності підприємства.

При проведенні аналізу господарської діяльності підприємства мають вирішуватися наступні завдання:

1) на основі вивчення причинно-наслідкового взаємозв'язку між різними показниками виробничої, комерційної і фінансової діяльності дається оцінка виконання плану по надходженню фінансових ресурсів і їх використанню з позиції покращення фінансового стану підприємства;

2) прогнозування можливих фінансових результатів, рентабельності, виходячи з реальних умов в господарській діяльності і наявності власного і позикового капіталу, розробка моделей фінансового стану при різноманітних варіантах використання ресурсів;

3) розробка конкретних заходів, спрямованих на ефективніше використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства.

Усі етапи аналізу активів не є самодостатніми. Здійснювати стратегічне управління компанією не можливо лише на основі даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. У той же час

неможливо провести стратегічний аналіз активів без їх кількісних оцінок, які відображаються у бухгалтерських та фінансових звітах.

Характеризуючи активи як об'єкт фінансового управління та аналізу, слід відзначити особливості їх окремих складових:

1. *Необоротні активи* - необоротні активи не змінюють своєї натурально-речовинної форми. Функціонування активів за їх основними формами:

1.1. Необоротні активи:

- а) основні засоби;
- б) незавершене будівництво;
- в) довгострокові фінансові інвестиції;
- г) відстрочені податкові активи;
- д) інші необоротні активи.

У процесі формування й управління необоротних активів необхідно враховувати їх переваги і недоліки порівняння з оборотними активами.

2. Оборотні активи:

- а) запаси (виробничі запаси, незавершене виробництво);
- б) інші види матеріальних активів;
- в) витрати майбутніх періодів.

Та частина оборотного капіталу яка перебуває у сфері обігу відноситься до *фондів обігу* (готова продукція на складі, товари відвантажені відповідно до договорів, грошові кошти на рахунках підприємства і у касі, дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, інші оборотні активи).

2.1. Нематеріальні активи.

3. Фінансові активи:

- а) грошові активи в національній валюті;
- б) грошові кошти в іноземній валюті;
- в) дебіторська заборгованість у всіх її формах;
- г) короткострокові фінансові вкладення;
- д) довгострокові фінансові вкладення.

Щодо основних ознак активів, пропонуємо наступну класифікацію:

4. Залежно від характеру володіння активами:

- а) власні активи;
- б) орендовані активи або які знаходяться у лізингу (оперативному, фінансовому).

5. За характером обслуговування видів діяльності:

- а) операційні активи;
 - б) інвестиційні.
6. За характером фінансових джерел формування активів:
- а) валові активи;
 - б) чисті активи.
7. За ступенем ліквідності активів:
- а) активи в абсолютно ліквідній формі;
 - б) високоліквідні активи;
 - в) середньоліквідні активи;
 - г) низьколіквідні активи;
8. Неліквідні активи.

Основні завдання управління необоротними активами підприємства полягають у забезпеченні своєчасного оновлення основних виробничих фондів та високої ефективності їх використання.

Основні етапи політики управління необоротними активами підприємства наступні:

1. Аналіз необоротних активів підприємства у попередньому періоді.
2. Оптимізація загального обсягу і складу необоротних активів підприємства.
3. Забезпечення своєчасного оновлення необоротних активів підприємства.
4. Забезпечення ефективного використання необоротних активів підприємства.
5. Формування основних принципів і оптимізація структури джерел формування необоротних активів підприємства.

Проведені дослідження дозволили сформувати систему управління активами підприємства, що передбачає визначення оптимальної величини оборотних активів, їх ефективне використання та розробку варіантів фінансування оборотних активів підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бланк, И.А. Управление активами. [Текст] : учебное пособие / И.А. Бланк — К.: “Ника-Центр”, 2000. — 720 с. — (Серия “Библиотека финансового менеджера”).
2. Бондаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств [Текст] // Інвестиції: практика та досвід. - 2008. - №4. - С. 40-44.
3. Григор'єва Т.Ю. Управління оборотними активами

підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/grigoreva-tyu-upravlinnya-oborotnimi-aktivami-pidpriemstva/>

4. Ізмайлова Н.В. Управління оборотними активами підприємств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук. Київ. - 2009. - 24 с.

5. Ковалев, В.В. Введение в финансовый менеджмент. [Текст] : учебное пособие / В.В. Ковалев – М.: Финансы и статистика, 2009. – 768 с.

6. Павленко І.М. Аналіз активів підприємства : задачі і пріоритети / І.М. Павленко, В.А. Верб, А.С. Семененко // Формування ринкової економіки. — 2011. — №25. — С. 52–62в

7. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. /За запг. ред . проф. М.І. Петренко. – Вінниця: Консоль, 2010.- 510 с.

8. Петряєва З.Ф. Організація і методика економічного аналізу: навчальний посібник / З.Петряєва. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. – 236 с.

9. Пілецька С.Т. Управління структурою капіталу підприємства / С.Т. Пілецька // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №3(7). – С. 79–83.

**Петренко М.І., д.е.н., професор,
Гладунець А.М. , група МН-185
Вінницький кооперативний інститут**

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО І КАЛЬКУЛЯЦІЮ СОБІВАРТОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Аудит витрат на виробництво і калькуляцію собівартості готової продукції (робіт, послуг) є трудомісткою ділянкою в аудиторській діяльності, що вимагає глибоких знань не лише нормативної документації, але і специфіки діяльності того або іншого підприємства. Оскільки аудит витрат на виробництво є перевіркою формування собівартості готової продукції (робіт, послуг), об'єктом аудиторської перевірки виступають калькуляційні розрахунки, що служать підставою для її визначення. Відсутність безперервної налагодженої калькуляційної роботи, а також перманентного контролю за собівартістю і рентабельністю готової продукції не

дозволяє надовго забезпечити для компанії отримання високих і стабільних доходів. Завдання аудитора зводиться до привертання уваги керівництва організації, що перевіряється, на пропуски і недоліки в обліку витрат і калькуляції собівартості готової продукції(робіт, послуг), а також до внесення відповідних рекомендацій по усуненню цих недоліків.

Аудит витрат на виробництво і калькулювання собівартості готової продукції(робіт, послуг) спрямований на рішення ряду завдань, а саме:

- 1) підтвердження достовірності даних фінансової та бухгалтерської звітності;
- 2) перевірка своєчасності, повноти і достовірності відображення фактичних витрат на рахунках бухгалтерського обліку;
- 3) встановлення доцільності понесених витрат;
- 4) перевірка забезпечення належного контролю за дотриманням встановлених кошторисів витрат;
- 5) перевірка відповідності обліку витрат на виробництво як усередині корпоративної, так і зовнішній бази;
- 6) аналіз і пошук шляхів підвищення ефективності витрат на виробництво і калькуляцію собівартості готової продукції(робіт, послуг).

Як і будь-який процес, аудит витрат складається з ряду послідовних етапів.

Розглянемо кожного з них:

Етап I. На цьому етапі аудиторів необхідно ознайомитися із специфікою веденням обліку на конкретному підприємстві. Отримана інформація у вигляді аудиторських доказів в подальшому виступатиме інформаційною базою для проведення аудиту. Також цей етап передбачає організацію облікового процесу, при цьому аудиторів слід звернути особливу увагу на робочий план рахунків, облікові номенклатури, а також на носії облікової інформації за витратами на виробництво і калькуляцію собівартості готової продукції(робіт, послуг). В результаті аудитором розробляються рекомендації по оптимізації роботи бухгалтерії і підвищенню ефективності системи бухгалтерського і управлінського обліку в частині витрат на виробництво.

Етап II. Цей етап припускає здійснення детального планування проведення аудиту витрат на виробництво. При цьому при здійсненні аудиту необхідно ознайомитися із специфікою діяльності

підприємства, визначити ефективність і надійність системи внутрішнього контролю, визначити об'єм вибірки інформації про витрати на виробництво і калькуляцію собівартості готової продукції (робіт, послуг), розрахувати рівень істотності і аудиторського ризику, а також розробити ряд аудиторських процедур, які застосовуватимуться під час проведення аудиту. На цьому етапі складається план і програма аудиту витрат на виробництво і калькуляцію готової продукції(робіт, послуг).

Етап III. На цьому етапі аудитор досліджує і вивчає динаміку і структуру витрат на виробництво, а також виявляє резерви скорочення витрат і збільшення прибули підприємства. При цьому аудиторіві необхідно використати ряд аналітичних методів, а також різні моделі, застосовані до організації, що перевіряється, виходячи як із специфіки виробничого процесу, так і її діяльності в цілому.

Етап IV. Цей етап припускає впровадження комплексу заходів по скороченню витрат і збільшенню доходів підприємства: за допомогою проведених контрольних і аналітичних процедур аудитор розробляє комплекс заходів, спрямованих на економічно доцільне зниження витрат на виробництво. Результатом цього етапу є надання так званих планів, рекомендованих керівництву організації до виконання, у вигляді додатків до аудиторського звіту.

Етап V. На цьому етапі необхідно вибрати схему обліку витрат на виробництво.

Етап VI. На цьому етапі необхідно провести підготовчі заходи з метою адаптації робочого плану рахунків і класифікації витрат на виробництво, що сприятиме ухваленню правильних управлінських рішень. Данні задачі можна досягти при проведенні CVP – аналізу, який надалі дасть можливість розрахувати максимальний прибуток, робити коригування у разі незапланованого зниження об'єму виробництва, виявити чинники, які чинять пряму дію на витрати підприємства, розрахувати точку беззбитковості, а також вибрати найбільш оптимальне рішення по управлінню витратами.

Таким чином, облік витрат на виробництво виступає ключовим елементом діяльності кожного господарського підприємства країни. Від того наскільки правильно і грамотно буде побудована організація цього процесу, залежатиме правильність і ефективність облікового процесу в цілому. Саме з цією метою на підприємствах необхідно регулярно проводити аудит витрат на виробництво, який дозволить сформулювати незалежну думку за результатами перевірки цієї ділянки

обліку, виявити наявні порушення і неточності, а також своєчасно усунути ці недоліки, надавши відповідні рекомендації і пропозиції.

Список використаних джерел:

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз. Теорія та практика: навч. посіб. /О.Я. Базилінська. – К.: ЦУЛ, 2011. – 328 с.
2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. / І.Є. Давидович. – К.: ЦУЛ, 2008. – 552 с.
3. Серпенінова Ю.С. Бухгалтерський облік : загальна теорія: навч. посіб. / Ю.С. Серпенінова, С.М. Гальцова, І.О. Макаренко; за заг. ред. Ю. С. Серпенінова . – Суми Університетська книга, 2015. – 316 с.

Петренко М.І., професор
Присяжний В.І., група МНз-185
Вінницький кооперативний інститут

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА В КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Аналіз і узагальнення тенденцій розвитку стратегічного управління витратами дозволили виділити основні принципи, до яких, на нашу думку, відносяться:

- стратегічне управління витратами, яке здійснюється не по факту, а за прогнозом;
- системність і періодичність стратегічного управління витратами; прозорість стратегічного управління витратами для усіх рівнів управління;
- стратегічна спрямованість рішення проблем підприємства(усі рішення приймаються з урахуванням стратегічних інтересів підприємства в цілому);
- стимулювання персоналу і забезпечення зацікавленості в ефективному стратегічному управлінні витратами;
- постійний управлінський облік поточного стану і контроль над основними показниками витрат;
- постійне вдосконалення і оновлення методів управління витратами.

Конструктивний аналіз розвитку теорії і практики стратегічного управління витратами дозволив нам виявити необхідні умови, які забезпечують ефективну реалізацію механізму управління витратами

підприємства (табл. 1).

На наш погляд методичними особливостями системи управління витратами з використанням CVP – аналізу являється використання залежності величини витрат від об'ємів реалізації вироблюваної продукції.

При цьому слід розуміти, що на підприємстві повинна функціонувати комплексна система управління витратами з використанням фінансового аналізу. Так, наприклад, при рівні рентабельності 20%, зменшенні витрат на 5% по впливу на прибуток підприємства рівноцінно зростанню об'ємів реалізації на 30%.

Побудова цієї схеми базується на наступному принципі: для того, щоб організувати управління витратами необхідно, в першу чергу, навчитися їх вимірювати і аналізувати.

У процесі фінансового аналізу і управління витратами підприємства потрібна особлива увага приділити їх виміру.

Тому схема управління витратами суб'єкта господарювання, на наш погляд, повинна включати, як мінімум, два рівні:

1. Виміру і аналізу.
2. Контролю над розміром і зниженням рівня їх витрат.

Вимір і аналіз витрат є першим етапом системи управління витратами у фінансовому менеджменті.

Ця аналітична процедура повинна включати наступні основні етапи [2, с.38-40]:

1. Збір даних по витратах з використанням системи центрів витрат і центрів прибутку підприємства.

2. Розподіл витрат на змінні і постійні з оцінкою суми змінних витрат, доводяться на кожну одиницю продукції, як правило.

3. Локалізації постійних витрат по видах продукції з використанням методу базового показника і ABC - технологій.

4. Проведення аналізу беззбитковості, якій повинен відповідати оцінці точки беззбитковості, запасу безпеки і прибутковості для кожного виду продукції.

5. Створення системи забезпечення планування прибутку підприємства, яке дасть можливість оцінити об'єми продажів для отримання запланованої суми прибутку, а також дасть можливість оцінити запас безпеки для планування об'ємів реалізації використовують інформацію про витрати.

Система аналізу і планування витрат на підприємстві повинна здійснюватися безперервно.

При цьому необхідно враховувати такі додаткові чинники:

- аналіз виробничих можливостей підприємства з урахуванням його потужностей(внутрішній чинник);

- аналіз рівня цін на продукцію і потреб ринку(зовнішні чинники)Виходячи з матеріалів аналізу, необхідно організувати діяльність відповідних підрозділів підприємства за контролем і зниженням витрат. Провідні учені-економісти пропонують використати три основні підходи до зниження витрат [7, с.252-255]. Аналіз структури витрат і забезпечення зниження, критичних статей витрат – суть якого, базується на використанні принципу Парето, який в інтерпретації витрат може бути сформульований таким чином : 20% видів із загальної номенклатури статей витрат підприємства забезпечує 80% загальної величини валових витрат. Тому, підприємство обирає ті витрати, які є найбільш суттєвими, тобто, мають найбільшу питому вагу в загальній масі і змушують скоротити саме ті витрати, які забезпечують найбільший ефект в зниженні загальної собівартості.

2. Аналіз порівняльних показників – ґрунтований на аналізі порівняльних показників. Такий підхід дістав назву «бенчмаркінг», тобто аналіз орієнтирів.

3. Аналіз провідників витрат – цей підхід, на наш погляд, істотно відрізняється від перших двох. Пропонується наступна послідовність аналізу провідників витрат:

- у рамках центру витрат складають перелік основних провідників витрат.
- формування таблиці впливу обраних провідників конкретних видів витрат, які відповідають номенклатурі витрат цеху або іншого підрозділу підприємства;
- фахівці підприємства(фінансові менеджери, економісти) заповнюють таблицю;
- з усього переліку витрат обирають ті, які мають найбільшу структурну складову в загальній величині собівартості;
- обирають найбільш ефективні шляхи впливу на провідники витрат, які повинні дати можливості зниження відповідного їх виду.

Необхідно враховувати, що метод провідників витрат передбачає зворотний зв'язок для оцінки економічних зусиль підприємства, який спрямований на зниження витрат.

Значення має контроль рівня витрат(моніторинг витрат) як основа досягнення стратегічних цілей в максимізації прибули

підприємства.

Основні завдання системи контролю по рівню витрат (моніторинг витрат) полягають в постійній оцінці стану підприємства за основними критеріями відносно витрат підприємства, як по їх складових, так і по елементах.

Моніторинг рівня витрат відіграє важливу роль в процесі досягнення стратегічних цілей підприємства, яке може бути представлене, на наш погляд, у вигляді наступних дій:

1. Визначення основних стратегічних цілей підприємства на 3-5 років.

2. Розробка і формування тактичних цілей, які формують конкретніші завдання підвищення рівня ефективності роботи суб'єктів господарювання.

3. В якості показників ефективності бізнесу найбільш доцільні наступні індикатори:

- маржинальний доход;
- точка беззбитковості;
- операційний прибуток;
- рівень загальновиробничих витрат;
- рівень загальногосподарських витрат;
- витрати на реалізацію продукції.

У загальному підході система моніторингу дає представлення і можливості спрогнозувати і контролювати планові(основні) показники і фіксувати їх відхилення від запланованого їх рівня.

Важливим в моніторингу за рівнем витрат на погляд д.э.н. Савчука В.П. являється впровадження постійної системи моніторингу беззбитковості виробів підприємства.

Прибуток суб'єкта господарювання відіграє важливу роль в системі управління його фінансами. Важливу роль при цьому грає аналіз прибутку, процес дослідження умов і результатів її формування, використання, виявлення резервів подальшого підвищення ефективності управління отриманим прибутком на підприємстві.

За результатами проведеного дослідження нами сформульовані наступні висновки:

1. Основною тенденцією управління і розвитку бізнесу, є управління витратами, оскільки саме воно розкриває економічні, технічні і технологічні, а також ринкові можливості підприємства, які тісно співіснують з внутрішніми виробничими стосунками.

2. З метою поліпшення результатів діяльності підприємства і досягнення конкурентних переваг, запропонований механізм управління витратами для промислового підприємства ґрунтованого на використанні методу «витрати - об'єми - прибуток».

3. Основна мета практичного використання механізму управління витратами – досягнення конкурентних переваг, тому при розробці механізму управління витратами врахований ресурсний і целостно-компетеційний підхід до визначення конкурентних переваг. Використання цього підходу зумовлене зменшенням витрат і виключенням помилок в процесі дотримання обраної конкурентної стратегії. Окрім цього, вона є практичним інструментом для аналізу конкурентної ситуації на промисловому підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента, в 2-х т. – К.: Ника-центр, 2004.
2. Бланк И.А. Управление прибылью. – К.: Ника-центр, 1998. – 544 с.
3. Петренко, М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник/Під заг. ред. проф. М.І. Петренко. - Вінниця: «Меркьюрі-Поділля», 2018. – Т.1, Т. 2.
4. Савчук В.П. Практична енциклопедія. Фінансовий менеджмент. – К.: Companion Group., 2008. - 880 с.
5. Фінансовий менеджмент, Carana Corporation/ – USAID – RPC. - М., 2009.
6. 7 нот менеджменту. Настільна книга керівника/ під ред. В.В. Кондратьєва. – М.: ексмо, 2008. - 976 с.

**Петренко М.І., д.е.н., професор,
Присяжний В.І., група МН-185
Вінницький кооперативний інститут**

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Реалізація готової продукції є завершальним етапом кругообігу матеріальних і фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Важливість розгляду проблемних аспектів обліку реалізації готової продукції полягає в тому, що результатом діяльності будь-якого промислового підприємства, або організації є випуск готової

продукції, виконання робіт, або надання послуг. У результаті вартість готової продукції переходить із сфери виробництва в сферу обертання. Виявлення і вирішення проблем обліку обсягу реалізованої продукції може сприяти зростанню розробки і здійснення фінансової політики підприємства.

Виробництво готової продукції та її реалізація для підприємств є важливою умовою ефективної підприємницької діяльності, спрямованої на отриманні прибутку. Правильно організований облік реалізації готової продукції є основою формування інформаційно-аналітичної бази управління виробничою діяльністю підприємства, що включає інформацію, необхідну для формування фінансових результатів за звітний період. Метою цієї роботи є виявлення і розкриття проблемних аспектів обліку реалізації готової продукції. Завданням є розкриття і обґрунтування виявлених проблемних аспектів по обліку реалізації готової продукції.

При переході на міжнародні стандарти фінансової звітності (далі МСФЗ) однією з проблемних ділянок обліку на виробничих підприємствах і організаціях являється облік реалізації готової продукції, оскільки від правильної оцінки готової продукції багато в чому залежить собівартість реалізованої продукції і чистий прибуток підприємства. Діючі стандарти бухгалтерського обліку поступово наближаються до МСФЗ. Звітність по МСФЗ вже застосовують більшість великих підприємств. Більша кількість підприємств України продовжують використовувати для підготовки своєї звітності тільки національні стандарти бухгалтерського обліку. Складнощі, які виникають при впровадженні МСФЗ в Україні, співпадають з іншими країнами, що переходять на міжнародні стандарти - так, щоб відмінності з національними стандартами були мінімальними і пояснювалися об'єктивними причинами. Основною проблемою є недолік ресурсів, необхідних для успішного переходу на ці стандарти.

Також від вибору правильної сукупності способів ведення облікової політики залежить значення показників собівартості продукції та фінансового стану підприємства. Таким чином, облікова політика є важливим засобом формування величини основних показників діяльності суб'єктів господарювання, податкового планування, цінової політики. Багато промислових підприємств припускаються помилки, вибираючи нормативний метод обліку витрат за відсутності масового і багато серійного випуску продукції, а

також системи прогресивних норм витрат матеріальних і трудових ресурсів. Окрім цього, підприємствам треба регулярно проводити аналіз існуючих норм (нормативів) і вносити необхідні економічно обґрунтовані зміни, які застарівають або змінюються швидким темпами.

Для підтримки фінансової стабільності, для збільшення платоспроможності підприємств і організацій необхідно організувати усі необхідні умови для оптимізації витрат, реалізації продукції та отримання прибутку. Також існують подвійні стандарти при виборі оцінки визнання виручки від реалізації продукції. Використання цього методу поширене, оскільки він частіше використовується суб'єктами господарювання ще і тому, що в умовах високої інфляції і хронічних неплатежів гарантує фінансову можливість розрахунків з бюджетом по сплаті податків, оскільки грошові кошти від покупців вже надійшли на рахунки підприємств та організацій. Проте, в деяких випадках, при оцінці виручки від реалізації у процесі надходження платежів від підприємств - замовників можуть не поспішати виконувати свої зобов'язання по відвантаженню товарів, або виконують їх не в повному обсязі. В результаті у виробників продукції росте дебіторська заборгованість, яка може привести до збитків та звернення до господарського суду. Також при аналізі фінансової звітності зовнішніми користувачами за способом визначення фінансового результату від реалізації продукції часто, не можливо визначити фактичну суму заборгованості дебіторів, яка потрібна для оцінки його фінансового обліку реалізації продукції показники коефіцієнтів проміжного покриття і коефіцієнта поточної ліквідності можуть бути від'ємними.

Підприємство може бути рентабельним, але при цьому неплатоспроможним при оцінці виручки у процесі відвантаження готової продукції, якщо товари відвантажені, а гроші на розрахунковий рахунок не поступили. Таким чином, можна констатувати, що кожен з методів визначення виручки від реалізації продукції має як переваги, так і недоліки.

Кваліфікований підхід був застосований в міжнародній практиці для того, щоб покупець швидше розплатився за поставлені товари, в контракт вносяться поправки і доповнення про умови платежу: за скорочення термінів розрахунків надаються знижки до 5,0% від вартості угоди. Використання знижок при оплаті в строк стимулює покупців своєчасно оплачувати рахунки. При своєчасній

сплаті покупцями, підприємство може без зайвих коливань переходити на метод обліку реалізації продукції «по відвантаженню».

Розглянуті вище проблемні аспекти по обліку реалізації готової продукції дозволить удосконалити не лише систему обліку готової продукції і її реалізації, але і допоможе сформувати якнайповнішу і достовірнішу інформацію про діяльність підприємства, підвищити їх конкурентоспроможність, та фінансову дисципліну

Список використаних джерел:

1. Кисіль Н.М. Методологічні аспекти обліку готової продукції на підприємствах / Н.М. Кисіль, Н.І. Колінко // Збірник науково технічних праць Українського державного лісотехнічного університету. – 2012. – Вип.14. – С. 145 – 150.

2. Петришина Н.С. Проблеми обліку готової продукції та її реалізації / Н.С. Петришина, Р.В. Перун // Наука й економіка.– 2014. – Вип. 1.– С. 49-52.

3. Цебрій М.М. Проблеми обліку готової продукції і її реалізації.[Електронний ресурс] / М.М. Цебрій, В.С. Кравчук // Буковинський державний фінансово-економічний університет. – 2013. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.

**Петренко М.І., д.е.н., професор,
Процюк В.М., група МН-185
Вінницький кооперативний інститут**

СУЧАСНІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

У статті прозглядаються сучасні методи організація виробництва.

Організація виробництва є системою заходів, спрямованих на раціональне поєднання праці з речовими елементами виробництва, знаряддями і предметами праці, а також оптимальне поєднання приватних виробничих процесів між собою у просторі та часі, і на цій основі - на підвищення ефективності виробництва.

Розрізняють форми організації громадського виробництва, типи організації виробництва і методи організації виробничих процесів. Де, форми організації громадського виробництва – це єдине існування елементів виробничого процесу в часі і в просторі при відповідній системі зв'язків протиріч і тенденцій. Тип організації виробництва – це комплексна характеристика виробництва з

властивими йому особливостями (асортимент номенклатури, серійність продукції, яка виробляється і її стабільність).

Методи організації виробничого процесу – це способи раціонального поєднання основних компонентів виробничого процесу в просторі і в часі.

При цьому, тип організації виробництва багато в чому визначає її форми і вибір найбільш раціональних методів виробничого процесу і його компонентів (праця, предмети і засоби праці). На відміну від форм, методи організації несуть в собі ту, що практичну, що реалізовується виробничого процесу, а також кількісну і якісну обґрунтованість вживаної форми.

Різноманітність і особливості виробничих процесів зумовили широту вживаних методів організації виробництва в сучасних умовах господарювання, середовищ яких економісти – практики виділяють "Just - in - Time", як систему організації виробництва, при якій виріб передається на наступну технологічну операцію точно у той момент, коли закінчилася обробка попереднього. Абсолютно очевидно, що така робота припускає

абсолютну надійність кожного виконавця, задіяного в технологічному ланцюжку, включаючи тих, що налагоджують, технологів, постачальників і плановиків.

Великої популярності починає набувати метод віртуального видаленого доступу, тому що дозволяє виконувати операції незалежно від географічного розташування виконавців. Проте, метод вимагає наявності на підприємстві двох основних компонентів

– робоче місце співробітника і корпоративну мережу підприємства, до якої підключається співробітник для виконання своїх функціональних обов'язків.

На нашу думку, вказані методи мають безперечні переваги, такі як скорочення запасів і видалений доступ, але пов'язані з необхідністю модернізації виробничого процесу, що зажадає додаткові витрати і тимчасову зупинку виробництва. Тому, в сучасних умовах господарювання як і раніше актуальні традиційні методи організації виробництва, такі як одиничний, серійний і потоковий.

Одиничний метод організації виробництва припускає виготовлення продукції в одиничних екземплярах або невеликими партіями, які не повторюються і характеризується унікальністю виробів, використанням розділення устаткування по групах і високо

кваліфікованої робочою силою. Він застосовується при виготовленні складного унікального устаткування, в дослідному виробництві і тому подібне

Серійний метод організації виробництва характеризується тим, що виробництво виробів здійснюється партіями, за робітником числиться виконання декількох операцій, використовується універсальне устаткування і висококваліфікована робоча сила.

Потоковий метод характеризується розчленовуванням виробничого процесу на операції, чіткою спеціалізацією робочих місць на виконанні певних операцій паралельно, розташуванням устаткування по ходу технологічного процесу, високим рівнем безперервності, наявністю спеціального між операційного транспорту для передачі предметів праці з операції на операцію.

Це забезпечує високу ефективність поточкових методів виробництва. Найбільше поширення поточковий метод отримав в масових і великосерійних виробництвах, а також будівництві.

Головним критерієм вибору переважного методу організації виробництва є забезпечення взаємозв'язаної послідовності виконання операцій техно-логічного процесу з порядком розміщення устаткування і певною мірою безперервності виробничого процесу.

Сучасні методи організації виробництва усі більшою мірою визначають можливості ефективного використання існуючої техніки і технології. Щоб забезпечити при використуванні кадровій політиці і речових чинниках виробництва максимальну продуктивність і найбільший економічний ефект, передові техніка і технологія повинні поєднуватися з найбільш раціональною організацією виробництва.

Список використаних джерел:

1. Дикань В. В. Теоретичні основи розвитку виробничого потенціалу вітчизняних підприємств машинобудування / В. В. Дикань, П. Ю. Кас // Розвиток методів управл. та господар. на підприєм. – 2015. – Вип. 2. – С. 72-85.

2. Жук Є. О. Управління виробничим потенціалом підприємства / Є. О. Жук // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. – 2016. – № 5. – С. 101-106.

3. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств / С. Іщук // Регіональна економіка. – 2010. – № 3. – С. 48–56.

4. Маринич І. А. Наукові підходи до формування потенціалу

Петренко М.І., д.е.н.
Процюк В.М., група МН-185
Вінницький кооперативний інститут

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ НА ОСНОВІ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ

У будь-якій системі головне – це взаємодія елементів, відношення між ними. Тому, визначаючи підходи до формування системи управління, ми розглядаємо її ефективність з точки зору системних критеріїв, основною з яких відбиває властивість системи зберігати цілісність. Система управління ефективна, якщо вона здатна забезпечити внутрішню єдність організації і гарантувати виживання в середовищі, що змінюється.

Нині наукою пропонується до впровадження безліч підходів і інструментів вдосконалення менеджменту на підприємстві. Одні автори роблять ставку на вдосконалення жорстких елементів системи управління: формалізацію процесу управління, технологічні аспекти, автоматизацію інформаційних систем. Інші автори заперечують доцільність цього підходу в умовах зовнішнього середовища, що швидко міняється, і акцентують увагу на «м'яких» елементах.

На наш погляд, при рішенні проблем підвищення ефективності управління організацією займатися вдосконаленням тільки «м'яких» елементів системи управління можуть ті організації, в яких досягнутий досить високий рівень регулярного менеджменту. Технології менеджменту організації відрізняються на різних фазах життєвого циклу підприємства. Комплексна система регулярного менеджменту формується з урахуванням зростання економічної діяльності підприємства, і приносить максимальну віддачу на фазі стійкого його розвитку.

Процесний підхід доцільний в середніх і великих підприємствах, що знаходяться на другій і третій стадії життєвого циклу. Це пов'язано з тим, що розвиток підприємства приводить, як правило, до ускладнення організаційної структури, у рамках якої відповідальність за кінцеві результати розподіляється між багатьма структурними підрозділами.

Процесний підхід в якості ключового елементу розглядає процес управління як загальну суму взаємозв'язаних функцій. Процес описує те, як, в якій послідовності виконуються функції для досягнення цілей організації. Перехід на процесне управління означає перехід від управління структурами до управління діяльністю, від вертикальної до горизонтального розділення праці. Зона відповідальності переноситься на кінцевий результат.

Неодмінною умовою застосування цього підходу є досягнення певного рівня управлінської культури, коли виконавці відпрацювали навички роботи по регламентах. Об'єктами регламентації є суб'єкти діяльності, ресурси і процеси. Найпростіше регламентувати суб'єктів діяльності – посади і підрозділи. Традиційно для регламентації діяльності суб'єктів використовуються посадові інструкції і положення про структурні підрозділи. Можуть також розроблятися стандарти діяльності.

Регламентація ресурсів припускає використання як класичних, так і сучасних технологічних інструментів: плани виробництва і збуту, нормування витрат ресурсів, бюджетування, MRP, ERP.

Регламентація процесів є найбільш складною частиною постановки регулярного менеджменту. В першу чергу регламентуються процеси на рівні робочих місць, коли процес досить складний або вимагає особливої точності. Це стандарти «по процесу», коли працівникові пропонується що, коли, в якій послідовності необхідно робити. Здійснюється це за допомогою таких класичних інструментів, як технологічні карти або технологічні інструкції.

Надалі регламентації підлягає взаємодія між співробітниками і підрозділами, тобто розробляються процедури з використанням таких інструментів, як документограми, органіграми різних видів, IDEF-діаграми. Ця робота може здійснюватися як в ручному режимі, так і із застосуванням сучасних техно-логій роботи з інформацією. У невеликих компаніях це можуть бути комп'ютерні програми типу ORGWARE, WORKFLOW, ARIS. У великих фінансово стійких компаніях можуть застосовуватися складніші інформаційні системи: ERP, BPM, BPI. Вони забезпечують не лише підтримку процесів ухвалення рішень, але і стратегічне планування конкурентної переваги, адаптацію бізнес-процесів і процес-ов управління до умов зовнішнього і внутрішнього середовища, що змінюються.

Організація підсистеми підприємства, що управляє, має на увазі

формування комбінації методів і інструментів реалізації процесів управління. При виборі підходу до формування системи управління необхідно враховувати такі чинники, як фаза життєвого циклу і розміри підприємства, складність організації, стабільність зовнішнього середовища. Процесний підхід доцільний в середніх і великих підприємствах, що знаходяться на другій і третій стадії життєвого циклу. Процесний підхід стимулює впровадження інноваційних технологій управління, створює умови для постановки на підприємстві регулярного менеджменту. Ефективна реалізація процесного підходу можлива у поєднанні з інформаційним підходом, який визначає технологічні аспекти управління.

Список використаних джерел:

1. Войцеховська Ю. В. Методи прогнозування розвитку виробничого потенціалу підприємств / Ю. В. Войцеховська, В. В. Войцеховська, А. Л. Висоцький // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2012. – № 725. – С. 42–48.
2. Гончар О. І. Актуалізація управління потенціалом підприємства за умов євроінтеграції : монографія / О. І. Гончар. – Хмельницький: ХНУ, 2015. – 333с.
3. Горяча О. Л. Формування виробничого потенціалу промислового підприємства / О. Л. Горяча // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2016. – № 3. – С. 54-59.
4. Жук Є. О. Управління виробничим потенціалом підприємства / Є. О. Жук // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. – 2016. – № 5. – С. 101-106.
5. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств / С. Іщук // Регіональна економіка. – 2010. – № 3. – С. 48–56.

Петришена А.А., група ХТ-181

Лукіяничук С.М., викладач

Вінницький кооперативний інститут

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Штучний інтелект (ШІ, англ. Artificial intelligence) - наука та технологія створення інтелектуальних машин і особливості інтелектуальних комп'ютерних програм. ШІ пов'язаний з

використанням комп'ютерів для розуміння людського інтелекту, але не обов'язково обмежується біологічно правдоподібними методами (Джон Маккарті, 1956 р., конференція у Дартмутському університеті) [1].

Єдиної відповіді на питання чим займається ШІ, не існує. Майже кожен автор дає своє визначення. Зазвичай ці визначення зводяться до наступних:

- штучний інтелект вивчає методи розв'язання задач, які потребують людського розуміння. Тут мова іде про те, щоб навчити ШІ розв'язувати тести інтелекту. Це передбачає розвиток способів розв'язання задач за аналогією, методів дедукції та індукції, накопичення базових знань і вміння їх використовувати;

- штучний інтелект вивчає методи розв'язання задач, для яких не існує способів розв'язання або вони не коректні (через обмеження в часі, пам'яті тощо). Завдяки такому визначенню інтелектуальні алгоритми часто використовуються для розв'язання NP-повних задач, наприклад, задачі комівояжера.

- штучний інтелект займається моделюванням людської вищої нервової діяльності;

- штучний інтелект – це системи, які можуть оперувати знаннями, а найголовніше - навчатися. В першу чергу мова ведеться про те, щоб визнати клас експертних систем (назва походить від того, що вони спроможні замінити «на посту» людей-експертів) інтелектуальними системами [4].

Останнє визначення, що з'явилося у 1990-х рр., засноване на так званому агентноорієнтованому підході. Цей підхід акцентує увагу на тих методах і алгоритмах, які допоможуть інтелектуальному агенту виживати в оточуючому середовищі під час виконання свого завдання. Тому тут значно краще вивчаються алгоритми пошуку і прийняття рішення [2].

Відсутність чіткого визначення ШІ не заважає оцінювати інтелектуальність на інтуїтивному рівні. Можна навести як мінімум два методи такої оцінки: метод експертних оцінок. Рішення про ступінь інтелектуальності приймає досить велика група експертів (незалежно або у взаємодії між собою); метод тестування. Існує значна кількість так званих інтелектуальних тестів, апробованих практикою, і ці тести широко використовуються для оцінки рівня розумових здібностей людини, а також у психології та психіатрії [5].

Отже, штучний інтелект – це унікальний продукт технічного

прогресу, що дає змогу машинам вчитися, використовуючи людський і власний досвід, пристосовуватися до нових умов в рамках свого застосування, виконувати різнопланові завдання, які тривалий час були під силу лише людині, прогнозувати події й оптимізувати ресурси різного характеру [3].

Штучний розум найкраще підходить для різного роду механічної діяльності. Безпечне вивчення космосу, глибин океану або земного ядра, не підходить ні для людей, ні для звичайних машин. Інтелект в свою чергу може підлаштуватися під ситуацію без загрози шкоди здоров'ю. Будь-які експерименти та випробування за допомогою штучного інтелекту будуть відбуватися куди швидше і дешевше, ніж це може зробити людина [7].

Зараз жодне виробництво світу не є повністю автоматичним, так як машина не здатна оцінити результат своїх дій. Штучний інтелект зможе не тільки без проблем керувати сотнями заводів по всьому світу, одночасно без зупинок і перерв, але ще і контролювати оцінку якості. Це дозволить в рази здешевити виробництво. Також можна буде налагодити роботу на шкідливих і небезпечних об'єктах, де велика смертність і травмонебезпечність [4].

Триває вдосконалення алгоритмів навчання і класифікації в масштабі реального часу, обробки мов, розпізнавання зображень, мови, сигналів, а також створення моделей інтелектуального інтерфейсу, що будуть підлаштовуватися під користувача. Серед основних прикладних завдань, що вирішуються за допомогою нейронних мереж, – фінансове прогнозування, здобування даних, діагностика систем, контроль за діяльністю мереж, шифрування даних.

Особливу зацікавленість у ШІ проявляють в останні роки компанії, що займаються організацією процесів розробки великих програмних систем (програмної інженерії). Методи ШІ все частіше використовуються для аналізу вихідних текстів і розуміння їхнього змісту, управління вимогами, виробленню специфікацій, проектування, кодогенерації, верифікації, тестування, оцінки якості, виявлення можливості повторного використання, вирішення завдань на паралельних системах тощо [9].

Дуже важливими є розробки медичних систем, які консультують лікарів в екстрених ситуаціях, роботів-маніпуляторів для виконання точних дій в ході хірургічних операцій. Традиційно високий інтерес до ШІ в середовищі розробників ігор і розважальних програм. Серед

нових напрямків їх досліджень – моделювання соціальної поведінки, спілкування, людських емоцій, творчості у віртуальному світі.

Більшість прикладів використання ШІ, відомі сьогодні, – від комп'ютерів, що грають у шахи, до автономних роботизованих систем, – все ще залежать від людського фактору і потребують глибокого навчання. Однак, навіть на етапі свого нинішнього прогресу вони глобально впливають на життєдіяльність всього суспільства, формуючи нові уявлення про майбутнє і перспективи розвитку надсучасних технологій [8].

Список використаних джерел

1. Глибовець М.М., Олецький О.В. Системи штучного інтелекту. К.: КМ Академія, 2012. 366 с.
2. Рассел С., Норвіг П. Искусственный интеллект. Современный поход. М.: Вильямс, 2016. 548 с.
3. Люгер Дж. Искусственный интеллект. Стратегии и методы решения сложных проблем. М.: Вильямс, 2003. 864 с.
4. Смолин Д.В. Введение в искусственный интеллект: конспект лекций. М.: ФИЗМАТЛИТ, 2014. 208 с.
5. Братко И. Алгоритмы искусственного интеллекта на языке Пролог. М.: Вильямс, 2004. 640 с.
6. Девятков В.В. Системы искусственного интеллекта. М.: Изд-во МГТУ им. Баумана, 2011. 352 с.
7. Субботін С.О. Подання й обробка знань у системах штучного інтелекту та підтримки прийняття рішень. Запоріжжя: ЗНТУ, 2014. 341 с.
8. Нильсон Н. Принципы искусственного интеллекта. М.: Радио и связь, 1985. 376 с.
9. Руденко О. Г., Бодянський Є. В. Штучні нейронні мережі: Навчальний посібник. Харків: ТОВ "Компанія СМІТ", 2011. 404 с.

**Пилявець Є.М., викладач
Вінницький кооперативний інститут
Пилявець І.М., викладач,
Вінницький коледж економіки та
підприємництва ТНЕУ**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ

Система бухгалтерського обліку доходів в сучасних підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього нормативно-правового забезпечення. В першу чергу основою нормативно-правового регулювання доходів є кодекси: Господарський та Податковий.

Господарський кодекс України встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності, які ґрунтуються на різноманітності господарських суб'єктів різних форм власності. Господарський кодекс України націлений на забезпечення зростання ділової активності господарських суб'єктів, розвиток підприємництва і на цій основі збільшення ефективності суспільного виробництва. Визнання доходів в Господарському Кодексі України ототожнюється із визначенням прибутку, що унеможливорює використання даного визначення в обліково-контрольній практиці підприємств.

Податковий кодекс України визначає особливості обліку податкових зобов'язань, зокрема дає зрозуміти сутність доходів; регламентує їх склад та особливості визначення окремих елементів, визначає платників податку, об'єкт оподаткування, оподаткування операцій особливого виду, дохід який оподатковується і який не оподатковується. Так, дохід від реалізації товарів визнається за датою переходу покупцеві права власності на такий товар. Дохід від надання послуг та виконання робіт визнається за датою складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг.[2]

Основним нормативним документом, який регулює систему бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ухвалений Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями [1].

Нормативним документом, який визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації саме про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності, загальні правила формування оцінки і визнання в бухгалтерському обліку інформації про доходи та фінансові результати діяльності є П(С)БО 15 «Дохід». Норми нього Положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних та банківських

установ) [3].

Нормативним документом, який регламентує умови визнання доходу від виробничо-господарської діяльності підприємства є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №18 «Дохід». Цього стандарту дотримуються ті юридичні особи, які відповідно до чинного законодавства визнані суб'єктами малого підприємництва, щодо міжнародного рівня, а також ті організації, що подають фінансову звітність за міжнародними стандартами: публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії і підприємства ряду галузей, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України [4].

Важливим інструментом реалізації принципів і методів бухгалтерського обліку є План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ № 1591 від 09.12.2011р. Саме ним забезпечується однаковість відображення господарських операцій, нагромадження облікової інформації, необхідної для визначення фінансового результату діяльності підприємства, складання фінансової звітності та проведення економічного аналізу [5].

Зокрема, для обліку доходів діяльності Планом рахунків бухгалтерського обліку передбачені рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності». З метою кращого розуміння, для чого саме необхідні ті чи інші рахунки в Плані рахунків бухгалтерського обліку, що на них відображується та як вони кореспондуються, призначена Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ № 291 від 30.11.1999 р. (зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 26.09.2011 р. № 1204) [6]

Наказ про облікову політику підприємства, робочий план рахунків підприємства та інші документи (накази, розпорядження) щодо організації обліку доходів на підприємстві. В даних нормативних документах висвітлена специфіка ведення обліку доходів на окремому підприємстві. Нормативні документи розроблені на основі документів вищих рівнів та враховують специфіку операцій щодо формування доходів, що мають місце на конкретному підприємстві.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ухвалений Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями Електронний.ресурс, Режим доступу : search.ligazakon.ua › link
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. Електронний.ресурс, Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» № 860/4153 від 14.12.1999 р. . Електронний.ресурс, Режим доступу <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO15.aspx>.
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» Електронний.ресурс, Режим доступу:http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Мінфіну № 291 від 30.11.1999 р. Електронний.ресурс, Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ № 291 від 30.11.1999 р. (зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 26.09.2011 р. № 1204) Електронний.ресурс, Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

Пиріжок С.Є., к.е.н.

Ландесман В.В., група ОПб(з)-181

Вінницький кооперативний інститут

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗВІТУ ПРО УПРАВЛІННЯ СТАРТАП-КОМПАНІЄЮ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Європейська інтеграція України створює передумови для впровадження та розвитку законодавчої бази, яка б забезпечувала передбачуване наближення до стандартів ЄС, різноплановість та водночас комплексність надання та представлення інформації про усі сфери життя суспільства. В аспекті нормативного забезпечення

облікового відображення різних об'єктів господарської діяльності законодавча база також потребує вдосконалення та підлягає змінам. Так, враховуючи необхідність комплексного представлення інформації про суб'єкт господарювання, розроблюються відповідні вимоги та критерії щодо складання та подання звітності, яка б розкривала соціально-економічну характеристику діяльності суб'єкта, його обліково-фінансові показники, порівняння їх з минулими періодами, потенціал підприємства, прозорість діяльності, ризику тощо.

Одними з останніх важливих змін в національному законодавстві з питань бухгалтерського обліку, що стосуються звітності, є впровадження звіту про управління як нової форми звітності. Звіт про управління інформаційно доповнює, в першу чергу, фінансову звітність, а також інші види звітів, обов'язкові для подання в державні органи. Звичайно, такий звіт не є строго встановленої форми, змісту та інформаційного наповнення. Чинним законодавством передбачені лише деякі елементи та показники звіту, що представляються в довільній формі. Для підтвердження фінансової інформації потрібно обов'язково надавати фінансову звітність за відповідний період з метою підтвердження, порівняння, аналізу даних та можливості прийняття відповідних управлінських рішень кожною стороною, яка отримує таку інформацію, володіє нею та використовує з певною метою.

Для стартап-компаній подання звіту про управління є стратегічно важливим аспектом діяльності для продовження та вдосконалення бізнесу. Такий звіт є прекрасною можливістю представити всю необхідну інформацію про результати та плани діяльності, щоб залучити інвесторів, клієнтів, почати або продовжити співпрацю з банківськими чи іншими фінансовими установами, кредиторами та іншими суб'єктами. Окрім перспектив для, власне, самого підприємства від підготовки та складання такого звіту, метою його подання в державні органи є отримання інформації про розвиток бізнесу в регіоні, країні, можливості та напрями подальшої роботи.

Отже, даний звіт є основою для прийняття управлінських рішень з метою встановлення перспектив розвитку економічної, фінансової, інноваційної, соціальної та інших складових суспільного життя та управління державою. Відповідно до вимог представлення та подання звітності (обов'язково з наповненням лише якісною інформацією), може використовуватися і для внутрішніх потреб та відповідними

сторонами – власниками, акціонерами, призначеними керівниками, менеджерами, найнятими працівниками та іншими залученими особами (в разі необхідності) – з метою прийняття управлінських рішень.

Позитивним моментом формування даного звіту є можливість включення практично будь-якої інформації (з урахуванням положень чинного законодавства) про діяльність підприємства. Окрім фінансової наводиться також не фінансова інформація. До останньої належать дані про захист та збереження навколишнього середовища, розробку та впровадження нових технічних засобів, систем, технологій, проведення різноманітних досліджень, благодійність, міжнародну діяльність, дотримання законодавства, перехід на міжнародні стандарти у всіх сферах господарської діяльності, корпоративну соціальну відповідальність підприємства тощо.

Для стартап-компаній це є вигідним у випадку пошуку інвесторів, майбутніх клієнтів та покупців. Інноваційні підприємства у повному обсязі можуть формувати звіт про управління лише на стадії закріплення на ринку та ставши конкурентоздатним суб'єктом. Це забезпечує можливість дотримання принципу порівнянності інформації за різними критеріями. Якщо використовувати такий звіт у процесі управління компанією, необхідно також виділяти ще одну групу інформації – про ризики діяльності та можливості їх мінімізації.

Поліщук А.В., група ПР-182

Яковець О. В., викладач

Коледж економіки і права

Вінницького кооперативного інституту

ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

Енергетична галузь посідає важливе місце в економіці та підвищенні якості життя населення кожної країни. Україна достатньо забезпечена енергетичними ресурсами, проте через малоефективну внутрішню енергетичну політику вона змушена імпортувати велику кількість джерел енергії з-за кордону. Залежність від імпортованої енергії можна зменшити за рахунок збільшення власного видобутку газу, розвитку перспективної «зеленої» енергетики та вкладення

інвестицій в енергоефективність.

Перед енергетичною галуззю України на нинішньому етапі розвитку постала ціла низка проблем. При тому, що Україна посідає 28 місце у світі за рівнем споживання енергії, вона виробляє лише дві третини енергоносіїв, які споживає і входить у двадцятку найменш енергоефективних країн світу. Велика кількість енергії 4,8 % втрачається під час її транспортування внаслідок експлуатації застарілих енергосистем, у європейських країнах цей показник значно нижчий, наприклад, у Польщі – 1,6%, у Литві – 1,2%. Національне господарство споживає економічно необґрунтовану кількість енергії, так на кожну 1 тисячу доларів ВВП, в Україні витрачається в три рази більше енергії, ніж у Польщі [1].

Додаткові проблеми в енергетичній сфері України в останні роки виникли у зв'язку з загостренням ситуації на Сході, зокрема у сфері постачання й споживання вугілля, виробництво якого зменшилося більш ніж удвічі, так як 57 % шахт через російську агресію перебувають на непідконтрольній території. Дана обставина негативно впливає на електроенергетичну сферу.

Значні загрози спостерігаються на ринку нафтопродуктів, так як імпорт автомобільного бензину, дизельного палива і крапленого нафтового газу у 2018 р. був у рази більшим, ніж власне виробництво. При цьому частка нафтопродуктів, вироблених у Російській Федерації або з російської сировини (передусім, у Республіці Білорусь) у структурі імпорту перевищує 80 % [2].

Тому головним завданням для України є вдосконалення енергетичної стратегії направленої на скорочення імпорту, розробку та використання власних ресурсів, розвиток відновлюваних джерел енергії, що дозволить підняти економіку країни. На цьому шляху в пригоді стане досвід багатьох зарубіжних країн з розробки програм заощадження паливно-енергетичних ресурсів направлених на більш повний видобуток корисних копалин, розвиток матеріально-технічної бази економії ресурсів, збір і використання вторинної сировини.

Слід звернути увагу на найпоширенішу форму державного стимулювання та підвищення енергоефективності, що використовуються у світовій практиці – запровадження фінансових стимулів і надання пільг для заохочення. Так, у Німеччині, Італії, Швеції надаються субсидії та податкові пільги на придбання енергоефективного промислового обладнання.

У Німеччині дотується використання екологічних

альтернативних видів енергії. Також приватним інвесторам, які розміщують на дахах громадських будинків понад 100 тис. квадратних метрів сонячних батарей надається можливість передавати надлишки електроенергії в міську мережу. Споживач, який установив сучасний бойлер у комбінації з джерелом «зеленої» енергії, має право розраховувати на компенсацію до 15 % від вартості вкладень [3, С.39].

Україна також стала на шлях впровадження альтернативних джерел енергії, запровадивши «зелений» тариф, за яким оптовий ринок електричної енергії України зобов'язаний закуповувати електричну енергію вироблену на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії. Проте політика України з цього питання не є послідовною, так у квітні 2019 року Верховна Рада України заборонила громадянам будувати малі домашні сонячні електростанції на землі, а 11 липня прийняла закон, який дозволяє до 2030 року встановлювати домашні сонячні електростанції потужністю до 30 кВт на земельних ділянках і отримувати «зелений» тариф на електроенергію, відпущену в енергосистему.

У світовій практиці урядами ряду країн ефективно використовується надання допомоги у вигляді грантів для впровадження програм з підвищення енергоефективності. Так у США з 2010 року діє програма бюджетного субсидування придбання домовласниками теплоізоляційних матеріалів та енергоощадного обладнання з оформленням безпосередньо в торговій мережі зниження вартості товару до 50%, але не більше 3 тис. дол. [4].

Енергоефективність залежить також від інвестицій. Так у 2015 році кожен восьмий долар світових інвестицій в енергетику спрямовувався на підвищення ефективності індустрії. Разом з тим, в Україні видатки бюджету на дослідження і розробки у ПЕК знижувались з 2008 року [1], а процес залучення приватних та іноземних інвестицій гальмується несприятливим інвестиційним кліматом та високим ступенем корумпованості енергетичної сфери. Інвестори готові вкладати свої кошти в енергетичну галузь лише в разі створення прозорих і конкурентних умов в енергетичній сфері в основі яких будуть правила та стандарти ЄС.

Отже, досвід різних країн світу свідчить, про ефективність енергетичної політики, яка опиратися на енергозберігаючі програми та розвиток відновлюваних джерел енергії (сонячної та вітроенергетики), адже за прогнозами міжнародних організацій, саме

вони стануть найбільш швидкозростаючим енергоресурсом, через свою екологічність, безвідходне виробництво, невичерпність та дешевизну у порівнянні з видобуванням нафти і природного газу, яке з кожним роком дорожчає.

Список використаних джерел

1. Топалов М. П'ять фактів про українську енергетику, які повинен знати кожен. Економічна правда. 1 листопада 2017. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/11/1/630658/> (дата звернення: 13.11.2019).

2. Проблеми і перспективи створення в Україні нафтового та енергетичного резервів: аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/naftorezerv-b4b5d.pdf> (дата звернення: 13.11.2019).

3. Щербаков П. Зарубіжний досвід реалізації державної енергетичної політики. Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України: матеріали 15-ї регіон. наук.-практ. конф. 17 травня 2018. С. 37-41. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2015-3/doc/2/12.pdf>

4. Законодавче та нормативно-правове стимулювання підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів у провідних зарубіжних країнах. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України «НЕК «Укренерго» Науково-технічний центр електроенергетики. Київ. 2016. URL: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2017/05/>

Полупан М. О., група 8.01.291.020.19.1
Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця
Пастушенко А. О., к. іст. н., доцент

РОЗВИТОК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВПОДОБАНЬ УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ НА ЇЇ ШЛЯХУ ДО ВСТУПУ В ЄС

Історично склалося, що географічне положення України чинить великий вплив на її зовнішньополітичний вектор розвитку. Укладання Березневих статей після Переяславської ради у XVII ст. стало перепорою на шляху до входження України у загальноєвропейський простір, змінивши її політичний курс на Схід.

Наразі завдання України полягає у її поверненні до європейської родини задля виходу на якісно новий рівень соціального, економічного, технічного, політичного та правового добробуту.

Початок правових відносин України з ЄС припадає на дату укладання Угоди про партнерство та співробітництво 1994 року, яка вступила в дію тільки у березні 1998 року. Згідно з Європейською політикою сусідства (ЄПС) від 2004 року, Радою з питань співробітництва було розроблено та прийнято План дій Україна-ЄС. Однак, ЄПС не містить можливості подальшого набуття членства в ЄС, що не задовольняє євроінтеграційні прагнення України.

У травні 2009 року, Євросоюз затвердив нову ініціативу – Східне партнерство – задля поглиблення співпраці зі східними сусідами. Дана політика пропонує оновити договірно-правову базу відносин Євросоюзу з країнами Сходу через заміну дійсних угод про партнерство та співробітництво на відповідні угоди про асоціацію [1].

Разом зі вступом України до СОТ, в середині лютого 2008 року розпочалися переговори стосовно створення урегульованої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Даний крок відкрив перед нашою країною можливості значного покращення міжнародної співпраці та лібералізацію колообігу товарів й капіталів.

У Законі України від 1 липня 2010 року «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» затверджується курс на розбудову відносин з Євросоюзом. Згідно зі статтею 11 Закону, одна з ключових підвалин зовнішньої стратегії України є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі» [2].

30 березня 2012 року відбулося парафування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, проте відмова вищої адміністрації України у листопаді 2013 року від її остаточного підписання стала причиною висловлювання масового протесту українців, які вийшли на підтримку євроінтеграційних вподобань України. Дана подія отримала назву «Революція гідності» або «ЄвроМайдан».

Після завершення Революції Гідності, від березня 2014 року Верховна Рада України затвердила постанову «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі», що доводить незворотність прагнення набуття Україною повноправного членства в ЄС [3].

Бурхлива масова реакція українців та подальше розгортання

подій наразі стали позитивними чинниками задля підписання Угоди про асоціацію (УА) між Україною та Європейським Союзом у 2014 році й трансформували двосторонній діалог на новий рівень політичного співробітництва.

Проте реалізація Угоди відбувалась поступово: з листопада 2014 року застосовувались лише деякі з розроблених установ; з січня 2016 року в дію вступила довгоочікувана зона вільної торгівлі. Повноцінно процес ратифікації УА всіма країнами-учасницями та внутрішніми органами ЄС було завершено лише у липні 2017 року, а остаточно Угода про асоціацію набула чинності тільки з 1 вересня 2017 року [1].

Проте набуття повноцінного членства України в ЄС досі стоїть під великим питанням через внутрішні та зовнішньополітичні проблеми в країні. До внутрішньополітичних проблем входять: неефективність структури держуправління, забюрократизованість та корумпованість держустрою, відсутність впровадження невідкладних реформ. До цього переліку також входить ситуація на Сході України (як збройний конфлікт, так і громадські настрої населення), недостатній рівень інформованості про євроінтеграцію тощо [4, с. 164].

Ключова зовнішньополітична перепона на шляху України до ЄС – агресія з боку російської сторони. До зовнішніх перешкод також відносяться внутрішні проблеми всередині самого Євросоюзу, спротив або вичікувальна позиція окремих країн-учасниць ЄС стосовно інтеграції нових членів, а також відсутність розробленої політики ЄС стосовно України.

Отже, попри великі прагнення вступу України до Європейського Союзу та вже пройдений тернистий шлях, ми знову зіштовхуємось з перепонами на обраному євроінтеграційному курсі. З усім цим, євроінтеграція є цивілізаційним вибором самої України та однією з головних вимог Революції гідності, що потребує особливої уваги українського уряду та світової спільноти.

Список використаних джерел

1. Євроінтеграційний портал. URL: <https://eu-ua.org/>.
2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 08.07.2010 р. № 2411-VI. Дата оновлення: 08.07.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> (дата звернення: 19.10.2019).
3. Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі:

Закон України від 13.03.2014 р. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/874-18> (дата звернення:
27.10.2019).

4. Машталір Х. В., Леськів С. Р. Інтеграція України до Європейського Союзу як основа для розбудови громадянського суспільства. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 163–166. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_6_37.

Ролінська А.О, викладач
Клебанівська В.В.,
Ольшевський Б.О., група МН6-171,
Вінницький кооперативний інститут

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Податки впливають на економіку через використовуваний дохід економічних агентів та зміну відносних цін. Залежно від системи оподаткування вплив податкової політики на макроекономічні змінні може проявлятися по-різному. У цілому зниження податків стимулює зростання приватних витрат і сукупної пропозиції. Зростання податків, навпаки, призводить до їхнього скорочення [1].

До основних інструментів фіскальної політики відносять податки та державні видатки. У ринковій економіці держава отримує доходи, необхідні для виконання нею своїх функцій, найчастіше у вигляді податків та податкових зборів. Еволюція податкової системи нерозривно пов'язана з розвитком держави, її ролі в суспільно-економічному розвитку.

З розвитком держави, а відповідно й податкової системи змінювалось ставлення мислителів та науковців до суті податків. Теорія оподаткування набула свого розвитку починаючи з другої половини XVIII століття. Її основоположником прийнято вважати шотландського економіста і філософа А. Сміта.

Дослідження глобалізаційних процесів показують, що фіскально-бюджетно політика розвинених країн будується на визнанні концепції багатофункціональності. Держава зацікавлена у збільшенні загальної суми податків, що надходять у формі доходів у бюджети всіх рівнів і державні цільові фонди, зважаючи на пріоритетність фіскальної функції податків. Але, завищення

податкового навантаження позбавляє платників стимулу до активізації та розширення своєї діяльності, що призводить до ухилення від оподаткування та тіньової економіки. Платники навпаки зацікавлені у мінімізації витрат, у т.ч. і витрат на сплату податків, тому лібералізація оподаткування через зниження податкового навантаження об'єктивно сприяє зміцненню фінансової бази платників податків, насиченню ринку сільськогосподарськими товарами і послугами, а також створенню конкурентного середовища. Також підвищуються витрати на оплату праці, що забезпечує підвищення рівня добробуту працюючих осіб і їх споживання

Отже, необхідно розробити просту, ефективну та прозору податкову політику підтримки шляхом:

- оцінки та оптимізації поточної системи;
- встановлення обмеженої кількості простих, адресних та ефективних заходів, спрямованих на досягнення конкретних і добре визначених пріоритетних цілей, які легко реалізувати, контролювати і оцінювати;
- забезпечення належного, стабільного, передбачуваного фінансування, орієнтованого на довгострокову стратегію;
- забезпечення прозорості та ефективності використання ресурсів державного бюджету незалежно від обраної моделі підтримки;
- скорочення кількості напрямків державної підтримки;

На економічну ситуацію в країні впливає величезна кількість чинників, які можуть потенційно спричинити кризову ситуацію, спроможну погіршити його діяльність. Податкова діяльність займає одне із пріоритетних місць, оскільки доходи від її здійснення становлять левову частку доходів держави.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Цивільний кодекс України: станом на 04.02.2019 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

СПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ ТУРИЗМУ

Для всіх країн туризм відіграє суттєву роль у стимулюванні економічного розвитку не тільки безпосередньо туристичної галузі, але й суміжних галузей, а також інших галузей економіки. Зростання туризму позитивно впливає на рівень зайнятості населення, на споживчий попит та рівень валютних надходжень. Сучасний етап економічного розвитку України визначається реалізацією економічної політики, спрямованої на зближення з ЄС, у тому числі щодо забезпечення розвитку рекреаційно-туристичної діяльності між країнами. На цьому етапі розвитку економічних відносин розвиток туристично-рекреаційної галузі є одним із найбільш важливих процесів, що потребує достатньої уваги. Це, насамперед, зумовлено глобалізацією економік країн, підвищенням стандартів життя саме в економічно розвинених країнах, а також великими інвестиціями в привабливі туристичні регіони, підвищенням мобільності населення [1,с.33]. Тобто, стрімкий розвиток туризму обґрунтований значним соціально-економічним впливом галузі, який за ефективної державної політики набуває позитивних ознак.

Відповідь на запитання що відносяться до розвитку туристичної галузі та аналізу її конкурентоспроможності допоможе дослідження різноманітних проблем функціонування туристичної галузі України; оцінка ринку туризму України в умовах його інтеграції в загальне середовище в ЄС; характеристика напрямів державної політики у сфері туризму на сучасному етапі.

Туристична сфера як одна з високорентабельних галузей світової економіки стає провідною в економічному та соціальному розвитку України. Економіка туристичного бізнесу – це сукупність суспільних відносин, що виникають при здійсненні туристичної діяльності, а саме при виробництві, розподілі, обміні та споживанні туристичних послуг (туристичного продукту). Економіка туристичного бізнесу є складовою частиною народногосподарського комплексу країни як каталізатора економічного зростання [2,с.4].

Українська держава має розвинути достатньо привабливу

правову базу, яка дозволить отримувати значні прибутки, та дозволить стверджувати про туризм як галузь бізнесу. Правильно спрямована діяльність туристичних підприємств, розробка організаційних аспектів по залученню і обслуговуванню туристів – від планування і підготовки маршрутів до стрімкого будівництва готельних комплексів, вимагає віднести туристичну сферу до сучасної індустрії відпочинку, лікування, розваг і бізнесу. Роль туризму для розвитку національної економіки важко переоцінити, разом з тим туристична галузь має об'єктивні передумови свого розвитку, що склалися на підставі історичних, географічних, культурних та економічних чинників. Визначення особливостей розвитку туристичної галузі в історичному ракурсі спрямовано на виявлення можливостей та завад подальшого її розвитку на довгостроковій основі. Після підписання Україною Угоди про Асоціацію з ЄС, роль туристичної галузі в соціально-економічному розвитку країни зумовлює необхідність удосконалення механізмів державного управління туризмом, основною метою якого є створення сприятливих умов розвитку туризму безпосередньо та суміжних галузей. На умовах сьогодення туристичний бізнес в Україні як складова економічного комплексу характеризується такими властивостями і функціями: створює туристичні послуги, формує туристичний продукт і здійснює його реалізацію, активно використовуючи маркетингові комунікації; має свою індустрію виробництва і надання послуг туристам; формує ринок туристичних послуг за різними рівнями комплексності; працює як мультиплікатор росту національного доходу, валового внутрішнього продукту, зайнятості населення; сприяє розвитку місцевої інфраструктури та підвищенню рівня життя населення; уявляє собою сферу, в якій дешево створюються робочі місця та забезпечується високий рівень ефективності й швидка окупність інвестицій; є досить ефективним засобом охорони навколишнього середовища та історико-культурної спадщини країни, що є матеріальною основою ресурсного потенціалу туризму, який утворює специфічну сферу діяльності; функціонує у взаємозв'язку практично з усіма галузями і видами діяльності людей; має переваги в інтеграційних і глобалізаційних процесах, що відбуваються у світовому просторі [3,с.38]. Україна являє собою унікальний комплекс пам'яток, а також має значні рекреаційні можливості, що сформувалися завдяки географічному положенню та історичному розвитку нашої держави. Тому вона має значні та

реальні перспективи розвитку туристичної галузі, завдяки чому повинна зайняти одне з достойних місць серед країн – світових туристичних лідерів.

Тому, в умовах глобалізації у туризмі Україна повинна зробити туристичну галузь однією з пріоритетних галузей економіки. Інтеграційний процес на відповідних напрямках полягає у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті, туризмі, поширенні власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС. У кінцевому результаті такі кроки спрацюватимуть на підвищення в Україні європейської культурної ідентичності та інтеграцію до загальноєвропейського інтелектуально-освітнього та науково-технічного середовища.

Список використаних джерел

1. Ахмедова О.О. Можливості використання світового досвіду державного регулювання у сфері туризму в Україні // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія "Державне управління". – 2016 №-1. С.32-37.

2. Антонюк К. Інституціональна структура регулювання та розвитку міжнародного туризму // Ринок цінних паперів України. - 2014.- №9-10. - С.3-9.

3. Бартошук О.В. Концептуальні підходи до формування стратегії розвитку туристичної галузі // Економічний часопис-XXI. - 2017. - №3-4. - С.38-41.

**Смоляк М.В., група ХТ-181,
Чорна Є.О., група М-181
Шмагельська М.О., к.г.н., доцент
Вінницький кооперативний інститут**

ТРАНСПОРТНА ПАНЕЛЬ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Одним з головних напрямів зовнішньої політики України є Євроінтеграція. Розвиток національної транспортної системи - це стабільна участь України в міжнародній економічній діяльності. Питання оцінки перспектив транспортної інфраструктури міжнародного співробітництва України, формування її міжнародно-транзитного статусу, а також практичної програми дій мають особливо велике значення на сучасному етапі розвитку держави.

Наявний транзитний потенціал і вигідне географічне положення країни використовується недостатньо. Відмічається відставання в розвитку транспортно-логістичних технологій, мультимодальних перевезень, рівня контейнеризації. Результатом є висока частка транспортних витрат у собівартості продукції. Залишається низьким рівень сервісного обслуговування клієнтів [2]. У 2009 р. відбувся Празький саміт, де було започатковано «Східне партнерство» (СхП). До нього входять 28 держав-членів ЄС та шість сусідів ЄС Східної Європи – Вірменія, Білорусь, Азербайджан, Молдова, Грузія, Україна. Транспортна панель «Східного партнерства» є складовою Угоди про асоціацію та її платформи «Економічна інтеграція та наближення до політик ЄС». Таким чином, Європейська Комісія систематично повідомляє країнам СхП про основні напрями розвитку транспортної політики Європейського Союзу та пропонує нові форми взаємодії між різними видами транспорту.

Співробітництва України з країнами ЄС базується на таких положеннях:

- модернізація управління портами і аеропортами, залізничним та автомобільним транспортом;
- оновлення автомобільних доріг, залізниць, водних шляхів, аеропортів, портів, аеронавігаційної інфраструктури, включаючи модернізацію головних шляхів, транс'європейських магістралей для згаданих видів транспорту;
- сприяння та розвиток мультимодальних перевезень;
- наближення національного законодавства до стандартів ЄС, взаємодія в рамках приєднання до міжнародних транспортних конвенцій.

Поява СхП спричинила чіткий поділ зовнішньополітичних поглядів ЄС до відносин з південними та східними сусідами ЄС, які перебувають в однакових умовах Європейської політики сусідства. Відмінностями «Східного партнерства» від Європейської політики сусідства є запровадження багатосторонньої співпраці та співробітництва у політичній та економічній сферах. СхП ґрунтується на двосторонньому співробітництві Європейського Союзу з державами-партнерами [1].

Міжнародне співробітництво України пов'язане з основними транспортними зв'язками, що проходять через державу: країни Центральної Європи - країни СНД; країни Південної Європи, Близького Сходу, Африки - країни СНД; Індія, країни Центральної

Азії, Далекого Сходу - країни Балтики, Скандинавії; Китай, країни Закавказзя, Середньої Азії, Далекого Сходу - країни Західної Європи, Балтики, Скандинавії [2].

З метою впровадження економічних та інших заходів стимулювання використання екологічно чистих видів транспорту, зокрема електромобілів, ухвалено рішення щодо поширення Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T) на неї. Завдяки створенню такої мережі приймаються рішення, узгоджуються позиції для всіх країн-учасниць [2].

Транспортна панель СхП визначає основні пріоритети співпраці: розвиток транспортної системи у форматі інтегрованих транспортних коридорів, відновлення зв'язків між країнами Європи; аналіз так званих «вузьких місць» транспортної системи країн-учасниць, підготовка проектів та договорів щодо розвитку інфраструктури, для реалізації яких можливо виділення грантових ресурсів Європейського Союзу.

Для України особливим пріоритетом є включення р. Дніпро, р. Південний Буг та української ділянки річки Дунай до регіональної мережі TEN-T. [1].

Крім того, важливим для подальшої інфраструктурної інтеграції з країнами ЄС проект Via Carpatia (транспортний коридор від Чорного моря до Балтики) у реалізації якого Україна приймає участь. Це дозволяє найповніше реалізувати транзитний потенціал нашої держави, а також модернізувати транспортну інфраструктуру західних і південних областей України.

Транспортна панель Східного партнерства – це важливий крок на шляху покращення транспортної системи України, удосконалення інфраструктурної євроінтеграції нашої держави.

Список використаної літератури

1. Міністерство інфраструктури України URL: <https://mtu.gov.ua/content/shidne-partnerstvo.html> (дата звернення: 5.11.2019).

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 5.11.2019).

Ewa Sojda
Wyższą Szkołą Ekonomii, Prawa
i Nauk Medycznych im. prof.
Edwarda Lipińskiego w Kielcach

INSTRUMENTY PRAWNE SCHENGEN REGULUJĄCE UNIJNO- UKRAIŃSKIE STOSUNKI WIZOWE

Instrumenty prawne Schengen mają na celu nie tylko zapewnienie bezpieczeństwa „obszaru bez granic”, chociaż to oczywiście ich podstawowe zadanie. W szerszym aspekcie ich funkcją jest regulacja ruchu osobowego, który w wymiarze swobodnego przepływu osób dotyczy obywateli UE oraz cudzoziemców, spełniających warunki pobytu w strefie Schengen. W tym kontekście pod pojęciem instrumentów prawnych Schengen liberalizujących ruch osobowy należy rozumieć wszystkie uproszczenia i ułatwienia zasad przekraczania granic zewnętrznych. W odniesieniu do granicy unijno-ukraińskiej wynikają one także z Partnerstwa Wschodniego, będącego ważnym elementem Europejskiej Polityki Sąsiedztwa.

Jednym z ważniejszych aspektów Partnerstwa Wschodniego jest wspieranie mobilności obywateli i liberalizacja reżimu wizowego w bezpiecznym otoczeniu. Partnerstwo Wschodnie ma się wyrażać poprzez umowy o ułatwieniach wizowych i umowy o readmisji. Taką korzyścią dla obywateli Ukrainy, zwłaszcza mieszkańców strefy przygranicznej, jest mały ruch graniczny, którego ustanowienie zalicza się również do osiągnięć Partnerstwa Wschodniego. Mały ruch graniczny wpłynął również na unijno-ukraińskie stosunki handlowe, na polepszenie warunków handlu i inwestycji, stanowi też jeden z wymiarów Partnerstwa Wschodniego. Jest odstępstwem od ogólnych reguł przekraczania granic strefy Schengen. Stąd można go w szerszym wymiarze nazwać instrumentem prawnym Schengen, a jednocześnie instrumentem wynikającym z Partnerstwa Wschodniego⁵.

Dialog na temat liberalizacji reżimu wizowego między UE a Ukrainą został zainicjowany w październiku 2008 r. W listopadzie 2010 r. Komisja Europejska przedstawiła rządowi Ukrainy plan działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego (tzw. „plan działania”). Komisja zobowiązała się wprowadzić zwolnienie wizowe dla krótkoterminowych

5 KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Partnerstwo wschodnie, 03.12.2008r., KOM(2008) 823, zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0823&from=EN> (dostęp 14.11.2019r.).

pobytów w Unii Europejskiej dla obywateli Ukrainy będących posiadaczami paszportów biometrycznych, gdy tylko rząd Ukrainy spełni wszystkie kryteria określone w planie działania. Biorąc pod uwagę wyniki stałego monitorowania oraz sprawozdawczości od momentu nawiązania przez UE i Ukrainę dialogu w sprawie liberalizacji systemu wizowego, Komisja potwierdziła, że Ukraina spełnia wszystkie kryteria, aby przenieść ją do wykazu państw zwolnionych z obowiązku wizowego. Odnotowano, że władze Ukrainy osiągnęły postęp we wdrażaniu niezbędnych reform w ramach planu działania. Utworzono m.in. Krajowy Urząd Antykorupcyjny, który rozpoczął współpracę z wyspecjalizowaną prokuraturą antykorupcyjną. Władze ukraińskie przeznaczyły w budżecie na 2016 r. również zasoby finansowe służące zapewnieniu skutecznych ram instytucjonalnych dla zapobiegania korupcji, w tym przeznaczone na działalność Krajowego Urzędu Antykorupcyjnego⁶.

W polityce UE logika bezpieczeństwa i obawa przed napływem nielegalnych migrantów nadal góruje nad chęcią otwarcia się na przybyszów z tych państw, czy chęcią zbudowania bardziej przyjaznych relacji ze wschodnimi partnerami. W myśleniu UE o kwestiach wizowych na wschodzie przeważa paradygmat polityki bezpieczeństwa, nie zaś polityki zagranicznej. Zniesienie wiz dla obywateli Ukrainy jest instrumentem prawnym Schengen, stanowiącym złagodzenie reżimu Schengen jak również poparciem prounijnych dążeń Ukrainy i rozpoczętych w tym celu reform gospodarczych.

Należy pamiętać, że ruch bezwizowy nie oznacza, że Ukraińcy wjeżdżający do strefy Schengen mogą poruszać się po niej bez żadnych ograniczeń czasowych.

Pobyt bez obowiązku posiadania wizy nie może trwać dłużej niż 90 dni w ciągu każdego 180-dniowego okresu. Do 90 dni wliczane są również poprzednie pobyty krótkoterminowe, np. na podstawie posiadanej wizy Schengen, również sprzed 11 czerwca - zgodnie z regulacjami unijnymi wszystkie pobyty krótkoterminowe są sumowane.

Analizując wybrane instrumenty prawne na granicy unijno-ukraińskiej, można je podzielić na wzmacniające bezpieczeństwo na granicach oraz liberalizujące ruch graniczny. W wymiarze granic zewnętrznych, a zwłaszcza granicy wschodniej, można je też analogicznie określić jako instrumenty sensu stricto i sensu largo.

6 Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Ukraina), zob. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/PL/1-2016-236-PL-F1-1.PDF> (dostęp 14.11.2019r.).

Do kategorii instrumentów prawnych Schengen sensu stricto zaliczyć można te, które wywodzą się bezpośrednio z Konwencji Wykonawczej i powstały jako środki kompensacyjne, a których celem było uzupełnienie deficytów bezpieczeństwa po zniesieniu kontroli na granicach wewnętrznych. Tym samym instrumenty te dotyczą wzmocnienia bezpieczeństwa na granicach zewnętrznych, w tym strategicznej granicy UE i strefy Schengen, jaką jest granica wschodnia, a zwłaszcza obecnie najistotniejsza politycznie granica unijno-ukraińska.

Instrumenty prawne Schengen sensu largo powstały na bazie aktów prawa UE. Pierwotną przyczyną ich powstania były również deklaracje polityczne, promujące różne formy współpracy z państwami trzecimi jak również wydarzenia polityczne, będące następstwem dążeń Ukrainy do integracji z UE. Ich celem jest liberalizacja reżimu Schengen poprzez uproszczenia w ruchu osobowym.

Reasumując można przyjąć, że instrumenty prawne strefy Schengen zapewnią bezpieczeństwo „obszaru bez granic” dając jednocześnie swobodny przepływ obywateli UE oraz cudzoziemców spełniających warunki pobytu tej strefie.

Strony internetowe

1. *KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY* Partnerstwo wschodnie, 03.12.2008r., KOM(2008) 823, zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0823&from=EN> (dostęp 14.11.2019r.).

2. Wniosek *ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY* zmieniające rozporządzenie (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Ukraina), zob. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/PL/1-2016-236-PL-F1-1.PDF> (dostęp 14.11.2019r.).

Сторожук Я. Ю., група МН-185

Прицюк Л.А., к.е.н.

Вінницький кооперативний інститут

АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ КООПЕРАТИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Як свідчить практика розвинених країн, фінансування їхнього

аграрного сектора здійснюють переважно кооперативні банки. Через відсутність таких банків в Україні вітчизняні аграрії змушені звертатись до універсальних комерційних банків, які дуже неохоче надають кредити аграрним підприємствам зважаючи на традиційно низьку рентабельність аграрного виробництва та часто відсутність належного забезпечення кредитів. Крім того, процес кредитування цієї галузі стримується високими процентними ставками банків, що викликає відмову аграріїв користуватись позиками на невигідних умовах. За таких умов питання створення мережі кооперативних банків в Україні набуло особливої актуальності.

Кооперативні банки – це фінансово-кредитні установи, які створюються за принципом територіальності на засадах добровільного членства шляхом об'єднання пайових внесків суб'єктів господарювання для здійснення грошово-кредитної діяльності [2].

Особливості кооперативних банків наступні:

- будова на засадах фінансової кооперації і взаємодопомоги;
- власники (учасники) банку водночас є його клієнтами;
- управління банком здійснюється на демократичних консолідованих засадах (1 – учасник незалежно від розміру паю має право 1 голосу);
- загальна система кооперативних банків вибудовується знизу.

Попри наявність передбачених Законом юридичних можливостей, та прийняту Кабінетом Міністрів України «Концепцію розвитку системи кредитної кооперації» [3], кооперативні банки в Україні наразі не створювалися. Згадана Концепція визначає її структуру майбутньої кредитної кооперативної системи. Будова згаданої структури повинна була включати в себе два рівні (третій – надбудова).

Перший рівень – це «кредитні спілки, що безпосередньо надають фінансові послуги споживачам – своїм членам. При цьому створюються належні законодавчі та інституціональні умови для здійснення ефективного кредитування, передусім у сільській місцевості та малих містах, у тому числі іпотечного кредитування і кредитування суб'єктів малого підприємництва та фермерських господарств, надання послуг у здійсненні розрахунків для своїх членів».

При цьому система кредитної кооперації мала б бути представлена у першу чергу кредитними спілками, члени яких є їх

власниками і одночасно користувачами послуг [3]. Для цього планувалося по-перше – залучення до них фермерських господарств та суб'єктів малого підприємництва у якості асоційованих членів, тобто вони могли б користуватись послугами кредитної спілки, але не мали права брати участь в управлінні нею; розширення переліку фінансових послуг, які могли б надавати своїм членам кредитні спілки, у тому числі оплати товарів, робіт чи послуг) за дорученням та факторингу; по-друге – надання кредитним спілкам можливості купляти іпотечні і державні цінні папери, а також приймати вклади та видавати кредити своїм членам [1].

Другий рівень – це кооперативні банки та об'єднані кредитні спілки, що забезпечують для кредитних спілок можливість доступу до необхідних фінансових ресурсів як шляхом їх перерозподілу у межах системи кредитної кооперації, так і залучення відповідних ресурсів із зовнішніх джерел. Через кооперативні банки можуть здійснюватися рефінансування, диверсифікація ризиків, доступ до міжбанківської системи розрахунків, забезпечення переказу коштів у межах небанківських платіжних систем» [4]. Для цього планувалося, що кредитні спілки будуть наділені Законом правом засновувати регіональні чи міжрегіональні кооперативні банки [1].

Для захисту новостворених кредитних спілок від ризику ліквідності та недостатньої платоспроможності уряд планував створити окремі системи стабілізації (фінансового оздоровлення) таких установ, та гарантування вкладів їхніх членів [4].

Однак, спроби створення кооперативних банків досі робилися і жодне положення згаданої Концепції не реалізоване переважно через відсутність у суб'єктів господарювання коштів для пайових внесків на небажання керівництва Укоопспілки ініціювати цей процес. Попри це кооперативні банки є доволі перспективними, адже у разі створення можуть сприяти успішному функціонуванню малих і середніх підприємств, передусім – аграрних, які є основою системи вітчизняної кооперації і заповнити сегмент ринку, який не охоплений комерційними банками.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко В. В. Про зміну концепції розвитку системи кредитної кооперації // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Вип. № 5 (50). С. 99-107

2. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436>

3. Закон України Про кредитні спілки. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>

4. Концепція розвитку системи кредитної кооперації. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2006р. №321-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2006-%D1%80>

Терещук І. М., група ПР-182
Петренко В.І., к.і.н., доцент
Вінницький кооперативний інститут

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ

Сьогоднішні реалії: посилення процесів глобалізації, різке загострення конкуренції у світі за сфери впливу та земні ресурси, регіональний та релігійний антагонізм та ін. спонукають науковців до аналізу кардинальних політико-економічних змін розвитку цивілізованих держав, зокрема європейських, впродовж XX-XXI ст.

Потужні імпульси для поглиблення інтеграції в ЄС дав Маастрихтський договір про Європейський Союз, підписаний членами ЄС у лютому 1992 р. у Нідерландах. Він визначив такі важливі компоненти:

- запровадження з 1993 р. єдиного громадянства ЄС, яке існує паралельно з національним громадянством країн ЄС;
- становлення політичного союзу членів ЄС: обрання Європейського Парламенту, суду, багатьох юридичних комітетів, зокрема, з дотримання прав людини тощо;
- вимога ЄС до усіх членів співтовариства забезпечення дефіциту держбюджетів не більше 3 % [1];
- формування валютного союзу, серцевиною якого стала єдина валюта – євро. Ще в 2002 р. єровалюта витіснила з обігу національні валюти 11 країн ЄС і становила 19,4 % світового валового внутрішнього продукту проти 19,6 % у США.

Про зростання впливу євро у світовій економіці та ролі Євросоюзу засвідчує співвідношення валового внутрішнього продукту ЄС, США та інших країн світу, яке відображено у працях «хрещеного батька» євро Роберта Манделла. Відповідно, на 2010 р. ВВП країн ЄС становив 18 трлн. дол., США – 18 трлн. дол., усіх інших – 24 трлн. дол. Разом світовий валовий внутрішній продукт на сьогодні становить приблизно 60 трлн. дол. [2, с. 311]. З 2012 р. євро

як національну валюту використовують 17 країн ЄС, із загальною кількістю населення – 332 млн. осіб [3, с. 4].

За своїм характером Європейський Союз виступає як наддержавна, наднаціональна організація політичної влади, на користь якої держави ЄС добровільно обмежили власний суверенітет. Це таке державне утворення, яке поступово еволюціонує в сторону повноцінних федерацій, щось на зразок США, але, в той же час, на сучасному етапі зберігає риси держав конфедерацій, тобто політично незалежних держав.

Отже, можна констатувати, що на Планеті з'явилося найбільше політико-економічне утворення, спроможне здійснювати глобальні науково-технічні й економічні завдання, вирішувати складні проблемні ситуації та мати позитивні перспективи стосовно свого майбутнього.

Проте після збільшення ЄС до 27 країн, перед ними постали нові проблеми. Насамперед, розширений ЄС став біднішим: середній дохід на душу населення в країнах, що приєднуються, складає всього 40 % від середнього рівня Євросоюзу. Зменшився також добробут громадян ЄС, у деяких країнах – суттєво, що зумовило посилення націоналістичних тенденцій серед населення, тобто – прагнень до відокремлення [4].

Складною для країн ЄС є і проблема росту міграційних процесів з країн Азії, Африки, Латинської Америки, а в останній час вони вражають масовістю переселенців із Східної Європи. Бажаючи кращого життя, мільйони емігрантів нелегально перетинають кордони ЄС, цим провокують суттєве збільшення кількості безробітних та ріст злочинності.

Загалом, незважаючи на існуючі проблеми, створення Європейського Союзу є надзвичайно важливою подією світового масштабу: по-перше, забезпечило мирне співіснування громадянам, політичну і економічну стабільність у Європі; по-друге, Євросоюз став конкурентоспроможним утворенням на Планеті у протистоянні з найпотужнішими державами та їхніми валютами: доларом, юанем та ін.; по-третє, принципи демократії, високий рівень цінностей – людського життя, моралі, культури, добробуту тощо стають поступово постулатами й для інших націй Світу.

Для України сусідство з ЄС об'єктивно збільшує вплив європейської спільноти, модернізує співробітництво з новими членами Євросоюзу. В стратегічному плані цей процес можна

розглядати як позитивний – такий, що сприяє запровадженню і у нас європейських стандартів, розширяє рамки співробітництва. Необхідно спільно відшукати взаємоприйнятні механізми, розвинути позитивну динаміку двосторонніх економічних та політичних відносин. Це потрібно, в першу чергу, для підвищення життєвого рівня українського народу, кращого майбутнього нашого молодого покоління.

Для таких країн як Україна, ще у 1993 р. були напрацьовані умови вступу до ЄС. Їх можна згрупувати у три основні блоки:

- політичні критерії – стабільність країни, яка гарантує існування демократичного і правового державного устрою для створення, насамперед, умов гарантування прав людини і захист національних меншин;

- економічні критерії – функціонування ринкової економіки і здатність країни до жорсткої конкуренції всередині ЄС;

- майнові критерії – спроможність національного уряду брати на себе зобов'язання, які витікають із умов членства у ЄС, готовність до значних матеріально-фінансових затрат. [5].

Підсумовуючи, слід зазначити, що набуття Україною членства в ЄС ускладнюється ще й агресією Російської Федерації на Сході нашої країни. Агресія, тиск та всебічне перешкоджання з боку Росії будуть головним зовнішнім викликом для європейського курсу України. Серед основних перешкод є й внутрішні проблеми самого ЄС; протидія або вичікувальна позиція з боку деяких членів ЄС, що не хочуть розривати свої зв'язки з Росією, а також відсутність єдиної позиції в Євросоюзі щодо європейської перспективи України і розширення ЄС загалом.

Список використаних джерел

1. Маастрихтський договір про Європейський Союз. URL: <http://schengen.od.ua/about-history.php>. (дата звернення 12.11.2019).

2. Роберт Манделл. Євро и стабильность мировой валютной системы. – М.: «Дело», 2002. 368 с.

3. Євробюлетень. Інформаційне видання Представництва ЄС в Україні. – К.: ТОВ «Новий друк», 1/2012.

4. Європейський Союз поглядом вчених. URL: <http://translate.yandex.net/tr-url/uk-ru.ru/euinfo.tut/su/istoriya.htm>. (дата звернення 12.11.2019).

5. Копенгагенські критерії членства в Європейському союзі. URL: <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/774> (дата звернення 11.2019).

Тимошенко А.С., група МН-185
Вінницький кооперативний інститут
Науковий керівник: Іванюта П.В.,
д.держ.упр., доцент

ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЦІ БАЛАНСУ ЖИТТЄВИХ ЦИКЛІВ ЩОДО ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ПЕРЕДУМОВИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОВИМИ ЯВИЩАМИ

Для проведення аналізу стратегічних позицій підприємства на довгостроковий період можуть з успіхом використовуватись матриці балансу життєвих циклів. Постійна зміна конкурентного середовища обумовлює необхідність оптимізації загальної стратегічної ефективності на основі синергетичної взаємодії стратегічних зон господарювання. Матриця балансування життєвих циклів дозволяє одночасно оцінювати і співставляти основні показники діяльності підприємства: рентабельність в короткостроковому і довгостроковому аспектах, гнучкість, синергізм.

Використовуючи методи екстраполяції та контрольних цифр, проведено розрахунок показників капітальних інвестицій, прибутку і обсягу продаж по п'яти стратегічних зонах господарювання (СЗГ): СЗГ – виріб 1, СЗГ2 – виріб 2, СЗГ3 – виріб 3, СЗГ4 – виріб 4, СЗГ5 – виріб 5. Одержані дані вписуються в клітинку, що відображає фазу життєвого циклу СЗГ у близькій і віддаленій перспективі, а також конкурентний статус підприємства. Зіставляючи СЗГ за циклами життєвого розвитку, можна проводити перерозподіл наявних ресурсів, а також визначати контрольні цифри масштабів і рентабельності для новостворених СЗГ (рис. 1).

В останні роки набувають поширення нові методи і прийоми управління: ранжування стратегічних завдань; управління слабкими сигналами; управління за умов стратегічних несподіванок тощо. Використання методу ранжування стратегічних завдань зумовлене наявністю великої кількості нерівнозначних за значенням і терміновістю рішень, які керівництву необхідно приймати. З урахуванням цього проводяться спостереження, аналіз і оцінка ситуації, виявляються нові можливості і небезпеки для успішної конкуренції. Екстраполяція – це фактичні показники звітного періоду, що підлягають порівнянню (Дані беруться з Ф № 1

«Баланс» і Ф № 2 «Звіт про фінансові результати», і Ф № 5 «Примітки до фінансової звітності»).

Капітальні вкладення	Екстраполяція	17500	18200	19300	22000	23300	20060
	Контрольні цифри	18000	19000	21400	25000	30000	113400
Прибутки	Екстраполяція	57000	80000	93000	99000	105000	86800
	Контрольні цифри	60000	90000	100000	110000	120000	480000
Обсяг продажу	Екстраполяція	81613	126000	145000	150000	156000	131723
	Контрольні цифри	95000	130000	148000	150000	160000	683000
Конкурсний статус	Дуже високий						Короткострокова перспектива
	Високий		СЗГ5	СЗГ2			
	Середній						
	Слабкий			СЗГ1			
	Збитковий						
		Зародження	Дитинство	Юність	Зрілість	Старіння	
Конкурсний статус	Дуже високий						Довгострокова перспектива
	Високий			СЗГ4	СЗГ1		
	Середній		СЗГ3	СЗГ5			
	Слабкий				СЗГ2		
	Збитковий	СЗГ4					
Обсяг продажу	Екстраполяція	126000	165000	173000	180000	188000	166400
	Контрольні цифри	130000	170000	182000	190000	220000	892000
Прибутки	Екстраполяція	80000	100000	110000	118000	130000	107600
	Контрольні цифри	90000	120000	136000	142000	155000	643000
Капітальні вкладення	Екстраполяція	18200	28000	35000	40000	480000	33840
	Контрольні цифри	19000	30000	40000	52000	58000	209000

Рис. 1. Приклад застосування матриці балансу життєвих циклів на вироби, які випускаються підприємством

Контрольні цифри – це планові показники.

На основі цих матеріалів виникають стратегічні завдання, що стосуються виробничого процесу на підприємстві і підлягають розв'язанню, поділяються на чотири категорії:

1) найбільш термінові і важливі, що вимагають негайного розгляду і вирішення;

2) важливі середньої терміновості, що можуть бути вирішені за встановленою процедурою без перегляду строків;

3) важливі нетермінові, що вимагають постійного контролю;

4) які виникли на підставі недостовірної інформації, викликають невинуватену тривогу і не заслуговують на увагу.

Згідно рис. 1 видно, що матриці балансу життєвих циклів призначена для визначення оптимального випуску виробів для задоволення потреб споживачів і на основі цього – отримання найбільших доходів підприємством та уникнення більш ризикових ситуацій під час продажу товарів.

Управління за допомогою ранжування стратегічних завдань дає змогу правильно розмістити їх за ступенями прийняття управлінських рішень із вказівкою тих факторів, яким у першу чергу потрібно приділити достатньо часу і уваги, тобто найважливішим із усіх існуючих. В результаті цього на підприємствах може розроблятися певний алгоритм дій менеджерів.

Звідси випливає, що багато в чому успіх управління ризиками залежить від раціональності (своєчасності, доцільності, доречності) використання тих чи інших прийомів під час прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент. Теорія та практика : навч. посібник. Київ, 2004. 210 с.

2. Шегда А. В., Голованенко М. В. Ризики в підприємництві: оцінювання та управління: навч. посіб. Київ, Знання, 2008. 271 с.

Трунова Я., група ГРС-181

Помазанова О.І., викладач

Коледж економіки і права ВКІ

THE IMPORTANCE OF LANGUAGE COMPONENT IN THE EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

European integration is Ukraine's civilization choice. It holds a special place in the system of Ukraine's foreign policy. As an integral part of Europe, Ukraine is focusing on the current model of socio-economic development in the leading European countries. The political benefit of Ukraine's integration into the EU is the creation of mechanisms for political stability, democracy and security. [1]

Today, in the context of globalization, technological progress, expansion of European integration, modern European society is undergoing rapid changes. There is a great deal of internal mobility: today,

more than 10 million Europeans work in other Member States. Language issues have become a separate area of European Union policy. So, the language policy of the European Union demonstrates the importance of foreign language learning in integration processes. There is no need to argue that citizens who speak foreign languages can take full advantage of the free movement of the European Union and are more easily accustomed to living in another country. Language competence is one of the most important conditions for successful employment and career development. [1]

According to recent data, the number of EU citizens who speak at least one foreign language has increased to more than 66%. A major problem in EU is multilingualism, which has shaped the need for an appropriate EU language regime. The language regime refers to legal, political, cultural as well as functional and budgetary issues. [2]

A separate line of action of the European Commission is to promote language learning in the EU. At present, most programs have integrated Lifelong Learning programs. These programs are aimed at supporting those projects of educational institutions that develop mobility, interaction, cooperation between education and training systems within the EU. So the European Commission developed The Action Plan "Promoting Foreign Language Learning and Linguistic Diversity". [4] This plan identified the main goals to be achieved in 3 strategic areas: 1. learning a foreign language for life; 2. improve the teaching of foreign languages; 3. creation of a favorable environment for language learning.

The directives of the European Community defined 24 official and working languages of the European communicative space, including English, Danish, French, German, Italian and others. Though the EU provides important information on policies in all its official languages, the Commission has three working languages: English, French, and German.

Recent studies show that English remains the most widely spoken language in Europe. More than half (55%) of Europeans own it either as a native (15%) or as foreign (40%). It is followed by French and German (14%), Spanish (6%). 77% of Europeans want their children to learn English as their first foreign language. 90% of high school students in Europe are learning English today. [3]

English is becoming a direct medium of communication within Europe. It has become the main foreign language taught in high school and a key element in the reform of higher education in EU Member States.

Today, 90% of pupils at schools in Europe study English, over 85% of students in higher secondary education in the EU in 2016 studied English as a foreign language. In comparison, under 20% of students were studying either French or German. In Sweden, Liechtenstein, Romania, nearly every student learns English as a foreign language. [3]

In EU countries, English has the following internal functions: - it is compulsory for the study of subjects at school; - proficiency in English is a prerequisite for higher education and professional development; - it is, in many cases, a prerequisite for employment; - it is used in the media, public and private life.

So, the purpose of this study is to analyze the current state of the process of internationalization of communication in the context of European integration. According to statistics internationalization of education and implementation of reforms in Ukraine is very slow. [1] Although Ukraine has been moving towards European integration for quite a long time, it remains separated from the EU by the language barrier. Unfortunately, the normative acts do not specify the ways of overcoming this problem as a state task. Most citizens of our country don't speak official languages of the European Union fluently. Unlike the EU member states, the educational system in Ukraine does not provide a solution to the language barrier. It is necessary to implement a whole system of state measures aimed at overcoming the language barrier between the EU and Ukraine. In Ukraine, language policy should be conducted precisely from the perspective of European integration. Our country will be able to become a full member of the EU under two conditions. First, when Ukrainian citizens will have access to EU documentation and information. Therefore, a translation policy must be implemented. We need a powerful translation centre for European documentation. Second, the European foreign language teaching policy should be implemented. [1]

So, according to the study, there is a prospect of English being dominant in the communicative space of the European Union. Language experts note a slightly different variation of English known as "Euro-English", which is already spoken within the EU. European scholars say it is necessary to encourage citizens of different European countries to learn this language. Even after Brexit, English will probably remain the language that holds the EU together.

Literature

1. Horbatenko V.P. The Strategy of Modernization of Society: Ukraine on the Edge of Centuries // V.P. Horbatenko – K.: Public Centre

“Akademiiia”, 2011. 183 p.

2. B. Koler-Koch European Integration; translated from German by M. Iakovleva. – K.: P.H. “Kyiv- Mohyla Academy”, 2007. 394 p.

3. Adrian Lunberg Multilingual education language policies in European Union.

Language Problems and language Planning : Issue 1, Apr 2018. p.45-49 [Електроний ресурс] – Режим доступу : <https://doi.org/1075/lplp.00005./un>

4. Commission Working Document: Report on the implementation of the Action Plan “Promoting language learning and linguistic diversity”. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/com554_en.pdf.

**Ульянко М.В., Чорна Є. О., група ХТ-191
Шмагельська М.О., к.г.н.
Коледж економіки і права
Вінницького кооперативного інституту**

ШВЕЙЦАРСЬКІ ПРОГРАМИ ОЦІНКИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНУ

Необхідною умовою інтеграції України до ЄС, рішення проблем національної доктрини є реалізація глобальної стратегії та системи підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Інноваційні системи регіонів Європи розробляються для їх економічного зростання та мають відповідні стратегії. Тобто, в сучасних умовах інноваційна діяльність є необхідною як для високорозвинених регіонів, так й для всіх інших регіонів світу. Європейська Комісія підтримує та намагається стимулювати розробку інноваційних систем регіону. Один із шляхів такої підтримки – це створення спеціальних програм RITTS та RISE. Саме завдяки ним понад 120 регіонів Європи отримали підтримку з аналізу інноваційного потенціалу та розробок регіональних інноваційних стратегій [1]. Значні зусилля Європейська Комісія докладає до створення мережі обміну інформацією між регіонами. Прикладом є мережа Innovative Region in Europe (IRE), до якої входять 13 регіонів Європи [2].

Відповідно, в нашій державі також набули поширення спеціальні

програми RITTS та RIS. Їх використовують для оцінки діяльності виробників сільськогосподарської продукції. Це стосується, в першу чергу, фермерських господарств. Так, для сприяння покращенню життя фермерів та їхніх родин, в межах глобальної ініціативи SAI Platform (The Sustainable Agriculture Initiative Platform), а також на основі швейцарської методики оцінки RISE (Response Inducing Sustainable Evaluation) створено програму, в основу якої покладено 10 параметрів. Вони відображають економічні, екологічні, соціальні аспекти діяльності фермерського господарства.

Методика RISE перекладена українською мовою та відповідно змінена й адаптована, в рамках ініціативи «Господар+», до умов регіонів. Оцінювання рівня розвитку фермерського господарства є основним завданням її використання. За допомогою методики RISE встановлюється рівень раціональності використання водних, енергетичних, земельних ресурсів, а також ефективності управління. У формі анкетування проходить оцінювання, яке включає: збір інформації, обробку даних, розробку рекомендацій з покращення результатів. У вигляді інтерв'ю спочатку проводиться збір інформації. Це триває 4 - 6 годин, опитувальний лист складається із 400 питань, які дають можливість комплексно охарактеризувати діяльність фермерського господарства. Ці питання включають абсолютно всі складові життя фермера – використання землі, водних ресурсів, стан ґрунтів, якість життя працівників та ін. При аналізі результатів методики RISE фермер отримує чітке уявлення про різні аспекти діяльності господарства: вплив землеробства на стан ґрунтів; вплив землеробства на водні ресурси; вплив від використання добрив, пестицидів, гербіцидів, їх зберігання та видалення; рівень залежності господарства від енергоносіїв; вплив на біологічне різноманіття; економічну ефективність діяльності господарства; рівень задоволення працівників умовами праці та її оплатою, а також умовами життя у громаді [2].

Методика RISE є зручною та простою у використанні, адаптованою до українських умов, що дозволяє розглядати її як сучасний доступний спосіб аналітичної оцінки відповідності виробничої діяльності фермерського господарства в Україні. Це засіб формування інформаційної основи для прийняття управлінських рішень щодо сталих практик ведення господарства.

Сьогодні в Україні - 36 фермерських господарств вже пройшли оцінку RISE. Аналіз результатів показав, в першу чергу, проблемні

сторони господарської діяльності, які характерні для більшості господарств, що оцінювались. В першу чергу, через відсутність заходів щодо покращення структури та якості ґрунтів, існує проблема землекористування. Частина територій втрачена через водну ерозію, і, нажаль, жодних заходів із реабілітації не впроваджено.

Проблема використання водних ресурсів пов'язана з погіршенням якості водних ресурсів у регіоні. І знову, жодних заходів щодо водозбереження та покращення стану водних ресурсів не впроваджено, немає стратегії покращення ситуації. Однією з головних залишається проблема рівня життя. Керівник не впроваджує заходи з покращення рівня життя працівників. Це стосується освітнього та культурного розвитку персоналу. Є сфери, на які фермер не має безпосереднього впливу, наприклад, політична та економічна ситуація.

Швейцарські програми оцінки фермерських господарств RISE – це майбутнє аграрного сектору України. З метою навчання фахівців в рамках ініціативи «Господар+» створено спеціальний курс «RISE – досягнення практичної сталості». Він розміщений на онлайн-платформі, доступ до якої безкоштовний. Впровадження спеціальних програм RITTS та RISE у поєднанні із стратегічним підходом в управлінні є основою ефективної діяльності фермерського господарства на довгострокову перспективу.

Список використаної літератури

1. Котелевець Д. О. Концептуальні положення підвищення конкурентоспроможності переробних підприємств в АПК. *Агросвіт*. 2017. № 12. С. 53–57
2. Інтернет-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України URL: <http://minagro.gov.ua/> (дата звернення: 25.10.2019).

**Філіппова Ю.В., аспірантка
Національна академія державного
управління при Президентові
України
Науковий керівник: Дудко І.Д.,
д.п.н, професор**

СПОРТ ЯК ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

За останнє десятиліття Європейський союз перейшов у фазу екологічної, міграційної та політичної нестабільності. Це спричинило екзистенційну кризу в європейському суспільстві. Незважаючи на даний факт Україна активно впроваджує нові інтеграційні перетворення та плідно співпрацює з Європейським союзом. Одним з вагомих напрямів роботи для обох сторін є гуманітарна політика.

Значення спорту у розвитку міжнародного гуманітарного співробітництва неможливо переоцінити. Він включає в себе серйозну гуманітарну складову, яка знаходить свою реалізацію в численних спортивних і пов'язаних зі спортом заходах.

Пріоритети розвитку культурно-гуманітарного співробітництва полягають у підтримці міжнародного олімпійського і паралімпійського руху. Найбільш послідовний і широкий гуманітарний характер мають паралімпійські ігри, головне завдання яких полягає в підтримці інвалідів. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я більше одного мільярда людей у світі мають будь-яку форму інвалідності [1]. Їх права є предметом особливої уваги Організації Об'єднаних Націй, яка 13 грудня 2006 р прийняла свою Конвенцію про права інвалідів. В даному міжнародно-правовому документі підтверджується загальність, неподільність, взаємозалежність і взаємопов'язаність усіх прав людини і основних свобод, а також необхідність гарантування інвалідам повного користування ними без дискримінації.

Принцип рівних можливостей лежить в основі політики ЄС до осіб з обмеженими можливостями. Актуалізація проблеми інвалідності є відповідною частиною стратегії сталого розвитку до якої сьогодні прикута особлива увага українського суспільства. Держави-члени ООН і міжнародні організації активно розвивають і заохочують розвиток стратегій, планів, програм і заходів на

національному, регіональному та міжнародному рівнях для подальшого забезпечення інвалідам рівних можливостей.

З цією метою була створена Конвенція про права інвалідів, яка закріпила обов'язок держав-учасниць вживати належних заходів:

1) для заохочення та пропаганди якомога повнішої участі інвалідів в загальнопрофільних спортивних заходах на всіх рівнях;

2) для забезпечення того, щоб інваліди мали можливість організовувати спортивні та дозвільні заходи спеціально для інвалідів, розвивати їх і брати участь в них, і для сприяння в зв'язку з цим тому, щоб їм нарівні з іншими надавались належні навчання, підготовка і ресурси;

3) для забезпечення того, щоб інваліди мали доступ до спортивних, рекреаційних і туристичних об'єктів;

4) для забезпечення того, щоб діти-інваліди мали рівний з іншими дітьми доступ до участі в іграх, в проведенні дозвілля і відпочинку та у спортивних заходах, включаючи заходи в рамках шкільної системи;

5) для забезпечення того, щоб інваліди мали доступ до послуг тих, хто займається організацією дозвілля, туризму, відпочинку та спортивних заходів [2].

Проте, не менш важливими напрямками гуманітарної співпраці залишається співробітництво в сфері спорту вищих досягнень, масового спорту, спортивної медицини та науки, державної політики та законодавства в галузі спорту і фізичної культури, будівництва та експлуатації спортивних об'єктів, організації спортивних змагань, обмін тренерами і спортивними фахівцями.

В основних напрямках України підкреслюється важливість взаємодії в області спорту з ЮНЕСКО, Радою Європи, Світовим антидопінговим агентством для надання імпульсу розвитку спорту і фізичної культури на основі передового зарубіжного досвіду. Успіхи такої співпраці скорочують дистанцію між ЄС та Україною, а також сприяють прийняттю міжнародними спортивними організаціями та федераціями рішень по реалізації в Україні резонансних міжнародних спортивних проектів - чемпіонатів Європи та світу з окремих видів спорту.

Отже, спорт відіграє помітну і, в багатьох випадках, визначальну роль у європейській інтеграції України та розвитку міжнародного гуманітарного співробітництва. Великі міжнародні змагання, перш за все, олімпійські і паралімпійські ігри, чемпіонати Європи та світу з

окремих видів спорту є не тільки спортивними подіями, в яких визначаються переможці, а й засобом вирішення питань гуманітарного характеру.

Список використаних джерел:

1. Более одного миллиарда человек в мире имеют какую-либо форму инвалидности. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2011/disabilities_20110609/ru/.

2. Конвенция о правах инвалидов. Принята резолюцией ГА ООН 61/106 13.12.2006 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/disability.shtml

Харченко А.О., гр. МіЕк2019-1
Харківський національний
університет міського
господарства імені О.М. Бекетова
Науковий керівник: Федотова Ю.В.,
к.е.н., доцент

РОЛЬ РЕЛІГІЙНОГО ФАКТОРУ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Інтегрованість націй та держав – одна з головних ознак глобалізаційного процесу на сьогоднішній день в усьому світі. Держави не можуть функціонувати ізольовано, оскільки рішення бути окремо світових соціальних, економічних та політичних процесів є шляхом країни до безумовного занепаду. Таким чином, на міжнародній арені виникають союзи держав з метою об'єднання та зосередження сфер впливу, ринків збуту, економік, забезпечення миру, співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ, збереження політичного та економічного значення.

Метою даної роботи є дослідження критеріїв вступу незалежних держав до Європейського Союзу та вплив культурного, зокрема релігійного фактору, на цей процес.

По-перше, слід поглибитись у питання про головні критерії вступу держав до інтеграційного об'єднання та дослідити роль культурного аспекту в цьому процесі.

Серед головних критеріїв прийняття держави до складу Союзу виділяють наступні.

1. Союз базується на принципах свободи, демократії, поваги до прав людини і основних свобод та верховенства права.

За даними станом на 2019 рік, католицизм є панівною релігією в багатьох європейських країнах, таких як Німеччина, Нідерланди, Швейцарія, Ірландія, Мальта, Словенія, Словаччина, де католиками є суттєва частина населення. Розповсюджене дотримання католицьких догматів, що відомі як Диктат Папи. Таке поняття стало фундаментальним у соціумах католицьких держав, які не ототожнюють себе зі світськими, тому існує думка щодо відокремленості церкви від держави та їх взаємну політику невтручання.

Інший приклад – випадки нехтування правами людини, які вважаються прийнятними та всесвітньо поширеними: існування терористичних рухів та організацій у державі одразу закриває шлях до членства у ЄС.

2. Наявність дієвої ринкової економіки і здатність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил, достатня розвиненість фінансового сектору для спрямування заощаджень на інвестування виробництва.

Як відомо, для раціональної політики державного економічного регулювання використовується такий інструмент, як комерційна банківська структура, що виконує функції залучення та накопичення вільних грошових ресурсів, посередництва у процесі кредитування та проведенні розрахунків і платежів, створення кредитних грошових резервів. Проте, наприклад, створення таких установ суперечить релігійній ідеології мусульманських країн у зв'язку з неприйнятністю лихварських послуг та ототожненням їх з гріховним діянням. Звісно ж, у сучасній моделі існування економіки неможливо відійти далеко від постулатів регулювання грошової маси у державі за допомогою банків, тому такі послуги поводиться надавати філіям національних банків інших держав.

3. Важливим сегментом ЄС є політика у сфері безпеки та спільна зовнішня політика. Саме можливість ведення дипломатичних відносин поза межами держави задля ліквідації конфліктів, що потенційно можуть стати причиною військових дій, високо цінується у європейському світі з причини відповідності копенгагенським критеріям щодо дотримання умов цілісної макро- та мікроекономічної стабільності, врахування інтересів національних меншин, збереження достатньої кількості людських і матеріальних

ресурсів, включаючи інфраструктуру в цивільних умовах. Відтак, коли в державі активізується конфлікт на релігійному підґрунті, такий стан не вважається допустимим для країни-члена [1].

4. У процесі вступу ретельно проходить оцінювання аспект ступеню впливу урядової політики та суспільний консенсус щодо найважливіших питань політики. До цього стосується існування будь-яких прямих та непрямих факторів релігійного впливу на суспільство, як існування державної підтримки релігійних організацій.

Варто зазначити, що визначальним мотивом будь-якого соціально-політичного об'єднання виступає ідентичність. Саме тому релігія була і залишається важливим компонентом ідентичності, проте по-різному впливає на інтеграційні процеси, що відображається в різних концепціях. Сам факт, що люди сповідують будь-яку релігію не є політичною проблемою. Релігії в наш час не утворюють транснаціональних спільнот: їх прихильники, включаючи релігійне керівництво, відчувають себе насамперед лояльними громадянами своїх держав. Наприклад, та частина мусульман, що живуть в Західній Європі, яка не ідентифікує себе з політичним ісламом, не є джерелом загроз для цілісності європейських держав [2, с. 94-96].

Отже, відіграє релігійний фактор суттєву роль в інтеграційних процесах. Релігія є рушійною силою під час формування суспільної думки стосовно політичних цінностей та уподобань, і європейські держави визнають думку про верховенство права і лібералізацію та демократизацію суспільства в цілому.

Список використаних джерел

1. Кучер В.Л. Релігійний чинник Євроінтеграції. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/9/31.pdf> (дата звернення: 05.10.2019).
2. Масовець В.П. Роль релігійного фактору у світовій політиці. *Інвестиції: практика та досвід*, 2015. №13-14. С. 94-99.

**Черненко Н.С., ст. викладач,
Клебанівська В.В., Марчук М.І.,
група МНб-171,
Вінницький кооперативний інститут**

ОСОБЛИВОСТІ ПОШУКУ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Прагнення України увійти в Європейську співдружність країн та у Європейський союз неможливе без створення системи правових, економічних, організаційних та інших заходів державних і недержавних установ та організацій, що впливатимуть та сприятимуть підтриманню соціальної стабільності в суспільстві, створенню умов для зростання добробуту населення, забезпечення належного рівня та якості життя населення. Економічна політика України на початку ХХІ ст. має своєю головною метою перехід до соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Соціальна держава – це правова, демократична держава, яка має розвинене громадянське суспільство і прагне забезпечити громадянські права для всіх членів суспільства; має господарську систему, побудовану на принципах соціальної справедливості, і соціально орієнтовану ринкову економіку, яка поєднується з державним регулюванням; спрямована на досягнення загального добробуту суспільства шляхом надання мінімальної соціальної підтримки та створення сприятливих умов для самостійного досягнення високого рівня добробуту самими громадянами; сприяє всебічному розвитку і самореалізації особистості через розвинену систему освітніх інститутів і всесвітній інформаційний простір.

Розглядаючи етапи становлення соціально орієнтованої держави, вчені справедливо зазначають, що правову основу, яка дозволяє віднести державу до того чи іншого типу соціальної держави, складають її певні пріоритети, що фокусуються на одному з трьох елементів: політичних правах, громадянських правах або правах соціальних. Відповідно сьогодні органи державної влади України пропонують суспільству ряд стратегій та концепцій, орієнтованих на середньострокову та довгострокову перспективу економічного, соціально-культурного, організаційного характеру.

Демократична держава слугує свободі людини як вищій цінності, сприяє її рівному доступу до власності, рівним виборам,

рівності прав на участь у здійсненні політичної влади, забезпеченню багатоманітності політичного і культурного життя. Як демократична інституція, держава забезпечує організацію суспільного життя на принципах права, сприяє стабільності правової системи. Як соціальна, ця держава визнає людину найвищою цінністю, надає соціальну допомогу тим, хто її потребує [3].

Слід зазначити, що незважаючи на те, що від початку суспільних перетворень у нашій країні пройшло вже чимало часу, сьогодні Україна зіткнулася з проблемою адаптації інституту державної служби до нових умов, викликаних змінами в суспільно-політичній системі та інтеграції країни в Європейське співтовариство.

Соціальна держава, на відміну від адміністративної й ліберальної правової держави, є державою піклування про громадян, державою соціальних виплат і соціального розподілу.

Більшість вітчизняних науковців вважають, що соціальна держава, для якої найвищою цінністю є людина, повинна створити умови для її матеріального забезпечення на рівні сучасних стандартів для задоволення її економічних, духовних, культурних потреб, гарантування особистої безпеки кожного громадянина. Реалізація цих умов досягається за допомогою проведення соціально-економічної політики, яка базується на певних принципах [4]. Найперший – принцип економічної свободи людини, її право самостійно обирати будь-який вид діяльності у сфері найманої праці та підприємництва. Але не менш важливим є принцип соціальної справедливості і соціальної солідарності суспільства. Він забезпечується шляхом розвитку різних форм власності і податкового перерозподілу доходів від багатих до бідних, а також завдяки більшому навантаженню працездатних членів суспільства з тим, щоб допомагати незахищеним верствам населення. За таких підходів держава створює соціально-економічні, правові й культурні умови для розбудови демократичного суспільства.

Українська модель соціальної держави враховує принципи Європейської соціальної Хартії, Європейського Кодексу соціального забезпечення, Загальної декларації прав людини, Концептуальних основ гідної праці Міжнародної організації праці.

Відомо, що ліберально-демократична модель надає можливості населенню для вирішення індивідуальних проблем кожного громадянина, а держава формує для цього умови, зберігаючи лише ті функції, які не може виконати власними силами певна особа або

сім'я. Усі фактори демократії: законодавство, власність, ринкова економіка – є механізмами координації індивідуальних інтересів громадян.

Отже, необхідно зосередити увагу на тому, що соціальна держава, незважаючи на модель, до якої вона належить, сприяє наближенню суспільства до демократичної розбудови в контексті становлення правової держави на принципах соціальної справедливості, забезпечуючи кожного працездатного громадянина роботою або іншим джерелом засобів існування, передбачає заходи матеріально-технічного і духовного розвитку.

Список використаної літератури

1. Гансова Е, Лисенко О. Соціальна політика та соціальна робота: навч. посіб. О.: ОНПУ, 2015. 205 с.

2. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посіб. Вид. 2-ге. К.: Атіка, 2014. 576 с.

3. Савченко І. Моделі соціальної держави та умови їх запровадження в Україні. Зб. наук. пр. НАДУ, 2004. Вип.1. 500 с.

4. Шаповал В. Конституційна категорія соціальної держави. *Право України*. 2004. №5. С.14-19.

**Чернілевська О. Г., Козаченко І. В.,
група Ф-171**

Коледж економіки і права

Вінницького кооперативного інституту

Науковий керівник: Морозова Л. П.,

д. фл. н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Європейська інтеграція є незмінним стратегічним пріоритетом державної політики незалежної України, продиктована фактом належності України до європейської цивілізації.

Інтеграція – це об'єднання в ціле будь – яких частин чи елементів; поняття теорії систем, що означає стан поєднання окремих диференційованих частин в ціле, а також процес, що веде до такого стану. Успішний приклад Європейського Союзу демонструє можливість існування інтеграційної моделі, в якій стверджуються нові принципи міждержавних відносин, позбавлені недовіри й

непрозорості, де національний суверенітет кожної з держав органічно пов'язаний з колективними зобов'язаннями та спільними діями. Європейська модель суспільно – політичного та соціально – економічного розвитку є найсприятливішою для реалізації українського потенціалу та забезпечення поступального розвитку України.

Рух у напрямку європейської інтеграції України – це питання ефективності її включення в існуючу систему розподілу функцій і ролей у сучасній світовій економічній та політичній системі. Активізація євроінтеграційних процесів означає також її більш інтенсивне включення у міжнародну співпрацю щодо врегулювання конфліктів та протидії новітнім загрозам міжнародній безпеці.

ЄС пропонує своїм сусідам привілейовані відносини, які ґрунтуються на взаємній повазі до спільних цінностей: демократії, прав людини, верховенство закону, належне управління, принципи ринкової економіки і стійкого розвитку.

Геополітичне положення України зумовлює необхідність підтримувати збалансовані відносини по всьому зовнішньополітичному периметру. Водночас особливість української геополітичної стратегії полягала в тому, що необхідно було забезпечити домінування, пріоритет саме європейського геополітичного вектору як найважливішого засобу для докорінної внутрішньої трансформації українського суспільства. ЄС є найбільшим сусідом України. ЄС об'єднує 27 країн – членів з населенням понад 550 млн. осіб, а довжина нашого спільного з ЄС кордону досягає 1400 км. Закономірно, що відносини України з ЄС мають багатовимірний характер і розгортаються в економічній, політичній, енергетичній, гуманітарній, інформаційній площинах.

Основою інтеграції є інтернаціоналізація, яка дозволяє дати конкретно – історичну характеристику становлення і розгортання процесу глобалізації, що означає часові і просторові межі даного феномена. Як продукт епохи індустріалізму, індустріалізація фіксує появу міжнародної взаємодії і взаємопроникнення господарських, економічних і торгових інтересів, зв'язків і відношення, які в кінці ХХ - на початку ХХІ ст. набувають інтенсивного і цілеспрямованого характеру.

Реальні і фактичні результати інтернаціоналізації, які стали безсумнівні в останні десятиріччя ХХ століття і зумовили перехід до стадії глобалізації, слід віднести:

- 1) світовий характер господарських зв'язків, поява адекватної їм системи транспортних і комунікаційних засобів;
- 2) всезагальна лібералізація ринкових зв'язків: сфери торгівлі – з обмеженнями, в сфері вільного руху капіталів – майже без перешкод;
- 3) усвідомлення економічної кризи як загальнолюдської, планетарної проблеми, що поставила світ на межу виживання, а діючу економічну політику – під сумнів.

На відміну від інтернаціоналізації, яка вже відбулася і сьогодні охопила майже весь світ, глобалізація ще не стала таким всеохоплюючим процесом і явищем. Більшість країн і регіонів поки що не до глобалізації – їм ще треба пройти стадію своєї локальної модернізації, а лідером глобалізації – рахуватися із зростаючим опором антиглобалістських сил.

Глибока зацікавленість в глобалізації характерна для лідерів світової економічної ефективності – 30 держав – членів Організації економічної співпраці і розвитку (ОЕСР), в яких проживає більше десятиї частини людства, але які володіють двома третинами світової економіки, міжнародної банківської системи, домінують на ринку капіталів, володіють можливістю втручання в будь – якій точці земної кулі, контролюють міжнародні комунікації, виробляють найбільш складні технологічні розробки, визначають процес технічної освіти.

Поняття глобалізації ширше, чим інтеграція. Якщо інтеграція означає зближення політичної, економічної, правової, духовно – культурної систем декількох держав і регіонів в процесі традиційної міждержавної співпраці, то глобалізація передбачає всеохоплюючий процес взаємодії і взаємовпливу практично всіх держав світу, хоча справа не тільки в об'ємі, але і в якості, формах і змісті такого взаємовпливу. Уявляється, що глобалізація має високий щабель і глибину взаємопроникнення норм, ідей, правил співпраці, конкретних стандартів спілкування, проте можлива лише на високому рівні розвитку цивілізації, так як формує спільні цілі і довготермінові інтереси людства на основі усвідомлення єдності світу перед зростаючою загрозою його виживання. Оцінюючи буття української людини у сучасному глобалізованому світі, необхідно враховувати різні фактори цього процесу, виходячи з перспективи. Послідовна реалізація курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу забезпечуватиме гарантії верховенства права, плюралістичної демократії, дотримання прав людини, розвиток громадянського

суспільства, побудову соціально-орієнтованої ринкової економіки, формування національної ідентичності.

Список використаних джерел

1. Алексеєнко І. В. Національні держави в умовах глобалізації світу: (політичні і правові аспекти)/ І. В. Алексеєнко - Ніжин, 2006. – 360 с.

2. Гошовська В.А. Відповідність українських норм соціального забезпечення європейським та міжнародним вимогам/ В. А. Гошовська, Київ: Навч. Посіб., НАДУ, 2008. – 52 с.

Шмагельська М.О., к.г.н.

Чуловська К.В., група ХТ-191,

Вінницький кооперативний інститут

ОСОБЛИВОСТІ НАПРЯМІВ СПІВПРАЦІ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Сучасні процеси інтеграції надають змогу кожній державі можливість входження до світового економічного простору. Але такі процеси передбачають формування зовнішньоекономічної політики відповідно до багатосторонніх правил. Проведення послідовної політики, орієнтованої на набуття Україною рівноправного членства в міжнародних інтеграційних угрупованнях продиктовано потребою визначення гідного місця для України у світовій економіці.

Напрями співпраці і співробітництва регіональних інтеграційних об'єднань мають певні особливості. Поширення процесу економічної інтеграції базується, в першу чергу, на економічній стратегії країни. Тому і для нашої держави одержання переваг та запобігання загрозам від інтеграції, значним чином, залежить від чіткої стратегії реформування економічної системи і дотримання її принципів. *Економічна стратегія* – це цілісна система дій суб'єкта, спрямована на реалізацію мети, завдань та пріоритетів його економічного відтворення з урахуванням комплексу впливів різних чинників, що розрахована на тривалий період часу [1].

Поширення процесу економічної інтеграції порушує питання щодо побудови нової парадигми економічної стратегії. Одержання переваг та запобігання загрозам від інтеграції для України значним чином залежить від спроможності уряду розробити чітку стратегію

реформування економічної системи і дотримуватися її принципів.

Національна стратегія європейської інтеграції (НСЕІ) – це документ, розроблений “Центром Європи” з ініціативи Віктора Ющенка. Це програмний документ, який визначає головні цілі щодо стосунків України з Європейським Союзом, а також вказує, які основні кроки і завдання треба взяти на себе і виконати для досягнення цих цілей.

Необхідним доповненням євроатлантичної орієнтації України є підтримання добрих стосунків із сусідніми країнами й активна участь на міжнародній арені. Україна готова до співпраці з ЄС у реалізації закордонної політики Союзу, спрямованої на інші країни Східної Європи. Зокрема, в стосунках з Росією Україна готова прагматично вирішувати будь-яке питання, що може виникнути в результаті дедалі тіснішої співпраці з ЄС та виникнення нових обставин і політичних реалій в ЄС.

У Національній стратегії окреслено регулятивні та політичні зміни, які дозволять економіці отримати користь від інтеграції з ЄС і які з часом дадуть змогу Україні виконати копенгагенські критерії для отримання повного членства в Європейському Союзі.

Аналіз світового та європейського досвіду взаємодії регіональних інтеграційних об’єднань з окремими країнами показав, що всі вони можуть бути умовно розділені на шість основних різновидів співпраці та співробітництва [1]:

- співпраця ЄС з Норвегією та Ісландією – угода про Європейської економічної зони (ЄЕЗ): підписання всеосяжної угоди з урахуванням особливого інтересу в риболовецькій галузі та сільському господарстві.

- співробітництво ЄС із Швейцарією – досвід двосторонніх секторальних угод: підписання двосторонніх секторальних угод з урахуванням особливого інтересу Швейцарії в банківському секторі.

- співпраця ЄС з країнами Східної Європи та Південного Кавказу – угоди про партнерство і співробітництво, плани дій в рамках Європейської політики сусідства, програма ЄС «Східне партнерство»: у перспективі розглядається створення поглиблених і всеосяжних зон вільної торгівлі, переговори по яким для ряду країн вже почалися.

- співпраця ЄС з країнами Середземномор’я – угоди про ЄвроСередземноморської асоціації, плани дій в рамках Європейської політики сусідства: рух по шляху до максимально короткій з обох

сторін інтеграційної дистанції: створення всеосяжної євро-середземноморської зони вільної торгівлі.

- співпраця ЄС з балканськими країнами – не рівноважний формат на шляху до повного приєднання: не рівноважний стан у довгостроковій перспективі переходить або в співпрацю без приєднання, або в повноцінне членство.

- співпраця ЄС з країнами Африки, Карибського басейну та Тихоокеанського регіону (АКТ): перехід від режиму преференцій для колишніх колоній до угод про економічне співробітництво, що ґрунтується на принципах СОТ, шляхом підписання угод про економічну співпрацю і створення ЗВТ з довгим перехідним періодом [2].

Північноамериканський досвід також свідчить про багатоваріантність та різновекторність економічної і політичної інтеграції. Економічні фактори майже завжди підштовхують до посилення інтеграції, тоді як неекономічні можуть діяти будь-якому напрямку. [3].

На процеси включення України до сучасної системи світогосподарських зв'язків впливають конкретні внутрішньо- і зовнішньоекономічні фактори, що формуються в системі передумов, особливостей і шляхів інтеграції.

Серед внутрішньо економічних факторів принциповим є перехід України до ринкової економіки, для чого потрібні розроблення і реалізація відповідної довгострокової програми. З точки зору ринкової організації, в ключових галузях національної економіки Україна перебуває на стадії монополістичного розвитку. Важливе значення має такий довгостроковий фактор, як структурна перебудова національної економіки, орієнтована на сучасні техніко-технологічні, економічні, екологічні і соціальні стандарти.

Успішна зовнішньоекономічна співпраця окремих регіонів України з країнами Євросоюзу (понад 40 % експорту до ЄС дають 12 українських регіонів; стільки ж імпортують із ЄС 13 регіонів України) дає можливість говорити про появу умов для асоційованих стосунків із тими групами країн Євросоюзу, які найактивніше залучені до взаємовигідної двосторонньої співпраці [2]. В той же час зовнішньоторговельна діяльність України має негативні структурні тенденції в експорті/імпорті товарів і послуг, а саме:

- деформована географічна структура експорту та імпорту, аж до монопольної залежності від окремих країн;

- переважно сировинна спрямованість експорту, превалювання матеріаломісткого обладнання в експорті продукції машинобудування;
- нераціональність товарної структури імпорту;
- вкрай нерівномірне розміщення експортного потенціалу України.

Отже, необхідною передумовою проведення ефективної інтеграційної політики України є синхронізація відповідних процесів із масштабами і темпами розвитку національної економіки під впливом внутрішньо-економічних факторів.

Список використаної літератури

1. Шумська С.С. Система індикаторів попередження кризи: міжнародний досвід та проблеми вибору для України. *Фінанси України*. 2010. № 6. С. 38-49.
2. Домарадзька Г.С., Самотій Н.С. Дослідження ризиків інтеграції України у світову економіку. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2013. № 767. С. 290-296
3. Рябінін Є. Процеси інтеграції у XX столітті: основні концепції їх вивчення. *Політичний менеджмент*. 2006. №5. С. 122-130.

Justyna Szczukiewicz
Kierunek Ekonomia
Wyższą Szkołą Ekonomii, Prawa i
Nauk Medycznych im. prof.
Edwarda Lipińskiego w Kielcach

BEZROBOCIE W POLSCE W LATACH 2015-2017

Tematem pracy jest bezrobocie w Polsce w latach 2015-2017. Powodem wyboru tego tematu była chęć pogłębienia wiedzy o bezrobociu, dokonanie jego analizy w Polsce w latach 2015-2017. Również do wyboru tematyki bezrobocia przyczyniła się chęć poszerzanie zasobów wiedzy o przyczynach i skutkach bezrobocia, sposobach zapobiegania i przeciwdziałania temu zjawisku w Polsce.

Celem pracy jest charakterystyka bezrobocia, jego analiza oraz zgromadzenie rzetelnych informacji o bezrobociu w Polsce w latach 2015-2017.

Zdefiniowanie i zrozumienie terminu bezrobocia jest kluczowe do analizy bezrobocia w Polsce. Jest ono uznawane za jeden z głównych

problemów świata. Stanowi jedną z najbardziej dotkliwych kwestii społecznych. Walczą z nim państwa znajdujące się w procesie transformacji systemu gospodarczego, a także kraje o ustabilizowanej gospodarce rynkowej. Bezrobocie jest zjawiskiem wieloaspektowym, posiada podłoże prawne, ekonomiczne i społeczne. Oddziałuje na: dynamikę rozwoju ekonomicznego, standardy życia ludności oraz w efekcie na nastroje społeczne. Stanowi przedmiot wielu badań naukowych. Złożony charakter bezrobocia wynika ze specyfiki różnych państw biorąc pod uwagę wymiar prawny, ekonomiczny, techniczny.⁷ Z uwagi na charakter indywidualny oraz globalny bezrobocie jest zagrożeniem dla poszczególnych jednostek, a także dla gospodarki narodowej.⁸

Wyjaśnienie terminu bezrobocia nie jest proste. Pojęcie to wzbudziło zainteresowanie w okresie ekonomii klasycznej, kiedy to było określane „nadmiarem ludności”. Wprowadził je J. A. Hobson, angielski ekonomista, pod koniec XIX wieku – zjawisko bezrobocia rozumiane przez przymusową bezczynność zawodową. Do tej pory definicja bezrobocia wywołuje liczne dyskusje.⁹

Tło historyczne bezrobocia w Polsce

Według Z. Pisz bezrobocie w Polsce zjawilo się skokowo, nagle i niespodziewanie. Na początku lat 90. ogromna dynamika bezrobocia zaskoczyła społeczeństwo oraz władzę odpowiedzialną za politykę zatrudnienia, byli oni nieprzygotowani i bezradni po raz pierwszy mając do czynienia z tym zjawiskiem.¹⁰

W latach 1990-1991, podczas transformacji gospodarki zanotowano w Polsce przyrost bezrobocia, przekraczający milion bezrobotnych w skali roku. Następnie na koniec grudnia 1991 roku liczba ta prawie zwiększyła się dwukrotnie do ponad 2 mln osób pozostających bez pracy.

W następnych latach, szczególnie od 1999 roku wzrost bezrobocia był duży. Przyrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy następował do 2002 roku włącznie. W latach 2003 - 2008 zanotowano systematycznie malejącą liczbą osób bezrobotnych. Szczególnie znaczący spadek zaznaczono w 2007 roku, a następnie w

7 Staszewska E., *Środki prawne przeciwdziałania bezrobociu*, Monografie LEX, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, s. 13-19.

8 Dziewięcka-Bokun L., Zamorska K., *Polityka społeczna. Teksty źródłowe*, wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2003, s. 133.

9 Staszewska E., *Środki prawne ...*, op. cit., s. 13-19.

10 *Zadania społeczne*, Pisz Z. (red.), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2002, s. 127-131.

2008 roku tendencja spadkowa utrzymała się. Wtedy uznano to zjawisko jako dobrą prognozę, która rozpocznie trwać tendencję spadkową.¹¹

W latach od 2004 roku do 2008 roku nastąpiła poprawa koniunktury gospodarczej w Polsce, co przełożyło się na znaczny spadek bezrobocia. W latach 2009-2013 spowolnienie gospodarcze wpłynęło na zahamowanie tendencji spadkowej, po raz pierwszy od kilku lat wzrosła liczba osób pozostających bez pracy. Od 2009 roku stopa bezrobocia rosła aż do 2013 r. Jednak wzrost ten nie był tak znaczący jak w latach 90. XX wieku.¹²

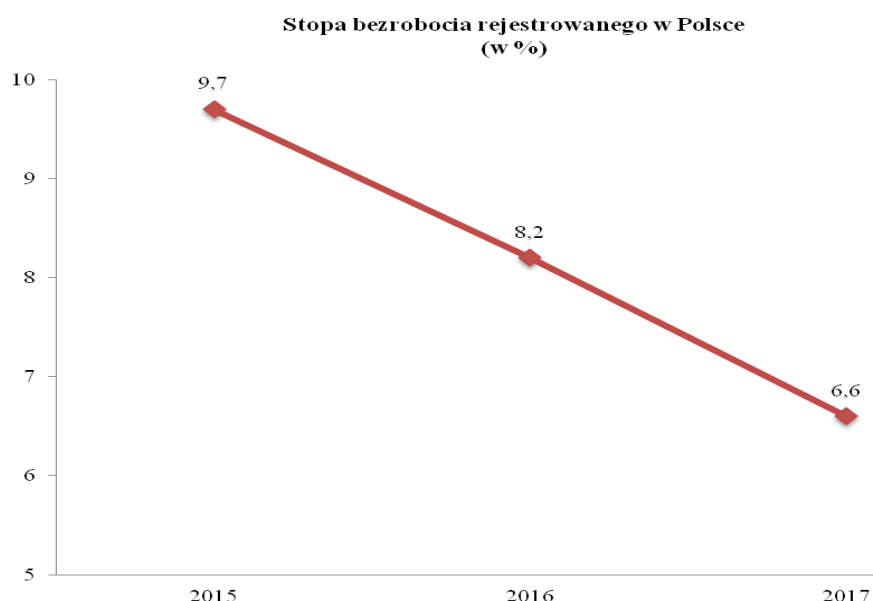
Następne lata (od 2014 roku do 2018 roku) wskazują tendencję spadkową bezrobocia – odpowiednio w 2014 roku stopa bezrobocia wynosiła 11,4 %, w 2015 r. – 9,7%, w 2016 r. – 8,2%, w 2017 r. – 6,6%, w 2018 r. – 5,8 %. W 2013 roku liczba bezrobotnych ogółem wynosiła 2,1 mln, w 2018 liczba spadła do niecałego miliona.

W całym analizowanym okresie najwyższa stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 20%, czyli 3,2 mln osób bezrobotnych. Natomiast najniższa w lutym 2019 roku – 6,1 % - liczba osób bezrobotnych wyniosła poniżej 1 mln.

Pomimo, że państwo prowadzi aktywną oraz pasywną politykę, wprowadza instrumenty aktywizacji zawodowej bezrobotnych nadal istnieje bezrobocie. Analiza struktury, wielkości i dynamiki bezrobocia pozwala lepiej zrozumieć ten temat, poznać przyczyny i skutki bezrobocia. Wykres 1 ilustruje stopę bezrobocia w Polsce w latach 2015-2017.

Bezrobocie w Polsce w latach 2015-2017

Wykres 1. Stopa bezrobocia w Polsce w latach 2015-2017

¹¹ Tamże.

¹² *Bezrobocie długookresowe w Polsce w latach 2004-2013* [przełączany 07.04.2019]. Dostępny w www.ue.katowice.pl.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2015-2017 bezrobocie spadało. Stopa bezrobocia w 2015 roku wyniosła 9,7%, w 2016 roku 8,2%, a w 2017 roku 6,6% (wykres 1). Porównując do poprzednich lat, w 2017 roku zanotowano historyczne minimum tej stopy oraz ilości zarejestrowanych bezrobotnych w Polsce. W 2017 roku wyniosła ona 6,6%, czyli była o 1,6 p. p.¹³ niższa niż w 2016 roku, a aż o 3,1 p. p. niższa w stosunku do 2015 roku.

Wnioski

Z przeprowadzonej analizy wynika, że bezrobocie w Polsce w latach 2015-2017 miało tendencję spadkową. W każdym roku obserwowano coraz niższą stopę bezrobocia oraz mniejszą liczbę osób pozostających bez pracy. Analizując strukturę i dynamikę bezrobocia w Polsce podzielono bezrobotnych ze względu na: płeć, wiek, poziom wykształcenia, zawód, staż pracy i czas pozostawania bez pracy, z prawem do zasiłku. W badanych latach liczba osób bezrobotnych zmniejszała się w większości analizowanych grup.

W Polsce bezrobocie jest bardzo zróżnicowane terytorialnie na co wskazuje duża rozpiętość stopy bezrobocia w poszczególnych miastach, województwach, powiatach. Jest to główna cecha polskiego rynku pracy. Specyfika obszarów wynika z usytuowania geograficznego danej miejscowości, powiatu, województwa, stopnia rozwoju infrastruktury, odległości od dużych miast. Również wpływ ma rozmieszczenie kapitału ludzkiego, poziom rozwoju gospodarczego, możliwości znalezienia odpowiedniej pracy, czasu poszukiwania pracy na danym obszarze.

Metody przeciwdziałania bezrobociu w okresie badanym

W literaturze przedmiotu wyróżnia się działania aktywne oraz pasywne ograniczania bezrobocia w Polsce przez rząd, związane z polityką społeczną. Mają one na celu zmniejszenie liczby bezrobotnych, czyli osób, które deklarują chęć podjęcia pracy zarobkowej.

Instrumenty aktywizacji zawodowej

Aktywizacja zawodowa bezrobotnych ma na celu podwyższanie poziomu aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu odpowiedniej pracy oraz zmniejszenie czasu pobierania zasiłków. Zorientowanie na aktywizację osób poszukujących pracy przez instrumenty rynku pracy jest to sposób działania państwa, który ma na celu wzrost gospodarczy państwa oraz wyższy poziom jakości życia społeczeństwa, biorąc pod uwagę aspekt ekonomiczny.

¹³ p. p. – punkty procentowe

Ярова Ю. М., к.е.н.

Дужак О.М., група ПТБ - 171

Вінницький кооперативний інститут

ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Прагнення України до повної участі в політичному та економічному житті Європи пов'язане з геополітичним розташуванням та історією нашої держави. Крім того, визначення Європейською Комісією України держави, яка є пріоритетним партнером Європейського Союзу в рамках Європейської політики сусідства та Східного партнерства, свідчить про європейську інтеграцію та членство в Європейському Союзі (ЄС) - найкращий засіб реалізації національних інтересів, зміцнення позицій України у світовій системі міжнародних відносин, для переходу від співпраці до економічної інтеграції та зміцнення політичної співпраці, побудови економічно розвиненої демократичної держави.

Враховуючи викладене, особливого значення набувають розвиток зовнішньоекономічних зв'язків України та оцінка можливостей економіки держави щодо її адаптації до процесів глобалізації та євроінтеграції.

Основним завданням держави має бути активне проведення реформ та модернізація всіх сфер економіки шляхом створення сприятливих умов для успішного ведення бізнесу та підприємництва відповідно до європейських стандартів, значного вдосконалення інституційних структур державного регулювання, наближення ближче до принципів права ЄС. [1] Важливо вибрати ефективну інтеграційну стратегію з урахуванням досвіду країн, які вступили до ЄС та стали успішними. У зв'язку з цим основою вигідної торгівлі та сприятливого інвестиційного клімату в Україні, її євроінтеграційного розвитку є насамперед пошук принципово нових напрямків розвитку зовнішньоекономічної складової.

Економічна діяльність держави належить до найважливіших питань державотворення на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Значення поточної економічної діяльності визначається насамперед глобалізацією, формуванням ринкової економіки, потребою в них.

В даний час економічна функція охоплює такі сфери діяльності

держави: реструктуризація економіки, в якій життєво важливі для людини лише продукція держава, світовий ринок реалізуються; переважна підтримка стратегічна, висококонкурентна на світовому ринку та соціально значима для галузей промисловості України; демонополізація виробництва; реальна підтримка виробників, особливо малого бізнесу; цільова інвестиційна політика; відстоювання інтересів вітчизняних компаній на внутрішніх та міжнародних ринках; сільськогосподарський сектор і насамперед надання приватної власності на землю; скорочення темпів інфляції та перешкоджання зростанню цін; призупинення виробництва; формування сучасної платіжної системи тощо.

Втручання держави в економіку певною мірою зменшується та обмежується головним чином до таких заходів:

- 1) опрацювання економічної політики в масштабах суспільства;
- 2) управління підприємствами та державними організаціями. Асортимент на об'єкти мають бути обмежені галузями загальнодержавного значення, такими як ядерна енергетика, діяльність у космосі, національному транспорті, зв'язку тощо;
- 3) створення законодавчої бази ринку та цінової політики, включаючи стимулювання підприємницької діяльності та свободи робочої сили державними коштами, рівність усіх форм власності, правовий захист власника, вжиття заходів для припинення недобросовісної конкуренції (монополії) та захисту прав споживачів проти несправедливого виробника;
- 4) регулювання зовнішніх відносин для захисту держави від її економічного суверенітету, безпеки, сприяння національному економічному розвитку в здійсненні зовнішньої торгівлі та інша діяльність.

Слід мати на увазі, що в часи економічної кризи, в перехідний період період втручання держави в економіку значно зростає.

Процес глобалізації обумовлює розвиток інноваційного підприємництва, яке сприяє інтеграції країни в систему європейського і світового господарства. Важливими невідкладними стратегічними завданнями розвитку національної економіки повинні бути підйому конкурентоспроможності продукції підприємств в кожному регіоні, забезпечення впровадження інновацій, модернізація виробництва. Особливу значущість це набуває в умовах економічної кризи. Нагальною потребою є чітке визначення глобальних і регіональних аспектів рівноправного входження України до сучасної

системи міжнародних економічних відносин, на які вона повинна включатися не в правах сировинного придатка, а як технологічно розвинена держава з гідним рівнем життя її громадян. Необхідно створювати привабливий інвестиційний клімат, тобто вживати рішучих заходів щодо всебічної реструктуризації підприємств кожного регіону, призведе істотне зростання ринкової ціни їх активів і зробить їх привабливими для потенційних інвесторів.

Список використаних джерел:

1.Зянько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив // Економіка України № 2, 2006, С. 65-68.

2.Стукало Н.В. Глобалізація і розвиток фінансової системи України / Фінанси України. № 5,2005, С. 29-35.

Ярова Ю. М., к.е.н.

Тищук Б. І., Томчук Я. В.,

група Мб-191

Вінницький кооперативний інститут

РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Вплив місцевого самоврядування на розвиток місцевої громади має бути цілісним процесом. Відокремлення групи та робота лише з нею, без урахування численних зв'язків та взаємодій – не призводить до очікуваних ефектів. Цей же принцип стосується і неурядових організацій. Співпраця з ними не повинна бути індивідуальною і хаотичною, спрямована лише на кілька важливих організацій. Це має бути ретельно продумана, багатогранна концепція, встановлена на міцних основах і наповнена точними рішеннями, що відповідають місцевим потребам та можливостям. Цю концепцію слід назвати системою співпраці місцевих органів влади та організацій.

Місцеві органи влади та організації повинні бути партнерами. Партнерство вимагає знайомства, завоювання довіри, обміну цінностями, принципами, цілями та способами їх досягнення. Співпраця органів місцевого самоврядування з організаціями повинна базуватися на принципах, викладених у Законі про діяльність в інтересах суспільства: субсидіарність, суверенітет, партнерство, ефективність, чесна конкуренція та відкритість [2]. Ці принципи та спільна мета – розвиток громади – становлять специфічну основу системи співпраці. Партнери повинні обговорити їх, перевести їх у

робочу практику та, якщо необхідно, вказати на них як на узгоджений вихідний пункт.

Система співпраці базується на законі. Національний: особливо Закон про суспільно-корисні дії та волонтерство, а також місцеве законодавство. Важливо, щоб останні були створені якомога більше за участю: за участю мешканців, особливо їх організацій.[3] Сама система співпраці повинна бути детально описана в довгостроковій програмі співпраці органів місцевого самоврядування з організаціями. Таких документів уже багато, їх не слід копіювати. Необхідно розробити власне унікальне рішення на основі локальної діагностики, цілей та методів їх реалізації. Це не повинно нав'язуватися — ефективна робота може бути лише жорсткою моделлю, підробленою місцевими органами влади та керівниками організацій під час десятків зустрічей, враховуючи місцеву традицію та колорит.

Чим більше місцева влада, тим ширше система співпраці. Впровадження системи має розпочатися зі створення цільової групи, що складається з представників організації, тих, хто може піднятися над інтересами своєї організації, роздумуючи над категоріями загального блага, а також кількома відкритими радниками та посадовими особами. Рішення голови місцевого самоврядування необхідне — він повинен «змастити» цей процес. Його почуття до дипломатії є надзвичайно важливим — не треба нічого нав'язувати, все має розвиватися консенсусом. Впровадження системи примушує реорганізацію структур місцевого самоврядування, але насамперед зміну мислення. Це не ми — вони, ці «чиновники», зараз вони є партнерами у справах задля загального блага місцевої батьківщини. Створення системи та її впровадження у практику співробітництва може зайняти кілька років.

Система співпраці організовує, зміцнює та підвищує ефективність соціальних рішень в органах місцевого самоврядування. Є краща реалізація стратегії розвитку місцевого самоврядування, а отже — покращується якість життя мешканців. В одному документі зібрано повні знання з усіх аспектів співпраці органів місцевого самоврядування з організаціями. Процедури організовані: уніфіковані документи, форми тощо. З'являється ефект синергії — ефекти множать за рахунок поєднання різних ресурсів місцевої влади та організації. Збільшується кількість зовнішніх проектів, що реалізуються організаціями. Державні гроші витрачаються

ефективніше (стандартизація) та прозоріше (конкурсні комісії).

Список використаних джерел:

1. Адміністративно-територіальний устрій України: Історія. Сучасність. Перспективи: Моногр. К.: [Секр. Каб. Мініст. України], 2009. 615 с.

2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України від 25.06.1997 - 1997 р., № 24, стаття 170.

3. Україна кабінет міністрів. Про схвалення концепції проекту закону України «про волонтерський рух» / Кабінет міністрів України. //Офіційний вісник України. - 2004. - № 42. - с.80-83.

4. Ганущак Ю. Реформа територіальної організації влади / [Ю. Ганущак – К.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К.: ТОВ «Софія-А». – 2013. – 160 с.

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей добровільного об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів: Закон України від 14 бер.2017 р. № 1923-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 17. Ст.203 [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1923-19/paran19#n19>

6. Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільного приєднання територіальних громад: Закон України від 9 лют.2017 р. № 1851-VIII// Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 13. Ст.144 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1851-19/paran43#n43>

**«Молодь і сучасність: економічні, інформаційні, правові та
культурні аспекти»
Частина I**

**Тези учасників Міжнародної науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених**

**«ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЕКОНОМІЧНІ,
ПОЛІТИЧНІ, ГУМАНІТАРНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ»**

Відповідальний за випуск: Прищук Л. А., к.е.н., проректор з
науково-методичної роботи Вінницького кооперативного інституту.

